

Budapest Főváros
XI. Kerület Újbuda Önkormányzata

Kerületi Esélyegyenlőségi Program
2010-2015

2013-2014 évi felülvizsgálati dokumentum

Lezárva: 2014. 09. 03.

www.pestesely.hu

Tartalom

1. Vezetői összefoglaló	4
1.1 Az Esélyegyenlőségi Program jogszabályi háttere	5
1.2 Az Esélyegyenlőségi Program tartalma, célkitűzései	7
1.3 Célcsoport orientált helyzetfeltárás	8
1.4 Újbuda Esélyegyenlőségi Beavatkozási Akcióterve 2010-2015	8
2. Bevezetés	10
2.1 Az Esélyegyenlőségi Program tartalma	10
2.2 Célkitűzések	11
2.3 Jogszabályi háttér.....	11
2.4 Újbuda Önkormányzat esélyegyenlőséghez kapcsolódó, főbb hatályos dokumentumai, honlapjai, helyi rendeletei	14
3. Átfogó kerületi-ágazati helyzetelemzés	16
3.1 Újbuda területi felosztása	16
3.2 A kerület fő demográfiai jellemzői, tendenciák.....	21
3.2.1 Állandó népesség és lakónépesség.....	21
3.2.2 A népesség nemek és korcsoportok szerinti megoszlása	22
3.3 Képzettség	23
3.4 Foglalkoztatottság	23
3.4.1 Regisztrált álláskeresők.....	25
3.5 Lakhatás.....	26
3.5.1 A kerületi lakásállomány általános jellemzői.....	26
3.6 Szociális helyzet: támogatási és ellátórendszer.....	30
3.6.1 A pénzügyi és természetben nyújtott ellátások.....	30
3.6.2 Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások ...	36
3.7 Az Önkormányzat gyermekvédelmi feladatai	85
3.8 Egészségügyi ellátórendszer	104
3.8.1 Alapellátás.....	105
3.8.2 Szakellátás	106
4. Kiemelt (védett tulajdonságú) esélyegyenlőségi célcsoportokra vonatkozó helyzetelemzés	107
4.1 Nők	107
4.1.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére	110
4.2 Mélyszegénységben élők	114
4.2.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére	116

4.3 Romák	119
4.3.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére	122
4.4 Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberek.....	123
4.4.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére	125
4.4.2 Önkormányzati közszolgáltatások egyenlő esélyű, akadálymentes lakossági hozzáféréseinek biztosítotttsága	131
4.5 Gyermek, fiatalok.....	135
4.5.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére	137
4.6 Idősek.....	142
4.6.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére	144
4.7 Hajléktalanok	158
4.7.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére	163
5. Fő esélyegyenlőségi problémáponok meghatározása célcsoportok szerinti bontásban	165
5.1 Nők	165
5.2 Mélyszegénységben élők	166
5.3 Romák	166
5.4 Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberek.....	167
5.5 Gyermek, fiatalok.....	169
5.6 Idősek.....	170
5.7 Hajléktalanok	171
6. Beavatkoási irányok keretrendszere célcsoportok és szakmai ágazatok szerinti bontásban	173
6.1 Nem célcsoport-specifikus, vagy több célcsoportot érintő, ágazatok feletti intézkedések	173
6.2 Nem célcsoport-specifikus, vagy több célcsoportot érintő, ágazatokra vonatkozó intézkedések	176
6.3 Nőkre vonatkozó specifikus intézkedések.....	178
6.4 Mélyszegénységben élőkre vonatkozó specifikus intézkedések.....	179
6.5 Romákra vonatkozó specifikus intézkedések	181
6.6 Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberekre vonatkozó specifikus intézkedések	181
6.7 Gyermek, fiatalokra vonatkozó specifikus intézkedések	182
6.8 Idősekre vonatkozó specifikus intézkedések.....	182
6.9 Hajléktalanokra vonatkozó specifikus intézkedések.....	183
7. A Kerületi Esélyegyenlőségi Program Beavatkoási Akcióterv 2014-2015-re kijelölt feladatainak, felülvizsgált intézkedési rendje	185

1. Vezetői összefoglaló

A közösségi javakhoz, a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés esélyének javítása a 21. században alapvető elvárás egy városi politikával szemben. Ennek érvényesülése igényli a védett tulajdonságú személyek és csoportok **hátrányainak felismerését és lehetőség szerinti ellensúlyozását.**

Értéket teremtünk, ha nagyobb figyelmet fordítunk azokra, akik hátrányban vannak, ha a városi szolgáltató rendszereink segítségével is képesek vagyunk csökkenteni azokat az akadályokat, amelyek az idősek, a veszélyeztetett fiatalok, a kisgyermekes anyukák, a fogyatékos embertársaink előtt tornyosulnak.

Újbuda Önkormányzata a 2010. évben Kerületi Esélyegyenlőségi Programot fogadott el a 2010-től 2015-ig terjedő időszakra. A Program 2010-es elfogadásakor részletes helyzetfeltárás, az akkori helyzetfeltáráskor feltérképezett problémák, hiányok, lakossági szükségletek nyomán a vizsgált szektorokra kiterjedő **Beavatkozási Akcióterv** készült. Ma Újbuda számos példa értékű eredménnyel dicsekedhet. Itt csak néhányat említve: a Polgármesteri Hivatal kerületi ügyfélszolgálatai 80%-a legalább részlegesen **akadálymentes**. Az **időskorúak életminőségét javítják a 60+ és Q-Ageing** programok, és elindult a kerületben a **Senior Capital Program** is. A 40 év feletti nőket támogatja a Családsegítő Szolgálat szervezés alatt álló **Női Klubja**, a **HAMZSA projekt** lakótelepi fiataloknak segít, az Újbuda Prizma **álláskeresési tanácsadást működtet**. A segítő, (kompenzációs) szolgáltatások rendszerszerű fejlesztése érdekében már szakképzett és agilis önkormányzati esélyegyenlőségi referens dolgozik.

Továbbá jó alapot kínál e terület fejlesztésére a „Budapest több, mint esély” fővárosi települési esélyegyenlőségi program igen széles spektrumú és koherens rendszere, valamint e programot kidolgozó szakmai műhely aktív segítségével.

A Program jelenlegi, 2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata keretében a helyzetfeltárási fejezetet, különösen a kiemelt esélyegyenlőségi célcsoportok vonatkozásában pontosítottuk, valamint pontosítottuk a Program Akciótervi részét. Mivel a közoktatás szakmai feladatai centralizálásra kerültek, így a közoktatási fejezet kikerül a Programból.

A Program keretrendszerének összehangolt palettáján hét veszélyeztetett célcsoport segítségére **találunk javaslatokat**. A beavatkozások egy része adott ágazathoz (szociális, sport, kulturális, egészségügyi, városüzemeltetés, -fejlesztés), más részük több ágazathoz kötődik, illetve horizontális beavatkozásokat kínál. A megkülönböztetett figyelmet igénylő célcsoportok

pedig: hajléktalanok, idősek, gyermekek és fiatalok, fogyatékos emberek, roma identitásúak, mélyszegénységben élők, nők, illetve szülők.

E program sikerét a **világos célokra való koncentráció**, a kerületi és nem kerületi intézmények, a civil és karitatív szervezetek valamint a vállalkozások összehangolt együttműködése garantálja. Ezen erőforrások nem csak költségkímélők, **de szellemi és mentális hatásukkal** megerősíthetik Újbuda Önkormányzata esélyegyenlőségi aktivitásainak hatáskörét, **jobb legitimációt képesek biztosítani** a városfejlesztés emberi erőforrásokra irányuló, azokat erősítő, javító döntéseihez.

1.1 Az Esélyegyenlőségi Program jogszabályi háttere

Magyarország Alaptörvénye „Szabadság és felelősség” fejezetének XV. cikke kimondja:

- (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
- (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
- (3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
- (4) Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
- (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékosággal élők.

Az Alaptörvény rendelkezéseivel összhangban, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §(1) bekezdése kimondja, hogy a község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

A jogszabály 31. § (2) bekezdése szerint a helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a **védett tulajdonságú, illetve hátrányos helyzetű** társadalmi csoportok – **különös tekintettel a nőkre, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékosággal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára** – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv

elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

A jogszabály 31. § (3) bekezdése szerint a helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

- a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

(4) A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

A jogszabály 31. § (3) bekezdése kimondja, hogy a helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

A Program elfogadása abból a szempontból is kiemelt fontosságú, hogy 2013. július 1-jét követően települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha a törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

A Program elkészítésére vonatkozó részletes szabályokról **a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet.**, valamint **a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet** rendelkezik.

1.2 Az Esélyegyenlőségi Program tartalma, célkitűzései

A Program tartalmazza a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok **(különös a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek tekintetében)** fővárosi és kerületi helyzetére kiemelten fókuszáló elemzését, továbbá a hosszú távú, az esélyegyenlőség megerősítését célzó beavatkozási irányok kijelölését és a középtávú intézkedési terv feladatainak felülvizsgálatát.

A Kerületi Esélyegyenlőségi Program elkészítésének főbb célkitűzései a következők:

- Újbuda rendelkezzen a vonatkozó, hatályos jogszabályoknak megfelelő az **aktuális, átfogó, a hosszú távú beavatkozási irányok meghatározását, továbbá a középtávú intézkedési tervet tartalmazó, a kiemelt esélyegyenlőségi célcsoportokra fókuszáló felülvizsgált és aktualizált esélyegyenlőségi programmal;**
- reflektáljon a **horizontális esélyegyenlőségi elvekre** és azokra a konkrét szempontokra, melyeket az uniós Esélyegyenlőségi útmutató tartalmaz;
- biztosítsa a különböző - elsősorban humán (szociális, egészségügyi, oktatási, képzési, foglalkoztatási stb.), illetve humán infrastruktúra - fejlesztési területeken a már folyamatban lévő és jövőbeni kerületi **uniós és hazai pályázatokhoz követelményként előírt** aktuális esélyegyenlőségi helyzetfelmérést és intézkedési tervet.

1.3 Célcsoport orientált helyzetfeltárás

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (2) bek. rendelkezik a Program keretében kiemelten vizsgálandó védett tulajdonságú, illetve hátrányos helyzetű esélyegyenlőségi célcsoportokról, melyek közé az alábbi csoportok tartoznak:

- a nők,
- a mélyszegénységben élők,
- a romák,
- a fogyatékossgal élő személyek,
- a gyermekek, fiatalok (ezen belül a hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH), valamint a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek-tanulók,
- az idősek.
- A főváros és a kerület szempontjából indokolt – speciálisan urbánus célcsoportként – a hajléktalan emberek vizsgálandó célcsoportok közé való beemelése.

Az IVS **Antiszegregációs Terve** pedig részletezi az alacsony státuszú, halmozottan hátrányos helyzetű lakosság helyzetét, ezért a kerületi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzése és beavatkozási terve ezekre is koherens módon épít.

1.4 Újbuda Esélyegyenlőségi Beavatkozási Akcióterve 2010-2015

A Program 2010-es elfogadásakor az akkori **helyzetfeltáráskor** feltérképezett **problémák, hiányok, lakossági szükségletek nyomán a vizsgált szektorokra kiterjedő rövid, közép és hosszú távú Beavatkozási Akcióterv** készült. A Program 2012. évi felülvizsgálata keretében **pontosításra és kiegészítésre kerültek az Akciótervben meghatározott feladatok, továbbá meghatározásra került a hosszú távú beavatkozási irányok komplex keretrendszere.**

A Program 2013-2014 évi, többlépcsős felülvizsgálata keretében megvalósult a az Esélyegyenlőségi Program aktualizálása, a Beavatkozási Akcióterv felülvizsgálata, valamint megtörtént az Akciótervben meghatározott feladatokhoz a költségbebecslések hozzárendelése. A Program mellékleteként csatolásra kerül a felhasználóbarát hivatal „Tudástárának” eredménydokumentuma. Mivel a közoktatás szakmai feladatai centralizálásra kerültek, így a közoktatási fejezet kikerül a Programból. Ehhez kapcsolódik, hogy változó szabályozás következtében az Önkormányzatok 2013. január 1-től nem látnak el köznevelési alapfeladatokat, így egyes kijelölt feladatok kikerültek a Programból.

Az Akciótervben kizárólag az önkormányzati hatáskörbe tartozó feladatok, intézkedések szerepelnek. Terjedelmi okokból a beavatkozási akcióterv részletes intézkedéseit nem jelenítjük meg jelen összefoglalóban, hanem a 7. fejezetben részletes táblázatos formában közöljük.

2. Bevezetés

2.1 Az Esélyegyenlőségi Program tartalma

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata a 2010. évben Kerületi Esélyegyenlőségi Programot fogadott el a 2010-től 2015-ig terjedő időszakra.

A Program jelenlegi, 2012. évi felülvizsgálata keretében a helyzetfeltárási fejezet, különösen a kiemelt esélyegyenlőségi célcsoportok vonatkozásában pontosításra, kiegészítésre kerül. A felülvizsgált Program tartalmazza a védett tulajdonságú, illetve hátrányos helyzetű társadalmi csoportok **(különösen a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékossgal élő személyek, valamint a gyermekek, fiatalok és az idősek tekintetében)** fővárosi és kerületi helyzetének elemzését, továbbá az esélyegyenlőség megerősítését célzó közép- és hosszútávú feladatok felülvizsgálatát, aktualizálását.

A Program a helyzetfeltárási keretében a vizsgált célcsoportok vonatkozásában az országosan általános, valamint a fővárosi és kerületi jellemző problémagócokra azok belső összefüggései miatt egyaránt hangsúlyt helyez, ugyanakkor beavatkozási irányok meghatározása és az intézkedési terv feladatának tekintetében a kerületi **önkormányzati hatáskörbe tartozó fő problémákra fókuszál.**

A fentiek szerint azonosított **hiányok, lakossági szükségletek nyomán** a Program 2010-es elfogadásakor az akkori **helyzetfeltáráskor** feltérképezett **problémák, hiányok, lakossági szükségletek nyomán a vizsgált szektorokra kiterjedő rövid, közép- és hosszú távú Beavatkozási Akcióterv** készült.

A Program 2012. évi felülvizsgálata keretében **pontosításra és kiegészítésre kerültek az Akciótervben meghatározott középtávú feladatok, továbbá meghatározásra került a hosszú távú beavatkozási irányok komplex keretrendszere.**

A Program 2013-2014 évi, többlépcsős felülvizsgálata keretében megvalósult a az Esélyegyenlőségi Program aktualizálása, a Beavatkozási Akcióterv felülvizsgálata, valamint megtörtént az Akciótervben meghatározott feladatokhoz a költségbecslések hozzárendelése. A Program mellékletként csatolásra kerül a felhasználóbarát hivatal „Tudástárának” eredménydokumentuma. **Mivel a közoktatás szakmai feladatai centralizálásra kerültek, így a közoktatási fejezet kikerül a Programból.** Ehhez kapcsolódik, hogy változó szabályozás következtében az Önkormányzatok 2013. január 1-től nem látnak el köznevelési alapfeladatokat, így egyes kijelölt feladatok kikerültek a Programból.

A könnyebb áttekinthetőség és nyomon követhetőség érdekében a Beavatkozási Akcióterv felülvizsgálata **táblázatos** formában készült el a **hosszú távú beavatkozási irányok, az elérésükhöz szükséges középtávú feladatok** (tevékenységek), valamint a **felelősök, határidők** és a **források** megnevezésével.

A Kerületi Esélyegyenlőségi Program **a törvényben meghatározott 5 éves időszakra (2010 – 2015) készült és jelen dokumentummal a 2014. évben felülvizsgálatra került.**

2.2 Célkitűzések

A Kerületi Esélyegyenlőségi Program elkészítésének **főbb célkitűzései** a következők:

- Újbuda rendelkezzen a vonatkozó, hatályos jogszabályoknak megfelelő az **aktuális, átfogó, a hosszú távú beavatkozási irányok meghatározását, továbbá a középtávú intézkedési tervet tartalmazó,** a kiemelt esélyegyenlőségi célcsoportokra **fókuszáló felülvizsgált és aktualizált esélyegyenlőségi programmal;**
- reflektáljon a **horizontális esélyegyenlőségi elvekre** és azokra a konkrét szempontokra, melyeket az uniós Esélyegyenlőségi útmutató tartalmaz;
- biztosítsa a különböző - elsősorban humán (szociális, egészségügyi, oktatási, képzési, foglalkoztatási stb.), illetve humán infrastruktúra - fejlesztési területeken a már folyamatban lévő és jövőbeni kerületi **uniós és hazai pályázatokhoz követelményként előírt** aktuális esélyegyenlőségi helyzetfelmérést és intézkedési tervet.

2.3 Jogszabályi háttér

Magyarország Alaptörvénye „Szabadság és felelősség” fejezetének XV. cikke kimondja:

- (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
- (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
- (3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
- (4) Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

- (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékosokkal élőket.

Az Alaptörvény rendelkezéseivel összhangban **Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §** (1) bekezdése kimondja, hogy a község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

A jogszabály 31. § (2) bekezdése szerint, a helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – **különös tekintettel a nőkre, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékosokkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára** – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

A jogszabály 31. § (3) bekezdése szerint a helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

- a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

(4) A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

A jogszabály 31. § (3) bekezdése kimondja, hogy a helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az

áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani. A Program elfogadása abból a szempontból is kiemelt fontosságú, hogy 2013. július 1-jét követően települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha a törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

A Program elkészítésére vonatkozó részletes szabályokról **a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet.**, valamint **a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet** rendelkezik.

További kapcsolódó főbb jogszabályok:

- 2012. évi XXXIX. törvény A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról
- 2012. évi I. tv. , Munka Törvénykönyve
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról
- 10/2006. (II. 16.) OGY határozat az új Országos Fogyatékosügyi Programról
- 176/2005. (IX. 2.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjának, továbbá az akkreditált munkáltatók ellenőrzésének szabályairól
- 2000. évi LX. törvény a foglalkoztatásból és a foglalkozásból eredő hátrányos megkülönböztetésről szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1958. évi 42. ülészakán elfogadott 111. számú Egyezmény kihirdetéséről
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

2.4 Újbuda Önkormányzat esélyegyenlőséghez kapcsolódó, főbb hatályos dokumentumai, honlapjai, helyi rendeletei

Főbb hatályos dokumentumok:

- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Integrált Városfejlesztési Stratégiája (IVS) 2007-2013
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Esélyegyenlőségi, Antiszegregációs Terv (a terv a hatályos IVS része (161-178. old.).
- Budapest Főváros XI. Kerületi Önkormányzat Szolgáltatástervezési koncepciója, 2004
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Szolgáltatástervezési koncepciójának felülvizsgálata, 2007.
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Szolgáltatástervezési koncepciójának II. felülvizsgálata, 2009.
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Szolgáltatástervezési koncepciójának III. felülvizsgálata, 2011.
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Szolgáltatástervezési koncepciójának IV. felülvizsgálata, 2013.
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Szociális és gyermekvédelmi évkönyv, 2008.
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Szociális és gyermekvédelmi évkönyv, 2009.
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Szociális és gyermekvédelmi évkönyv, 2010.
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Szociális és gyermekvédelmi évkönyv, 2011.
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Szociális és gyermekvédelmi évkönyv, 2012.
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Szociális és gyermekvédelmi évkönyv, 2013.
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Közfoglalkoztatási terv, 2010.
- Szent Kristóf Újbudai Szakrendelő és Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft. (korábban Gyógyír XI. Nkft.) közhasznúsági jelentései
- A szociális ellátórendszer továbbfejlesztése Újbudán (készítette: ELTE Társadalomtudományi Kar, 2008)
- Újbudai Szociális Kalauz
- Újbuda Minőségi időskor városi környezetben/ Újbuda 60+ (készítette: TÁRKI Zrt. és BME Szociológia és Kommunikációs Tanszék, 2009. augusztus)
- Családbarát önkormányzati szolgáltatások feltérképezése és fejlesztési javaslatok (Készült a „Rugalmas munkahelyek, családbarát Újbuda” című projekt keretében, 2014.)

- Monitoring jelentés a munkaerő-piaci folyamatokról - Budapest Főváros XI. kerület Újbuda (Készült a Budapest Esély Nonprofit Kft. szakmai műhelyében, Újbuda Önkormányzatának megbízásából, 2014.)

Honlapok:

- www.ujbuda.hu
- www.ujbudagamesz.hu
- www.ujbudaprizma.hu
- www.szentkristofrendelo.hu

Vonatkozó helyi rendeletek:

- 40/2001./XII.29./XI.ÖK számú rendelet a Budapest Főváros XI. Kerületi Önkormányzat tulajdonában álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek elidegenítésének szabályairól
- 41/2001./XII.29./XI.ÖK számú rendelet a Budapest XI. Kerületi Önkormányzat tulajdonában álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérbeadásáról
- 42/2001./XII.29./XI.ÖK számú rendelet az önkormányzati és egyéb tulajdonban álló lakások lakbéréről, bérleti díjáról, továbbá a külön szolgáltatások díjáról, valamint a lakbértámogatásról
- 23/2008./X.22./XI.ÖK számú rendelet a területi és intézményi védőnői ellátás körzeteiről (kivenni)
- 13/2009./III.24./XI. ÖK számú rendelet a háziorvosi és fogorvosi ellátás körzeteiről

3. Átfogó kerületi-ágazati helyzetelemzés

3.1 Újbuda területi felosztása

Az Esélyegyenlőségi Programban Újbuda területi felosztása a kerület **Integrált Városfejlesztési Stratégiájában (IVS) 2007-2013 szereplő szempontokat követi:**

Eszerint az egyes **kerületszempontok területi kiterjedése, népességszáma és lakásszáma**, de **fizikai- domborzati-természeti adottságai is rendkívül eltérőek**, mint ahogy városszerkezeti kapcsolataik, terület-felhasználásuk, beépítési intenzitásuk, karakterük is nagyon különböző.

Az M1-M7 közös bevezető szakaszától **ÉNy-ra** levő kerületszempont (**Sasad, Sas-hegy, Gazdagrét, Rupp-hegy, Madárhegy**) a Budai hegység része, a **meredek hegyoldalakon folyamatosan terjedő**, jellemzően **kertvárosias** beépítéssel. E területen a **kereskedelmi és intézményellátás kevésbé sűrű, tömegközlekedése nem hiánytalanul megoldott**, mégis környezeti adottságai, zöldbe ágyazott beépítése következtében keresett, **presztízses** lakóterület.

Az autópálya-Budaörsi út vonalától DK-re levő kerületszempont É-D-i irányban tagolódik, több területi egységre bontható:

- általánosan jellemző **minőségi, „klasszikus” városias beépítés és intenzitás** jellemző a belső kerületszempontokon, **Lágymányos** és **Szentimreváros** nagy részén, sűrű intézményhálózattal és a városias élet lehetőségével, főleg a Duna parti sávban a szellemi munkahelyek koncentrációjával.
- a **Gellérthegy Budapest egyik legkiemelkedőbb minőségű és legmagasabb presztízssű, villás beépítésű lakóterülete**, amely a kertvárosias beépítés és Belvároshoz közeli elhelyezkedés előnyeit egyesíti.
- A Hamzsabégi út vonalától D-re **városias, kertvárosias és lakótelepi beépítések keverednek egymással, esetenként gazdasági terület-felhasználásokkal. Kelenföld és Albertfalva** szerkezetében, intenzitásában, terület-felhasználásában és karakterében is **mozaikos**, bár a rendszerváltás után a Fehérvári út – Duna közötti területen **megindult barnamezős rehabilitáció** jó alkalmat adhatna területi konfliktusok és városképi törések megoldására-javítására. Az ipar jelentősége ugyan csökkent és a munkahelyi területek átalakulóban vannak, a terület **foglalkoztatási** szerepköre továbbra is erős.

- A kerület D-i határa mentén (**Kelenvölgy, Péterhegy, Kőérberek**) **kertvárosias, többnyire** - régi és új - **családi házas beépítések** találhatóak, de **nagy kiterjedésű beépítetlen (kül)területek** helyezkednek el **Kamaraerdőn** és **Örsödön**, melyek többsége - a védőterületek és az erdő - továbbra sem lesz beépítésre szánt terület.

Az alábbiakban a fő kerületrészeket - újbudai elnevezéssel régiókat - mutatjuk be röviden, ugyancsak az IVS alapján:

Lágymányos

A Petőfi hídtól délre levő egyetemi városrész és az Infopark kivételével Újbuda legrégebben kialakult, sűrűn beépített városrésze. Lágymányoson, a kerület területének 5,23%-án él a lakosság 16,5%-a. A **városias zárt sorú beépítés különböző beépítési intenzitást** takar: a belső Bartók Béla út elején a pesti belvárosra jellemző sűrűség alakult ki zártudvaros beépítéssel, míg a kerületrész külsőbb részein (a Lágymányosi utcától D-re) a zárt sorú keretes beépítés nagyobb zöld tömbbelsőket takar. A Bogdánfy utca mentén régebben épült lakótelepi beépítés található.

Funkciógazdag terület, a Duna-parti **felsőoktatási** és **K+F** területektől Ny-ra levő lakóterületek földszintjein városi karakterű **kereskedelem** (üzletek) megjelenése általános, a körtér körzete kereskedelmi központ. Sok a területen a **szellemi szolgáltatás**, nem elhanyagolható a szállodák kapacitása, de az **idegenforgalmi** lehetőségek nem kellően kihasználtak. A városrész jelentős foglalkoztatási kapacitással rendelkezik, elsősorban szellemi munkaerőt igénylő munkahelyek, a szellemi tőke koncentrálódásának területe.

Gellérthegy

A kerület (egyik) **legmagasabb presztízsű** és **legpatinásabb** lakóterülete, a múlt század elejétől folyamatosan kialakult **villanegyed**. A beépítés közel **egységesebbnek** tekinthető, viszonylag nagyméretű telkeken zöldbe ágyazott szabadon álló villák, ill. társasházak. Kivételt képeznek a közintézmények és honvédségi/nemzetbiztonsági területek.

A terület **kevésbé funkciógazdag**, mint Lágymányos, itt ugyanis tudatosan dominál a magas színvonalú lakóterület és az **idegenforgalmi vonzerővel** is rendelkező zöldterület, kereskedelmi és szolgáltató funkciók csak a közeli főutak (Villányi, Bartók Béla utak) mentén jellemzőek.

Szentimreváros

A Gellérthegy és Lágymányos közé ékelődő, a Gellérthegy alsó lejtőin és a Bocskai út - Villányi út közötti területen fekvő városrész. Beépítése **többnyire zárt sorú városias**, kivéve a

Villányi út és Diószegi utca közötti néhány tömbnyi és a Gellérthegy lábánál levő telkes, kertvárosias társasházias beépítést.

Kereskedelmi létesítmények, intézmények a főutak mentén találhatóak, a belső lakótömbök – különösen a kertvárosias részen – csendesek. Az intézmények közül – fontosságuk miatt – kiemelendők a Villányi út elejének **közép- és felsőoktatási intézményei**, a Corvinus Egyetem Kertészeti Tagozata valamint a Pető Intézet. A területen a felsőoktatási létesítmények következtében a munkahelyek jellemzően magasan kvalifikált szellemi munkaerőt igényelnek.

Kelenföld

Újbuda **legnagyobb kiterjedésű** (708,7 ha) és **lakosság számú** (2001 népszámlálás: 47.948 fő), **funkciógazdag**, de egyben **legheterogénebb** területi egységekből álló városrésze. **Mozaikos**: mind terület-felhasználását tekintve, mind a beépítés intenzitása, jellege, karaktere szempontjából igen eltérő részekből tevődik össze. Ugyanakkor a **kerület leggyorsabban átalakuló területei** is e városrészben találhatóak: a Fehérvári út és Duna közötti egykori iparterület az utóbbi 10-15 évben gyökeres változásokon esett/esik át: az iparterületek helyén zömmel **kereskedelmi és irodaterületek**, ill. **lakónegyedek, rekreációs-szabadidő központok** vannak kialakulóban. A terület beépítettsége átalakul, intenzívebbé, de egyben rendezettebbé is válik. Itt található a **kerület legtöbb munkahelye**, de teljesen átstrukturálódva: a termelőipari foglalkoztatás helyett a **kereskedelem/szolgáltatások** és **szellemi** munkahelyek térhódítása zajlik. A fejlődésnek nemcsak a rendszerváltás utáni gazdasági változások, hanem a **Lágymányosi híd** és a hozzá kapcsolódó **úthálózat kiépítése** is lökést adott.

Albertfalva

A vasútvonal – Duna és Kelenföld közé ékelődő kerületrész, kisebb léptékben ugyan, de hasonlóan **mozaikos**, mint a szomszédos Kelenföld. A régi Albertfalva **alapvetően családi házas városrész**, melybe a Fehérvári út mentén **panelos beépítés ékelődik**, így ebben a városrészben is gyakoriak a városképi törések. Az Építész és Vegyész utcák közötti lakóterület egységes szocreál karakterrel rendelkezik. A lakóterületek intézményellátottsága kielégítő. A kerületrész **K-i fele átalakulóban van**, a rendszerváltás utáni **barnamezős rehabilitáció** megváltoztatja a terület használatát és arculatát is, a még beépítetlen területek hasznosításra kerülnek. Dinamikusan **fejlődő** kerületrész.

Kelenvölgy

A kerülethatár és a két vasútvonal közé beszorult, **monofunkciós, kertvárosias** lakóterület. Intézményellátása csak alapszinten (óvoda, általános iskola, háziiorvosi rendelő) biztosított. A

két vasútvonal a nehéz átjárhatóság következtében a területet **Újbuda többi részétől elvágja**. A terület beépítettsége mind a terület-felhasználás, mind a beépítés intenzitása szempontjából közel egységes, nem tapasztalhatók olyan kontrasztok, mint Kelenföld és Albertfalva esetén.

Sasad – Sas-hegy

A Budaörsi út (autópályák bevezető szakaszának) vonalától ÉNy-ra, **önálló városszerkezeti egységként**, a kerületközponttól a vasút és főút által **elvágotan elhelyezkedő hegyvidéki, zöldbe ágyazott kertvárosias** társasház-as-családiház-as lakóterület. Nagyrészt monofunkciós, kivéve a Sas-hegy tetején levő **természetvédelmi területet** és a Budaörsi út menti – többnyire – intézményi és honvédségi területeket. A lakóterület intézményellátottsága még alapfokon is éppen hogy csak (a szomszédos Gazdagrét segítségével) megoldott, ennek ellenére – minőségi színvonala és igen kedvező környezeti adottságai következtében – kiemelkedően **magas presztízsű** városrész.

Gazdagrét

A hegyvidéki kertvárosias lakóterületbe ékelődő, **szigetszerűen elhelyezkedő panelos lakótelep**. Fekvése következtében **keresettsége és presztízse magasabb**, mint a legtöbb budapesti lakótelepé. Intézményekkel **jól ellátott terület**, alapellátással a környező intézmény-hiányos kertvárosi lakónegyedeket is kiszolgálja.

Rupp-hegy, Madárhegy

Beépítés alatt álló, de jelenleg még csak **töredékében beépített hegyoldali, kertvárosias** lakóterület. Lakás- és lakosság száma **gyors ütemben növekszik**. A szabályozási tervek szerint a terület túlnyomó többsége lakóterület lesz, de mindkét területrészen kijelölésre kerültek intézményi, ill. nagy zöldfelülettel rendelkező intézményi területek is, így távlatban nem válik monofunkcióssá a városrész, melynek **befogadási kapacitása kb. 30 ezer lakos** (8-10 ezer lakás). Jelentős nagyságú **zöld és erdőterületek** is beépítetlenül megtartása is szerepel a tervekben.

Őrmező

A vasútvonal, az autópályá bevezető szakasza és az Egérút közötti terület É-i fele **lakóteleppel és családi házakkal** beépített, D-i része – a **keserűvíz** telepek védőterülete miatt – beépítetlen. **Önálló** szerkezeti egység, nem kapcsolódik szervesen a többi kerületrészhöz, mivel a **főutak és vasút elvágó hatása** következtében szerkezeti kapcsolatai (7 sz. főút és Egér út) szűkösek.

Korábbi monofunkciós jellegét az utóbbi években az autópályák mellé épült kereskedelmi létesítmények megtörték, ezek azonban sem funkcionálisan, sem megjelenésükben nem illeszkednek szervesen a városrészbe. Adottságait tekintve inkább **városkapu szerepkörre**, semmint lakóterületnek alkalmas terület, azaz a jelenlegi terület-felhasználás és az adottságokból következő lehetőségek kissé aszinkronban vannak.

Dobogó

A településrész túlnyomó többsége **zöldterület és erdő**, melyek **szabadidős célokra** hasznosítottak és megőrzendők. Lakónépessége a népszámlálás idején alig több mint a kerületi **0,1%**-a. A kerület övezeti terve továbbra is zöldterületi, ill. erdőterületi hasznosításba sorolja Dobogót, övezetátsorolással megteremtett építési lehetőség csak a terület ÉK-i részében lesz majd.

Péterhegy

Az É-i részén **családi házakkal**, déli felén **lakóparkkal** beépített lakóterület. Az elmúlt évtizedben gyorsan bővülő, mára **kialakult** városrész, további jelentős építési lehetőségek nincsenek. **Monofunkciós kertváros**, alapellátása a szomszédos körzetekben biztosított.

Örsöd

A kerület DNy-i határán, Budaörssel szomszédosan elhelyezkedő, **többnyire beépítetlen** terület, pedig elhelyezkedéséből adódóan a **főváros kapuja lehetne**. Ez a szerep „automatikusan” be fog következni, ha a **4-es metró** virágpiacig tervezett – nagyon kívánatos/szükséges – meghosszabbítása megépül. Ez a pont lehetne ugyanis az, ahol az agglomerációból naponta ingázók személykocsi forgalmát P+R parkolóban „blokkolni” lehet. Ezáltal a fővárost, azon belül a XI. kerületet kiemelkedően terhelő forgalom jelentősen csökkenthető lenne.

Kőérberék és Kamaraerdő

A településrész túlnyomó **többsége még beépítetlen**, zömmel **erdőterület** és hasonló nagyságú **kertes mezőgazdasági** (volt zártkerti) terület alkotja. É-i peremén található beépítés, melynek Ny-i, Budaörs gazdasági területeivel szomszédos részén **honvédségi terület** és a hozzá tartozó **lakótelep**, kétharmadában pedig új, ill. **építés alatt álló lakópark** helyezkedik el.

3.2 A kerület fő demográfiai jellemzői, tendenciák

3.2.1 Állandó népesség és lakónépesség

A mai Újbuda területe az 1800-as évek végéig igen kis népességszámmal rendelkezett, **benépesülésének kezdete a XX. század elejére tehető**. Nagyon dinamikus, folyamatos bővülésének következményeként 1970-re Budapest legnagyobb lakosságszámmal rendelkező kerületévé vált. A **növekedés 1980 után állt meg**, ami azonban nem egyedi jelenség: fővárosunk a szuburbanizálódás (és részben dezurbanizálódás) időszakába lépett. A rendszerváltozást követően mindez még inkább felgyorsult. A népszámlálási adatok szerint 1990 és 2001 között a kerületben az állandó népesség és a lakónépesség száma is 20%-ot meghaladó mértékben csökkent, de Újbuda ez időszakban is **Budapest legnagyobb kerülete** maradt. **A friss népszámlálási adatok arról tanúskodnak, hogy 2001 és 2011 között a kerület állandó népességének és lakónépességének száma gyakorlatilag stagnált.**

A KSH TEIR 2013. évi adatai szerint a **XI. kerület állandó népessége 134.475 fő** (lakónépessége 144.599 fő) volt. **Újbuda Magyarország ötödik legnépesebb „városa”**. Újbuda **népsűrűsége 4.152 fő/km²**, ami **jóval magasabb a budai kerületek átlagánál**. Ez elsősorban a **bel-budai (Lágymányos, Kelenföld) sűrűbb beépítésnek** és a **lakótelepeknek** köszönhető. Az egyes kerületrészek között azonban alapvető **eltérés** mutatkozik népsűrűség tekintetében, melyre vonatkozóan egyelőre csak 2001-es adatok állnak rendelkezésre.

Újbuda kerületrészeinek népességi és népsűrűségi adatai, 2001

Kerületrész	lakónépesség		terület		népsűrűség fő/ha
	fő	%	ha	%	
Lágymányos	23 852	16,51	166,9	5,23	142,91
Gellérthegy	5 471	3,79	114,3	3,58	47,87
Szentimreváros	5 789	8,1	94,2	2,95	61,45
Kelenföld	47 948	33,2	708,7	22,2	67,66
Albertfalva	11 847	8,2	255,9	8,02	46,3
Kelenvölgy	3 444	2,38	125,8	4,95	27,38
Sasad - Sas-hegy	18 944	13,12	416,2	13,05	45,52
Gazdagrét	11 614	8,04	42,5	1,33	273,27
Rupp-hegy - Madárhegy	1 639	1,13	268,4	8,41	6,11
Órmező	6 358	4,4	132	4,13	48,17
Dobogó	176	0,12	34,5	1,1	5,1
Péterhegy	732	0,51	46,6	1,46	15,71
Örsöd	34	0,02	320,1	10,04	0,11

Kőérberek - Kamaraerdő	676	0,47	463,5	14,53	1,46
Újbuda összesen	144 441	100	3189,6	100	45,28

Forrás: Újbuda IVS 2007-2013, 21. o.

Városias népsűrűség Lágymányoson tapasztalható, Kelenföld lakóterületeinek népsűrűsége a mutatóból láthatónál nagyobb, de e városrészben sok a nem lakás célú – lakónépesség nélküli, gazdasági – beépítés, ez csökkenti az átlagot. Gyakorlatilag beépítetlennek tekinthetők Örsöd, Dobogó és Kőérberek-Kamaraerdő városrészek, míg a Rupp-hegy – Madárhegy beépítése megkezdődött, de még itt is jelentős beépítetlen területek találhatók. **Legnagyobb a népsűrűség a gazdagréti lakótelepen.**

3.2.2 A népesség nemek és korcsoportok szerinti megoszlása

2001-es népszámlálás adatai alapján a lakóképességen belüli **60 évesnél idősebb** lakosok aránya Budapesten 23%, míg a **Újbudán 26,6%** volt. A 2011-es népszámlálás adatai szerint ezek az arányok **Budapesten 25 %-ra, Újbudán 28 %-ra** módosultak. Vagyis a fővárosban, azon belül a kerületben is növekedett, Újbudán pedig a főváros egészére jellemző értéknél továbbra is magasabb, a 60 évesnél idősebbek aránya (Ez utóbbiban közre játszhat az is, hogy a kerület népessége a fővárosi átlagnál magasabban kvalifikált, emiatt hosszabb életű.) A népesség korstruktúrája a 2001-es népszámlálás óta a 2011-es népszámlálásig tovább **romlott a kerületben**. Bár az emelkedő születésszám következtében **2011-re** valamelyest nőtt a 0-20 éves korosztály aránya, ennél azonban **sokkal nagyobb mértékben emelkedett a 60 éven felüliek száma és aránya (28 %-ra)**. A kerületben a száz aktív korúra jutó időskorú száma 2011-ben 46 fő volt, Budapest egészét tekintve ugyanez a mutató 41 fő volt. Mindez arról árulkodik, hogy **egyre növekvő teher nehezedik a szociális ellátórendszer egészére, azon belül is az idősellátásra.**

Újbudán – mint általában a magyar népességben – **nőtöbbség** van: már a 2001-es adatok szerint is 116 nő jutott 100 férfira. Ez a szám **2011-re** még drasztikusabbá vált: ekkor **100 férfira már 119 nő jutott**. Különösen eltérő a nemek aránya az idősebb korosztályokban: a kerületi nők egyharmada, a férfiak 24%-a 60 éven felüli, ebből következően a **60 éven felüli népesség közel 63%-a nő.**

3.3 Képzettség

Iskolai végzettségre vonatkozó statisztikai adatok teljes körű felvételére csak népszámlálások alkalmával kerül sor, ennek következtében Újbuda képzettségi adatsorai, a 2001. és 2011. évi népszámlálásokból származnak.

Ezen adatok alapján elmondható, hogy **a kerület népessége magasan iskolázott, mutatói az országos átlaghoz képest kvalifikált népességgel rendelkező fővárosi adatokat is jelentősen meghaladják.** A 2001-es népességből 88.439 fő rendelkezett érettségivel, ami a 18 évesnél idősebb lakosság 70,5%-a, azaz a megfelelő korú népesség **több mint kétharmada rendelkezett érettségivel. 2011-re ezek a mutatók tovább javultak a kerületben.** A 2011-es népszámláláskor a kerületi, 18 évesnél idősebb lakosságnak mintegy 81 %-a volt érettségizett, amely jelentős mértékben meghaladja a budapesti arányszámot (71,7 %). A 18 évesnél idősebb kerületi érettségizett lakosok 45 %-a férfi, 55 %-a nő, ami közel azonos a teljes kerületi népesség nemek szerinti megoszlásával.

Felsőfokú képzettséggel 36.734 fő rendelkezett a kerületben a 2001. évi népszámláláskor, míg a 2011. évi népszámláláskor ez a szám már **51.250 fő volt.** A 2011. évi érték a megfelelő korú (25-x éves) lakosságra vetítve **45,2 %-ot** képviselt, lényegesen magasabbat, mint a fővárosi átlag (Budapest 34,1%). 2011-ben a kerületi diplomások szűk többsége 50, 5 %-a (25.884 fő) nő volt, míg 2001-ben e körben még a férfiak többsége (52,1 %) volt jellemző. Az IVS 4.3.6. *Esélyegyenlőségi, antiszegregációs terv* fejezete alapján az **alacsony státuszú lakosság** (aktív korú, legfeljebb 8 általános iskolai végzettségű, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező) kerületi aránya közel **10%.**

3.4 Foglalkoztatottság

Újbuda rendkívül jelentős szerepet tölt be Budapest munkaerő-piacán belül. A kerület foglalkoztatási kapacitásai jelentősek, Újbuda több, mint 75 ezer ember (és családjuk) számára nyújt megélhetést biztosító munkahelyet. Jól mutatja, hogy **Újbuda munkaerő-piaci szerepe túlnyúlik határain, hogy a kerületi munkahelyek csupán egyharmadában dolgoznak kerületi lakosok,** a kerületi munkahelyek több, mint felét Budapesten, de más kerületben élők, ötödét pedig Budapesten kívül lakó ingázók töltik be. A kerületben a szellemi jellegű munkahelyek dominálnak kerületi foglalkoztatottak, több, mint 60 % vezető, vagy alkalmazott értelmiségi, illetve egyéb szellemi foglalkozású. Újbuda hagyományosan jelentős foglalkoztatási kapacitásokkal rendelkezik a K+F szektorban (egyetemek, kutatóintézetek, Info-park stb.).

Mivel a KSH munkaerő-felmérései, módszertani okokból, csak fővárosi szintig bontják vissza az adatokat, így a kerületi lakosság gazdasági aktivitására vonatkozóan csak a népszámlálási adatokra lehet támaszkodni.

A népszámlálások adatai alapján megállapítható, hogy a XI. kerület lakosság száma 1990 és 2001 között közelítőleg 30 ezer fővel esett vissza. **Újbuda népességfogyásában döntő szerepet játszott, hogy ebben az időszakban jelentősen emelkedett a fővárosi agglomerációba kiköltöző népesség száma.** 2001 és 2011 között a XI. kerület népességfogyása gyakorlatilag megállt.

2001-re a teljes népességre vetített foglalkoztatotti arány országosan drasztikusan visszaesett (több, mint 7 százalékponttal), a XI. kerületben az országosnál jóval kisebb mértékű visszaesés volt tapasztalható. A munkanélküliek teljes népességen belüli aránya Újbudán valamivel kisebb mértékben nőtt, mint a fővárosban. **1990 és 2001 között a XI. kerületi inaktív keresők teljes népességen belüli arányában bekövetkező emelkedést mind a munkanélküliség elől a passzív ellátásokba (pl. rokkantellátásba) „menekülés”, mint elterjedt alkalmazkodási stratégia magyarázza.** A kerületi, fővárosi viszonylatban kiemelkedő ugrást a kerületi népesség, fővárosi átlagnál idősebb volta magyarázta, ugyanis a passzív ellátásokba menekülés, mint alkalmazkodási stratégia a nyugdíjkorhatárt még el nem érő, de ahhoz közelítő idősebb korosztályokra jellemzőbb volt, mint a fiatalabbakra. Ráadásul az időszak második felére jellemző **agglomerációs kiáramlás a XI. kerületet a fővároson belül kiemelten érintette, a kiköltöző pedig nagyobb részt a fiatalabb, jobb munkaerő-piaci pozíciójú, a munkaerőpiacon belül aktív alkalmazkodásra képes kerületi népességből kerültek ki.**

2011-re, bár a 2008-as válság a konjunktúrát és a munkaerőpiacot negatívan érintette, Magyarország, azon belül Budapest és **Újbuda teljes népességen belüli foglalkoztatotti aránya is számottevően emelkedett és megközelítette az 1990-ben mért értékeket. Az aktivitási arány emelkedése még erőteljesebb volt, azonban a munkanélküliek aránya is emelkedett.** A gazdaságilag inaktívak teljes népességen belüli aránya Újbudán visszaesett 2001-hez képest, melyet legnagyobb részben az inaktív keresők számának és teljes népességen belüli arányának jelentős csökkenése magyaráz. Vagyis jól látható, **hogy a passzív jövedelmekhez való hozzáférést szűkítő intézkedések, illetve a nyugdíjkorhatár emelések hatására a kerületben is, az inaktív népesség jelentős arányban aktivizálódott ismét a munkaerőpiacon. Bár nagyobb részük a foglalkoztatottak közé került, meghatározó hányaduk csak a munkanélküliek táborát tudta gyarapítani.**

Az aktív korú népesség derékhatárát adó 15-59 éves kerületi népességet vizsgálva megállapíthatjuk, hogy ezen korcsoport kerületi népségaránya még 1990-ben az országos és

fővárosi népességarányát meghaladta, azonban 2001-ben egy, 2011-ben már két százalékponttal elmaradt a korcsoport főváros egész fővárosra jellemző népességarányától.

A 15-59 éves korcsoportban még látványosabban rajzolódik ki az a folyamat, mely szerint 1990 és 2001 között az inaktív keresők arányának jelentős emelkedése miatt a gazdasági aktivitás, azon belül a foglalkoztatási színvonal jelentős módon visszaesett az aktív korúak körében. 2001 és 2011 között ezzel ellentétes irányú folyamatok zajlottak le a kerületben, az inaktív keresők arányának jelentős visszaeséséhez az aktivitási arány és a foglalkoztatotti arány növekedése társult. Bár 2011-ben a 15-59 éves korcsoport kerületi gazdasági aktivitása még az 1990-es értéket is meghaladta, a gazdasági aktivitás növekedési oldalán lezajló pozitív változás (az inaktívak, azon belül az aktív korú inaktív keresők számának csökkenése) nem tudott teljes mértékben a foglalkoztatotti arányban megjelenni.

3.4.1 Regisztrált álláskeresők

Az álláskeresők számára vonatkozóan a **Budapest Főváros Kormányhivatala Munkaügyi Központ** statisztikai kerületsoros bontásban is rendelkezésre állnak. Ebből kiderül, hogy Újbudán a **regisztrált munkanélküliek** száma **2000-2008 között** mindig **1.000-1.200 fő között mozgott**. A 2008. év őszén kirobbant **gazdasági válság hatására** azonban 2009. januártól **drasztikusan nőtt** a kerületi regisztrált álláskeresők száma, 2011 végére a kerületi regisztrált álláskeresők száma elérte a 2.535 főt, vagyis közelítőleg megduplázódott. 2011 és 2013 vége között, a kerületi regisztrált álláskeresők száma ismét csökkent, 2.107 főre, azonban ez az érték még mindig lényegesen meghaladja a 2008 előtt jellemző értékeket.

A **tartósan** (legalább 1 éve) **munkanélküliek száma** 2008-tól 2011-ig **közelítőleg megnégyszereződött** (a korábban évente stabilnak mondható 150-200 fő helyett elérte a 726 főt). 2011 és 2013 között a tartósan munkanélküliek száma kis mértékben csökkent, 2013 végén 646 fő tartozott ebbe a körbe. A kismértékű csökkenés ellenére megállapítható, hogy **a tartósan munkanélküli kerületi személyek száma a 2009 előtti jellemző értékeknek, még mindig több, mint háromszorosa.** A **kerületi álláskeresők jelentős része nem képes a nyílt munkaerő-piacra hosszú idő alatt sem visszatérni.**

A pályakezdő álláskeresők, bár nem képviselnek jelentős arányt a regisztrált álláskeresők körében, számuk 2008-hoz képest 2011-re **szintén közel megduplázódott** (47-ről 85 főre nőtt). 2011 és 2013 között tovább nőtt a pályakezdő regisztrált álláskeresők száma **2013 végén már 159 főt ért el, arányuk az összes kerületi regisztrált álláskeresőn belül meghaladta a 7,5 %-ot.**

A **gazdasági válság hatására, 2009-től minden korcsoportban nőtt az álláskeresők száma**, a legnagyobb relatív növekedés a fiatalok és a fiatalabb középkorúak esetében következett be, aminek eredményeként a **26-45 éves kerületi álláskeresők részaránya** 2013 végén 50 % körül mozgott.

A kerületi regisztrált álláskeresők nemek közötti megoszlását vizsgálva megállapíthatjuk, hogy 2013 végén a nők voltak körükben többségben (53 %). Az iskolai végzettség szerinti megoszlásából kiderül, hogy 2013 végén, a legfeljebb (érettségi nélküli) szakiskolai végzettséggel rendelkezők aránya körükben 27 %-os volt, az érettségizetteké 45 %-os, míg a diplomásoké is 27 %-os, vagyis igen magasnak mondható.

A kerületi közfoglalkoztatás keretében az **Újbuda Prizma Közhasznú Nonprofit Kft.** szervezésében, 2013-ban összesen 139 fő vett részt közfoglalkoztatásban, amely a korábbi évekre jellemző értéknek, több, mint háromszorosa.

3.5 Lakhatás

3.5.1 A kerületi lakásállomány általános jellemzői

Bár a rendszerváltozás előtt a kerületi lakásállomány több mint fele önkormányzati tulajdonban volt, mára az **önkormányzati lakásállomány a teljes lakásszámnak alig 1,8 %-a**, ami akkor is **alacsony**, ha Újbuda nem tartozik a súlyos szociális problémákkal küzdő kerületek közé. Az önkormányzati lakások területi eloszlása városrészenként igen eltérő, **Lágymányos, Kelenföld és Albertfalva kerület részekben** magasabb, ezekben **található a kerület önkormányzati lakásainak közel 90%-a** (szemben azzal, hogy a Újbuda teljes lakásállományának mindössze 60%-a található ebben a három kerületrészben).

Bár az utóbbi években újabb önkormányzati lakások épültek a kerületben, az építés üteme lényegesen nem változtat a teljes lakásállományon belüli arányokon: a **rendszerváltás óta** mindössze **153 önkormányzati lakás épült Újbudán**, aminek döntő részét **két épület** teszi ki: a **Fehérvári út 182.** szám alatt található **90 lakásos**, valamint az **Albertfalva utca 4.** szám alatti **56 lakásos** lakóépület. A földszinti lakások kialakításakor mindkét lakóház esetében **kiemelt figyelmet fordítottak az akadálymentesítésre**, így **fogyatékosággal élő embereknek teljesen önálló életet** biztosítanak. Nemcsak a bejárat akadálymentesítése történt meg ugyanis, hanem a gépészeti és villanyhálózat is a mozgáskorlátozottak speciális igényei szerint került kialakításra.

A XI. kerületi Önkormányzat jelenleg 1 398 lakás tulajdonosa. Ezek elidegenítésének szabályairól a többszörösen módosított **40/2001./XII.29./XI.ÖK** számú rendelet, bérbeadásukról a **41/2001./XII.29./XI.ÖK**, lakbérükről és a lakbértámogatásról pedig a

42/2001./XII.29./XI.ÖK számú rendelet az irányadó, melyek az 1993. évi LXXVIII. törvényen (Lakástörvény) alapulnak.

Az **önkormányzati lakásállomány jelenleg nem csökken**, ugyan a **40/2001./XII.29./XI.ÖK 9. § (1)** szerint *A Magyar Állam tulajdonából az Önkormányzat tulajdonába került lakást - eladásra történt kijelölés esetén - az Ltv. szerint elővásárlásra jogosult bérlőnek, bérlőtársnak, illetve a társbérlőnek (a továbbiakban együtt: vásárlásra jogosult) kell vásárlásra felajánlani, azonban a tulajdonosi jogokat gyakorló bizottság jelenleg a lakások értékesítését nem támogatja.*

18. § *Értékesítés esetén, ha a lakást az Ltv-ben biztosított elővásárlási jog jogosultja a 9. §-ában foglaltak alapján vásárolja meg – a rendeletben meghatározott kivételekkel – a vételár a lakás beköltözhető forgalmi értékének legalább hetven százaléka.*

Mivel az ily módon megállapított **vételár a piaci értékhez képest igen kedvezőnek** tekinthető, a **lakók** lehetőségeikhez mérten igyekeznek élni **elővásárlási jogukkal**.

A mostanra kialakult önkormányzati lakásállomány komfortfokozat szerinti megoszlása igen változatos. Az **összkomfortos és komfortos lakások aránya 80,62%**, ami alacsonyabb a kerületi összlakásállomány vonatkozó arányainál. A **komfort nélküli lakások 9,51%-os aránya** egyértelműen magasnak számít a budai oldalon, emellett **8 szükséglakással** is rendelkezik az önkormányzat.

Alapterületüket tekintve az önkormányzati tulajdonú lakások viszonylag **kicsik**, átlagosan **45,8 m²**-esek. A komfortos és összkomfortos lakások az átlagnál valamivel nagyobbak, a félkomfortos lakások területe már kisebb (átlag 37,5 m²), míg a komfort nélküli lakások alapterülete már a 32 m²-t sem éri el. A szükséglakások jellemzően mindössze 1 lakószobával rendelkeznek.

A **41/2001./XII.29./XI.ÖK 2. § alapján** *Az Önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérbeadói jogát – az 1. § (2) bekezdésében foglaltak kivételével – a Képviselő-testület gyakorolja. A Képviselő-testület a rendeletben meghatározott esetekben a lakások és a helyiségek bérbeadói jogának gyakorlásával az Önkormányzat Szociális és Egészségügyi Bizottságát, a Gazdasági Bizottságát, valamint a polgármestert bízta meg.*

A lakások **bérbeadásának jogcímeit** ugyanezen rendelet **3. § (2)** sorolja fel:

- a. lakásjuttatási névjegyzék;
- b. pályázat;
- c. bérlő-kiválasztási, illetve bérlőkijelölési jog gyakorlása;
- d. lakásgazdálkodási feladatok ellátása;
- e. közérdekű feladatok megvalósítása;

- f. *otthonházi lakások bérbeadása;*
- g. *jogcím nélküli lakáshasználók elhelyezése;*
- h. *megüresedett társbérleti lakrész bérbeadása;*
- i. *lakáscsere;*
- j. *bérleti jogviszony folytatása;*
- k. *átmeneti elhelyezés;*
- l. *az Ltv. 85/F. §-a alapján elővásárlási jog alapján megszerzett lakásra vonatkozóan, a lakáshittel rendelkező az adós által előterjesztett kérelem;*
- m. *végrehajtási eljáráson kívül - a lakáshitel átvállalására kötött - megállapodás alapján történő bérbeadás;*
- n. *végrehajtási eljárás során, de árverésen kívüli árverési hatállyal megszerzett lakásra vonatkozóan, a lakáshittel rendelkező adós kérelme alapján történő bérbeadás.*

Lakásjuttatási névjegyzék

A lakásjuttatási névjegyzékben szereplők számára lehet az ún. **szociális bérlakásokat** bérbe adni. A szociális helyzet alapján történő bérbeadásra **jogosultság feltételeit** a **41/2001./XII.29./XI.ÖK** rendelet **4. § (2)** részletezi:

- *a lakásigénylő és házastársa, élettársa, valamint a vele együtt költöző közeli hozzátartozói (a továbbiakban: vele együtt költöző családja) egy főre jutó havi jövedelme nem éri el a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének háromszorosát, továbbá*
- *az igénylő és a vele együtt költöző családja nem rendelkezik olyan ingatlan és ingó vagyonnal, amelynek együttes forgalmi értéke meghaladja a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének háromszázszorosát, és*
- *a lakásigénylő és vele együtt költöző családja tulajdonában, haszonélvezetében, bérletében nincs másik beköltözhető lakás.*
- *ha az igénylő és a vele együtt költöző családja rendelkezik tulajdonnal, a lakásigénylési kérelem csak abban az esetben fogadható be, ha kérelmező hitelt érdemlően igazolni tudja, hogy a tulajdonukban lévő ingatlanra a végrehajtási jog bejegyzésre került, és az árverezés időpontja kitűzésre került.*

Az újbudai **önkormányzati lakásállomány 83,4%-a** tartozik a **szociális bérlakások** közé. Ez az állomány nem elégséges, ugyanis a befogadott kérelmezők nevét tartalmazó **várólistán** jelenleg **közel 800 személy/család** található.

A Lakásgazdálkodási Osztály vezetőjének tájékoztatása szerint a **Szociális és Egészségügyi Bizottság évente egyszer** (május 31-ig) **vizsgálja felül a listát**, melyen a jelentkezők sorrendjét a figyelembe vett **szociális szempontok alapján** kialakított **pontszám** határozza meg.

A pontszámot növelő legjelentősebb tényezők: alacsony 1 főre jutó jövedelem, gyermekek száma, az igénylő fogyatékossgal él vagy beteg gyermeket nevel, és figyelembe veszik az igénylő XI. kerületi kötődését is.

Az egy személy által igényelhető lakás max. 1 lakószobával rendelkezik, két személy részére max. 1 + ½ lakószobás lakás adható bérbe, amely minden további személy után félszobával növelhető. A várakozók névjegyzékében szereplők több mint 20%-a egyedülálló felnőtt, további 17,5% egy felnőtt+egy gyermek, 16% két felnőtt, 14,5% két felnőtt+egy gyermek. Összességében elmondható, hogy a max. **egy gyermekkel rendelkező igénylők** az **összes igénylő 71%-át** teszik ki. A várakozási listán a **nagycsaládosok** (legalább 3 gyermek) aránya nem éri el a **10%-ot**, ezt követik az egy felnőtt+két gyermek (9%) és a két felnőtt+két gyermek (10%) megosztású igénylők.

A **42/2001./XII.29./XI.ÖK** rendelet szabályozza az önkormányzati tulajdonú lakások mindenkori bérleti díját. A **szociális alapú lakbér** mértéke jelenleg az összkomfortos és komfortos lakások esetében 452 Ft/hó/m², félkomfortos lakások esetében 295, komfort nélküli lakások esetében 227, szükséglakások esetében pedig 151 Ft/hó/m². Ezeket az alapárakat a rendelet **7. §**-ában felsorolt tényezők csökkentik vagy növelik (a csökkentés az 50%-os mértéket nem haladhatja meg).

Lakbércsökkentő tényezők (a teljesség igénye nélkül):

- a lakás alagsori fekvése,
- legalább háromszintes lakóépület földszintjén vagy első emeletén található, és minden lakószoba ablaka az épület zárt udvarára vagy tűzfalra néz,
- felvonó nélküli épületben min. 4 emeleti elhelyezkedés,
- panelos vagy blokkos szerkezetű épületben van,
- falazata nedves, szigetelése nem megfelelő,
- legalább egy helyisége aládúcolt.

Ha a bérlő a lakást **saját erőből felújítja**, felmerülő költségei a **lakbér csökkentésével** kompenzálhatók.

Ugyanezen rendelet **6. §-a** szerint:

Szociális lakbér a szociális alapú lakbér mérték alapján - a rendelet 7.§-ában meghatározott **növelő és csökkentő tényezők figyelembevétele mellett** - megállapított lakbér összegének **az önkormányzati lakbértámogatással csökkentett összege**.

A rendeletben szereplő **lakbértámogatásra** a pályázat alapján történő bérlet kivételével valamennyi, az Önkormányzat tulajdonában lévő lakás bérlője jogosult, amennyiben a jövedelmének - illetve amennyiben a lakásban az Ltv. 21.§ (2) bekezdése szerint jogszerűen bejelentett hozzátartozójával közös háztartásban él, együttes jövedelmük - legalább 20 %-át lakbérre költi.

Otthonházi lakások bérbeadása

A 41/2001./XII.29./XI.ÖK 19. § alapján garzonházi lakrész adható bérbe az állandó jellegű kereső tevékenységet végző és lakáscélú **elő-takarékosságot** vállaló **35. életévét be nem töltött házas**, illetőleg **élettársi kapcsolatban** álló fiatalnak. Ennek feltétele, hogy

- *a leendő bérlő belföldön bejegyzett pénzügyi intézménnyel vagy biztosító társasággal lakáscélú elő-takarékossági szerződést kössön, és*
- *a lakáscélú megtakarítás éves szintje a garzonházi lakrész bekerülési költségének legalább 5%-a.*

Ezek az ún. **fecskeházak** igen népszerűek a fiatalok körében, hiszen költség-alapú bérleti díjuk (pl. a Fehérvári út 182. szám alatti lakóház esetében 730 Ft/hó/m²) a reális **piaci bérleti díj felét** sem éri el.

A 42/2001./XII.29./XI.ÖK 9. § (1) szerint a költségelven bérbe adott lakás lakbérének fedeznie kell a bérbeadó Önkormányzatnak az épület karbantartásával, az épület központi berendezéseinek üzemképes állapotának biztosításával, felújításával, valamint a lakás burkolatainak, ajtóinak, ablakainak és a lakás berendezéseinek karbantartásával, felújításával, illetőleg azok pótlásával, cseréjével kapcsolatos munkák költségeit. A bérlőnek a lakbér mellett a bérbeadó által biztosított külön szolgáltatások díját is meg kell fizetnie.

3.6 Szociális helyzet: támogatási és ellátórendszer

3.6.1 A pénzbeli és természetben nyújtott ellátások

A 2013. évben a pénzbeli és természetben nyújtott támogatásokkal kapcsolatos feladatok ellátása a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi

2) Lakásfenntartási támogatás alanyi és normatív jogcímen

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás kiadásainak viseléséhez nyújtott hozzájárulás. Az Szt. az alanyi jogú – az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő – és a jövedelme alapján normatív lakásfenntartási támogatásra jogosultak körét szabályozza. A 2013. évben 1.594 fő (háztartás) összesen 55.070 E Ft összegben részesült támogatásban. Az elmúlt években a támogatottak számában (2011-ben 887 fő, 2012-ben 1.265 fő) jelentős növekedés következett be.

3) Újbudai kiegészítő támogatás

Az újbudai kiegészítő támogatás a lakásfenntartási támogatásban részesülő tulajdonos, bérlő, albérlő és özvegyi jogon hasznélvező részére nyújtott természetbeni támogatás, amennyiben a háztartásban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a 60 E Ft-ot, egyedül élő nyugdíjas, három vagy több gyermeket nevelő család, illetve gyermekét egyedül nevelő szülő esetében pedig a 64 E Ft-ot. 2013-ban 1.226 háztartás részére, 28.761 E Ft összegben került megállapításra a támogatás. 2012-ben 723 család, 16.261 E Ft összegben részesült támogatásban.

4) Újbudai ápolási díj

Az újbudai ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló, 18. életévét betöltött személy otthoni ápolását ellátó hozzátartozó részére biztosított hozzájárulás. Újbudai ápolási díjban 2013. évben 348 fő, 107.539 E Ft összegben részesült.

A 2012. évhez viszonyítva a támogatásban részesülők számában jelentős változás nem következett be.

5) Köztemetés

A polgármester feladata – önkormányzati hatáskörben – az Önkormányzat illetékességi területén elhunyt személy közköltésen történő eltemettetése, amennyiben nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles hozzátartozó vagy a hozzátartozó az eltemettetésről nem gondoskodik. 2013-ban 99 köztemetés történt, mely az Önkormányzat részére 9.134 E Ft kiadást jelentett. Az elmúlt évhez képest a köztemetések számában jelentős változás nem következett be (2012-ben 109 köztemetésre került sor).

6) Közgyógyellátás – helyi megállapítás

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás. 2013. január 1. napjától az Szt. az egészségi állapothoz kötődő alanyi jogú és a jövedelemhez kötődő normatív közgyógyellátás megállapítása a járási hivatalok hatáskörébe tartozik. A

Rendelet által szabályozott, szociálisan rászorult személyek részére biztosított méltányossági közgyógyellátás megállapítása továbbra is az önkormányzat hatáskörébe tartozik, azonban csak abban az esetben kerülhet sor a méltányossági közgyógyellátás megállapítására, amennyiben a járási hivatal jogerősen megállapította, hogy a kérelmező sem alanyi, sem normatív alapon nem jogosult közgyógyellátásra. Ennek a törvényi változásnak köszönhetően jelentősen meghosszabbodott a méltányossági közgyógyellátási kérelmek benyújtása és megállapítása között eltelt idő. Ez az indoka annak, hogy a 2012. évhez képest 2013-ban jelentős visszaesés tapasztalható a méltányossági közgyógyellátásra jogosultak számában.

2013. évben 449 fő részesült méltányossági közgyógyellátásban, mely az Önkormányzat számára 11.615 E Ft kiadást jelentett, ezzel szemben 2012-ben 839 fő részesült közgyógyellátásban.

7) Adósságcsökkentési támogatás

Az adósságkezelési szolgáltatás keretében a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő támogatás. 2013-ban 42 fő (család) részesült a támogatásban, összesen 4.629 E Ft összegben (2012-ben 46 család részesült támogatásban).

8) Átmeneti segély, rendszeres gyógyszertámogatás, időskorúak támogatása

Az átmeneti segély a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére, a Rendeletben foglaltak alapján nyújtott támogatás. A Rendelet alapján ebbe a segélykörbe tartozik az átmeneti segély, a rendszeres gyógyszertámogatás és az időskorúak támogatása, mely hozzávetőlegesen 11.000 fő, hetvenötödik életévét betöltött kerületi lakost érintett. 2013-ban 24.093 (2012-ben 21.606) esetben került sor átmeneti segély megállapítására, mely 163.879 E Ft kiadást jelentett.

9) Temetési segély

A temetési segély annak a személynek állapítható meg, aki az elhunytat eltemettette, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. Ez a támogatás 2013-ban 249 (2012-ben 279) esetben került megállapításra, összesen 19.712 E Ft összegben.

10) Születési és életkezdési támogatás

A támogatásra a gyermek születésekor az Önkormányzat közigazgatási területén lakóhellyel rendelkező, a gyermeket saját háztartásában nevelő, szociálisan rászorult szülő vagy törvényes képviselő jogosult. A támogatás megállapítására 2013-ban 1.053 alkalommal került

sor, 84.948 E Ft összegben. 2012-ben a támogatás megállapítására 1.013 alkalommal került sor.

11) Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A kedvezmény megállapításával a gyermek – szociális helyzete alapján – jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményére, tankönyvtámogatásra illetve az évente két alkalommal folyósított gyermekenként 5.800 Ft összegű Erzsébet utalvány formájában nyújtandó természetbeni támogatásra. A 2013. évben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogosultsági jövedelemhatára az egy főre jutó havi nettó jövedelem tekintetében a nyugdíjminimum 130 %-a (2013. évben 37.050 Ft), gyermekét egyedül nevelő szülő vagy tartós beteg, fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülő/család, illetve nagykorú gyermek esetében pedig a nyugdíjminimum 140 %-a (2013. évben 39.900 Ft). 2013-ban 863 (2012-ben 630) családban összesen 1.552 (2012-ben 1.539) gyermek esetében került sor a jogosultság megállapítására. A Rendelet szerint gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, illetve a kerületi lakóhellyel rendelkező három vagy több gyermekes családban nevelkedő gyermek törvényes képviselője részére, karácsonyi támogatás címen, december hónapban egyszeri támogatás folyósítására került sor. 2013-ban 1.781 (2012-ben 1.774) család, illetve 4.475 (2012-ben 4.416) gyermek részére, gyermekenként 5 E Ft mértékű támogatás folyósítására került sor, összesen 23.040 E Ft összegben.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény kérelmezőire vonatkozó adatok

Kor szerinti megoszlás	0- 6 éves	7-14 éves	15-18 éves	19 éves	Összesen
Gyermekek száma	489	723	237	103	1552
Gyermekek száma a családban	1	2	3	4 vagy több	Összesen
Családok száma	433	274	107	49	863

12) Gyermekétkeztetési támogatás

Gyermekétkeztetési támogatás éves szinten összesen 4.592 gyermek számára került megállapításra 2013-ban, a felhasznált előirányzat összesen 145.914 E Ft volt.

13) Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás

A támogatásra a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és nyugellátásban vagy baleseti nyugellátásban vagy nyugdíjszerű rendszeres pénzellátásban vagy időskorúak járadékában részesül. A támogatás havi összege 2013. évben gyermekenként 6.270 Ft volt. A támogatásban részesülő évente két alkalommal folyósított, gyermekenként 8.400 Ft összegű pénzbeli támogatásra jogosult. 2013. évben e támogatásban 9 családban 10 gyermek részesült, míg 2012-ben 4 család és 6 gyermek.

14) Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

Az Önkormányzat annak a gyermeknek állapíthat meg rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, akinek a családja időszakosan létfenntartási gondokkal küzd vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a 60 E Ft-ot. A támogatás pénzbeli, továbbá természetbeni ellátás formájában, így különösen gyermekétkeztetésként, gyermektáboroztatásként, utazási hozzájárulásként, tanszertámogatásként is nyújtható. Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Szolgálat javaslata alapján a várandós anya részére is megállapítható a támogatás. A teljesítés összege 2013-ban 20.418 E Ft (2012-ben 19.618 E Ft) volt. A támogatást leginkább a gyermeküket egyedül nevelő szülők, illetve a minimálbért nem vagy csak igen kis mértékben meghaladó jövedelemmel rendelkezők vették igénybe.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatást kérő családok bemutatása

Kor szerinti megoszlás	0- 6 éves	7-14 éves	15-18 éves	19 éves	összesen
Gyermekek száma	146	353	155	4	658

15) Óvodáztatási támogatás

2013. évben 170 E Ft összegben került folyósításra. A támogatásban részesített gyermekek száma 10 fő (2012-ben 12 fő) volt.

16) Nevelési támogatás

A támogatásra a második életévet betöltött, de három év alatti gyermekek jogán azon szülők jogosultak, ahol a gyermek részére bölcsődei férőhelyet biztosítani nem tud az önkormányzat és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum kétszeresét, 57 E Ft-ot. A 2013. évben 203 család részesült nevelési támogatásban 13.455 E Ft összegben, míg 2012-ben 104 család.

3.6.2 Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat az Önkormányzat az Szt. és a Gyvt. továbbá a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 5/2009./II.24./XI.ÖK számú rendelet (a továbbiakban: 5/2009./II.24./XI.ÖK rendelet) előírásainak megfelelően, önkormányzati intézmények, ellátási szerződések, illetve intézményfenntartó társulás útján biztosította 2013-ban.

A szociális és
gyermekvédelmi
szolgáltatások
rendszere Újbudán

Szociális terület		
A feladatellátás formája		
Kötelező	Alapszolgáltatás	
	– szociális étkeztetés	Újbudai Szociális Szolgálat (önkormányzati intézmény)
	– házi segítségnyújtás	Újbudai Szociális Szolgálat (önkormányzati intézmény)
	– családsegítés	Újbudai Humán Szolgáltató Központ (önkormányzati intézmény)
	– utcai szociális munka	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület (ellátási szerződés)
	nappali ellátás	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület; Fiatalok Önsegítő Egyesülete (ellátási szerződés)
	– hajléktalan személyek	Újbudai Szociális Szolgálat (önkormányzati intézmény)
	– időskorúak (klub), demens személyek	ellátatlan feladat
– pszichiátriai betegek	Katolikus Karitásztól	
– szenvedélybetegek	(ellátási szerződés)	
– fogyatékkal élő személyek	Habilitációs Fejlesztő Központ (önkormányzati, társulásban fenntartott intézmény)	
	Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány; Bliss Alapítvány (ellátási szerződés)	
	Szakosított ellátás	
	átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény	

	– időskorúak gondozóháza	Újbudai Idősek Háza (önkormányzati intézmény)
Vállalt	Alapszolgáltatás	
	– támogató szolgáltatás	Újbudai Szociális Szolgálat (önkormányzati intézmény)
	– jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Újbudai Szociális Szolgálat (önkormányzati intézmény)
	közösségi ellátások – szenvedélybetegek ellátása, alacsonyküszöbű ellátás	Katolikus Karitásztól RÉV (ellátási szerződés)
	Szakosított ellátás	
	ápolást, gondozást nyújtó intézmény – idősek otthona	Újbudai Idősek Háza (önkormányzati intézmény)
	átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény – hajléktalan személyek átmeneti otthona	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület; Fialokk Önségítő Egyesülete (ellátási szerződés)
	– fogyatékkal élő személyek	Down Alapítvány

Gyermekjóléti terület		
A feladatellátás formája		
Kötelező	Alapellátás	
	– gyermekjóléti szolgáltatás, – gyermekjóléti központ	Újbudai Humán Szolgáltató Központ (önkormányzati intézmény)
	gyermek napközbeni ellátása – bölcsőde	Egyesített Bölcsődei Intézmények (önkormányzati intézmény)
	gyermek átmeneti gondozása – gyermek átmeneti otthona – családok átmeneti otthona	Krisis Alapítvány (ellátási szerződés) Anyaoztalmazó Alapítvány (ellátási szerződés)
Vállalt	Alapellátás	
	– időszakos gyermekfelügyelet – játszócsoport	Egyesített Bölcsődei Intézmények (önkormányzati intézmény) Egyesített Bölcsődei Intézmények (önkormányzati intézmény)

Az önkormányzati feladatokat ellátó szervezetek részére az Önkormányzat a költségvetésben, illetve az ellátási szerződésben megállapított összegben és formában nyújt finanszírozást.

Ellátási szerződés útján ellátott szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások finanszírozása	Szervezet	Támogatás E Ft		
		2011. év	2012. év	2013. év
	Down Alapítvány	5 475	4 177	4 500
	Bliss Alapítvány	1 378	967	371
	Fiatalok Önszolgáltató Egyesülete	713	1 000	1 065
	Katolikus Karitászt – Caritas Hungarica	6 175	6 168	6 600
	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	9 935	9 917	10 500
	Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány	3 705	3 702	3 950
	Anyaoztalmazó Alapítvány	1 378	1 378	3 837

Krízis Alapítvány	17 280	19 492	19 862
-------------------	--------	--------	--------

Kötelező szociális alapszolgáltatások

Az Újbudai Szociális Szolgálat (1119 Budapest, Keveháza utca 6.) 2013. évben is működtette a korábban már kialakított szolgáltatásait. A szociális étkeztetés mellett a házi segítségnyújtást és az idősek nappali ellátását. Állami finanszírozással – külön támogatási szerződéssel – működött az otthonukban fogyatékkal élő személyek segítése érdekében a támogató szolgálat és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár finanszírozta az otthoni szakápolás szolgáltatást.

2013. évben Újbuda Önkormányzata közbeszerzési eljárást folytatott le, amely a szociális étkeztetést is magában foglalta. Havi szinten 920-1020 között mozog azon újbudai rászorulóknak száma,

akik a szociális étkeztetés különféle formáit veszik igénybe.

Az étkeztetés szállítója 2013. augusztus 5-től megváltozott, ettől az időponttól a Pensió Kft. szállította a napi ételadagszám 80%-át. November és december hónap a saját főzőkonyha átadásának megszervezésével, az ellátottak felkészítésével telt. 2013-ban az új ételszállító céggel kapcsolatos változások kezelése, az ellátottak számára való közvetítése, a lehetséges konfliktusok megelőzése, a kialakult nézeteltérések és panaszok megoldása volt a feladat.

A szakmai munkát, a gondozottakkal kapcsolatos adatok nyilvántartását, a térítési díjak számlázását, illetve az állami normatíva igénylését megalapozó adatok gyűjtését a SzocioNet programmal végezték. Javították a KENYSZI/TEVADMIN on-line szolgáltatás-nyilvántartó rendszerrel kapcsolatos adategyeztetési folyamatot és átdolgozták a normatíva igénylések pontosságának növelése érdekében. Ugyancsak fejlesztették a számlázási modul és az Újbuda GAMESZ banki forgalmat követő moduljának összhangját, s így a hátralékok pontosabb nyilvántartását és ezáltal a hatékonyabb behajtást.

Az év során igyekeztek olyan képet kialakítani, olyan ismereteket átadni, olyan kommunikációs csatornákat igénybe venni a Szociális Szolgálat tevékenységéről, melyek valamelyikével találkozhattak a rászoruló polgárok. Folyamatosan fejlesztették a társintézményekkel a kapcsolatot (Újbudai Humán Szolgáltató Központtal; háziorvosi munkacsoporttal; közös képviselőkkel stb.) annak érdekében, hogy időben szerezzenek tudomást a kerület polgárai az Újbudai Szociális Szolgálat által nyújtott szolgáltatásokról.

A fogyatékkal élő emberek szállítását biztosító két gépkocsi cseréjét indították el már 2012-ben. 2013. év során a GAMESZ segítségével kedvező tartós bérleti ajánlat érkezett, melynek realizálására 2014. év I. negyedévében kerül sor.

1) Étkeztetés

A szolgáltatást az

Újbudai Szociális Szolgálat

(1119 Budapest, Keveháza utca 6.) nyújtja.

Annak érdekében, hogy minden szociálisan rászorult időben megkaphassa az élethelyzetéhez szükséges szociális étkezési lehetőséget, a fenntartó és az intézmény mindent megtett az év folyamán. Így a szociális alapon igénybe vehető étkezés lehetőségét azok számára tudják nyújtani, akik más módon a napi meleg ételhez jutást nem képesek megoldani.

Jelenleg – a megváltozott igénylési szabályokat is figyelembe véve – sikerül valamennyi igénylőnek a szükséges dokumentumok benyújtásától számított 72 órán belül biztosítani az ellátást.

Az igénybevétel mutatói az alábbiak szerint alakultak:

A szociális étkeztetés mutatói	Év	Helyben fogyasztott	Kiszállított
	2011	442	667
	2012	325	844
	2013	494	557

2013-ban ismét változott a személyi térítési díjak fizetésére vonatkozó rendeleti szabályozás. Tapasztalat, hogy egyre idősebben, egyre súlyosabb egészségügyi problémákkal küzdve veszik első alkalommal igénybe ezt a szolgáltatást a kerületi lakosok. A szállított étkezés intézményi térítési díjának emelkedése a 2013. évben folyamatos csökkenést vont maga után. Sok esetben a megszűnők helyébe lépő új kérelmezők már inkább a helyben fogyasztást vagy az elviteles formát választották. Az összességében csökkenő adagszám mellett a fenti két formát igénybe vevők száma nőtt, míg a szállítós étkezőké csökkent. A megszűnt Megállapodások okai között azonban nagyobb számban az elhalálozás lelhető fel.

A kerület földrajzi sajátosságaiból, az egyedül otthonukban élő idősök életkorának emelkedéséből látják, hogy jelenleg ugyan stagnál a házhoz szállítás aránya az összes étkezési adaghoz képest, de a tendencia az, hogy sem saját maguk által elvitellel, sem az étkezdében, idősök klubjába elfogyasztva az igénybe vevők száma nem növekszik. Sok esetben

tapasztalják azonban, hogy más szolgáltatásukat – házi segítségnyújtás, támogató szolgálat – nagyon nehezen tudják elfogadtatni azon étkezőkkel is, akiknél az otthonukban folytatott önálló életvitelhez erre pedig szükség lenne.

Az étkeztetés egy részét a Mérnök utca 40. szám alatti szociális főzőkonyháról (500 adag/nap) biztosították az év végéig. A másik részét a Sodexo, majd 2013. augusztus 5-től a Pensió Kft. főzőkonyhájáról biztosítják. Az ellátottak számára normál és diétás meleg étel kerül kiszolgálásra – igény szerint 5, illetve 7 napon keresztül. Az adagos, külön csomagolt rendszer a kiszállítós és a diétát igénybe vevők számára lehetséges, míg a helybe fogyasztók és elvitelek badellából tálalva, illetve az elvitelek ételhordóba kapták az ételt.

Az új szállítóval az elmúlt fél évben – a Fenntartó által szervezett havi egyeztetéseknek is köszönhetően – sikerült a megfelelő eljárásrendet kialakítani. A 2014. január 1-jétől esedékes főzőkonyha átadás előkészítése a Pensió Kft., az intézmény és a GAMESZ részéről is nagy intenzitással történt az év utolsó két hónapjában.

2) Házi segítségnyújtás

A szolgáltatást az
Újbudai Szociális Szolgálat
(1119 Budapest, Keveháza utca 6.) nyújtja.

A működési engedélyben rögzíteni kellett a házi segítségnyújtás keretében ellátható személyek számát, mely 2013-ben is 396 fő volt a gondozói létszámhoz igazodva.

Az igénybe vevők számára az otthonukban megkapott és a szolgáltatásokhoz való hozzájutásban (posta, házi orvos, patika, egyéb ügyintézés, pl. ELMŰ) való segítségben megnyilvánuló „házi segítségnyújtás” szolgáltatásuk az a segítési forma, mellyel lehetővé válik a méltó időskor megélése saját megszokott környezetben. A rászorultságot egy felmérés segítségével vizsgálják meg. Az a szociálisan rászorult, akinek a gondozási szükséglete a napi 1 órát eléri, de a 4 órát nem haladja meg, ellátható otthonában a házi segítségnyújtás keretében. Az otthon nyújtott szolgáltatásoknál gyakori, hogy a lakáskörülmények a legelemibb higiénés feltételeknek sem felelnek meg. Így – bár eddig külső segítők, pl. szomszéd, rokon – sikerült a megfelelőség alsó határát elérni, de nincs rá megfelelő gyakorlat, hogy miként tudják ezt megtenni, ha nincsenek segítők, illetve nincs aki a körülmények megfelelő előkészítését finanszírozza.

	Év	Napi igénybevétel (fő)
A házi segítségnyújtás mutatói	2011	155
	2012	162
	2013	164

A fenti táblázatból látható, hogy a napi ellátások száma kis mértékben emelkedett. Erre magyarázattal szolgál, hogy az igénylők megoszlása a rászorultságot megállapító vizsgálat alapján, illetve a tényleges igénybevétel alapján nem egyezik meg. A magasabb óraszámú ellátottak a tényleges igénybe vételkor kevesebb napi időt kértek (és kaptak), ugyanakkor – mint azt a következő táblázat mutatja – az egy héten kért gondozási gyakoriság emelkedett meg a korábbi évekhez képest.

	Óra	Igazolás szerint
A gondozási szükséglet igénybevétele (igazolás)	1	381
	2	78
	3	12
	4 és 4 órán túl	78

	Óra	Igazolás szerint
A gondozás tényleges igénybevétele	1 óránál kevesebb	466
	1	73
	2	10
	3	0
	4 és 4 órán túl	0

2012-ben 15%-a, míg 2013-ban 16%-a volt 90 év feletti ellátott, ugyanakkor látni kell, hogy különféle betegségekből kifolyólag egyre többször kerültek terminális állapotú fiatalabb korosztályhoz tartozó személyek gondozásukba. 2013-ban már 6 % volt az aktív korú az ellátottjaik között.

Gondozottak létszáma, éves ellátotti szám, fluktuáció

	Keveháza	Budafoki	Kenderes	Gazdagrét	ÖSSZESEN
	gondozási csoportok				
2012.12.31. induló létszám (fő)	88	136	59	43	326
ellátásba vettek (fő)	65	72	44	43	224
ellátásból kikerültek (fő)	71	81	45	30	227
2013.12.31. záró létszám (fő)	82	127	58	56	323
2013. évben ellátottak összesen (fő)	153	208	103	86	550
fluktuáció (%)	54	61	56	65	59

3) Családsegítés

A szolgáltatást az

Újbudai Humán Szolgáltató Központ

(1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.) nyújtja.

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A Szolgálat a családsegítés keretében biztosítja

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- a családgondozást, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezését,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élő, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,

- a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,
- a szociális és egészségügyi szolgáltatók, intézmények, az oktatási intézmények, a gyermekjóléti központ, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat, valamint a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek részvételét a megelőzésben.

A Családsegítő Szolgálat által nyújtott szolgáltatásnak - a szolgáltatást igénybe vevő érdekében, mások személyiségi jogainak sérelme nélkül - a szükséges mértékig ki kell terjednie az igénybe vevő környezetére, különösen családjának tagjaira. Kiskorú személyre a családsegítés azonban csak akkor terjedhet ki, ha a kiskorú családtagjának ellátása a családsegítés keretében indult és ha a kiskorú érdekei - a gyermekjóléti szolgáltatás igénybevétele nélkül - e szolgáltatás keretében is megfelelően biztosíthatók.

A Szolgálat további kiemelten fontos tevékenységei

- A kapott jelzések alapján feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, feltárja a nagyszámban előforduló, az egyén és család életében jelentkező probléma okait és jelzi azokat az illetékes hatóság vagy a megfelelő szolgáltatást nyújtó szerv felé.
- Szociális szakmai szolgáltatást nyújt: a humán jellegű civil kezdeményezéseket elősegíti és elsősorban a XI. kerületi, családok segítségével foglalkozó intézmények közötti kapcsolattartást erősíti az ellátások ügyfelek részére történő közvetítése érdekében.
- 2005. november 1-jétől az aktív korú nem foglalkoztatott személy a rendszeres szociális segély megállapításának, folyósításának feltételeként együttműködni köteles az Újbudai Humán Szolgáltató Központtal. Az együttműködés a gyakorlatban a kliensek nyilvántartásba vételét, regisztrálását jelenti, majd írásbeli együttműködési megállapodás megkötését a beilleszkedést segítő programról, amelynek a célja a munkába állás elősegítése. A programban személyre szabottan kerülnek meghatározásra az együttműködés keretében nyújtott szolgáltatások, illetve a segélyre jogosult személy munkavállalással kapcsolatos kötelezettségei (álláskeresőként történő regisztráció, közcélú munkában való részvétel stb.).

Alkalmazott módszerek, egyéni esetkezelés

A segítő szolgáltatás során a családgondozók a következő munkaformákat és módszereket alkalmazzák: szociális esetszolgálat, szociális csoportmunka, közösségi szociális munka, közösség-szervező szociális munka, közösségépítő/közösség-fejlesztő szociális munka és közösség-tervező szociális munka.

Az *egyéni esetkezelés* munkafolyamata az első interjúval indul, melynek során feltárásra kerülnek a kliens szükségletei. Ezt követően megkezdődik a problémamegoldó alternatívák kidolgozása, melyeket a családgondozó és a kliens együttműködési megállapodásban rögzítenek. A megállapodás tartalmazza az elérendő cél érdekében a megvalósítandó feladatokat, a kliens és a segítő együttműködésének módját, a kliens vállalásait, a családgondozó által végzendő teendőket.

A Szolgálat munkatársai a segítségnyújtást a Forgalmi naplóban és az Esetnaplóban dokumentálják. A szakcsoport szolgálatvezetője a törvény által előírt dokumentációkat negyedévenként ellenőrzi.

A Szolgálat az aktuális dokumentációit az adatvédelmi követelményeknek megfelelően tárolja. Az egyéni esetkezelés jellegét tekintve, komplex esetkezelés folyik 2007-től. Ez azt jelenti, hogy az egyéni esetkezelés folyamatát egyetlen családgondozó, az úgynevezett „esetgazda” végzi önállóan az első találkozástól az együttműködés lezárásáig.

A komplex esetkezelés, illetve a korábbiakban már bevezetett alfabetikus rend szerinti esetelosztás a családgondozók arányos és egyenletes leterheltségét eredményezte. Az esetkezelésben időről-időre felmerülő problémákat, nehézségeket a hetente megtartott teameken a családgondozók a szolgálatvezető irányítása mellett meg tudják beszélni.

A kliensek fogadása

Az ügyfelek fogadása és rövid tájékoztatása az erre a célra speciálisan, barátságosan kialakított fogadó helyiség recepcióján történik. Az ügyfél először egy, a recepción szolgálatot teljesítő családgondozóval találkozik az információs pultnál, aki szakszerű tájékoztatást nyújt számára, majd továbbirányítja az esetgazdához. A recepción dolgozó családgondozó egyéb feladatai közé tartozik a forgalmi napló vezetése, valamint koordináció a két szakmai csoport között.

A recepción valósul meg továbbá a központi telefon kezelése, mely az ott dolgozó asszisztensek feladata. E tekintetben fontos az érdeklődők rövid, de udvarias tájékoztatása, felvilágosítása, valamint az üzenetek továbbítása. A recepción szolgálatot teljesítők, ha szükséges ellátják a szükséges formanyomtatványokkal az ügyfeleket és lefénymásolják az általuk behozott iratokat. A recepción dolgozó kollégák munkája nélkülözhetetlen, fontos részét képezi az intézmény hatékony működésének.

Az ellátás igénybevételének módja

A családsegítő szolgáltatás alapellátást nyújtó forma, ezért a jogszabályokban előírtaknak megfelelően a szolgáltatás igénybevétele önkéntes az ügyfelek részéről. Kivételt képeznek azok a kliensek, akik adósságcsökkentési támogatásban vagy rendszeres szociális segélyben részesülnek, mivel számukra a Rendelet kötelező kapcsolattartási kötelezettséget ír elő.

Az intézményben minden segítő szolgáltatás térítésmentes.

A Szolgálat illetékessége

A szolgálat illetékességi körébe tartoznak az Újbudán bejelentett lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező és e címen életvitelszerűen tartózkodó személyek. Ezen túl a szolgálat segítséget, támogatást nyújt ügyeik intézésében azoknak a hajléktalan személyeknek is, akik életvitelszerűen a kerületben tartózkodnak.

A feladatellátás rendszeressége

A családsegítő szolgálatban a kliensekkel folytatott szociális munkát, a tájékoztatást, a felvilágosítást, a környezettanulmányok elkészítését, a családgondozást, a támogató javaslatok, adósságrendezési tervek stb. elvégzését napi, heti, illetve havi rendszerességgel látják el a családgondozók. Krízishelyzetben azonnali intézkedésre kerül sor, a jelzőrendszer tagjainak jelzése nyomán pedig 3 napon belül kerül sor családlátogatásra, illetve a jelzésben szereplő személyek, családok felkeresésére. Ezen kívül a különböző társintézmények, hatóságok, egyéni felkérések, megkeresések alapján is történik feladatellátás, de az önkéntesség elvének szigorú betartása mellett.

A szolgáltató és az igénybevevő közötti kapcsolattartás módja

A kapcsolatfelvételt követően együttműködési megállapodás megkötésére kerül sor. Ebben többek között meghatározásra kerül a kapcsolattartás gyakorisága és módja, amely az esetek túlnyomó többségében személyes kapcsolattartást jelent az intézmény épületében vagy az ügyfél lakásán. A szolgáltató és az igénybevevő közötti kapcsolat indokolt esetben működhet más formában is (telefon, levél, fax, e-mail) a kliensek szükségleteihez, lehetőségeihez mérten.

Amennyiben a kapcsolatfelvétel külső felkérés alapján valósul meg, az együttműködés kereteit ezekben az esetekben is a kliensek kérésének, körülményeinek figyelembe vételével valósítják meg. Ezen túl, ha az ügyfél nem kívánja igénybe venni a neki felajánlott segítséget és szolgáltatásokat, a következményekről szóló tájékoztatást követően, nincs mód érdemi intézkedést tenni vagy beavatkozni a családok életébe.

Ilyenkor az észlelt problémákat jelzik az illetékességgel és hatáskörrel rendelkező szerv vagy hatóság felé.

A szolgáltatást igénybe vevőkről és a szolgálat tevékenységéről a legfontosabb adatokat, információkat az alábbi táblázatok tartalmazzák.

A szolgálat	Forgalmi adatok	2012. év	2013. év
forgalmi adatai	Éves forgalom (kapcsolatfelvételek száma-forgalmi napló alapján)	5 125 fő	5 815 fő
	Tárgyévben a szolgálatnál megfordult új kliensek száma	281 fő	330 fő
	Tárgyévben a szolgálatnál megfordult régi kliensek száma	1 698 fő	1 124 fő
A szolgáltatást igénybe vevők hozott problémái	A probléma típusa	Esetek száma 2012. év	Esetek száma 2013. év
	Életviteli	9	228
	Családi- kapcsolati	292	293
	Családon belüli bántalmazás	6	263
	Lelki-mentális	32	188
	Gyermeknevelési	0	28
	Anyagi	1 583	517
	Foglalkoztatással kapcsolatos	296	383
	Egészségkárosodás következménye	10	249
	Ügyintézéshez segítségkérés	14	381
	Információkérés	0	460
	Egyéb	0	75
	Összesen:	2 242	3 065
	Összesből: Több probléma együttes előfordulása	643	377
	Krízishelyzet	49	31
Az esetkezelés jellege	Az esetkezelések jellege	Esetkezelésben részt vettek száma (fő) 2012. év	Esetkezelésben részt vettek száma (fő) 2013. év
	Szociális, mentális esetkezelések összesen	1 071	919
	Pszichológiai esetkezelés	972	150
	Jogi esetkezelések összesen	280	130
	Egészségügyi, orvosi esetkezelések	0	110
	Összesen:	2 323	1 309
	Összesből: együttműködési megállapodás alapján	1 392	640

A kliensek egy része hosszú évek óta tart gondozási kapcsolatot. Ennek legfőbb oka, hogy az intézményi háttér egyfajta védelmet, biztonságot nyújt számukra. Ezen túl a szolgáltatások

mindegyike ingyenesen és folyamatosan elérhető (jogász, pszichológus, internet stb.) egy helyen.

A hozott problémák típusait tekintve továbbra is az anyagi és foglalkoztatással kapcsolatos problémák vezetnek, illetve az ilyen jellegű ügyekben megfogalmazott segítségkérés élvez elsőbbséget az ügyfelek szempontjából. Emellett a szolgálathoz fordulók jelentős hányada fogalmaz meg munkanélküliséggel, elhelyezkedéssel kapcsolatos problémákat és kér ezzel összefüggésben tájékoztatást, tanácsot.

2013-ban egyre többen keresték fel az intézményt azok a személyek, akik lakáshiteleiket nem tudták törleszteni. Néhány esetben sikerült felvenni a kapcsolatot a Nemzeti Eszközkezelővel, majd megállapodás is született az Eszközkezelő és az érintett kliensek között, annak érdekében, hogy bérlőként maradhassanak a lakásaikban, így nem váltak hajléktalanná.

Az esetkezelések jellege szerint a jogi és pszichológiai esetkezelések élveznek prioritást, ezért a tanácsadást végző jogász és pszichológus teljes kapacitása le van kötve az intézményben. Gyakori probléma azonban, hogy az időpontra előzetesen előjegyzett kliensek nem jelennek meg. Távolmaradásukat nem jelzik, így a számukra biztosított időtartam fölöslegesen elvész, pedig ezekre a kiegészítő szolgáltatásokra egyre több ügyfélnek lenne igénye.

Annak érdekében, hogy mindez ne váljon gyakorlattá a külsős szakemberekkel kialakítandó együttműködések, azok belső tartalmát szabályozó protokoll kidolgozása van folyamatban.

Aktív korú munkanélküliekkel kapcsolatos feladatok

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az aktív korúak ellátása jelenleg foglalkoztatást helyettesítő támogatásként vagy rendszeres szociális segélyként igényelhető. Az elsőt elsősorban azok az egészségkárosodott személyek igényelhetik, akiknek az álláskeresési támogatása lejárt és az állami foglalkoztatási szervvel legalább egy év időtartamig együttműködtek. A részletes és teljes körű szabályozást az Szt. tartalmazza. A foglalkoztatást helyettesítő ellátásban részesülő aktív korúaknak továbbra is az állami foglalkoztatási szervvel kell együttműködniük.

A rendszeres szociális segély megállapításának, folyósításának feltételei azonban eltérnek a foglalkoztatást helyettesítő ellátás megállapításának szabályaitól.

Rendszeres szociális segélyre jogosult: aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján

- egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- a rá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betölti, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény szerinti gyermekgondozási támogatásban vagy gyermekgondozási díjban, terhességi gyermekágyi segélyben – és a gyermek ellátását

napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudják biztosítani, vagy

- a Rendeletben az aktív korúak ellátására jogosult személyek családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel meghatározott egyéb feltételeknek megfelel.

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata a magasabb szintű jogszabályban kapott felhatalmazással élve módosította a Rendeletét. Rendszeres szociális segélyre jogosult az is, aki az ötvenedik életévét betöltötte, amennyiben legalább öt éve munkanélküliek részére folyósított önkormányzati ellátásban részesül. A rendszeres szociális segélyezetteknek továbbra is a Családsegítő Szolgálattal kell együttműködniük (a támogatás számítási alapja a háztartási fogyasztási egység).

2013-ban 115 aktív korúak ellátásában részesülő kliensnek volt hosszabb-rövidebb ideig tartó együttműködése a Családsegítő Szolgálattal. Az ellátás megállapítását követően a Szociális és Egészségügyi Osztály a határozat egy példányát megküldi. Amennyiben az érintett aktív korúak ellátásában részesülő személy 15 napon belül nem jelenik meg nyilvántartásba vétel céljából, írásban – kapcsolat felvételi levél formájában – tájékoztatást kap a teendőkről, az együttműködési kötelezettség megszegésének következményeiről.

A rendszeres szociális segélyben részesülő kliensekkel kapcsolatos teendők ellátásához szükséges a családsegítés valamennyi módszere és teljes eszköztára.

A Családsegítő Szolgálatnál kötelező kapcsolattartáson megjelenő kliensek leggyakrabban az életkorukat jelölik meg a munkaerőpiaci reintegrációjuk akadályaként. Az állami foglalkoztatási szervekkel többségük aktívan tartja a kapcsolatot, de többnyire negatív tapasztalatokról, kudarcokról számolnak be. Mentálisan rossz állapotban vannak, önbizalmuk, motiváltságuk alacsony. Mindezek miatt munkába állási esélyük minimális, egyre inkább elszigetelődnek, a velük kapcsolatos szociális munka nagy kihívást jelent.

A tartósan munkanélküli kliensek elsősorban mentális támogatást igényelnek. Mivel a munkanélküliség egész életvitelükben drasztikus változást eredményez - elveszítik korábbi anyagi bázisukat, társadalmi kapcsolataik beszűkülnek - izolációjuk csökkentése érdekében létrehozták 2008. szeptemberétől az „Álláskereső Teaházat”, amely terápiás célú csoportfoglalkozás a Családsegítő Szolgálatnál. A foglalkozásokat a nyári szünet kivételével heti rendszerességgel tartják, hétfőnként 12 órától 15 óráig.

Elsősorban az 55 év feletti rendszeres szociális segélyben részesülő kliensek látogatják, de mindenki számára nyitott, aki munkát keres és ebben segítségre szorul. A Teaház valójában beszélgetés és vélemény csere „kerek asztal és tea” mellett. Az alapszabályokat azonban mindenkinek be kell tartania, aki csatlakozni kíván az ott folyó munkához. Így az első alkalommal minden érdeklődőnek el kell olvasni az alapszabályt és aláírásával meg kell erősítenie, hogy annak tartalmával egyetért, az abban foglaltakat elfogadja.

E foglalkozások célja a munkavállalással kapcsolatos tapasztalatok és lehetőségek megosztása egymással, az azonos problémával küzdő személyek izolációjának kezelése, mentális segítségnyújtás. Hosszú távon a munka világába való visszakerülés előmozdítása. A Teaházba vendégek is ellátogatnak a tagok igényeinek figyelembevételével.

A Teaház tagjai gyakorolhatják a számítógép és az internet használatát, elküldhetik jelentkezésüket egy-egy munkahelyre vagy megírhatják önéletrajzukat – elsősorban azok, akiknek otthon minderre nincs lehetőségük, illetve segítségre van szükségük az önéletrajzuk megírásában.

Minden rendszeres szociális segélyezett kap tájékoztatást a Teaház lehetőségéről, s azok, akik rendszeresen részt vesznek az ott folyó munkában a Teaház látogatásával kiválthatják a kötelező kapcsolattartást, s ezáltal a kliens azt érezheti, hogy nem kívülről rákényszerített módon kell eleget tennie a kötelezettségeinek, hanem egy maga által választott, kötetlenebb formában teljesíti azt. Ezekben az esetekben a rendszeres szociális segélyezett és családgondozója 3 havonta találkoznak egymással és minden esetben értékeli a Teaházban elhangzottakat.

Adósságkezelési tanácsadó szolgáltatás

Az adósságkezelés szociális feladatként történő 2003-as deklarálása óta az ellátás kétpilléres rendszerként működik. Egyrészt az önkormányzatok főként központi forrásból (90 %) pénzügyi támogatást biztosítanak az adósságok kifizetéséhez, másrészt a háztartások fizetőképességének elősegítése érdekében adósságkezelési tanácsadást nyújtanak.

Újbuda Önkormányzata ez utóbbi szolgáltatás biztosítását az Újbudai Humán Szolgáltató Központ hatáskörébe utalta, s ugyanakkor az adósságcsökkentési támogatást igénylő ügyfelek számára Rendeletében írta elő a tanácsadást végző intézménnyel való együttműködést.

A Családsegítő Szolgálatnál az adósságkezelési szolgáltatás részeként végzett tanácsadói munka legfőbb hatékonysági mutatója a kért támogatások elérése, azon belül is az önkormányzati adósságcsökkentési támogatás megállapítása majd folyósítása. 2013-ban az előzőekben említett prioritások figyelembevételével 588 kliens számára közvetítettek valamilyen hátralék kiegyenlítő támogatást.

A legtöbb pályázat 2013-ban is – csakúgy mint az előző években – a VICUS XI. Közalapítványhoz került továbbításra.

A 2007 szeptemberétől a szolgálatnál bevezetett komplex esetkezelésre való áttérést elsősorban az indokolta, hogy az adósságkezelési esetek száma az elmúlt években nem csökkent és a tartós munkanélküliség mellett ez a legjellemzőbb, leggyakoribb hozott probléma jelenleg is.

A kliensek többsége igyekszik mindazokat a támogatásokat igénybe venni, amelyek megkönnyítik a lakásfenntartási kiadások teljesítését.

Újbuda Önkormányzata a pénzbeli és természetbeni ellátások széles körét nyújtja a rászoruló személyek számára átmeneti fizetési nehézségeik, valamint a közüzemi és egyéb életfenntartásukhoz nélkülözhetetlen kiadások teljesítéséhez.

Az adósságkezelési tanácsadáson ajánlható támogatások formái

VICUS XI. Közalapítvány támogatásai

A VICUS XI. Közalapítvány Kuratóriuma a nyáron két hónap és a télen egy hónap kivételével minden hónapban ülésezett az elmúlt évben. Az alapítványhoz benyújtott pályázatok jellege és száma 2008-tól jelentős változást mutat.

A kérelmet benyújtók jelentős hányada kér megélhetésük pótlására egyszeri szociális segítyt. Ezek kisebb összegű anyagi támogatások, de azok számára is elérhetőek, akik egyébként az önkormányzattól átmeneti segélyre nem jogosultak.

Emellett a díjhátralékos támogatások, melyeket önállóan vagy a Családsegítő Szolgálaton keresztül nyújtanak be a pályázók, is növekvő számban fordulnak elő. Mindez azt mutatja, hogy a lakásfenntartási kiadások teljesítése a kerületben élő családok számára egyre nagyobb terhet jelent. A pályázatokból kiderül, hogy napjainkra a háztartások bevételeiknek átlagosan a felét, kétharmadát fordítják erre a célra.

A benyújtott pályázatok jelentős részét képezik az Újbudai Humán Szolgáltató Központtól érkező kérelmek. 2013-ban 295 pályázat továbbítására került sor az alapítvány felé.

A Családsegítő Szolgálat többnyire hátralék kiegyenlítő támogatás iránti kérelmeket küld az alapítványnak, mivel az adósságkezelési tanácsadó szolgáltatás során igen sok család szociális helyzetéről derül ki, hogy nem képes önrész fizetésére, így az önkormányzati adósságcsökkentési támogatást illetve a Hálózat Alapítvány támogatásait nem tudja igényelni, mivel ezeknél feltétel a saját rész vagy önrész vállalása. A VICUS XI. Közalapítvány révén elérhető támogatások esetében viszont nem kell saját részt fizetni, valamint a jövedelemhatárok figyelembevételénél is van lehetőség méltányosság gyakorlására.

A kért és megállapított támogatások továbbra sem fedik le egymást, ennek ellenére az alapítványtól igényelhető, hátralék kiegyenlítő valamint egyéb támogatások azok számára is reálisan elérhetőek, akik a jövedelmi viszonyaik alapján az önkormányzati támogatásokra nem jogosultak. Lényeges megemlíteni, hogy mindazoknál, akik a Családsegítő Szolgálat közreműködésével pályáznak az alapítványhoz, előzetesen környezettanulmány készül,

valamint a családgondozók részletes támogató javaslatukkal egészítik ki a pályázati dokumentációt.

Azok a pályázók, akiknek a kérelmét valamilyen okból elutasítja az alapítvány, az erről szóló értesítésekben információt kapnak a Családsegítő Szolgálatnál igénybe vehető szolgáltatásokról. Számos kliens kerül kapcsolatba a VICUS XI. Közalapítvány tájékoztatását követően az intézménnyel, s ez különösen a nagyobb összegű hátralékkal rendelkezőknél lényeges, mivel esetükben az alapítvány által nyújtható támogatások nem elegendőek illetve nem jelentenek valódi megoldást.

Eseti segély

Az előző évekhez képest lényeges változás nem mutatkozott az önkormányzathoz benyújtott eseti (korábban: átmeneti) segély iránti kérelmek számát illetően. Ennek legfőbb oka, hogy egy naptári éven belül legfeljebb négy alkalommal állapítható meg. Ezek összege a Rendeletben előre meghatározott (legalább ötezer forint, legfeljebb nyolcezer forint) és célja az átmenetileg jelentkező családi problémák, nehézségek áthidalása, feloldása.

A 30.000 Ft-ot meghaladó összegű eseti segély megállapítására a Szociális és Egészségügyi Bizottság jogosult.

Hálózat Alapítvány támogatásai

Az alapítvány célja a szociálisan rászorult fővárosi polgárok támogatása lakásfenntartási költségeik kiegyenlítésében, ha önerejükből nem képesek fedezni a még elfogadható szintű lakhatás költségeit. Az Alapítvány támogatási formái:

- a közüzemi díjkompenzáció és téli fővárosi kiegészítő lakásrezsi támogatás (mely 2013. február 28-át követően határozatlan ideig, újabb források rendelkezésre állásáig felfüggesztésre került);
- hátralékkiegyenlítő támogatás (távfűtés, víz,- csatorna,- szemét,- díjtartozások esetében);
- krízis támogatás (azok vehetik igénybe, akiknek a lakásbérleti jogviszonyát felmondták, lakbér nem fizetése miatt);
- eseti támogatás (kivételes esetben, a Kuratórium döntése alapján).

Az Alapítvány Alapító Okirata szerint támogatás egy személynek három éven belül egyszer ítélt meg. A kérelmezők közvetlenül nem fordulhatnak az Alapítványhoz, mert a pályázat elbírálásához szükséges egy szociális szervezet támogató javaslata. A pályázati dokumentáció több oldalas, a hiányosan vagy rosszul kitöltött adatlapokat az Alapítványi Iroda visszaküldi hiánypótlás vagy javítás céljából. A Kuratórium a legfeljebb 90.000.-Ft/fő (egyedül élőknel legfeljebb 100.000 Ft/fő) havi nettó jövedelemmel rendelkezőknek nyújt támogatást önrész vállalása mellett. A támogatás igénybevételére maximum hat hónap áll a pályázók rendelkezésére. Ezen idő alatt az önrész vagy saját rész teljesítését meg kell kezdeni, ellenkező esetben a támogatás elenyészik, a jogosult a támogatást elveszíti. Az önrész teljesítése érdekében a VICUS XI. Közalapítványhoz célszerű további hátralék kiegyenlítő támogatás iránti kérelmet benyújtani, amennyiben a hátralékkal rendelkező család egy éven belül még nem kapott tőlük támogatást. A Családsegítő Szolgálat ügyfelei mindezekre vonatkozóan teljes körű tájékoztatást kapnak.

A támogatás összege 2013-ban maximum 400.000 Ft volt.

A Hálózat Alapítvány által nyújtható támogatások továbbra is fontosak az adósságrendezési folyamatban. Egyrészt az ügyfelek számára kedvezőbb jövedelemhatárok miatt, másrészt a

támogatási összegek még az önrész fizetési kötelezettség ellenére is jóval magasabbak mint a többi alapítványnál. Ennek értelmében a nagyobb mértékű, hosszabb ideje fennálló adósságok rendezése minden esetben a Hálózat Alapítványi támogatások igénylésével indul. A támogatások realizálódása lényegében azon múlik, hogy a kérelmező a vállalt saját rész kifizetését teljesíti-e az előírt határidőben. A családgondozók a velük együttműködő kliensek érdekeit szem előtt tartva, figyelemmel kísérik az önrész fizetését valamint a határidők betartását.

A statisztikai adatok szerint 2010-ben 160, 2011-ben 172, 2012-ben 140, 2013-ban 181 pályázat továbbítására került sor a Hálózat Alapítvány felé.

Adósságkezelési szolgáltatás- adósságcsökkentési támogatás

Az adósságkezelés elsődleges célja a lakhatás megőrzése, valamint a hátralék csökkentése, a szolgáltatásból való kizárás megakadályozása. Másodlagos célja az adósságállomány teljes felszámolása, harmadlagos célja a kliensek fizetőképességének helyreállítása és nem utolsósorban a hátralék újratermelődésének megakadályozása.

Az adósságcsökkentési támogatásban részesülő ügyfelek túlnyomó többsége aktívan közreműködik az előzőekben vázolt feladatok megvalósulása érdekében és lehetőségeikhez mérten mindent megtesznek azért, hogy a szolgáltatásban vállalt kötelezettségeiket (önrész fizetése, együttműködés a tanácsadóval) maradéktalanul teljesítsék és a program sikeresen záruljon.

A nyilvántartás szerint 2010-ben 48, 2011-ben 39, 2012-ben 28, 2013-ban 31 adósságcsökkentési támogatás iránti kérelem előkészítésében vettek részt. Az elmúlt évek adatait összehasonlítva látható, hogy kisebb csökkenés tapasztalható az ilyen jellegű kérelmek számát tekintve. Igényelni többen szeretnék, de a jogosultsági feltételeket teljesíteni tudó kliensek száma inkább csökkenést mutat. Ez elsősorban azzal magyarázható, hogy az érintettek egy jelentős része a program előkészítése során, már a támogatás benyújtását megelőző három hónapos úgynevezett előgondozási-szakaszban jelzi, hogy nem képes a jogszabályban előírt kötelezettségei teljesítésére.

A Rendeletben és törvényben részletesen felsorolt jogosultsági feltételek közül több olyan van, amelynek teljesítése problematikus.

A vállalt önrész teljesítése minden elfogadott adósságcsökkentési támogatásnál prioritást élvez, ezért viszonylag ritkán fordul elő, hogy az igénylők e vonatkozásban segítséget kérnének. Sokkal jellemzőbb, hogy a havi részletekben vállalt saját rész megfizetését a későbbiek folyamán egy összegben, vagy rövidebb futamidő alatt törlesztik.

Az adósságcsökkentési támogatást a Rendelet szerint azok a személyek igényelhetik Újbudán, akik nagykorú tulajdonosai, bérlői vagy özvegyi jogon hasznélvezői az adott ingatlanoknak, és abban életvitelszerűen laknak.

2010. január 1-jétől az adósságcsökkentési támogatás maximális összege 200.000 Ft-ról 300.000 Ft-ra emelkedett (a lakáscélú hiteltartozások esetében ennél is magasabb – 600.000 Ft).

A hátralékos családoknak továbbra is legalább 25 % önrészt kell vállalniuk a támogatás igénylésekor.

A Rendelet meghatározza a kezelhető hátralékok együttes összegét, amely nem haladhatja meg az 500.000 Ft-ot. Így azok az igénylők, akiknek ennél nagyobb összegű adósságuk van, csak az alapítványi támogatások igénylésével, a hátralék összegének a jelzett összeghatár alá szorításával tudják a későbbiek folyamán az adósságcsökkentési támogatást kérni.

2010-től a lakásfenntartási támogatást a kérelmező által a kérelmén megjelölt Szolgáltatóhoz utalja közvetlenül az önkormányzat. Az újabb adósságok keletkezésének megelőzése, valamint a havi aktuális számlák kifizetése szempontjából ennek vitathatatlan a jelentősége.

Az adósságcsökkentési támogatás megállapítását követően, csak abban az esetben történik meg a támogatás átutalása, ha az ügyfél bemutatja az önrész fizetéséről és a havi aktuális számlák teljesítéséről szóló bizonylatokat a szolgálatnál.

Az érintettek kötelezettségeinek teljesítését az esetnapló mellett a havi jelentésekben is dokumentálni kell.

2013-ban a Szociális és Egészségügyi Osztály munkatársai ellenőrizték az adósságcsökkentési támogatásban részesülő ügyfelek együttműködésével kapcsolatos dokumentációt, valamint a törvényi feltételek megvalósulását. Az ellenőrzés során feltárt hiányosságokat pótolták, a szükséges változtatásokat végrehajtották, az év második felében a javaslatoknak megfelelően módosították a dokumentációt, az együttműködési megállapodást valamint átdolgozták az esetnaplót.

Családsegítő Szolgálat által közvetített támogatások

Támogatás típusa	Kérelmek száma	Igényelt támogatás	Megállapított támogatás	Önrész
Átmeneti segély	81	1.850.142 Ft	1.045.311 Ft	n. önrész
Hálózat Alapítvány hátralék kiegyenlítő	158	53.810.662 Ft	16.810.902 Ft	33.087.844 Ft
Hálózat Alapítvány krízis	23	10.546.000 Ft	6.984.692 Ft	4.061.946 Ft
Vicus XI. Közalapítvány	295	17.241.411 Ft	8.652.580 Ft	n. önrész
Adósságcsökkentési támogatás	31	5.786.219 Ft	3.540.052 Ft	1.863.815 Ft

Összesen	588	89.234.434 Ft	37.033.537 Ft	39.013.605 Ft
-----------------	------------	----------------------	----------------------	----------------------

Együttműködés intézményekkel

A Családsegítő Szolgálat nagy hangsúlyt helyez a más intézményekkel és szervezetekkel való együttműködésre.

A következő intézményi kapcsolatok segítették munkájukat (a felsorolás teljessége nélkül):

Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatal Humánszolgálati Igazgatóság Szociális és Egészségügyi Osztály, valamint Lakásgazdálkodási Osztály, Környezetvédelmi Osztály, , Budapest Főváros Kormányhivatal XI. kerületi Gyámhivatal, Népegészségügyi Intézet (ÁNTSZ), házi orvosok, védőnők, rendőrség, Down Egyesület, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület, Mozgáskorlátozottak Budapesti Egyesülete, Cukorbeteg Klub, Nevelési Tanácsadó, Munkaügyi Központ, Értelmi Fogyatékosok és Segítőik Országos Érdekvédelmi Egyesülete, Hálózat Alapítvány, VICUS XI. Közalapítvány, Vöröskereszt, Menhely Alapítvány, Sotéria Alapítvány, közműszolgáltatók (ELMŰ Nyrt, Díjhátralék Kezelő Pénzügyi Zrt., FŐTÁV Zrt., Díjbeszedő Holding Zrt., Fővárosi Gázművek Zrt.), Kék Pont Drogkonzultációs Központ.

2013-ban több, a kerületben működő egyházzal vették fel a kapcsolatot. Tavasszal az egyházi koordinátoruk szervezésében tájékoztatást tartottak intézményük szolgáltatásairól, az egyházak képviselőiben megjelent személyeknek.

A tájékoztatót követően felvették a kapcsolatot a Katolikus Karitasz helyi szervezetével, melynek segítségével több kliens jutott hozzá krízis támogatásokhoz, mely lehetővé tette kisebb hátralékaik rendezését.

Écsy Gábor atya közreműködésével karácsonykor több adományhoz tudtak hozzájuttatni a rászorulókat, mint a megelőző években. A Karitasz segítségével 40 db fenyőfa, a Máltai Szeretetszolgálatnak köszönhetően 23 élelmiszer csomag kiosztására is sor került az ünnepek előtt.

Rendszeresen kapcsolatot tartanak egyetemekkel és főiskolákkal, mely intézmények hallgatóinak évek óta szakmai gyakorló helye az intézmény. Több alkalommal előfordult, hogy tanulóik később munkatársaik lettek.

Feladataink teljesítéséhez, információink bővítéséhez elengedhetetlenül fontos a szakmai fórumokon, előadásokon, konferenciákon való részvétel.

Csoportmunka

A csoportmunka a közösségi mentálhigiéné része, szerepe a prevencióban van.

A szolgálat a következő csoportokat működtette az elmúlt évben:

- Ügyes kezek kézműves gyermekcsoport;

- Nyári gyermektábor szervezése és vezetése;
- Kreatív felnőtt kézműves csoport;
- Teaház;
- Önkéntes munkacsoport;
- Védett Otthonok Közösségét Segítő (VOKS) munkacsoport;
- Mediációs munkacsoport.

A gyermekcsoportot a Szolgálat még 2003-ban hozta létre. Célja a lelki egészség szempontjából fontos önértékelés, pozitív énkép erősítése, autonómia növelése, az önszabályozás gyakoroltatása, tolerancia erősítése és a szorongás oldása. Mindez kézműves foglalkozások keretében, a tevékenység végzése közben kötetlen beszélgetések formájában valósul meg.

A kézműves foglalkozások során a gyerekek az együttműködés közben gyakorolják a szabályok elfogadását, figyelnek egymásra, meghallgatják társaikat.

A csoport 8 fővel működik. A csoport tagjai harmadik-negyedik osztályos tanulók. A csoportokat két családgyozozó vezeti.

2007-től az önkormányzat felkérésére *nyári gyermektábor* szervezését és vezetését vállalták el. Az ELEVEN táborban elsősorban szociálisan hátrányos helyzetű családok gyermekei vehetnek részt, akik számára a táborozás egyébként elérhetetlen, mivel önerőből nem képesek ennek megfinanszírozására.

2013-ban ismét a soltvadkert tábort adott helyet ennek a most már hagyományosan megrendezett nyári programnak. Az anyagi háttérrel ezúttal is az önkormányzat biztosította, a Szolgálat munkatársai pedig a gyermekcsoportok vezetését.

A *kreatív felnőtt kézműves csoportot* is (hasonlóan a gyermekcsoporthoz) két családgyozozó vezeti. Ez a csoportfoglalkozás ötödik éve működik, általában havi rendszerességgel, az ünnepek előtt pedig hetente. Az ebben résztvevő kliensek számára sok esetben ez jelenti az egyetlen lehetőséget az elszigetelődés feloldására. Másik nagy előnye, hogy az ünnepekre való készülést, ráhangolódást segíti.

A szükséges anyagi háttérrel az intézmény támogatásával biztosítják. Így az érdeklődők anyagi ráfordítás nélkül, egymásnak is segítve készíthetnek ünnepi díszeket, kisebb ajándékokat.

A csoportfoglalkozások böngészéssel, ötletek gyűjtésével kezdődnek. Egy-egy alkalommal 2 órás foglalkozásokat tartanak.

A foglalkozásokra elsősorban egyedülálló, munkanélküli emberek járnak, a létszám folyamatosan gyarapszik, 2013-ban is jellemzően 8-10 fő vett részt, férfiak és nők vegyesen. A csoport tagjai adventi koszorút, kopogtatót, asztaldíszet, apróbb ajándéktárgyakat készítettek.

Az *Álláskeresők Teaháza* 6 éve működő csoportfoglalkozás az intézményben. 2013. szeptember óta hétfői napokon tartja a foglalkozásokat az a családgondozó kollégájuk, aki már előző munkahelyén is nagy sikerrel vezette a Teaházat. Tapasztalata szerint azok a munkanélküli kliensek, akik rendszeresen látogatják, olyan közösséget alkotnak, amelynek nem titkolt célja az információk áramoltatása, az álláskeresők elszigeteltségének csökkentése, a motiváció fenntartása és nem utolsósorban az intézményi háttér előnyeinek kihasználása. A Teaház tagjai között komoly barátságok is szövődtek az elmúlt években, s ez rendkívül fontos, főleg azoknak a tagoknak a szempontjából, akik egyedül élnek és egyedül kell megbirkózniuk az állástalanság következményeivel.

A tagok elhelyezkedési esélye azonban nagyon rosszak, főleg koruk, alulképzettségük miatt. Diplomás, több nyelvet beszélő kliensek is vannak a csoportban, többen közülük nyugdíjazásukat várják.

A Teaházban számítógépet és telefont használhatnak, a munkakeresés technikáját gyakorolhatják, önéletrajzot, motivációs levelet írhatnak.

A Családsegítő Szolgálat minden nap kap friss állásajánlatokat, ezeket kinyomtatva vagy e-mailen megkapják a Teaházat látogatók, valamint az érdeklődők. 2013-ban 31 alkalommal volt teaházi csoportfoglalkozás, 285 fő vett részt rajtuk. Több személy tanulta meg teaházi foglalkozásokon a számítógép kezelését (mivel sokak számára ez is probléma) és az internet használatát.

2012. február 1-jén alakult meg az intézményben az *Önkéntes munkacsoport*, elsősorban azzal a céllal, hogy az önkéntes munkavégzést koordinálja a kerületben, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (FHT) részesülő ügyfelek számára.

Ezt a tevékenységet folytatta a szolgálat a 2013-as évben. Így tavaly is 30 ügyfelüknek sikerült önkéntes munkát szervezni. Ebből csak egy kliens nem felelt meg, illetve nem volt megelégedve a munkával.

A többiek mind sikeresen elvégezték a nekik felajánlott munkát, s így teljesítették a támogatás további folyósításának feltételét. Az év második félévében csökkent az önkéntes munkára jelentkező ügyfelek száma, melynek az volt az oka, hogy nagyon sok személynek ajánlott fel a Munkaügyi Központ a közfoglalkoztatás keretében munkalehetőséget. Ennek átlagos időtartama 4-6 hónap, így jelenleg a kötelező 30 nap szinte minden érintett számára biztosítottnak látszik.

2013-ban a legfontosabb önkénteseket fogadó intézmények az alábbiak voltak:

1. Magyar Vöröskereszt XI. kerületi szervezete
2. Újbudai Idősek Háza
3. MTA Néprajztudományi Könyvtár
4. Közlekedéstudományi Intézet Könyvtára
5. HUMUSZ Egyesület

2013. júniusában kidolgozták az önkéntes koordinációra vonatkozó szakmai protokollt, amely egységesíti az önkéntesekkel végzendő szakmai feladatokat.

2013. októberében két kolléga részt vett egy önkéntes képzésen az iskolai közösségi szolgálattal kapcsolatban. Terveik között szerepel, hogy 2014-ben megpróbálják felvenni a kapcsolatot minél több iskolai önkénteseket fogadó szervezettel, valamint 2014. tavaszán tájékoztató fórumot szerveznek az iskolák számára.

Ezzel kapcsolatban elindították az intézmény regisztrációját is, hogy önkénteseket fogadó szervezet lehessen továbbá, hogy az érdeklődő fiatalok az intézményben is elvégezhesék az érettségihez szükséges 50 óra közösségi szolgálatot. 2013. december 11-én adták be regisztrációs igényüket az Emberi Erőforrások Minisztériumához és 2014. január 24-i hatállyal megkapták a határozatot a nyilvántartásba vételről 6922-es sorszámmal.

A társasházakban élő, pszichiátriai betegségben szenvedő, normasértő életmódjával a lakóközösséget zavaró személyek problémáinak kezelésére jött létre 2012. februárjában a *Védett Otthonok Közösségét Segítő (VOKS) munkacsoport illetve program.*

Az elmúlt években egyre több olyan jelzés érkezett a Családsegítő Szolgálathoz, amelyek megoldásához nem rendelkeznek megfelelő eszközökkel. A lakóközösségekben többnyire egyedül és elszigetelten élő, valamilyen pszichiátriai betegségben élő személyek egy része társas kapcsolatok hiányában hulladékot gyűjtöget a lakásában vagy állatokat tart, befogadja a hajléktalanokat, illetve egészségi állapota miatt évek óta nem takarít. Ilyen és ehhez hasonló esetekkel találkoztak a környezettanulmányok során, amelyeket a jelzőrendszer tagjai, vagy a Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatal Humánszolgálati Igazgatóság Szociális és Egészségügyi Osztálya kért tőlük többnyire lakossági bejelentés alapján.

Az eddigi problémák kezelésére a szociális háló jelenlegi formájában, eszközök, kidolgozott szakmai stratégiák és védett otthonok/szállások hiányában nem tud valódi megoldást nyújtani. Ez a felismerés vezette Szolgálatot a VOKS munkacsoport létrehozásakor.

Elsődleges cél a közös gondolkodás, a probléma meghatározása volt, majd a későbbiekben felismerték, hogy bár nincsenek hatósági eszközök birtokában, de szakmai tapasztalataik és klientúra alapján rendelkeznek azokkal a képességekkel, amelyekkel a megoldási lehetőségek feltárásában pozitív eredményeket mutathatnak fel. Ehhez szükséges a társintézmények, hatóságok bevonása, egységes megoldási rendszer kialakítása, cselekvési terv kimunkálása. Mivel az ilyen esetek felgöngyölítése, a megoldásban nélkülözhetetlen intézmények nélkül nem valósítható meg, ezért a Családsegítő Szolgálat koordinációs szerepet vállalt, valamint a problémák kezelésére egy egységes protokollt hozott létre.

Elkészítették az intézmény szakmai protokollját a gyűjtögető, életmódjával a lakóközösséget zavaró vagy veszélyeztető személyek helyzetének megoldása érdekében. Az ezzel

párhuzamosan megalkotott hivatali/hatósági eljárási rend és protokoll része lett a VOKS program. Tavaly 18 felkérést kaptak hulladékot felhalmozó személyekkel kapcsolatban, ebből lezárult 10 eset, ezek egy részével jelenleg is tartják a kapcsolatot, egy személy elköltözött a kerületből.

2011-ben több munkatárs vett rész az intézményből mediációs képzésen, amelynek folytatásaként 2012 tavaszától *mediációs csoport* kezdte meg működését. Vezetője a szakértői névjegyzékben is szereplő mediátor kolléga. A csoport tagjai nemcsak a mindennapokban tudják hasznosítani a mediáció elemeit, de a mediációs esetek koordinálása révén fokozatosan gyakorlatot is szerezhhetnek. Az esetek elosztása a csoportvezető feladata, a tapasztalatok megbeszélésére pedig havi rendszerességgel kerül sor. Ügyfeleik szempontjából rendkívül fontos, hogy nem csak egy mediátor áll a rendelkezésükre, aki emellett családgondozást is végez, hanem egyszerre több kolléga is van, aki segítséget tud nekik nyújtani konfliktusaik kezelésében, megoldásában.

Területi munka

A családgondozók munkaidejük egy részét a kliensek mikrokörnyezetében, területen töltik. Az ott szerzett tapasztalatok nélkülözhetetlenek a segítő munkában, a valóságot legjobban megközelítő helyzetfelmérésben/értékelésben. Az otthoni körülmények ugyanis híven tükrözik a benne lakók életvitelét, nehézségeit.

A területi munka nagy részét a „belső” (adósságkezeléshez szükséges) és a „külső” (megkeresésre történő) környezettanulmányok teszik ki. Sok esetben ekkor derül ki egy-egy anyagi probléma háttere, a mentális állapot, illetve javításának szükségessége, lehetősége. Alkalmanként éppen a környezettanulmányok kapcsán „keletkeznek” új esetek.

A mozgásukban korlátozott, a szolgálathoz bemenni nem tudó kliensek meglátogatása is a területi munka részét képezi, ezért amennyiben jelzés érkezik olyan ügyfelekről, akik egészségi állapotuk miatt nem képesek felkeresni a Szolgálatot, minden esetben megtörténik a kapcsolatfelvétel az érintett személy vagy család lakásán.

Az ügyfelek ügyeinek intézéséhez kapcsolódó kapcsolattartás a társszervekkel, folyamatos egyeztetés a Szolgáltatókkal, konzultáció a működési területünkön lévő intézményekkel ugyancsak fontos része a területi munkának, mivel ezek egy része nem a telephelyen valósul meg, hanem külső helyszíneken.

Ide sorolhatóak e szempontból a szakmai műhelyeken, konferenciákon, továbbképzéseken való megjelenések is, amelyek a jövőben is elsőbbséget élveznek a kapcsolatok kiszélesítése érdekében.

Utcai szociális munka

A szolgáltatást a **Magyar Máltai Szeretetszolgálat Rimaszombati Utcai Szociális Központ – Szociális Alapszolgáltatásokat Nyújtó Integrált Intézmény (1115 Budapest, Rimaszombati út 15/a.)** nyújtja.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Budapest XI. kerületében 1993. óta végzi a fedél nélkül élő emberek gondozását. A Rimaszombati úton található Szociális Központ 2006-ban kezdte meg működését.

A XI. kerületben 2013-ban is két utcai gondozó szolgálat végezte munkáját négy munkatárssal.

A XI. kerület déli és északi utcai gondozó szolgálatának ellátási területeit a Rákóczi híd – Kelenföldi pu. – Kamaraerdő irányba haladó vasútvonal választja ketté. A belső részen található a Kelenföldi pályaudvar és annak környéke (vasúti terület és parkok), míg a külső csomópont elsősorban a Duna-parton elhelyezkedő helyszíneket foglalja magába. Az ellátási területen több olyan ügyfél is él (Duna-part), akik bár fedett, de lakhatás céljára kevésbé alkalmas építményekben, elhagyatott, romos házakban, rossz minőségű, vagy saját maguk által épített sátrakban éjszakáznak, melyek fűtetlenek és beáznak. Gondozottjaik egy másik rétege éjszakáit is a nyílt utcán, parkokban, lépcsőházak bejáratánál, aluljárókban tölti. Mindkét csoport tagjai fokozott életveszélynek vannak kitéve, ha nem jutnak megfelelő felszereléshez. Ellátási területükre jellemző továbbá, hogy gondozottjaik kolóniákban, vagy kisebb csoportokban élnek. Kivételt a kertvárosi rész jelent, ahol jelentős a magányos hajléktalan emberek száma. A kerületben életvitelszerűen tartózkodó fedél nélkül élők ragaszkodnak életterükhöz. Ebből fakadóan elsősorban a helyben található ellátó intézményeket veszik igénybe. Az ellátási területen életvitelszerűen tartózkodó ügyfelek gondozása különböző szakmai munkát igényel, hiszen a belső részen élők között jelentős a fluktuáció, így az elkezdett munka sokszor félbe szakad, míg a Duna-parton faházakban, sátrakban élő ügyfelek ragaszkodnak életterükhöz, így könnyebben elérhetőek. Ezen gondozottjaik ügyeiket önállóan intézik, segítséget csak krízishelyzetben kérnek.

Az északi kerületrész központi helyszíneiként határozható meg a Kosztolányi Dezső tér, valamint a Móricz Zsigmond körtér, ahol elsősorban a nappali órákban tartózkodnak ügyfelek, főként a téli hónapokban minimális az itt éjszakázók száma. Kiemelt helyszínekként kezelik továbbá a kerületben található aluljárókat is (Bocskai út, Dombóvári út). Ellátási területük hangsúlyos részét képezik a belső területeken elhelyezkedő parkok (Függetlenségi park, Feneketlen tó, Hamzsabégi út melletti park, Gellért-hegy), ahol a nyári hónapokban rendkívül magas a fedél nélkül élő emberek száma. Az ellátási terület meghatározott csomópontjain a téli hónapok folyamán csökken a hajléktalan emberek száma. A kerület „Sasadi részén”

elsősorban kertes házak találhatóak. Ezen a területen gondozottjaik, állandó helyszíneik száma minimális. Gazdagrét és Budaörs közötti kerületrészen (Madár-hegy, Dobogó-domb, Keserűvíz-forrás) ügyfeleik többnyire elhagyatott faházakban, sátrakban élnek. Tapasztalataik szerint velük nehéz bizalmon alapuló, a közös munkát elősegítő kapcsolatot kialakítani, többen közülük nem tartják magukat hajléktalannak, szálláshelyüket féltik. A kerület Sas-hegyi részén lévő erdős, kertes, természetvédelmi övezetben gondozottjaik száma minimális.

Fontos feladatuk a közterületeken élő hajléktalan emberek tájékoztatása. Ügyfeleiket írásban és szóban egyaránt igyekeznek tájékoztatni a hajléktalanellátó rendszeren belül igénybe vehető különböző szolgáltatásokról, így a nappali ellátásokat biztosító intézmények (népkonyha, nappali melegedő, szociális és információs ügyfélszolgálatok, klubok, fürdő- és mosóhelyek stb.), szállást nyújtó intézmények (éjjeli menedékhelyek, átmeneti szállók), egészségügyi intézmények (hajléktalan emberek háziorvosi rendelői, 24 órás egészségügyi centrumok, tüdőszűrés) lehetőségeiről. Felhívják figyelmüket a nem hajléktalan-specifikus, ám hajléktalan emberek számára is igénybe vehető támogató intézmények (egészségügy, szenvedélybetegeket segítő szolgálatok, munkaügyi központok, mozgássérülteket támogató alapítványok stb.) igénybevételének módjáról. Ügyfeleiket informálják az önkormányzati és társadalombiztosítási ellátásokra való esetleges jogosultságukról.

Amennyiben az ügyfél igényli, munkatársaik közreműködnek a hivatalos ügyek intézésében, segítenek a hivatalos nyomtatványokat beszerezni, kitölteni, benyújtani, elvesztett hivatalos iratokat pótolni. Az alapvető iratok (személyi igazolvány, TB kártya, iskolai bizonyítvány, anyakönyvi kivonat) hiányában költségmentességi igazolást állítanak ki számukra, az illetékes szervekhez irányítják, vagy postai úton megigénylik. A szociális ügyintézésre 1118 Budapest, Rimaszombati út 15/a. alatt található irodájuk ad lehetőséget, ahol külön, az egyéni esetkezelésre is alkalmas interjúszobát alakítottak ki.

Munkájuk során az iratpótláson túl segítséget tudnak nyújtani a különböző nyugellátások illetve tartós lakhatást biztosító intézményben történő elhelyezések elintézésében is.

A különböző pályázatok segítségével klienseik részére munkásszálló-támogatást is tudnak biztosítani.

Krízisintervenciós munkájuk során életveszély, kihűlés esetén a szociális munkások kórházba, egészségügyi ellátáshoz vagy egyszerűen fűtött éjjeli szálláshoz juttatják az ügyfelet.

Ügyfélkör

Utcai Gondozó Szolgálat 2013-ban 416 hajléktalan embert vett gondozásba. Ügyfeleik kisebb hányada nő, nagyobb része férfi. Jellemzően magas a középkorú (40-59 év közöttiek) gondozottak száma, akik jelentős részben hosszú évek óta életvitelszerűen közterületen tartózkodnak.

A XI. kerületi utcai szolgálatok klienseinek száma az elmúlt évben fokozatosan növekedett. A XI. kerületben dolgozó utcai szociális munkások az ellátási területen rendszeresen, a lehetőségekhez és a szükségletekhez igazodva minimum hetente egy alkalommal (szükség esetén akár naponta is) keresték fel gondozottjaikat. A területbejárást egy előre elkészített útvonaltervvel végzik, melyen fel vannak tüntetve az általuk ismert helyszínek és személyek. Az útvonalterv segítségével biztosítható, hogy rendszeresen felkeressék az ügyfeleiket.

4) Nappali ellátás

Hajléktalan személyek nappali ellátása

Az ellátást két szolgáltató nyújtja.

**a) Magyar Máltai Szeretetszolgálat Rimaszombati Utcai
Szociális Központ Szociális Alapszolgáltatásokat Nyújtó
Integrált Intézmény
(1118 Budapest, Rimaszombati út 15/a.)**

Az integrált intézményben nappali ellátás (50 fő) biztosítására, időszakos férőhelyek (15 fő) kialakítására adtak lehetőséget illetve utcai gondozó szolgálat működik.

Alapszolgáltatások

Tisztálkodási lehetőség: sampon, szappant, borotvahabot, borotvát, törölközőt, papucsot, fürdőköpenyt biztosítanak. Személyes ruházat tisztítása: nagy teljesítményű, professzionális mosó- és szárítógépben; mosószert biztosítanak.

Ételmelegítés: a tálaló konyhában mikrohullámú sütő az ügyfelek rendelkezésére áll, naponta készétel-konzervet adnak klienseiknek. Tavaly 12.485 adag ételkészítés került kiosztásra önkormányzati támogatásnak köszönhetően. Közösségi együttlét és pihenés.

Kiegészítő szolgáltatások

Az álláskereső támogatása, a lakhatás támogatása, Szociális Információs Szolgáltatás (SZISZ), mentálhigiénés foglalkozások (filmklub, társalgó, egyéni és csoportos beszélgetések, egyéni esetkezelés), csomagmegőrzés, ruhaosztás, hajvágás és festés, jogsegély-szolgálat. A Szociális Központot felkereső hajléktalan emberek jelentős része a XI. és a XXII. kerületben, valamint Budaörsön életvitelszerűen közterületen tartózkodó, fedél nélkül élő rászorulóknak, akik parkokban, lépcsőházakban, pincékben, sátrakban, elhagyott faházakban, önmaguk által épített bódékban, barlangokban húzzák meg magukat. Gondozottjaik kisebb hányada éjjeli menedékhelyen, átmeneti szállón vagy támogatás segítségével munkásszállón éjszakázik.

Ügyfeleik nagyrészt az Utcai Gondozó Szolgálatok által nyilvántartásba vett fedél nélkül élő emberek, akik hosszabb ideje élnek közterületen. Az intézményt felkereső klienskör jelentős hányada évek óta rendszeresen látogatja a Központot, átlagosan hetente megfordulnak a nappali melegedőben. Az állandó ügyfelek jelentős része (közel 80 %) életvitelszerűen a XI. kerületben tartózkodó hajléktalan ember, 20%-uk a környező ellátási területekről (XXII. kerület, Budaörs) érkezik az intézménybe. A Szociális Központ ügyfélforgalma naponta 50 és 70 fő között mozog, a krízisidőszakban magasabb (60 és 80 fő közötti), a nyári hónapokban azonban csökken. Az elmúlt évekhez képest az intézmény szolgáltatásait igénybe vevők száma emelkedett, a tavalyi évben összesen 18.916 alkalommal vették igénybe. Ügyfeleik jelentős hányada férfi (75%), kisebb része nő. Klienskörük jelentős hányada középkorú. A nappali melegedő szolgáltatásait igénybe vevő hajléktalan emberek nagyobb hányada guberálásból, lomozásból, koldulásból, alkalmi munkából tartja fenn magát. Az ellátottak körében alacsony a bejelentett rendszeres munkából, különböző járadékokból, segélyből, valamint nyugellátásból (rokkant-és öregségi nyugdíj) élők száma. A Szociális Központot időközönként olyan ügyfelek is felkeresik (általában egyéb ellátótól kapott információk alapján), akik kizárólag egyes szolgáltatásaikat (kiemelten álláskeresés, csomagmegőrzés, szociális ügyintézés) veszik igénybe. Az intézményt felkereső fedél nélkül élő emberek között, az átlagnépességhez viszonyítva magasabb a mentális megbetegedések előfordulása, jellemző a szenvedélybetegségek (alkoholizmus, kisebb arányban kábítószer-használat) megjelenése, illetve a szív- és érrendszeri, valamint daganatos megbetegedések és a különböző fekélyek.

Éjjeli menedékhely

Az elmúlt évek gyakorlatához hasonlóan 2013-ban is megnyitották éjjeli krízisférőhelyüket, amely valóban a krízishelyzetek megelőzésére szolgál, lehetőséget biztosítva az utcai szociális munkásoknak arra, hogy gondozottjaiknak megfelelő körülmények között nyújtott pihenésre adjanak esélyt. A 15 férőhelyüket elsősorban az utcai gondozó szolgálatok krízishelyzetben lévő ügyfelei részére tartják fenn. Az éjjeli menedékhelyen minden esetben biztosítottak klienseik részére étkezést, fürdési és mosatási lehetőséget, valamint segítették őket a szociális ügyek intézésében és az egyéb intézményben történő elhelyezésben. Ügyfeleik éjszakai pihenését matracokon tudták megoldani.

Az éjjeli menedékhely 2013 téli hónapjaiban összesen 86 fő részére nyújtott ellátást, ügyfeleik összesen 1.637 vendégéjszakát töltöttek náluk. A krízisidőszakban egy-egy éjszaka 10-15 fedél nélkül élő ember vette igénybe férőhelyeiket.

Klienseik jelentős része átlagban három hetet töltött el a Szociális Központban, de voltak olyan gondozottjaik is, akik hosszabb időn keresztül maradtak a menedékhelyen. Ők jelentős részben rossz egészségügyi állapotban lévő, vagy idős emberek, akiknek elhelyezése a jelenlegi intézményrendszerben rendkívül nehézkes vagy egyáltalán nem megoldott.

Az éjjeli menedékhelyet igénybe vevő ügyfelek jelentős része középkorú (45 és 60 év között), az időskorúak aránya minimális.

Az időszakos férőhelyeken alvó rászorulóknak jelentős hányada az éjjeli menedékhelyre történő bekerülést követően a nappali melegedő szolgáltatásait is rendszeresen igénybe vette. Visszatérő, a munkakeresésre motivált ügyfelek részére, a nappali ellátás keretein belül telefonálási, internetezési lehetőséget is biztosítottak. Több ügyfelüknek sikerült állandó vagy alkalmi munkalehetőséget találnia, közülük hárman vidékre költöztek.

Jelentős részük segítséget kért munkatársaiktól csomagmegőrzésben, valamint szociális ügyintézésben (elsősorban iratpótlás). Ügyfelek részére az éjjeli menedékhelyen naprakész információkat biztosítottak a fővárosban elérhető intézményi ellátásokról, szolgáltatásokról.

Tapasztalataik szerint az egyéni gondozást nagymértékben elősegítette, hogy ellátottjaik a már korábban megismert utcai szociális munkásokkal találkozhattak az intézményben is. Ezáltal a gondozás folyamata nem szakadt meg, a szociális munkás és ügyfele a már meghatározott közös szabályoknak és céloknak megfelelően működhetett együtt.

Eredményként értékelik, hogy a közterületre „visszatérő” gondozottjaik jelentős része látogatja rendszeresen a nappali melegedőt, igénybe veszi szolgáltatásaikat.

A Szociális Központban történt fejlesztések, átalakítások

A 2013-as évben főleg állagmegóvási munkákat végeztek, illetve a terveiknek megfelelően megtörtént a teljes fűtési rendszer korszerűsítése, a kéménybélés cseréje. Beépítésre került egy korszerű cirkulációs rendszer, ami a fűtést és a meleg vizet egyaránt folyamatosan biztosítani tudja. A nappali melegedőben kicserélésre kerültek az étkezőbútorok, könnyen tisztítható, fertőtleníthető, esztétikus bútorokat szereztek be. Beszerzésre került továbbá három zárható csomagtároló szekrényblokk, ezekkel 24 hellyel bővült a megőrizhető csomagok száma.

Soron következő terveik között szerepel a férfi vizesblokk korszerűsítése és felújítása, valamint az éjjeli menedékhelyen új matracok vásárlása. Ezeket a beszerzéseket, felújításokat a Hajléktalanokért Közalapítvány 2013-14-re kiírt pályázataiból szeretnék finanszírozni.

b) Fiatalok Önszolgáltató Egyesülete (1119 Budapest, Major utca 37.)

Az Egyesület a 2013. évben a hajléktalan nappali melegedőjében 24.735 fő rászoruló részére biztosított szolgáltatást. Ez 255 napos nyitva tartást figyelembe véve napi 97 fő ellátottat jelent.

Hajléktalan átmeneti szállásukon 365 nap nyitvatartással az engedélyezett 19 férőhely maximális kihasználtsággal működött, így létszámadataik szerint 8.232 éjszakát töltöttek gondozottjaik a szálláson.

Az Egyesületük nappali melegedőjének ügyfelei közül 90-en rendelkeznek kerületi tartózkodási vagy lakcímmel, átmeneti szállásuk lakói - néhány kivételtől eltekintve - többségében kerületi tartózkodási címmel rendelkeznek. Tavalyi évben 85 kerületi lakcímmel, tartózkodási, levelezési címmel rendelkező rászoruló látogat el. Ez a létszám évente 10-15 fővel emelkedik.

A nappali melegedőben az ellátottak számára ételt biztosítanak, ami 24.735 adag étel kiosztását jelentette 2013-ban. Ehhez járult még a rehabilitálandó első munkavállalók, illetve irataikat intéző nappali ételmiszersomagja és a szálláson lakók nappali ételmezése, amellyel az étkezésben több, mint 1.800 adagot biztosítottak az év folyamán. Emellett fürdés, mosás, esetenként ruhasegély, értékmegőrzés, gyógyszer, kulturális szolgáltatások, postacím is ehhez a szolgáltatáshoz kapcsolódott.

Egyéb szociális szolgáltató tevékenységük (foglalkoztatás és oktatásszervezés, orvosi, pedagógiai, jogi és szociális tanácsadás, ügyintézés, valamint személyes gondozás, ilyen megállapodások megkötése és gondozása stb.) állt az év 255 napján rendelkezésre. Ennek során átlagban napi 20 fő ügyét intézték, biztosítottak részükre tanácsadási, ügyintézési és egyéb segítséget. Gondozási tevékenységük az ügyek közel felénél eredményhez vezetett.

Elsősorban munkavállalásban, oktatásszervezésben, orvosi problémák megoldásában, szenvedélybetegek kezelésének elkezdésében, szállás és albérlet keresésében, családi kapcsolatok rendezésében, hiányzó iratok beszerzésében nyújtottak segítséget.

Az Egyesület integrált intézményében többféle célfeladatot lát el úgy, mint a börtönből szabadult fiatal hajléktalanok rehabilitációs gondozása, utógondozása, szenvedélybeteg hajléktalan fiatalok rehabilitációs gondozása, képzésben, átképzésben részesülő hajléktalan fiatalok gondozása.

A börtönből szabadult fiatalok utógondozása során 15-25 fiatallal működtek együtt lakhatásuk megoldásában, munkahelyek felkutatásában, családi kapcsolataik rendezésében, illetőleg további büntetőügyeik rendezésének megoldásában nyújtottak jogi, ügyintézési segítséget.

Szenvedélybeteg látogatóik, lakóik rehabilitációjuk során, étkezési, orvosi, lakhatási, ügyintézési segítséget, támogatást kaptak. Több olyan együttműködésük volt, amikor pszichiáter szakorvos, illetve más, erre szakosodott szervezetek segítségével elvonókúrán vettek részt ügyfeleik. Hat fiatal intézményes rehabilitációs gondozása jelenleg is tart, illetve többen járnak a Tamasz Alapítvány és más, erre a rehabilitációra szakosodott ambuláns kezelésre.

Fontos feladatuknak tartják a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezését, így a tavalyi év során is többféle kulturális programot, kirándulási lehetőséget biztosítottak vendégeik és lakóik részére. Többek között voltak színházban, kiállítást szerveztek roma képzőművészek festményeiből, Esztergomban kirándultak, a Balatonnál táboroztak. Megünnepezték a húsvétot, a karácsonyt, szilvesztert, a nőnapot. Ilyenkor lakóik, vendégeik mindig készülnek versekkel, dalokkal, előadásokkal, közösen főztek az ünnepre, aminek a megszervezését és lebonyolítását is maguk végezték. Az év minden napján rendelkezésükre áll a könyvtár, a számítógépterem, hetente szerveztek filmklubot is.

Többeknek sikerült lakhatási, tanulmányi támogatást szerezni a kerületi Vicus XI. Közalapítványtól, illetve a Fővárosi Önkormányzat támogatásával hat fiatal költözött albérletbe, kezdte meg önálló életét. Nyolc fiatal, felnőtt dolgozott közhasznú munka keretében Egyesületük nappali melegedőjében a Hajléktalanok Munkaügyi Központjának támogatásával. Két fiatal töltötte közérdekű munkáját szintén a nappali melegedőben, takarítóként.

Átmeneti szálláson élők közül három fiatal folytat gimnáziumi tanulmányokat, lakhatási, étkezési támogatást kapnak, amellett, hogy tanulmányaik minden költségét finanszírozzák. További négy fiatalnak nyújtottak oktatásszervezési, anyagi segítséget szakképzésben, felnőttképzésben folytatott tanulmányaikhoz, részükre is biztosították a lakhatási és étkezési támogatást. Szeptembertől újabb két fiatal gimnáziumi, felnőttképzési tanulmányainak a támogatását tervezik.

Látogatóik és lakóik jó része munka nélkül, megoldatlan, kezeletlen egészségügyi, pszichés problémákkal érkezett szállásukra. Egészségügyi és pszichés problémáik kezelésében belgyógyász és pszichiáter nyújtott segítséget, írta elő kezeléseiket, gyógyszereiket. A munkaerőpiacon 1-2 hónapon belül találják meg helyüket, lakóiknak térítési díjat nem kellett fizetniük, viszont a második hónaptól kértek előtakarékosságot, havi 15.000 Ft-ot. A fiatalok problémáinak megoldásában jórészt eredménnyel jártak, többeknek sikerült albérletbe, vagy más fizetős szállásra költöznie. Munkát kötelező vállalniuk, így előbb-utóbb mindannyian elhelyeződtek, sajnos leginkább nem bejelentett módon. Sikereket értek el családi kapcsolataik rendezésében, orvosi problémáik kezelésében és tanulmányaik szervezésében. A tavalyi év a foglalkoztatás szervezés területén is komoly sikereket hozott, köszönhetően a Munkaügyi Központokkal folytatott együttműködésüknek. Komoly sikernek tartják a tartósan utcán élők –kereteikhez képest magas létszámú – begondozását átmeneti szállásukra, illetve az önálló életvitelüket megkezdő albérletbe költöző fiatalok helytállása is jó példát mutat a lakóiknak, látogatóiknak egyaránt.

Időskorúak nappali ellátása (klub), demens személyek nappali ellátása

Az idősek klubja fontos része az idősek életének, csökkenti az egyedüllét és a magány érzését, segítséget nyújt a társas kapcsolatok ápolásában, információk megszerzésében, a tartalmas időtöltésben. Hozzájárul a napi életritmus megtartásához. Az intézményben működő idősek klubjai szakmai tevékenységének alapja a prevenciós szemlélet erősítése, a programok összeállításánál a szellemi és fizikai aktivitás megőrzése elsődleges szempontként szerepel. A kerületben 5 telephelyen működik idősek klubja, az engedélyezett férőhelyek száma 205. Valamennyi klubban időskori demenciában szenvedők nappali ellátására is van lehetőség, mely jelenleg integrált formában valósul meg.

Az időskorúak nappali ellátásának mutatói	Év	Igénybevétel (fő)
	2011	165
	2012	146
	2013	151

Az igénybevétel a lehetséges férőhelyeken naponta átlagosan megjelenők számát mutatja. Az év januárjában 218, míg decemberben 233 fő ellátottal volt megállapodása a szolgáltatnak. 2013-ban összesen 269 fő nappali ellátásáról gondoskodtak. Klubtagjaik 56%-a 75 év feletti idős. Az év során 12 fő demens személy volt még a fentiekben belül klubtag.

Korcsoport szerinti megoszlás	Év	létszám	százalékos arány
	0-39	1 fő	0,4%
	40-64	26 fő	9,7%
	65-74	90 fő	33,5%
	75-90	128 fő	47,6%
	90 év felett	24 fő	8,8%
	összesen	269 fő	100%

Jellemzően (78%) nők vették igénybe az ellátást, illetve az év során ellátottak közül 222 fő élt egyedül (82%), 27 fő élt házastárssal és 20 fő élt együtt valamelyik családtagjával (leggyakrabban gyermekével). A kikerülés (36 fő), illetve a bekerülés (51 fő) nem mutatott olyan mértékű változást, mint a házi segítségnyújtásnál, de egy-egy klub életében mindig megterhelő mind a kikerülés, mind az új résztvevők belépése. A szakmai munkát kialakító klubvezetőnek és a klubgondozónak ilyenkor fokozott figyelmet kellett fordítani a csoport minden tagjának mentális egészség-megőrzésére.

A szociális segítő tevékenység alapját a nappali ellátásban a klubtagokkal való beszélgetésekre és egyéb szakmai módszerekre alapozott felmérés (gondozási szükségletek feltérképezése) képezte.

A három legfőbb szükséglettípus, a fizikai ellátás, a mentális gondozás és a szabadidős foglalkoztatás, amelyek közül az utóbbi kettő (gyakran együttesen) fogalmazódott meg a klubtagok többségénél.

2013-ban 2 alkalommal - tavasszal és ősszel – szerveztek Nyílt Napokat valamennyi klubban, ahol tájékozódhattak az érdeklődő kerületi lakosok az igénybe vehető szolgáltatásokról, részt vehettek közös foglalkozásokon, valamint ismeretterjesztő előadásokat hallgathattak többek között a demenciáról.

A demens ellátottak számára is nyitva álltak klubjaik. Ez a feledékeny (sokszor az ún. Alzheimer-kórban szenvedő, vagy más hasonló diagnózisú) személyek és hozzátartozóik számára jelent nagy segítséget. 2013-ban 4 klubban láttak el demens személyeket, közülük a legtöbben a Gazdagréti Idősek Klubját vették igénybe. Ez fokozott szakmai felkészülést jelentett a munkatársaknak, illetve a többi időstől is nagy alkalmazkodó készséget követelt meg. Valamennyi helyszínen sikeres a közösségben való demens-ellátás, azonban a növekvő létszám miatt szükségszerűvé válik a jövőben az ellátás önálló csoportban, „demens klubban” való megszervezését biztosítani.

2013-ban a Szent Imre-városi, a Gazdagréti és a Keveháza Idősek Klubjában az évek során kialakult 60+ közösségek számára folytatódtak a programok, igazodva a látogatók elvárásaihoz, igényeihez, a korosztályból kikerülő programvezetők felkészültségéhez.

Összesen 149 programot szerveztek a 60+ keretében, kb. 3.200 látogatói létszámmal. Az intézmény klubvezetői és munkatársai szakmai munkájukkal, szervezésükkel vették ki részüket, nem egy programot saját maguk tartottak, vezettek.

Fokozottan törekedett és törekszik az Újbudai Szociális Szolgálat arra, hogy a munkatársak szakmai tudását egymás és az igénybe vevő klubtagok javára fordítsák. Minden munkatársnak van speciális tudásbázisa, s ezekből merítve alakítják közösen az újbudai idősellátás arculatát.

Szenvedélybetegek nappali ellátása

A szolgáltatást a **RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat**
Nappali Ellátó Részleg
(1115 Budapest, Csóka utca 5.) nyújtja.

A Rév Szenvedélybeteg-segítő Szolgálatnak jelentős szerepe volt a Katolikus Karitásztól elnyert „TÁMOP 5.5.2-11/1-2012-0009 „2880 óra” Karitásztól önkéntes program Budapest legnépesebb kerületében” című pályázat megvalósításában.

2013. októberétől a Szenvedélybeteg Nappali Ellátó Részleg 10 férőhellyel bővült és kapott befogadást az NRSZH-tól.

A 2013. évben 1.623 főnek (749 nő és 874 férfi) nyújtott segítséget a „Rév” Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat.

2013-ban összesen 805 fő újbudai lakos kért az intézményben segítséget, akik közül 464 fő férfi és 341 fő nő volt. A kerületi kliensek összesen 7.295 alkalommal fordultak segítségért az Intézményhez, ez az összes forgalom 58,2 %-a.

Programjaik:

- Fülakupunktúrás kezelés: előjegyzés alapján,
- Orvosi konzultáció: minden kedden 13.00-17.00 óráig (nappali ellátóban),
- Jogsegélyszolgálat: előre egyeztetett időpontban,
- "γ GT ", alkoholisták önsegítő csoportja: minden kedden 18.00-20.00 óráig,
- "Révész" hozzátartozók csoportja: minden héten szerdán 17.00-20.00 óráig,
- Adminisztratív team: hétfőnként 8.30-10.00 óráig,
- Szupervízió: hétfőnként 10.00-11.30 óráig,
- Esetmegbeszélés: keddenként 10.00-11.00 óráig,
- Közösségi munkacsoport megbeszélés: negyedévente,
- Nappali munkacsoport megbeszélés: negyedévente,
- NA csoport minden hétfőn 18.00-19.00 óráig (Bartók Béla út 96.),
- GA csoport minden hétfőn 17.30-18.30 óráig (Csóka utca 5.).

Jelentősebb események, elvégzett feladatok:

- Erősítették együttműködésüket Újbuda egészségügyi, szociális intézményeivel.
- Új szolgáltatásokat indítottak: autogén tréning, relaxáció, és álláskereső tanácsadást.
- Új csoportot indítottak: Apa csoport - néven, illetve Mentál - Beszélgető csoport néven.
- Új programjuk: hátrányos helyzetű családok részére közös 3 napos kirándulást szerveztek az őszi szünetben.
- Az intézményben heti rendszerességgel van szupervízió, esetmegbeszélés.

- 2013. május 14-én tartottak szakmai rendezvényt, melynek során bemutattak a párokkal, családokkal végzett szakmai munkát és az újonnan indult csoportjaikat.
- Alapító tagjai és aktív tagjai az Újbudai KEF-nek (Kábítószer Egyeztető Fórum).
- Szociális munkás, szociálpedagógus és szociálpolitikus egyetemi- és főiskolai hallgatók terepgyakorlatot végeztek az intézményben.
- Rendszeresen tartanak prevenciós foglalkozást Budapest Főváros III., XI. kerületi, XVIII. kerületi általános és középiskoláiban, valamint prevenciós csoportfoglalkozásokat tartanak Budapest Főváros XI., XVIII., kerületében és Budaörsön.
- Szülőknek, pedagógusoknak tájékoztató kiadványt készítettek a drogok fajtáiról, tüneteiről, szerhasználat felismeréséről.
- Kettő alkalommal szerveztek akkreditált képzést, melyek közül az egyikben szociális szakemberek vettek részt, a másikon pedagógusok.

Fogyatékkal élő személyek nappali ellátása

Az ellátást három szolgáltató nyújtja.

a) Habilitációs Fejlesztő Központ (1118 Budapest, Ménesi út 16.)

A 2013. évben az intézményt a Budavári és az Újbudai Önkormányzata Intézményfenntartó Társulás tartotta fenn. Az intézmény feladata a fogyatékos személyek jobb minőségű életének elősegítése, a minél teljesebb társadalmi integrációjuk elérése érdekében. Működési engedélye szerint az intézmény a fogyatékos személyek nappali intézményi ellátását nyújtja az érintett családoknak. 2013. évben 25 férőhelyen az ellátott súlyosan halmozottan fogyatékos gyermekek száma 21 fő volt, akiket a fogyatékos személyek nappali intézményi ellátásának keretében gondoztak.

Az intézményfenntartó társulás 8 fő intézményi ellátására szerződést kötött, így Budaörs (1 fő), Csepel (2 fő), Hegyvidék Bp. XII. (2 fő), Törökbálint (1 fő), Újpest Bp. IV. (2 fő) Önkormányzatával.

A tavalyi év során az intézmény tárgyi feltételi javultak. A földszinten új rámpa kialakítása és az alagsorban lévő helyiségek átépítése történt meg (új terápiás helyiség orvosi szobarésszel, mozgássérülteknek kialakított mosdó helyiség, az alkalmazottaknak új szociális blokk).

A szakmai munkát érintően változást jelentett a köznevelési feladatok átadása. A zökkenőmentes fejlesztő oktatás-nevelés érdekében az intézményben 2013. januártól a tanév végéig a KLIK által átvett köznevelési feladat ellátása folytatólagosan, a korábbiaknak megfelelően történt. Szeptembertől ezt a munkát - 23 fő tanulói jogviszonyát létrehozva -

a Montágh Imre Általános Iskola vette át. A dolgozókat és a tanulókat érintő dokumentumok átadás-átvétele megtörtént.

A szakemberek között kialakított együttműködési protokoll olyan csapatmunkát eredményezett, ami nagyban hozzájárult a Rehabilitációs Fejlesztő Központban nyújtott szolgáltatás minőségének emeléséhez. Az intézmény társadalmi elfogadottsága a gesztor kerületben is és tágabb környezetben is érezhetően nőtt. A fent leírtak szerint az épületben folytatódott a funkcióknak megfelelő átalakítás, felújítás és akadálymentesítés. Az elmúlt évek alatt - mindezek eredményeképpen - az intézménybe felvett fogyatékos gyermeket nevelő családok társadalmi helyzete javul.

2013. december 31-ig a Budavári és az Újbudai Önkormányzat Intézményfenntartó Társulása megszűnt, 2014. január 1-től Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata látja el a fenntartói feladatokat.

**b) Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány
Árpádházi Szent Margit Napközi Otthon
(1116 Budapest, Rácz L. utca 73.),**

Az alapítványhoz, mint közösséghez 72 értelmileg akadályozott és halmozottan sérült fiatal tartozik. Életkoruk 20–74 év. Legtöbbjük családban él. A velük és családjukkal való foglalkozás alkotják az alapítvány tevékenységét, amelyet a következőképpen csoportosítanak:

- Az Értelmi Fogyatékosok Árpád-házi Szent Margit Napközi Otthonban folyó munka 1992 óta
- 20 fő
- Kéthetenként közös összejövétel sérültekkel, szülőkkel és a segítő fiatalokkal; hitoktatás 1984 óta – 45 fő;
- Nyári táborozás vidéken 1984 óta – 55 fő;
- Szent Mihály Lakóotthon működtetése 2001 óta – 10 fő;
- Szent Márton Lakóotthon működtetése 2007 óta – 10 fő;
- Szakembereik képzése, fejlesztése;
- Segítők és önkéntesek felkészítése.

A gondozottjaik létszáma 20 fő, ebből 15 fő XI. kerületi lakos. Állandó napirend szerint folynak a foglalkozások, melyeket szakemberek – gyógypedagógus, terápiás munkatárs, valamint szociális gondozók – vezetnek.

Foglalkozások fajtái:

- Kézműves (bőrözés, szövés, gyurmázás, agyagozás, rajzolás, vágás, ragasztás, színezés, festés, hajtogatás, kézimunkázás, varrás, gobelinkészítés, szárazvirág-kötészet, gyertyaöntés, sütés-főzés).

- Testnevelés: torna, labdajátékok, úszás hetenként a Nyéki Imre uszodában.
- Táncterápia: az ÉNO táncsoportja 2013. szeptember 24-én „Határvidékek” címmel adott elő a Bethlen Téri Színházban.
- Mozgásterápia.
- Levegőzés: napi fél óra séta a kertben vagy a környéken.
- Kirándulás: hetente egy alkalommal tömegközlekedési eszközzel.
- Fejlesztés, szinten tartás: olvasás, írás, számolás, logopédia, verstanulás, szerepjátszás, ismeretterjesztő videofilmek közös megtekintése, megbeszélése.
- Élményterápia: élménybeszámolók, beszélgetésre nevelés, önkifejezés gyakorlása.
- Játékterápia: társasjáték, színjáték, bibliai részletek megjelenítése.
- Zene: ének- és ritmusgyakorlatok, színeskotta-módszerrel instrumentális zene és ének, közös zenehallgatás, gitározás, éneklés.
- Önellátásra nevelés: háztartási munkák elsajátítása napos rendszerben (asztalterítés, használt edények lehordása, tiszta edények eltörölgetése és helyrerakása, takarítás) önálló és kulturált étkezés gyakorlása, tömegközlekedésben való részvétel, vásárlás elsajátítása.
- Kerti munkák: öntözés, ásás, gyomlálás.
- Kulturális és közművelődési programok: múzeum-, hangverseny-, színházlátogatás, nyilvános helyen való viselkedés gyakorlása (bevásárlás, utazás, istentisztelet).
- Közösségformálás és integráció: hittan- és klubfoglalkozás hetente közép- és főiskolás fiatalokkal; közös nyaralás vidéken; születés- és névnapok megünneplése, egymás megajándékozása.

- Szombatonként közös összejövetel sérültekkel, szülőkkel és a segítő fiatalokkal; hitoktatás. Az állandó nappali ellátást még nem igénylő sérültjeik és családjuk számára is biztosítani szeretnék a fejlesztő foglalkozásokat, közösségbe való beilleszkedésüket. Minden szombaton közös programot, hitoktatást szerveznek számukra, gyógypedagógus-teológus irányításával, ahol találkozhatnak egymással és nem fogyatékkal élő barátaikkal. Együtt ülik meg a név- és születésnapokat, az év nagy ünnepeit, közös étkezéssel és énekléssel. Közben a szülők egymással beszélgethetnek, megoszthatják egymással problémáikat. Gyakran hívnak meg szakembereket (lelkipásztor, pszichológus, jogász), hogy a szülőkből segítőkből felmerülő aktuális kérdésekre válaszoljon. Feldolgozott téma 2013-ban az egyházi év szakaszai, liturgikus időszakok voltak.

A 2013. évi nyaralás helyszíne is Nagyvenyim volt, a ciszter rendház épületében. 2013. július 1. – július 28. között nyaraltak értelmileg akadályozott (közepesen és súlyosan értelmi fogyatékos) hittanos fiataljaikkal. Két kéthetes turnusban 20-20 fő sérült nyaralt.

Azoknak a fiataloknak, akik a nyári táborban és kéthetenkénti foglalkozásaikon segítőként a munkájukban részt vesznek, egy hétvégi intenzív felkészítő kurzust tartottak. 2013-ban ezt most már hagyományosan a virágvasárnapi közös bűnbánati hétvégén szervezték.

**c) Bliss Alapítvány Segítő Kommunikáció-módszertani
Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Fogyatékosok Nappali
Intézménye és Járóbeteg Szakrendelő (a továbbiakban: SKMK)
(1112 Budapest, Neszmélyi út 36.)**

A Bliss Alapítvány 2013-as tervei a következők voltak: akkreditált augmentatív és alternatív kommunikációs tanfolyam megtartása, főiskolai és egyetemi hallgatókat fogadása gyakorlati képzésre. Szeptembertől a 2. fejlesztő nevelés-oktatást biztosító csoport beindítása heti 20 órában. Részvétel a IX. Közép-Kelet Európai Regionális AAK Konferencián Kijevben. Határon túli, szlovákiai szervezetnek segítségnyújtás a szakmai fejlődésben, amely során konzultációval, diagnosztikai felméréssel, AAK eszközökkel látják el az intézményt.

➤ Az alapítványt érintő események

- 2013. január 3-6. között felújítási munkák során az épület belső része kifestésre került, februárban zár- és ajtójavításra került sor a NEA-NO-12-M-0031-es sz. pályázat segítségével.
- 2013. júliusában a világítótestek cseréjére, felújítására került sor a NEA-NO-13-M-0008-as sz. pályázat segítségével, valamint 24-26. között átalakítási munkálatokat végeztek a csökkentett létszámú szociális ellátás és a megnőtt létszámú oktatási részleg miatt.
- 2013. augusztus 26-án elkészült a Segítő Kommunikációs Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Pedagógiai Szakszolgálat és Fogyatékosok Nappali Intézménye (rövid neve: Segítő Kommunikációs Központ) új alapító okirata. A névváltoztatásra és az intézményi pecsét létrehozására a változó jogszabályi környezet miatt volt szükség.

➤ Módszertani tevékenység

- Felsőoktatási intézményekkel kötött megállapodás alapján 2013-ban 23 fő hallgatót fogadtak elméleti órán, akik 3x3 órát töltöttek el gyakorlati órákon is.
- *Akkreditált AAK tanfolyam.*

A képzés meghirdetését 2012. december 19-én kezdték. A képzésen 15-en vettek részt. A képzést 2013. február 11-15. között tartották. A hallgatók 2013. február 28-án vizsgáztak. 13 személynek sikerült érvényes vizsgát tennie.

A szakemberképzés formáit és menetét alapvetően megváltoztattak az elmúlt években, s az eredetileg sok elméletet tartalmazó kurzust gyakorlati központú, interaktív, saját élményen alapuló tréninggé fejlesztették. (EMMI-FSZK 11222 sz. pályázat)

- 12-én skype konferenciát tartottak határon túli szakembereknek (NEA-NO-13-M).
- *„Együtt - Egymás közt” szülőtréning*
2012. tavaszán felmérést végeztek kommunikációs akadályozottsággal élő, AAK-ra szoruló gyermekek szülei körében. A válaszokat összegezték és tréninget hirdettek 2013. február közepén. Az ingyenes képzésre 16 szülő jelentkezett és 12 fő vett részt. A tanfolyamot 2013. március 13-án tartották meg. (EMMI-FSZK 11222 sz. pályázat).
- *Bliss-tanfolyam.*
Közel húsz éve volt utoljára Bliss-tanfolyam, azóta a Bliss-nyelvről csak az AAK-képzés keretei között lehetett hallani. Kidolgozták a tanfolyam képzési anyagait, kidolgozásra került a Bliss-tanfolyam tematikája, továbbá munkafüzet, jegyzet és gyakorlólapok. Eredményként 1987 után egy új, komplex, modern képzési anyag születhetett meg. A tanfolyam témái: történeti háttér, a Bliss-nyelv elhelyezése az AAK rendszerében, az írásmód szabályai, a szerkesztés módja, az elektronikus szótár használata, gyakorlása, a Pre-Bliss használata, a Bliss-szó, képesítés-animáció lehetőségei, karakterek és indikátorok, projekt tervezése, mondattan. (EMMI-FSZK 11222 sz. pályázat)
2013. március 25-27. között tartották meg a tanfolyamot, amelyen 14-en vettek részt. A vizsga május 24-én zajlott 10 fő részvételével.
- Szolgáltatással, szociális integrációval összefüggő események
- Az eszközkölcsonzó szolgáltatásait folyamatosan ellenőrizték, szükség szerint javították, továbbfejlesztették. A 2013-as évben a kliensek részére 2 speciális egeret, 2 kapcsolódobozt, 1 kapcsolót, 9 kommunikátort és 4 speciális szoftvert kölcsönöztek. A külső kölcsönzések 1 hónaptól a 12 hónapig terjedhettek. Belső kölcsönzések (intézményen belül) során 2 speciális egeret, 23 kapcsolódobozt, 2 játékot, 46 kapcsolót, 428 kommunikátort és 9 szoftvert kölcsönöztek. A belső kölcsönzések során az eszközöket egy-egy nap használták.
- Május 22-én tévéfelvétel készült az alapítvány munkájáról, amelyet a Duna TV *Akadálytanul* című műsorában sugároztak.
- December 12. Komkarácsony: a Corvinus Egyetem adománygyűjtése a Bliss Alapítványnak.
- Létszámadatok 2013. január 1. és december 31. között oktatáson, gyakorlaton részt vett főiskolai/egyetemi hallgató:
  - összesen 23 fő
  - az összes hallgató által az Alapítványnál összesen eltöltött napok száma: 47

Képzésen részt vett szakember: 64 fő (AAK, Bliss)

Szerződéses önkéntesek száma: egész évben 5 fő, napközis tábor alatt 4 fő

Kölcsönzést igénybe vevő családok száma: 24

Kötelező szakosított ellátások

1) Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény

Időskorúak gondozóháza

A szolgáltatást az **Újbudai Idősek Háza**
(1115 Budapest, Fraknó utca 7.) nyújtja.

Az intézmény az idősek átmeneti otthona ellátás keretében teljes körű szolgáltatást nyújt azon időskorúak, illetve 18. életévüket betöltött beteg személyek részére, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban ideiglenesen nem képesek gondoskodni, valamint azon személyek, akik idősek otthonába beutaló határozattal rendelkeznek, elhelyezésük sürgős, de férőhely hiánya miatt elhelyezésükre nincs lehetőség. Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás, ideiglenes jelleggel legfeljebb egy év időtartamra, különös méltánylást érdemlő esetben további egy évvel az elhelyezés meghosszabbítható.

A jogszabályokban előírt szakmai feladatok ellátásánál meghatározó a szervezetük által elfogadott értékek megjelenítése: külső és belső környezet igényessége, stabilitása, a mindennapok során érvényesülő egyénközpontú szemlélet, együttműködés. A biztonság és bizalom szükségletének kielégítése, szakszerűség, segítő szándék, a humanista szellemiség, az emberi méltóság tiszteletben tartása, az idős ember szeretete, megértése és feltétel nélküli elfogadása.

2013. december 31-én az ellátottak száma 14 fő volt, évközben 3 fő hazagondozása valósult meg, 9 fő elhalálozott, 8 fő idősothtoni elhelyezést nyert. A gondozóházi szakfeladat 2013. évi statisztikai átlagléttszáma 14 fő. Az ellátást igénybe vevők átlagéletkora 87,9 év, a nőknél 85,8 év, a férfiaknál 90 év. Az életkor szerinti megoszlás alapján az ellátást igénybe vevők 35,7%-a 90 év feletti.

2013. évben 38 felvételi kérelmet nyújtottak be intézménybe történő elhelyezésre. A felvételt kérelmezők közül 23 fő nyert felvételt, 13 kérelem került megszüntetésre, 8 fő elhalálozása, 1 fő kérelmének elutasítása és 4 fő kérelmét visszavonta vagy más intézményben történt elhelyezése okán. Év végén a várakozók száma 8 fő (5 fő kerületi és 3 fő kerületen kívüli) volt.

Vállalt alapszolgáltatási feladatok**1) Támogató szolgáltatás**

A szolgáltatást az **Újbudai Szociális Szolgálat**
(1119 Budapest, Keveháza utca 6.) nyújtja.

A feladat finanszírozása 2009-től pályázat útján történik. A pályázatot 3 éves időszakra köt szerződést a támogatott fenntartókkal.

Az előző három éves befogadási időszak 2011-ben lejárt, így új pályázat beadására volt szükség. Újbuda Önkormányzata a pályázatot elnyerte, így 2012-2015. között a szolgáltatás a kerületben fogyatékkal élők számára biztosított. Év közben elkészítették a szolgáltatás igénybevételének negyedéves jelentéseit.

	Év	Állandó ellátottak (fő)	Személyi segítés (fő)	Szállító szolgáltatás (fő)
A támogató szolgáltatás mutatói	2011	29	27	25
	2012	34	36	21
	2013	27	26	24

A Szolgálat 2013-ban összesen 33 fő ellátását biztosította, év közben 6 fő felvételére került sor, és 4 fő ellátása szűnt meg.

Az Újbudai Szociális Szolgálat kettő gépjárművet használ a fogyatékos emberek ellátásához, szállításához. Napi szinten szállítanak a Rehabilitációs Fejlesztő Központba halmozottan sérült fiatalokat. Az Autista Módszertani Intézet Központjába viszik az autista ellátottat, illetve a Pethő Intézetbe szállítanak egy mozgásszervi fogyatékos hölgyet. Egy klienst szállítanak integrált munkavégzéshez. Rendszeresen szállítják az ellátottakat orvoshoz, szakrendelésre, rehabilitációra.

A Szabó Ervin Könyvtárral kötött Megállapodás szerint havonta a Karinthy utcai és az Etelei úti Könyvtárral közösen hangos könyveket szállítanak, havi szinten ez 4 órát tesz ki. Az Újbuda Idősek Házával is van Megállapodásuk, ennek alapján szállításokat végeznek előre megbeszélte időpontokban havi rendszerességgel.

Személyi segítségeket kettő fő látja el. Az egyik kolléga férfi, a fizikai segítségnyújtás területén végzi az ellátottaknak a személyi segítséget. 10-14 főt látnak el személyenként az egész kerületben. Vannak kliensek, akikhez naponta járnak és vannak, akikhez heti három vagy heti

kettő alkalommal, az ellátott lakásán végeznek szolgáltatást. Az ellátottak többsége mozgásszervi fogyatékos, akiknek az életvitelébe igen nagy szükség van a segítségre, különösképpen azoknál, akiknek nincs családi segítsége. Segítettjeik közül 8 fő él egyedül.

A fogyatékkal élő emberek személyi segítségét szakképzett munkatársak végzik. A 2013-as év során összesen 2.699 óra személyi segítséget végeztek. A két gépkocsi a szállítási szolgáltatást látja el. A Mercedes autóbussz alkalmas elektromos kerekesszéket használó személyek szállítására is, mivel rendelkezik mobil rámpával és 4+3 biztonsági rögzítő rendszerrel. 2013-ban az összes hasznos (fogyatékkal élő személy szállítására fordított) út 10.626 km volt. A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal 2013-ban 3.199 feladategységet finanszírozott, 8.755 E Ft összegben.

2) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A szolgáltatást az **Újbudai Szociális Szolgálat (1119 Budapest, Keveháza utca 6.)** nyújtja.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás finanszírozása 2013. június 30-ig - hasonlóan a támogató szolgáltatáshoz - a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (NRSZH) pályázati rendszerén keresztül, központi támogatásból történt.

2013. július 1-től kezdődően Újbuda Önkormányzata és a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (SZGYF) között létrejött szolgáltatási szerződés alapján valósul meg a szolgáltatás finanszírozása.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás finanszírozása	2013. év	alaptámogatás	teljesítmény-támogatás	összesen
I. félév finanszírozó: NRSZH		232 027 Ft	1 053 745 Ft	1 285 772 Ft
II. félév finanszírozó: SZGYF		233 308 Ft	1 059 610 Ft	1 292 918 Ft

A jelzőkészülékkel rendelkező személlyel a diszpécser a kihangosító segítségével kapcsolatba lép, s a krízis okának tisztázása után riasztja a Szolgálat gondozónőjét, aki 30 percen belül a helyszínre ér. Az ellátott válaszában elmaradása esetén a mentőket azonnal értesíti a diszpécser. Olyan személyek kaphatják a készüléket, akik egyedül élnek, 65 év feletiek, valamint mozgáskorlátozottak, az ágyat elhagyni nem tudók, a gyakran elesők stb.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás mutatói	Év	Igénybevétel (fő)
	2011	89
	2012	87
	2013	88

A szolgáltatás szakmai központja a Kenderes utca 4. szám alatt található. A diszpécsterszolgáltatást szerződés alapján a Body Guard Hungary Kft. látja el. A szolgáltatás 24 órás. A folyamatosságot a megfelelő munkarenddel készenlét formájában biztosítják.

Az év során összesen 112 főt láttak el, 2013. január 1-én 86 fővel volt megállapodásuk, 24 főnél szűnt meg az ellátás, 26 fő felvétele történt meg.

A segélykérések (riasztások) száma összesen 851 db volt, melyből 655 db teszt, 96 db téves és 100 db volt éles riasztás. Az ellátottak 32 esetben rosszullét, 48 esetben elesés, 1 esetben pszichés probléma miatt, illetve 19 esetben egyéb ok miatt kértek segítséget.

Ellátottjaik közül 31 fő kapott másik ellátást is, ebből 30 fő házi segítségnyújtásban, 1 fő támogató szolgáltatás keretében személyi segítségben részesült.

A térítési díj 2013-ban jövedelem alapján került megállapításra, melynek az összege az igénylő napi jövedelmének 2% volt.

3) Közösségi ellátások (szenvedélybetegek ellátása, alacsonyküszöbű ellátás)

A szolgáltatást a **Katolikus Karitasz RÉV Közösségi Ellátó Részleg (1111 Budapest, Bartók Béla út 96.)** nyújtja.

Az ellátást a Bartók Béla út 96. szám alatt lévő telephelyen lehet igénybe venni.

2009. január 1-től kapott a Szolgálat engedélyt az ún. alacsonyküszöbű ellátásra is, a Bartók Béla út 96. és a Csóka utca 5. szám alatti telephelyen.

Céljuk a szenvedélybetegek, valamint közvetlen környezetük minél szélesebb körének elérése, fogadása.

Fontos az anonimitás, a kezelésre jelentkezés önkéntes. Nem az egészségügy keretein belül, de vele szorosan együttműködve fejti ki tevékenységét, a kliens állapotához és helyzetéhez igazítja a viszonylag könnyen teljesíthető elvárásokat, amelyek elindíthatják a kliens és családja életében a változást. Az ellátásban való részvételhez nem szükséges vallási elkötelezettség, a segítségnyújtási formák minél könnyebb hozzáférhetőségét jelenti (beutaló, TB kártya, személyi igazolvány nem szükséges), az ellátás ingyenes, az önkéntesek tevékenységére is építenek (pl. önszervező csoportok működtetése).

Vállalt szakosított ellátási feladatok**1) Ápolást, gondozást nyújtó intézmény – idősök otthona**

A szolgáltatást az **Újbudai Idősök Háza**
(1115 Budapest, Fraknó utca 7.) nyújtja.

Az idősök otthona a szociális intézményi elhelyezést biztosít az Szt.-ben meghatározottak szerint. A teljes körű ellátásnak négy alapfeladata van; a fizikai, egészségügyi, pszichés gondozás, valamint a célszerű és tervezett szabadidős foglalkozások.

Az egyénre szabott fizikai, egészségügyi, mentális és életvezetési segítségnyújtási tevékenységüket a gondozási tervben határozzák meg a szükségletek alapján az ellátást igénybe vevővel, melyet évente, illetve szükség szerint értékelnek.

2012. december 31-én, az ellátottak száma 64 fő, a bérlők száma 4 fő volt. Évközben: 16 fő ellátott halt meg, 14 fő új lakó került felvételre (ebből 8 fő a gondozóházi ellátásból került át) kérelme alapján. Az intézmény 2013. évi statisztikai átlaglétszáma: 65 fő volt.

Az ellátást igénybe vevők átlagéletkora 83,6 év, a nőknél 82,3 év, férfiaknál 85 év. Az életkor szerinti megoszlás alapján 57,8 %-a 80-90 év közötti, 90 év feletti lakó 17,1 %-a.

2013. évben 49 új felvételi kérelmet nyújtottak be intézménybe történő elhelyezésre.

Az elhelyezést kérelmezők száma	Év	Elhelyezést kérők száma (fő)
	2011	32
	2012	34
	2013	49

2013. évben 28 kérelem került megszüntetésre: 8 fő kérelmének visszavonása miatt, 3 fő egészségügyi állapota miatt, 3 fő esetében a gondozási szükséglet meghatározott mértékének hiánya miatt, 14 fő elhunyt.

2013. december 31-én a kérelmezők száma: 62 fő, ebből 6 házaspár. Ez a szám a kérelmezők 9,6 %-a. A kérelmezők közül kerületen kívüli 12 fő, ez a kérelmezők 19,3 %-a.

Az ellátást igénybe vevők intézményi gondozási szükséglete szerinti besorolását az alábbi táblázat mutatja be.

A gondozási szükséglet mértéke	A gondozási szükséglet mértéke	Fő
	Önellátásra képes (fennjáró), egészségügyi megfigyelést igényel	5
	Önellátásra részben képes , egyes tevékenységekhez segítséget igényel	46
	Önellátásra nem képes – rendszeres segítséget igényel, időszakos ellátásra szorul	10
	– rendszeres segítséget igényel, időszakos fekvő, folyamatos ellenőrzést igényel	3
	– ápolást igényel, ágyban fekvő, folyamatos ellátást és ápolást igényel	-

Az emelt szintű férőhelyek fokozatos, több lépcsős visszaminősítése átlagos ápolást gondozást nyújtó férőhelyekre 2013-ban is tovább folytatódott. A működési engedély módosításával 2013. június 12-től a szakfeladat kapacitása a következők szerint alakult: 71 férőhely, amelyből 20 emelt szintű és 51 átlagos szintű férőhely.

2) Fogyatékkal élő személyek gondozóháza

A szolgáltatást a **Down Alapítvány Átmeneti és Napközi Otthona (1116 Budapest, Szalóki utca 53.)** nyújtja.

A 2013. évben is a negyedéves összesítések alapján 10 fő XI. kerületi állandó lakost láttak el, akik éves szinten 2.837 gondozási napot töltöttek el az intézményben.

A Down Alapítvány Szalóki utcai Átmeneti és Napközi Otthona 2013. évben is a Down Alapítvány alapító okiratában megfogalmazott céloknak megfelelően működött az Etikai Kódex betartásával. Fő céljuk: az önálló életre való nevelés mellett a normalizációs elv érvényesítése volt a társadalmi beilleszkedés tükrében.

A tavalyi év során a tárgyi feltételeik (szárítógép, gáztűzhely, konyhai kisgépek stb.) bővültek, illetve az akadálymentesített mosdó mellett az egész vizesblokk felújítása megvalósult. Emellett nagy változást jelentett a megváltozott munkaképességű dolgozók felvétele.

A szakmai munkát gyógypedagógus segítette, aki az egyéni és csoportos fejlesztéseket végezte.

A szabadidős programokkal színesítik az ellátottjaik hétköznapijait (pl. „Világjáró Klub”).

2013-ban a fizikai erőnlét fejlesztésére helyezték a legnagyobb hangsúlyt, komplett sport-szoba került berendezésre, rendszeresen tartanak aerobic edzést is. A klienseik fizikai állapotát gyógy-masszázzsal és a gyógytornával segítették.

Nyáron 2 turnusban folyt a dobogókői és balatonaligai nyaraltatás.

Az átmeneti otthon lakói számára szükséges szűrővizsgálatokat tavaly is elvégeztették (tüdőszűrés, nőgyógyászati szűrés) a testsúly és vérnyomás-ellenőrzés, valamint a labor- és

fogorvosi vizsgálatok ellenőrzése is folyamatos volt. Külön szerveztek szemészeti szűrést. 2013. májusában „egészség-napot” tartottak, ahol teljes körű kivizsgálásra volt lehetőség és itt is hangsúlyozták az egészséges életmódra nevelés fontosságát.

3.7 Az Önkormányzat gyermekvédelmi feladatai

Kötelező gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó alapellátások

1) Gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekjóléti központ

A szolgáltatást az **Újbudai Humán Szolgáltató Központ (1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.)** nyújtja.

A 2013-as évet törvényi és szervezeti változások hatották át.

Törvényi vonatkozásban a Gyvt. valamint a Nemzeti Köznevelési törvényben megjelenő módosítások hoztak lényeges változást a Gyermekjóléti Központ napi munkájában.

2013. január 1-jétől a gyámhatóságok kikerültek a jegyzői hatáskörből és a járási szintű gyámhivatalok alá kerültek.

2013-ban az előző évek gyakorlatának megfelelően a központ teljesítette szakmai feladatait, kötelezettségeinek eleget tett. Megtartotta az éves szakmai tanácskozást, szakmaközi megbeszélést öt alkalommal tartott, gyermeknapot szervezett, táboroztatott, több egynapos nyári programot szervezett, megünnepelte 20 éves fennállását, pályázatot indított, hallgatókat fogadott.

Lelkes, elhivatott kollégák sok esetük mellett végezték a családgondozáson túli vállalt feladatukat, így aktívan részt vettek a kapcsolattartási ügyelet, a mediáció, a családterápia, a kórházi szociális munka, az esetmegbeszélések, az egyházi koordináció, a helyi szervezési adminisztráció, a társasjáték, a filmvetítés és sok más megvalósításában.

A tavalyi évben tovább nőtt az elszegényedett kliensek száma, de ennek ellenére még mindig nem a szociális probléma jelenik meg legmarkánsabban a XI. kerület szociális ellátórendszerében. Kevés olyan esetük van, ahol kizárólag az anyagi ellehetetlenülés az oka a veszélyeztetettségnek, bár voltak kilakoltatott, egyik napról a másikra albérletet veszített családok. Ezeket a helyzeteket minden alkalommal lehetett kezelni az ellátási szerződés kereteiben helyet adó CSÁO-val, illetve a GYÁO-val. Ilyen okok miatt nem kellett elhelyezni gyermeket ideiglenes hatállyal.

Az elszegényedés megjelenése napi élelmezési gondokban nyilvánul meg. Ezen okok miatt is vált szükségessé, hogy valami módon közvetlenül, élelmiszer adományokkal történjen meg a kliensek segítése. Tovább mélyítették a kapcsolatot a kerületben tevékenykedő egyházi,

alapítványi és civil szervezetekkel, felekezeti hovatartozás nélkül. A 2012-ben elindult közös munka mostanra beérett, és ennek hozományaként tavaly 2013. januárjában 26 család részére, márciusban 81, decemberben 44, karácsonyra pedig kiemelten gazdag csomag formájában 2 család részére történt adományozás. Összesen 153 kiemelt tartalmú csomagot kaptak a kliensek. A Szent Gellért Plébánia 10 csomagot és játékokat juttatott el, a Kelenföldi Református Gyülekezet gyűjtéséből 6 gazdag csomagot, az Albertfalvi Szent Mihály Templom 3 csomaggal segítette a klienseket. Összesen 172 csomag került továbbadásra.

A legtöbb gondot és legkevésbé megvalósuló családgondozást a kapcsolattartásos esetek okozták az elmúlt évben is. Ezekben az esetekben nagyon nehéz együttműködést elérni az érintettek részéről.

2013. januárjától ismét szerződést kötött Újbuda Önkormányzata a gyermekfelügyeletet és a kicsiknek nyári tábort biztosító „Szülők Házával.” Ennek köszönhetően az elmúlt évben 66 napi jegy volt biztosított a családoknak, 7 gyermek vett részt az általuk rendezett mikulás ünnepségen és 30 gyermek jutott el a Szülők Háza nyári táborába.

„Rugalmas munkahelyek, családbarát Újbuda” projekt

A „Rugalmas munkahelyek, családbarát Újbuda” című, TÁMOP-2.4.5-12/4-2012-0001 azonosító számú projekt 2013. szeptemberétől indult, viszont a szervezési munka már tavasszal elkezdődött. A projekt célja a Családbarát Újbuda arculatának kialakítása és tartalommal való feltöltése. A pályázat konzorcium formájában valósul meg. Konzorciumi tagok a Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata; a Budapest Esély Nonprofit Kft.; az Újbuda Prizma Szociális Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft., valamint az Újbudai Humán Szolgáltató Központ.

Az intézmény projekttevékenysége:

- Rugalmas, alternatív kisgyermekellátó szolgáltatások feltérképezése
(kisgyermekellátást segítő intézmények, vállalkozások népszerűsítése, információs szolgáltatások, férőhely-koordináció)
- Helyi szociális infrastruktúra együttműködésének fejlesztése (szakmai fórumok, tapasztalatcsere, általános és speciális szolgáltatásokkal kapcsolatos igényfelmérés)
- Önkéntes tevékenységek segítése
- Női Klub működtetése

A Gyermekjóléti Központ 4 munkatársa a családi napköziket, valamint a magán fenntartású bölcsődéket, játszóházakat kereste fel. Munkájuk eredménye egy kiadvány, mely jelenleg 21 intézmény bemutatását tartalmazza.

A Gyermekjóléti Központ a projekt végéig 20 alkalommal szakmai fórumot rendez a kisgyermekellátásban dolgozók részére tapasztalatcsere céljából.

Az intézmény kliensei körében kérdőíves felmérés készül a családbarát szolgáltatások iránti lakossági igényekről.

A központ két éve foglalkozik önkéntes tevékenységek segítségével. A közelmúltban vált az intézmény regisztrált, közérdekű önkénteseket fogadó szervezetté. Az önkéntességgel kapcsolatos feladatok: önkéntesek foglalkoztatása fogadó szervezetként, az alapfeladathoz kapcsolódó kiegészítő tevékenységek körében; a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (FHT.) részesülő kliensek fogadó szervezetéhez (egyházi intézmények, idősek otthonai, könyvtárak, színházak, civil szervezetek) történő irányítása. Az elmúlt évben 5 foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személy önkéntes munkára való kiközvetítése történt meg.

Az intézmény a projekt végéig 20 alkalommal rendez női klubot kisgyermekes anyukák számára.

A foglalkozások havi egy alkalommal kerülnek megrendezésre, mentálhigiénés szakember, tréner vezetésével. A klub működése alatt a gyermekek tartalmas időtöltését pedagógus végzettségű szakember biztosítja.

Alapellátás

A „TAJ szám alapú” nyilvántartás 2012. év közepétől került bevezetésre a központban. A TEVADMIN-KENYSZI nyilvántartás kívánalmainak megfelelően átgondolásra és változtatásra került a tanácsadás és alapellátásban végzett családgondozás. A tanácsadásból egyszeri esetek lettek és minden más gondozás vagy szolgáltatás igénybe vétele alapellátásnak minősül. Már az az évi statisztika is jelentősen módosult az egyszeri és az alapellátott esetek vonatkozásában. Ez a különbség tovább finomodott 2013-ban. Míg 2012-ben 449 eset volt alapellátásban, addig 2013-ban 519. Éves forgalom a Gyermejkölési Csoportnál 2013-ban 2.261 fő.

Tavaly egy családgondozó végezte ezt a típusú adminisztrációt, ezzel egyszerűsödött és átláthatóbb, ellenőrizhetőbb lett a rendszer. Nagyban megkönnyítene a helyzetet a más kerületekben már jól alkalmazott nyilvántartási rendszer bevezetése.

Az eddigi hagyományoknak megfelelően a családgondozás mellett a családgondozók más feladatokat is ellátnak. Mindenki a kapacitásának és érdeklődésének megfelelően választ plusz feladatot vagy feladatokat annak érdekében, hogy komplex módon tudja a központ teljesíteni a szakmai kihívásokat a kliensek felé.

Tavaly is megtartásra került az *éves szakmai tanácskozás*, amely ezúttal is nagyon hasznos és fontos kiegészítő információkkal gazdagította a jelenlévő jelzőrendszeri tagokat.

A gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalatai

A kerületben a lakosság lélekszámának megfelelően az önkormányzat gyermekjóléti központ keretein belül biztosítja a gyermekjóléti szolgáltatást.

A Gyvt. által delegált feladatok legszélesebb spektrumban a prevencióban fogalmazódnak meg, céljuk a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, a primér prevenció.

Az eddig tanácsadásban gondozott kliensekkel kapcsolatban végzett munka átgondolásra és átnevezésre került. Ennek értelmében egyszeri esetnek minősül, amikor valóban csak egyszer találkozik a kliens a szolgálattal és ez alatt kapja meg azt a tájékoztatást, információt vagy szolgáltatást, amire szüksége van. Ezen esetekben gondozási folyamat nem indul el. 2013 volt az első olyan év, amikor már januártól kezdődően a fenti megítélés alapján történt az esetek rendszerezése. Ennek tudható be, hogy 2012. év adataihoz képest tovább nőtt az alapellátások száma. Míg az egyszeri esetek száma 247-re csökkent, addig az alapellátásban gondozottaké 519-re emelkedett.

Veszélyeztetett gyermekek

Az alapellátásban gondozott, a védelembe vett, illetve a családjából kiemelt gyermekek egyaránt veszélyeztetettek a Gyvt. értelmében, csak a veszélyeztetés foka és/vagy az együttműködés mértékében van eltérés.

Veszélyeztetett, de együttműködő kliensek esetében az alapellátásban folyik a családgondozás. *2013-ban 710* gyermeket gondoztak az alapellátásban.

Alapellátásban az alábbi problémák körvonalazódtak:

- anyagi, megélhetési, lakhatással összefüggő,
- gyermeknevelési,
- családi konfliktus (szülők egymás közti, szülők-gyermek),
- gyermekintézménybe való beilleszkedés,
- szülők vagy a család életvitele,
- magatartászavar, teljesítményzavar,
- szülői elhanyagolás,
- családon belüli bántalmazás,
- szenvedélybetegség.

A TAJ- alapú nyilvántartás szerint alapellátásban gondozzák azokat a klienseket is, akik tényleges családgondozásban nem részesülnek, de valamilyen szolgáltatást vesznek igénybe a gyermekjóléti központban. Ekkor a gondozási tervbe a szolgáltatás igénybe vételének javaslata kerül és addig áll fent az alapellátás ameddig a szolgáltatás tart.

Alapellátásban gondozzák a Menedékház Családok Átmeneti Otthonában élő kliensek túlnyomó többségét is. Az ő esetükben közösen készül a gondozási terv az átmeneti otthon szociális munkással és megoszlik a feladat a két családgondozó között.

Védelembe vétel

54 védelembe vett gyermeket gondozott a központ 2013-ban. Ez a szám alacsonyabb 2012. évi adathoz képest.

Amennyiben az alapellátás nem vezet eredményre és a gyermek veszélyeztetett, környezete vagy önmaga által és a szülő nem együttműködő, védelembe vételre kerül sor.

A védelembe vétel okai lehetnek:

- elhanyagolás,
- szökés,
- suicidum,
- abúzus (lelki, fizikai, szexuális).

A védelembe vételi eljárások legtöbb esetben olyan helyzetekben indulnak, amelyekben az egymással békét kötni nem tudó, elvált szülők problémás kapcsolata nehezíti a helyzetet.

2013-ban nem került sor péntek délutáni azonnali intézkedésre, mely ideiglenes hatályú elhelyezésben nyilvánult volna meg.

Válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása

2013-ban több válsághelyzetben lévő várandós anya esetében is szembe kellett nézni azzal a ténnyel, hogy ez a feladat csak akkor oldható meg, ha az anya együttműködik. A várandós anya felnőtt állampolgárként, önkéntes alapon dolgozik együtt a családgondozóval. Gondozatlan terhesség esetén, amikor a szülés előtti utolsó pillanatokban kér segítséget, sokszor az örökbeadás lehetőségének feltérképezése is problémás. 2013-ban több újszülött is a szülészetéről közvetlenül, egyenesen csecsemőotthonba került, holott más megoldás is megvalósulhatott volna, ha időben megkeresi az anya a gyermekjóléti központot.

Kiemelt gyermek családjának gondozása

Jelenleg 133 olyan gyermek van a nyilvántartásban, akik átmeneti nevelés alatt állnak.

2012-től a koordinátorok feladatává vált a Kossuth Lajos Gyermekotthonban állandó bejelentett lakcímmel rendelkező, de más kerületi vonatkozással nem bíró gyermekekkel kapcsolatos, a szolgálatot érintő adminisztráció összefogása. Ezeknek a gyerekeknek azért a gyermekotthon az állandó bejelentett lakcíme, mert szülei tartózkodási helye ismeretlen vagy nem rendelkeznek állandó bejelentett lakcímmel. Ennek megfelelően valós családgondozás nem folyik, de a koordinátor igyekszik beszerezni a gyerekekről keletkezett minden fontos információt, hogy az egy kézben legyen és elakadás esetén tudja, hol kell tájékoztatással élni, hogy a szülő, gyermek és az illetékes gyermekjóléti szolgálat együtt tudjon működni.

108 esetben voltak illetékesek átmeneti nevelt gyermekkel kapcsolatban.

A családgondozók a törvénynek megfelelően járnak el, 2 hónapon belül felveszik a kapcsolatot a gondozási hellyel és a gyermek családgondozójával vagy a nevelőszülői tanácsadóval közösen végzik a hazagondozást.

Átmeneti gondozás

2013-ban 93 család és 117 gyermek vette igénybe az átmeneti gondozást hosszabb, rövidebb időre.

Az ellátás igénybe vétele az ellátási szerződés által a családok átmeneti otthonában történt melyet az Anyaoltalmazó Alapítvány működtet, illetve gyermekek átmeneti otthonában, melyet szintén ellátási szerződés keretein belül a Krízis Alapítványnál valósult meg.

Legtöbb átmeneti gondozásban részesülő kliens a Menedékház Alapítvány átmeneti otthonából kerül ki. Ezen kliensek gondozásában jó módszernek bizonyul, hogy az otthonnal egy állandó családgondozó tartja a kapcsolatot, így szoros személyes együttműködés tudott kialakulni a két intézmény között.

A Családok Átmeneti Otthonát az év során többször támogatták 2013-ban, az ott élő gyermekeket igyekeztek saját szervezésű programjaikra invitálni és játékokkal, ruhaneművel is támogatni őket. A Menedékházból érkező esetek tekintetében a legtöbb problémát a lakhatás és a munkanélküliség okozta. Ehhez kötődött járulékosan az iskolai hiányzás, valamint főleg az iskolai és egyéb magatartási szabályok figyelmen kívül hagyása. A menedékházbeli esetek kliensei nagy százalékban a roma kisebbség tagjai közül kerültek ki. Iskolázottságuk alacsony szintű, gyakran a 8 általános végzettségük sincs meg. Az ott lakók többsége erősen rászorul a szociális ellátórendszerre, bevételi forrásait a családi pótlék, a segélyek és a GYES jelenti. Tovább növeli hátrányukat, hogy problémáik megoldásáért nem tudnak, illetve nem tesznek semmit, helyzetük javulását a szociális munkások tevékenységétől várják. Sokuk már „körbejárta” az országot, otthonról-otthonra vándorolva és e tény, az ott történt, velük kapcsolatos eseményeket igyekeznek titokban tartani, így a máshol keletkezett iratanyagok beszerzése és az esetek teljes valójában történő átlátása időnként komoly akadályokba ütközik. Jellemző továbbá egyes lakókra az intézmény olyan jellegű elhagyása, mely során nem közlik hova mennek. A Menedékházból jövő jelzések nagy száma és az ottani kliensekkel folytatott speciális munka indokolta, hogy egy családgondozóhoz kerüljenek ezek az esetek.

A bölcsődék, mint napközbeni ellátást nyújtó intézmények meglehetősen nehéz helyzetben vannak az igen nagyszámú jelentkező okán. Az egyre nehezebbé váló gazdasági helyzetben rendszeresen fordulnak az intézményhez dolgozni szándékozó anyukák, segítséget kérve gyermekük mielőbbi bölcsődei elhelyezéséhez. Ezekben az esetekben egyeztetve az Egyesített Bölcsődei Intézmények vezetőjével minden alkalommal környezettanulmányt készítése történik a kérelmező lakóhelyén és a tapasztalatokról tájékoztatják a bölcsődevezetőt. 2013-ban minden olyan esetben megtörtént a gyermek felvétele, amikor a gyermekjóléti központ

indokoltnak ítélte. A családbarát Újbuda projekt kapcsán is komoly szakmai, módszertani segítséget kap a központ az Egyesített Bölcsődei Intézmények vezetőjétől, az alternatív kisgyermekellátást nyújtók részére szervezett fórumok alkalmával.

Jelzőrendszer tagjaival való együttműködés

Közoktatási intézmények, óvodák

A 2013. évben az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Központ 4 fő közoktatási intézményi családgondozó-koordinátorral segítette a kerület jelzőrendszerének hatékonyabb munkáját.

A bizalomnövelés, amire törekednek, jó hatással van a jelzőrendszerben dolgozó pedagógus kollégákra, gyerekekre, szülőkre, családokra, gyermekvédelmi munkánkat is pozitívan befolyásolja.

Másrészt fontos és szükséges a keretek, kompetenciahatárok megtartása a gyermekvédelmi felelősök felé, akik pedagógiai végzettségűek, intézményi elvárások fogalmazódnak meg, fontos, hogy szociális, mentálhigiénés szemléletű segítséggel vegyenek részt az esetek kezelésében.

A nehézségeket okozó helyzeteket és eseteket a szakmai vezetővel, családgondozókkal együtt sikerül eredményesen megoldani.

A közös gondolkodásnak jó terepe az iskolai koordinátorok szervezésében életre hívott szakmai kerekasztal, melyek az oktatási intézményekben kerülnek megrendezésre, és mindazok a meghívottak, akik az oktatói munkán túl jelen vannak az iskola gyermekeinek életében, fejlesztésében, támogatásában. A téma mindig az adott intézményhez kötött, gyermekvédelmi vonatkozású, célja a közös irányelvek kialakítása, a tájékoztatás és információcsere.

Mivel jelenleg átszervezés alatt van a közoktatás és ezzel együtt az iskolában végzett gyermekvédelmi munka is, különösen fontossá vált a komplex és átgondolt gyermekvédelmi stratégia működtetése a közoktatási intézményekben.

Az elmúlt években hagyománnyá vált az iskolai szociális munka, melyet a koordinátorok valósítanak meg. Ezt az intézmények is beépítették gyermekvédelmi munkájukba. A szolgálat segít a gyermekvédelem területén stabilitást, kiegyensúlyozottságot biztosítani a gyermekek, szülők, tanárok, munkatársak részére.

Családsegítő Szolgálat

Az előző évekhez hasonlóan, nagyon jól működő kapcsolatban folyt a munka a két szakcsoport között. A gyermekjóléti központ munkatársai lényegesen több alkalommal vették igénybe a családgondozók segítségét a kliensek adósságkezelésének megsegítése érdekében. Nőtt a Vicus XI. Közalapítványhoz forduló kliensek száma is, amely szintén a Családsegítő Csoporton keresztül zajlott.

Tovább erősítette a két szakcsoport együttműködését, hogy pár kolléga integrálódott a Családsegítő által életre keltett „önkéntes” munkacsoportba.

Szintén pozitív hatású volt a közös szupervízió realizálódása, mely alkalmanként friss szemlélettel, más típusú rátekintéssel segíti a családgondozók elakadással szembeni küzdelmét.

Védőnők

2013-ban hagyományos módon folyt a közös munka a védőnőkkel. Az általuk delegált jelzések kivétel nélkül feltárára kerültek és a visszajelzések is megtörténtek. Több együtt végzett családgondozás valósult meg a közös esetekben, melyek során egymást kiegészítve és támogatva zajlott a gondozás, a gyermek érdekében.

Orvosok

A tavalyi év közepén egy konkrét eset kapcsán újult meg a kapcsolat a Szent Imre Kórház felnőtt pszichiátriájának kórházi szociális munkásával és osztályvezető főorvos úrral. Ennek a munkakapcsolatnak köszönhetően főorvos úr azóta az intézmény külsős szakmai csapatának aktív tagja. Így kerülhetett sor annak a közös team-nek a megtartására, melyen átfogó előadást tartott a dolgozóknak a pszichiátriai betegekkel kapcsolatban. A sikeres előadás tapasztalata alapján tervezik a folytatást.

Az orvosok a kérések nagy részében kitöltik és visszaküldik a GYSZ 4. adatlapot, mely a védelembe vételi eljárás lefolytatásához szükséges.

A tankötelezettségüket mulasztó kliensek orvosi igazolásainak kiállításával kapcsolatosan a gyermekorvosokkal szeretnének a jövőben szorosabb együttműködést kialakítani.

Rendőrség

A kerületi rendőrkapitányság munkatársaival 2013-ban tovább erősödött a szolgálat kapcsolata. A kölcsönös segítségnyújtás a gyakorlatban is megvalósult, akár pszichiátriai beteg szülő gyermekénél azonnali beavatkozás volt szükséges, akár a családgondozó védelmét kérték a rendőrség megbízható partnernek bizonyult. Segítettek ideiglenes hatályú elhelyezésben, vagy agresszív kliens látogatása során a családgondozó védelmében, de bizonytalan fellelhetőségű kliens megtalálásában is. Nagy számban megnőtt a szabálysértő és bűncselekményt elkövető fiatalok száma. A rendőrség minden esetben él jelzési kötelezettségével és azt írásban megteszi.

Nevelési Tanácsadó

2013-ban változatlan volt kapcsolat a Nevelési Tanácsadóval. Már 3 fő pszichológust és 1 fő pszichiátert és 3 fő családterapeutát tud alkalmazni a Gyermekjóléti Központ, és így közvetlen

módon az intézményben kapják meg a kliensek a szükséges segítséget. A Gazdagréti Nevelési Tanácsadó pszichológusaival komoly érdemi munkát sikerült megvalósítani egy konkrét kapcsolattartásos eset kezelése során. Az iskolai szociális munka megerősödésének köszönhetően a koordinátorok továbbra is aktívan közvetítenek az iskolák és a Nevelési Tanácsadó között.

Bíróságok

A kapcsolat a bíróságokkal szinte kizárólag a kapcsolattartásos esetek okán realizálódott akár úgy, hogy a szülő beidézteti a családgondozót a tárgyalásra, akár úgy, hogy a kapcsolattartás intézménybe történő szabályozása a kérdés. Az intézményben egy állandó személy tartja a kapcsolatot és ő egyeztet a bíróságokkal.

Civil szervezetek, alapítványok

A Katolikus Karitasz *RÉV Szenvedélybeteg-Segítő szolgálat* munkatársaival évek óta jó az együttműködés, ami kibővült a drogprevenációs filmvetítések alkalmával történő beszélgetésekkel.

A *Gyermekekért XI. Közhasznú Alapítvány* együttműködésével 2013. év végén egy igen nagyszabású jótékonyági akciót bonyolított le az intézmény, melynek keretén belül közel 100 gyermek jutott igen színvonalas karácsonyi ajándékhoz.

A *Baptista Szeretetszolgálattal* évek óta tartó jó kapcsolat lehetővé teszi sok gyermek számára, hogy vallási hovatartozástól függetlenül játékokon és ajándékozásokon vehessenek rész több alkalommal egy évben. Mára szinte minden a kerületben található felekezet segíti a központ munkáját.

Elmondható, hogy a jelzőrendszer minden tagjával jó kapcsolatot sikerült kiépíteni, és „bejáratott csatornákon” zajlik a jelzésátadás és kapcsolattartás.

Ennek eredménye, hogy az esetmegbeszéléseken és esetkonferenciákon a részvételi arány 100%-osnak mondható.

Gyermekjóléti Központ speciális feladatai

Kórházi szociális munka

2013-ban több jelzés érkezett kórházakból elhanyagolt terhességből született újszülött haza adásával kapcsolatban és gyermekbántalmazás miatt. A családgondozók minden esetben körültekintő intézkedéssel, a védőnőkkel szorosán együttműködve járultak hozzá, hogy elhagyhassa a gyermekkel együtt az anya a kórházat, illetve amikor ez nem volt megvalósítható a gyermek biztonságos helyre való kerüléséhez. Bántalmazásról is érkezett

jelzés kórházból. Ezek a jelzések nem a kerületi Szent Imre Kórház jelzései voltak. Ebben a kórházban a kórházi szociális munkással együtt, egyeztetve segítettek klienseiknek.

Utcai és lakótelepi szociális munka

2012. tavaszán véget ért a „HAMZSA” projekt, melynek ideje alatt alternatív napközbeni ellátás keretein belül kínáltak színvonalas szabadidős tevékenységeket a kerületi fiataloknak. A programokat a „HAMZSA” közösségi térben valósították meg, illetve a jó idő beálltával a „faházban”. Közösségi tér hiányában az elmúlt évben két kolléganő a nyár folyamán több alkalommal szervezett kiskamaszoknak szabadidős foglalkozásokat, megelőzve ezzel a céltalan csellengést a gyerekeknél.

Kapcsolat ügyelet, -mediáció

2013-ban a megszokott magas szakmai színvonalon zajlott a kapcsolattartási ügyelet. Köszönhető volt ez annak, hogy felállt egy stabil munkacsoport, melynek tagjai azonos szakmai elvárás mentén irányítottan végezték munkájukat. A mediációs csoport is folyamatos működésével bizonyította létjogosultságát, hozzájárulva ezzel a kapcsolatügyelet nagyon nehéz munkájának eredményes megvalósításához. A családgondozók gyakran veszik igénybe a mediáció nyújtotta segítséget a gondozási folyamatban. Sokszor maga a mediációs technika is a családgondozó segítségére van egy-egy konfliktusos párbeszéd kapcsán a klienssel.

Prevenció

Az iskolai szociális munka minden mozzanata a prevenciót szolgálja. Segítséget és megerősítést kap a pedagógus abban, hogy helyben adekvát módon tudja kezelni a problémás gyerekeket (esetmegbeszélő csoport pedagógusok számára) és csak akkor forduljon a Gyermejkölési Központhoz, amikor minden, számára adott pedagógiai eszköz kevésnek bizonyul.

Másrészről szintén helyben kapnak segítséget a szülők és a gyermekek egyaránt, az iskolával, tanulással kapcsolatos problémáik megoldásához. Szükség szerint mediáció is történik a felek között.

Emellett az alábbi programokat kínálják az iskolák részére:

- drogprevenció keretében filmvetítés (Budapest végállomás, Egy nap),
- csoportos esetmegbeszélés pedagógusok számára:
  - agressziókezelési technikák,
  - segítségnyújtás a pedagógus szakmai személyiség védelméhez,
  - mentális technikák elsajátítása,
  - megerősítés, támogatás a szakmai kiégés elkerülésére.

- tanulást segítő foglalkozások szervezése, magántanulók, és tanulási problémával küzdő klienseik számára: (az iskolában vagy az intézményben)
  - a tanulási folyamatok segítése,
  - a tanulást segítő módszerek kialakítása, tanítása,
  - figyelem, koncentráció fejlesztés,
  - monotóniatűrés fejlesztés,
  - beszédképesség fejlesztés,
- korrepetálás biztosítása,
- bűnmegelőzési társasjáték bemutatása, használata az oktatási intézményekben, délutáni iskolai foglalkozásokon és az intézményben,
- AIDS prevenciók előadások megkezdése az iskolákban a kerületi Népegészségügyi Intézettel (ÁNTSZ) egyeztetve.

Szabadidős programok és táborok

2013-ban ismét sikerült megrendezni az immár hagyományosnak mondható gyermeknapi programot, mely az intézmény 20 éves jubileumi programsorozatához kötődött. 7 kerületi iskolából 12 csapat jutott a döntőbe így összesen 45 gyerek vett részt személyesen az ÚHSZK-ban megtartott rendezvényen. Minden résztvevő kapott kitűzőt, mesekönyvet és tortát.

A gyerekek egész évben tudták látogatni a Szülők Háza rendezvényeit, táborát és egyéb szolgáltatásait.

Több adventi és karácsonyi programra sikerült delegálni a gondozott családokat (Adventi mesevároda, Nemzeti Színház programjai).

Tavaly is lehetőséget biztosított Újbuda Önkormányzata a szociálisan rászoruló gyermekek táboroztatására Soltvadkerten, de most először egy későbbi időpontban a nagycsaládos klienseket is vendégül látták egy hét erejéig, szintén Soltvadkerten. Mindkét esemény nagyon pozitív visszhanggal záródott.

2013-ban is az eddigiekben megszokott forgatókönyv szerint került megrendezésre a nagycsaládos karácsony, amely már elengedhetetlen hagyomány a kerület lakosai számára.

A szakmai fejlődés biztosítása

Több lehetőség kínálkozott az intézmény munkatársai számára 2013-ban szakmai tudásuk elmélyítésére. Volt, aki konferencián, volt, aki szakmai előadásokon, volt, aki intézménylátogatáson vett részt és bővítette ismereteit, az alábbiak szerint a teljesség igénye nélkül:

Konferenciák:

- Újbudai köznevelési konferencia „Gondolkodás és érzelem”
- Főváros bűnmegelőzési helyzete egyeztető konferencia

- Keresztény Civil Szervezetek 8. Országos fóruma
- Zárt ajtók-nyitott lelkek
- A család ereje
- Alkalmazkodás és fejlesztés a gyermekvédelemben
- Szerepeink- erőforrások és konfliktusok
- Válaszút Református Misszió konferenciája

Szakmai előadások:

- Újbudai Pedagógiai Napok
- Nevelési Tanácsadó Szakmai Nap
- Gyász, veszteség a családban

Képzések:ESZTER Alapítvány Készségfejlesztés traumatizált személyek ellátásában.

2) Bölcsőde

A szolgáltatást az **Egyesített Bölcsődei Intézmények (1119 Budapest, Tétényi út 46-48.)** nyújtja.

Az Egyesített Bölcsődei Intézmények a Gyvt. 42. §-ában meghatározottak szerint a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben meghatározott feladatok ellátását végzi.

Az intézmény az átlagos fejlődésű és sajátos nevelési igényű kisgyermek napközbeni gondozását-nevelését alapfeladatként végzi. A Gyvt. 42. § (3) bekezdésében meghatározott szolgáltatási tevékenységek közül otthoni gyermekgondozást, illetve időszakos gyermekfelügyeletet biztosít azokban a bölcsődékben, ahol hosszabb idejű hiányzás miatt időlegesen szabadul fel férőhely.

A jogszabályok változása miatt 2013. január 1-től az Egyesített Bölcsődei Intézményekben ellátott sajátos nevelési igényű gyermekek helyben történő korai fejlesztése megszűnt, a feladat a Köznevelési törvény hatálya alá került és az újonnan alakult Pedagógiai Szakszolgálat hatáskörébe tartozik.

Szintén ezzel az időponttal a módszertani feladatok ellátása országos szintre került, emiatt az intézmény csak részfeladatokat lát el.

Az intézmény engedélyezett férőhelyszáma 832, az ellátás nyújtása 9 telephelyen, 66 bölcsődei csoportban történik.

A bölcsődék
igénybevétele

Bölcsődei telephelyek	Fő
Napsugár Bölcsőde (Csikihegyek u. 9.)	173
Kuckó Bölcsőde (Bogdánfy u. 4/a.)	110
Pöttöm Bölcsőde (Ménesi u. 41.)	70
Mogyoróskert Bölcsőde (Fraknó u. 13-15.)	126
Szemünk Fénye Bölcsőde (Tétényi út 46.-48.)	199
Katica Bölcsőde (Törökugrató u. 10.)	151
Dúdoló Bölcsőde (Menyecske u. 2.)	157
Bóbita Bölcsőde (Fonyód u. 3.-5.)	198
Mesevár Bölcsőde (Zólyomi u. 20.-22.)	109
Összesen	1 293

2013. évben a bölcsődei ellátás iránti igényt benyújtó családok száma az előző évihez képest kis mértékben csökkent (163 fővel), de még mindig meghaladta a jelentkezők száma az intézmény felszabaduló férőhelyeinek számát. Emiatt az óvodába távozó 599 gyermeknél többet nem tudtak felvenni, ezért 2013. június hónap végén 306 gyermeket tartottak nyilván várólistán. Ez a szám az év végére 209 főre csökkent, mivel folyamatosan töltötték be a felszabaduló férőhelyeket, illetve alternatív lehetőségeket kínáltak a családok számára (civil szolgáltatók, az önkormányzat által nyújtott nevelési támogatás). 2013-ban az intézménybe beíratottak száma összesen 1.293 fő volt, közülük 24 gyermek volt sajátos nevelési igényű.

Sajátos nevelési igényű
gyermek száma

Bölcsődei telephely	Fő
Szemünk Fénye Bölcsőde	6
Mogyoróskert Bölcsőde	3
Bóbita Bölcsőde	3
Dúdoló Bölcsőde	2
Napsugár Bölcsőde	3
Kuckó Bölcsőde	4
Katica Bölcsőde	3
Összesen	24

Az Egyesített Bölcsődei Intézményekben a sajátos nevelési igényű gyermekek száma évről évre növekszik és a jelentkező igények 2013-ban is meghaladták az intézmény e területen rendelkezésre álló kapacitását.

2013-ban az intézmény otthoni gyermekgondozási feladatot is ellátott, két nehéz helyzetben lévő család (többes ikrek illetve ikertestvér súlyos betegsége) gyermekeinek otthoni nevelését segítette.

3) Gyermek átmenei otthona

A szolgáltatást a **Krízis Alapítvány Átmeneti Otthona**
(1225 Budapest, Nagytétényi út 266.) nyújtja.

Az Alapítvány Átmeneti Gyermekotthonának alapvető célja, hogy szervesen kapcsolódva a gyermekvédelem intézményrendszerébe, a Gyermejjóléti Szolgálatokkal szorosan együttműködve segítsen a szociálisan, mentálisan teljesítőképességük határára sodródott szülőknek, gyermekeknek problémáik kezelésében.

A 2013-as évet az érvényes önkormányzati szerződés mentén végezte.

2013-ban a Krízis Alapítvány Gyermekotthona összesen 56 fő részére nyújtott átmeneti elhelyezést. A gondozási folyamat szoros intézményi együttműködéssel történik.

Gondozottjaik életében a veszélyeztető tényezők halmozottan jelentkezhetnek. A bekerülést kiváltó okok felsorolása előtt fontos megjegyezni, hogy itt csak az általuk kiemelt, közvetlen problémát szerepeltetik:

- lakhatás megszűnése: 18,
- elégtelen lakhatási körülmények: 5,
- bántalmazás: 5,
- szülő – gyermek közötti konfliktus: 2,
- családi konfliktus: 12,
- gyermek tanulási, magatartási problémája: 2,
- ellátatlanság, elhanyagoltság: 2,
- szülő betegsége: 1,
- szülő életvitele: 4.

A gyermekotthon 24 férőhelyén és a gyermekotthonhoz kapcsolódó 6 utógondozást biztosító külső férőhelyen krízishelyzetben lévő gyermekek és édesanyák, illetve fiatal felnőttek elhelyezését oldották meg.

XI. kerületi ellátottjaik száma 26 fő volt (3.115 gondozási nap). Átmeneti gondozottak összesen 46 fő 5.863 gondozási napot, a szakellátásban részesülő 4 fő 464, az utógondozott 6 fiatal 1.556 gondozási napot töltött otthonaikban.

A Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat helyezési bizottságának javaslattétele, a Gyámhivatal gondozási helyet kijelölő határozata után, a növendék már a számára hosszú távon megoldást jelentő intézménybe kerülhet, mentesülve egy másik - fővárosi fenntartású - átmeneti otthonba költözés fizikai és pszichés terheitől.

Két ellátottjuk átmeneti gondozásból átmeneti nevelésbe, majd nagykorúvá válása miatt utógondozott státuszba került át, egy átmeneti gondozottjuk pedig átmeneti nevelt lett. A gyámságot minden esetben a gyermekotthon vezetője látta el.

A gyermekek folyamatos gondozása mellett fontos feladatuk az esetmegbeszéléseken való részvétel. Igyekeznek a mindennapos együttélésből adódó tapasztalataikkal segíteni a szakmai team munkáját. Hatósági intézkedést önállóan nem kezdeményeztek, de intézményük egyes esetekben állást foglalt hatósági intézkedés szükségessége mellett.

Az átmeneti gondozás befejeztével otthonába visszakerült: 10 fő, albérletbe: 6 fő, anyaothtonba: 6 fő, családok átmeneti otthonába: 1 fő, házastárs lakásába: 1 fő, más szakellátási intézménybe: 1 fő, másik szülőhöz: 1 fő, ismerőshöz: 2 fő.

Induló létszámuk 18+3 fő volt, záró létszámuk 19+5 fő.

2013-ban felügyeleti szervek közül a Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatal, a Magyar Államkincstár, a Budapest Fővárosi és a Budapest Főváros Kormányhivatala Budapest XI. Kerületi Népegészségügyi Intézet (ÁNTSZ) végzett ellenőrzést.

4) Családok átmeneti otthona

Anyaoztalmazó Alapítvány Anyaotthona (1201 Budapest, Török Flóris utca 228.)

Az Anyaoztalmazó Alapítvány Anya- és Gyermekeotthona 2013-ban 96 édesanyának, 23 édesapának és 226 gyermeknek nyújtott segítséget. 2013-ban a XI. kerületi lakosok közül 10 fő anya, 3 fő apa és 15 gyermek kapott átmeneti elhelyezést az otthonban, összesen 2.294 gondozási napra vették igénybe a szolgáltatást.

Az intézmény munkája során továbbra is nagy hangsúlyt fektet az intézményben élő marginalizált helyzetű, megélhetési gondokkal küzdő anyák szociális, foglalkoztatási problémáinak orvoslására, életminőségük javítására, anya-gyermek kapcsolat erősítésére.

A szakmai team komplex tudásával, a családokkal együttműködve folyamatosan arra törekszik, hogy minden esetben a gyermek érdekeit helyezze előtérbe. Így munkája során a gyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődését és életkori sajátosságait szem előtt tartva állítja össze szakmai programját.

2013. évben megvalósult programok:

- főzőtanfolyam (az anyák megtanulhatják a kollégák segítségével az olcsóbb, de egészségesebb ételek elkészítését),
- beszélgetőkör (a közösségben felmerülő konfliktusok kultúrált, nyílt megbeszélése, megoldása),
- közösségi szórakozás (éneklés, tánc, mulatság mind a gyermekek, mind az anyák részére),
- munkaerőpiaci tanácsadás (munkaerőpiaci csoportfoglalkozás, ahol állásinterjúra készülhetnek klienseik, az önéletrajzírás gyakorolhatják),
- gyakorlati telephely (szociális munkás képzésben résztvevő hallgatók fogadása),
- szakmai továbbképzések (konferenciákon, szakmai megbeszéléseken való részvétel, amely érinti az átmeneti ellátást és segítséget, tapasztalatot nyújt a családokkal történő együttműködés során),
- minőségbiztosítás (a 6 évvel ezelőtt kidolgozott projekt értékelése és a tapasztalatok beépítése a mindennapi munkába),
- adománygyűjtési programok (a családok életét segítik több cég adományával),
- nyári tábor.

A kiemelt programokon túl a következő rendszeresen működő szolgáltatásokkal is segítették klienseiket:

- egészségügyi szolgáltatás (körzeti védőnő közreműködésével);

- jogi tanácsadás;
- pszichológiai tanácsadás;
- pedagógusok foglalkozásai;
- igény szerint egyéni korrepetálás.

Az időszaki programok: farsangi, húsvéti mulatság, anyák napi rendezvény, gyermeknapi műsor, Mikulás, karácsonyi ünnepség, illetve kirándulások.

Élelmiszer-adományozás (Élelmiszerbank és a Tesco Áruház felajánlása).

Csütörtökönként ruhabörze és adományozás.

Gyermeknevelő csoport. Szupervíziós foglalkozás.

A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása

A Képviselő-testület 2005. évben fogadta el Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Stratégiáját.

A stratégia célja az alapvető emberi jogok érvényesítése, az életminőséget javító közbiztonság megteremtése, a jogsértéseket előidéző okok és a sértetté válás veszélyének csökkentése, a bűncselekmények eredményes megelőzése, a lakosság és az anyagi javak védelme érdekében tevékenykedők közötti célirányos párbeszéd megteremtése.

A kerületi polgármesteri vezetés és a település egyéb, a közbiztonság megteremtésében, megtartásában érdekelt szervezetek egységes célkitűzése az állampolgárok biztonságérzetének javítása.

A bűnözés nemzetközi terjedésével, az esetleges katasztrófák következményeinek leküzdésével, a köz- és környezetbiztonságot érintő események számának folyamatos növekedésével minden településnek szembe kell néznie. E kihívások kezelése mind bonyolultabbá válik, költsége nagymértékben nő.

A közbiztonság közügy, az életminőség elsődleges összetevője. Az egyes állampolgár közérzetére, csakúgy mint az összlakosság hangulatára jelentős hatással van. Ahol kellő mértékű a biztonság, ott a materiális életkörülmények is jobbak és nagyobb a tőkebefektetési kedv. A rossz közbiztonság taszítja a tőkét, taszítja az idegenforgalmat, ezért a közbiztonsággal, mint gazdasági tényezővel számolni kell.

A stratégiában megfogalmazott célok megvalósításával 2013. évben a közbiztonság helyzetéért felelős polgármester felügyeletével közbiztonsági tanácsnok, közbiztonsági referens, valamint az önkormányzat tulajdonában lévő Újbuda Prizma Nonprofit Kft., valamint Újbuda Közterület-felügyelet foglalkozott. A közbiztonság fokozása érdekében Újbuda Önkormányzata a Dél-Budai Katasztrófavédelmi Regionális Kirendeltség, a BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitánysága és a polgárőr szervezetek munkáját jelentős anyagi támogatással segítette.

A kerületi közbiztonság vonatkozásában a koordinatív önkormányzati feladatmegvalósítás szakmai szolgáltató szervezete a 2008. évben megalakult Újbuda Közterület-felügyelet.

Újbuda Önkormányzata az önkormányzatokról szóló törvény által meghatározott közbiztonsági és bűnmegelőzési feladatok hatékony megvalósításának érdekében 2013-ban is feladatokat határozott meg, konkrét helyzetelemzés alapján stratégiai célokat és prioritásokat jelölt ki.

A célmegvalósításhoz szükséges konkrét feladatok a közrend és közbiztonság fenntartásáért tevékenykedő szervezetekkel (rendőrséggel, polgárőrséggel, közterület-felügyelettel, humányszolgáltató intézményekkel) való szakmai együttműködés keretein belül, a 2013. évben is négy pilléren nyugodtak. Ezek a következők:

- közösségi bűnmegelőzés,
- közösségi célú szolgáltató tevékenység,
- közlekedésbiztonság fejlesztése,
- közösségi célú vállalkozási tevékenység.

Közösségi bűnmegelőzés

Térfigyelő rendszer üzemeltetése, fejlesztése

A térfigyelő kamerarendszer üzemeltetése Újbuda közbiztonsági szakemberei szerint pozitívan befolyásolja a közrendet, a közbiztonságot.

A térfigyelő központokban szolgálatot teljesítő szabadidős rendőrök bérét az Önkormányzat az erre a célra elkülönített pénzeszközből finanszírozta.

Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) drogreprevenációs munkájának rendezett végrehajtása

2013-ban az Újbudai KEF a közös cselekvés, a partneri együttműködés kialakítását célozta meg a társadalom minél szélesebb köreiben. Közös platform kialakítása szükséges az egészséges életmód megítélésének, társadalmi értékének vonatkozásában. Alapelv a szektorsemlegesség; az ellátandó feladatok tekintetében a mérce a kompetencia és hatékonyság, más szempontok érvényesülése másodlagos.

- Lakossági felvilágosító tevékenység

Újbuda Önkormányzata által szervezett, a kerület városrészeiben 2011-ben elkezdett, jelenleg is folyó nyílt, lakossági fórum-sorozat, melynek célja a felvilágosításon túl a helyi problémák feltárása a kerületi Rendőrkapitányság és a Közterület-felügyelet vezetőinek bevonásával.

Közösségi célú szolgáltató tevékenység

Polgárőr Egyesületek hatékonyságát segítő tevékenység

Az Önkormányzat 2013-ban is feladatának tekintette a Polgárőr Egyesületek anyagi és erkölcsi támogatását.

- Állampolgárok biztonságérzetének növelése

A lakosság szubjektív és objektív biztonságérzetének növelése érdekében a közbiztonság fenntartásával foglalkozó szervezetek és az állampolgárok kapcsolatfelvételének,

kommunikációjának elősegítése 2013-ban is a már bevált „Zöld szám” működtetésén keresztül valósult meg. Célja a Közterület-felügyelet, Polgárőrség, Katasztrófavédelem, Rendőrség, Népegészségügyi Intézet könnyű elérhetősége. A diszpécser központban fogadott állampolgári bejelentések alapján, a megfelelő erők azonnali mozgósításával lehetséges a károk minimalizálása.

Közlekedésbiztonság

- Mobil sebességmérő táblák működtetése

Lehetőséget biztosít a sebességmérők adatainak gyakorlati hasznosítására. Nagyszámú szabálysértés esetén rendőrségi éles mérés kezdeményezése.

- Zárt, őrzött parkolók üzemeltetése saját szervezésben (Újbuda Prizma Közhasznú Nonprofit Kft.)

Fokozódó lakossági igény kiszolgálása önkormányzati tulajdon hasznosításával.

- Játsszóterek őrzése, gondnokolása (Újbuda Prizma Közhasznú Nonprofit Kft.)

Az utóbbi években felújított játsszóterek állapotának megőrzése, fenntartása 2013-ban is kisebb költséget jelentett, mint a vandálok pusztító munkájának helyreállítása.

- Pályázatfigyelés, pályázatírás

A Kft. tevékenységéhez kapcsolható hazai és nemzetközi pályázatokon való részvétel központi források megszerzésének érdekében.

- Forrásteremtő tevékenységek

A bűnmegelőzéssel foglalkozó helyi szakemberek fontosnak tartják, hogy a saját (helyi önkormányzat költségvetési támogatás) pénzeszközökön kívül, sikeres pályázatok útján központi forrásokhoz jussanak. Újbuda önkormányzatának felkészült pályázatíró szakemberei évről-évre komoly központi forrásokhoz juttatják a projekteket, a végrehajtó szervezeteket (KAB-KEF pályázatok).

2005. október 1. óta a kerületi bűnmegelőzési stratégiában megfogalmazott irányelveknek megfelelően az önkormányzat bűnmegelőzési tevékenységét 2013-ban is a hivatalban dolgozó közbiztonsági referens szervezte. Feladata a stratégia végrehajtásának a koordinálása, napi munkakapcsolat az önkormányzat közbiztonsági tanácsnokával és a területért felelős polgármesterrel, kabinetvezető helyettessel.

A státusz feladatrendszer nagyobb mozgásteret biztosít az önkormányzat számára, átláthatóbbá, átjárhatóbbá válik a kerületi szervezetek közbiztonsági, bűnmegelőzési tevékenysége, a koordinációs tevékenység hatására növekszik az elvégzett munka határfoka.

A közterületek rendjére, tisztaságára vonatkozó szabályok végrehajtásának ellenőrzésére, a jogi normákba ütköző cselekmények megelőzésére, meggátolására, megszüntetésére, továbbá a közterületen folytatott engedélyhez kötött tevékenységek szabályszerűségének ellenőrzésére 2007-ben Újbuda Képviselő-testülete döntést hozott a helyi Közterület-felügyelet

megalakításáról, amely testület 2008-ban megkezdte működését. A lakossági és szakmai visszajelzések 2013-ban is pozitívak voltak, igazolták a felügyelet létezésének jogosságát.

Az ifjúkori bűnözés alakulása

A helyi rendőrség beszámolója 2013. év tekintetében a fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények tendenciái a kapitányság illetékességi területén a következők szerint alakultak:

Újbudán, a hasonló adottságokkal rendelkező és településszerkezetű kerületekhez viszonyítva a fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények kisebb számban jelentkeznek, ennek ellenére a kapitányság folyamatosan kiemelt hangsúlyt fektetett ezen probléma kezelésére. Ennek is köszönhető, hogy a tárgyévben, a 2012. évhez viszonyítva, a fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények száma közel a felére csökkent.

A fiatalok zömében kisebb súlyú vagyon elleni bűncselekményeket, bolti, iskolai, alkalmi lopásokat követnek el. Sok esetben ezek éppen csak meghaladják a szabálysértési értékhatárt. Egyéb bűncselekmény típusoknál - garázdaság, testi sértés, rongálás - is jellemző, hogy életkori sajátosságaikból adódóan, a különböző élethelyzetekre adott helytelen válaszok motiválják a fiatalkorú elkövetőket. A súlyosabb megítélésű bűncselekmények hátterében, gyakran a rossz példát közvetítő családi háttér, az eltorzult értékrendű baráti társaság, esetleg felnőtt korú felbujtó vagy tettestárs húzódik meg.

A fiatalkorúak elkövetői magatartására jellemző, hogy ösztönvezérelt módon cselekszenek, tudatuk nem fogja át, hogy tettüknek büntetőjogi következményei vannak, gyakorlatilag jó heccnek, csínytevésnek fogják fel azt. A gyermekotthonokban, nevelőintézetekben, illetve iskolákban előforduló enyhébb megítélésű bűncselekmények megelőzéséhez a nevelők, tanárok - a normakövető magatartás kialakítása érdekében tett - erőfeszítései nyújtanak biztos hátteret.

A fentiek tükrében látható, miért is ennyire fontos, hogy a bűnüldözői tevékenység mellett a felvilágosítás és a bűnmegelőzés is komoly szerepet kapjon. E ennek érdekében folyamatos az együttműködés a rendőrség, az önkormányzat, a kerületben működő iskolák, a gyermek- és ifjúságvédelmi szervezetek, rendvédelmi szervezetek ifjúságvédelmi szakemberei között.

3.8 Egészségügyi ellátórendszer

Újbuda egészségügyi ellátásában **komplex** és **központi** szerepet játszik a **Szent Kristóf Szakrendelő Nonprofit Kft.** (korábbi elnevezés: Gyógyír XI. Nonprofit Kft.), melynek

tevékenysége az **alapellátás** egyes területeit és a **járóbeteg-ellátást** öleli fel. A **Szent Kristóf Szakrendelő Nonprofit Kft.** működésének alapját a **kerületi önkormányzattal** (a fővárosi önkormányzattól 2003 júliusától átvállalt feladat) kötött **közszolgáltatási szerződés**, valamint az **Országos Egészségbiztosítási Pénztárral** aláírt **finanszírozási szerződés** jelenti. Az egészségügyi alap- és szakellátás mellett a háziorvosi ellátás infrastrukturális működését is támogatja.

Újbuda lakossága számára kiemelt jelentőséggel bír a **központi kórház** szerepkörű **Szent Imre Kórház**, mely komplex szakma-összetételű gyógyítási profillal és a kerületnél nagyobb területi vonzáskörzettel rendelkezik. Mivel a kórház **fenntartója 2012. januártól az állam**, ezért kapacitása (ágyszám, óraszám) nem vetíthető Újbudára. A kerületben **több magánkórház** (pl. Kelen Kórház Egészségügyi Ellátó Kft., Medical Center Budapest, Dévai Intézet) is működik, ezek kapacitása a Szt. Imre Kórházénál lényegesen kisebb, az egészségügyi szolgáltatásokon belül kiegészítő jellegű és pacienskörük is csak részben újbudai.

3.8.1 Alapellátás

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény** szerint a helyi (kerületi) önkormányzatoknak gondoskodni kell a lakosság egészségügyi alapellátásának biztosításáról. XI. kerületi Képviselő-testület **13/2009./III.24./XI.ÖK** számú, az egészségügyi alapellátás körzeteinek kialakításáról szóló rendeletében Újbuda területét **79 felnőtt** és **24 gyermek háziorvosi**, valamint **28 felnőtt, 8 gyermek** és **egy ifjúságifogorvosi körzetre** tagolta.

A **23/2008./X.22./XI.ÖK** sz. rendelet a területi és intézményi védőnői ellátás (mely a kötelező egészségügyi alapellátás szerves része) körzeteit határozza meg. Az Önkormányzat területe eszerint **45 területi védőnői körzetre** és **16 intézményi védőnői körzetre** tagolódik, melyek felülvizsgálata évente, legkésőbb szeptember 30-ig kell, hogy megtörténjen. A védőnői tevékenység középpontjában a **primer prevenció** áll. A Védőnői Szolgálat feladatának tekinti az óvodás- és iskoláskorú gyermekek körében végzett **egészségnevelést** és **egészségfejlesztést**, ugyanakkor célul tűzte ki a lakosság egészségtudatának fejlesztését, az **egészség megőrzését**, az **egészséges életmód iránti érdeklődés növelését**. A védőnői munka **színterei**:

- a **tanácsadó helyiségében** folyó gondozó-tanácsadó tevékenység várandós anyáknak és kisgyermekes családoknak
- **családlátogatáson** adott tanácsadás, elvégzett gondozás, anyai tevékenységre oktatás

- **nevelési-oktatási intézményben** történő szűrés, egészségnevelés

A **felnőttek** éjszakai és hétvégi (rendelési időn kívüli) **ügyeletét** a **Szent Imre Kórház** területén a Főnix Med. Zrt. látja el, ambulancián történő ellátás, ill. telefonon történő bejelentés esetén a helyszíni ellátás is biztosított. A **gyermekorvosi ügyelet is a FŐNIX Med. Zrt. biztosítja rendelési időn kívül éjszaka és munkaszüneti napokon a Szent János Kórház területén. 2012 júniusától a Szent Kristóf Szakrendelő Nonprofit Kft. a Fehérvári út 12. szám alatti rendelőjében megnyitotta a gyermekorvosi ügyeletet. Minden munkaszüneti napokon 9-14 óra között a kerületi gyermekeket ugyancsak a FŐNIX MedZrt. látja el.**

3.8.2 Szakellátás

A kerületi **járóbeteg-szakellátásért** felelős **Szent Kristóf Szakrendelő Nonprofit Kft.** orvosszakmai munkáját alapvetően befolyásolták a közelmúltban az egészségügyben lezajlott nagyarányú változások, ugyanis a fekvőbeteg-ellátások általános szűkülését nem követte a járóbeteg-ellátó kapacitás bővítése. Ennek eredményeként a **Szent Kristóf Szakrendelő Nonprofit Kft.** keretében működő szakellátásokban egyre nagyobb problémaként jelentkezik az **előjegyzési idők jelentős meghosszabbodása**, valamint az **egyes szakmák képviselőinek hiánya**. Az átlagos előjegyzési idő több szakrendelés esetében is meghaladja az egy hónapot.

A **Szent Kristóf Szakrendelő Nonprofit Kft. Fehérvári úti épülete** 2004-ben **teljes belső felújításon** esett át, így annak infrastrukturális adottságai kifejezetten jónak mondhatók, **akadálymentesítése megoldott**. A megújult intézetben 2006 decemberében szakrendeléseken, majd 2009 áprilisától a laboratóriumban is bevezetésre került az **előjegyzési rendszer**, és átadásra került a magasabb színvonalú, kulturáltabb, a betegek személyiségi jogainak védelmét maximálisan biztosító **beteghívó rendszer** 2012 tavaszán került átadásra. Az új probléma azonban, hogy ezzel párhuzamosan az **elavult orvosi eszközök és gépek** cseréje nem történt meg, ill. csak nagyon lassan zajlik. A rendelőintézet **elérhetősége a bel-budai részekről kiváló**, egyes **nyugati kerületekről** viszont kifejezetten **nehézkés** az eljutás (viszonylag nagy a távolság, és rosszak a közlekedési kapcsolatok).

A **Szent Kristóf Szakrendelő Nonprofit Kft.** profiljához tartozó szakellátások közül a **nem manuális szakmák** közé sorolható a belgyógyászat (angiológia, endokrinológia), a kardiológia, a reumatológia, a gyógytorna és a fizioterápia.

Manuális szakmák: sebészet, ortopédia, nőgyógyászat, szemészet, fül-orr-gégészet, urológia, szájsebészet.

Gondozók: bőr- és nemibeteg gondozó és szakellátás (külső telephelyen, az Ulászló utcában), pszichiátriai gondozó (külső telephelyen, a Tétényi úton + a XXII. kerületben is), tüdőgondozó és ernyőképszűrő állomás (a XXII. kerületi tüdőgondozót is a **Szent Kristóf Szakrendelő Nonprofit Kft** üzemelteti, Albertfalva lakosságát itt látják el).

Gyermekszakrendelések: gyermeksebészet, gyermek fül-orr-gégészet, gyermek allergológia, gyermek bőrgyógyászat, gyermek szemészet, gyermek ortopédia, gyermek ideggyógyászat és pszichiátria.

Diagnosztika: általános röntgen, ultrahang, mammográfia, laboratórium.

4. Kiemelt (védett tulajdonságú) esélyegyenlőségi célcsoportokra vonatkozó helyzetelemzés

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (2) bek. rendelkezik a Program keretében kiemelten vizsgálandó esélyegyenlőségi célcsoportokról, melyek közé az alábbi csoportok tartoznak:

- a nők,
- a mélyszegénységben élők,
- a romák,
- a fogyatékossgal élő személyek,
- a gyermekek, fiatalok
- az idősek.
- A főváros és a kerület szempontjából indokolt – speciálisan urbánus célcsoportként – a hajléktalan emberek vizsgálandó célcsoportok közé való beemelése.

4.1 Nők

Újbudán – mint általában a magyar népességben – **nőtöbbség** van: már a 2001-es adatok szerint is 116 nő jutott 100 férfira. Ez a szám **2011-re** még drasztikusabbá vált: ekkor **100 férfira már 119 nő jutott**. Különösen eltérő a nemek aránya az idősebb korosztályokban: a kerületi nők egyharmada, a férfiak 24%-a 60 éven felüli, ebből következően a **60 éven felüli népesség közel 63%-a nő**.

A nők, különösen, a gyermekvállalás előtt állók, illetve kisgyermeket nevelők, leginkább a munkaerőpiacon, illetve a munkahelyeken érintettek a hátrányos megkülönböztetés által.

Budapestet tekintve megállapíthatjuk, hogy a női foglalkoztatottak arányát jelentősen meghaladja a férfiaké. A férfiak előnye kimutatható kerületi, fővárosi és országos szinten is a foglalkoztatottaknak az aktív korú népességhez viszonyított arányát vizsgálva, ugyanakkor országos szinten a fővárosban jellemző férfielőnynél jelentősebb mértékű eltérést találunk. A foglalkoztatottak aktív korú népességhez viszonyított aránya kerületenként, így Újbudán is nemenként megerősíti azt az összefüggést, amelyet a foglalkoztatási adatok alapján fogalmazhatunk meg.

A nők foglalkoztatási színvonala Magyarországon jelentős mértékben elmarad az Unió átlagától. Míg az Unió átlaga a nők foglalkoztatási arányát tekintve átlaga 58,2 %, addig Magyarországon ugyanez az érték csak 50,6% volt. Az Unió 20 tagországában 2010-re elérték azt a célkitűzést, hogy a nők foglalkoztatási szintje elérje a 60%-ot, Magyarország jelentős mértékben el van maradva ettől a célkitűzéstől. Magyarországon 2011-ben a nők 15-64 éves népességen belül aránya 51%-os, míg a foglalkoztatottakon belüli arányuk mindössze 46%-ot tesz ki. Az aktív korú inaktívak körében a nők aránya 59%-os, vagyis jelentősen meghaladja a férfiak reprezentáltságát. **Míg a 15-64 éves népesség körében a férfiak foglalkoztatási rátája 60,4% volt, addig a nőké csak 50,6%.**

Budapestre szintén érvényes az, hogy a nők foglalkoztatási arányát jelentősen meghaladja a férfiaké. A férfiak előnye kimutatható fővárosi szinten is a foglalkoztatottaknak az aktív korú népességhez viszonyított arányát vizsgálva. A foglalkoztatottak aktív korú népességhez viszonyított Újbudán is nemenként megerősíti azt az összefüggést, amelyet eddig a foglalkoztatási adatok alapján fogalmaztunk meg.

A munkaügyi kirendeltségnél regisztrált újbudai álláskeresőket tekintve megállapíthatjuk, hogy körükben a nők aránya az elmúlt években jellemzően magasabb volt. 2009-2013-es időszakban a korábbi 5-15%-os női többlet „elfogyott”, a nemi arány kiegyenlítődött, 2013-ben a nők reprezentáltsága 53%-os volt. E mellett tetten érhető, hogy a tartósan állást keresők körében, a nők aránya az álláskereső idõtartamának elhúzódásával növekszik.

Iskolai végzettségbeli alapvető eltérések nem magyarázzák az újbudai nők rosszabb munkaerő-piaci pozícióját, mivel a 18 évesnél idősebb kerületi érettségizett lakosok 45 %-a férfi, 55 %-a nő, ami közel azonos a teljes kerületi népesség nemek szerinti megoszlásával.

A nők hátrányos helyzetével nemcsak foglalkoztatás, hanem a jövedelmi viszonyok terén is találkozhatunk. Magyarországon az alkalmazásban álló férfiak és nők átlagos fizetése között mintegy 20-25% különbség tapasztalható a férfiak javára. **Egy budapesti nő átlagban 70-75%-át keresi egy azonos munkakört ellátó férfi jövedelmének,** vidéken ez az arány jobb, elérheti a 80-85%-ot is. A munkahelyi lehetőségek egyenlőtlen volta

nemcsak a jövedelmek terén, hanem a munkahelyi előmenetel kapcsán is jelentkezik, ez tapasztalható az úgynevezett **"üvegplafon szindrómánál"** is.

A gyermekvállalás, a gyermeknevelés nagymértékben befolyásolja a nők munkaerőpiaci esélyeit. A munkavállalást **hátráltatja a fővárosi bölcsődei és óvodai férőhelyek elégtelen száma** is.

A nők a fentiekben részletezett alacsonyabb foglalkoztatási szintje jelentős mértékben a kisgyermekesek alacsony foglalkoztatási arányából fakad. A 3 év alatti gyermeket nevelők esetében a foglalkoztatási ráta 14%-os, ami Európában a legalacsonyabbnak számít.

A nők és a kisgyermekesek foglalkoztatási helyzetének szoros együtt járását pedig a magyarországi női-férfi szerepmodellek hagyományos jellege is okozza. A Népeségtudományi Kutató Intézet 2009-es felmérése szerint a nők kizárólagos otthoni szerepvállalásával még mindig több mint a társadalom fele (53%) egyetért. Ez az arány 7%-kal csökkent ugyan az előző, 2000-ben végzett adatfelvétel óta, ám az EU 27 tagországa közül így is csak Lengyelországban értenek egyet a hazainál többen (65% feletti mértékben) azzal, hogy a nők feladata a család ellátása, míg a férfiaké a pénzkeresés.

A családi szerepekből fakadó nemek közötti egyenlőtlen feladatmegosztás mélyen gyökerező problémát jelent. Valamennyi Uniós ország időmérleg-felmérései igazolják, hogy az európai nők még a kilencvenes évek végén is átlagosan napi 2-3 órával több háztartási munkát végeztek, mint a férfiak. Budapesten ez a különbség még nagyobb, a 4-5 órát is eléri. A férfiaknak, bár munkaerőpiaci aktivitásuk nagyobb, több a szabadidejük.

A gyermekvállalás, gyermeknevelés nagymértékben befolyásolja a munkaerőpiaci esélyeket és (a fentiekben részletezettek miatt) **döntő mértékben a nőket érinti Magyarországon¹.** A 15-64 éves népességbe tartozók több mint negyede (26,6%-a) gondoskodott 15 évesnél fiatalabb gyermekről, míg ez az arány az azonos korú nők esetében 28,8%. A kutatás szerint a gondozási teendők érdemben csak a nők munkaerőpiaci jelenlétet befolyásolják, a gyermeket nevelő férfiaknak mindössze 2%-a jelezte, hogy a gyermeknevelés hatással volt munkaerőpiaci státusára, szemben a nőket jellemző közel 32%-os aránnyal. A nők 16,9%-át egyértelműen a gyermekek felügyeletével kapcsolatos nehézségek korlátozzák a munkavállalásban (15,8%-uk emiatt egyáltalán nem, a fennmaradó 1,1% pedig csak részmunkaidőben dolgozott). További 14,9% szintén a gyermeknevelés miatt, de saját döntése alapján nem, vagy csak erősen korlátozottan volt jelen a munkaerőpiacon.

A gyesről, gyedről a munkába való visszatérés jelentős akadály, ha nem áll rendelkezésre megfelelő számú bölcsődei férőhely. Bár Magyarország nagy részén problémaként jelentkezik a bölcsődei férőhelyek számának elégtelensége, e tekintetben

---

¹ Munkavégzés és családi kötöttségek, 2010 c. tanulmány, 2011, KSH

Budapest az országos viszonyokhoz képest lényegesen kedvezőbb helyzetben van: **a Magyarországon működő összes bölcsődei férőhelyek harmada a fővárosban található.**

Az intézmény engedélyezett férőhelyszáma 832, az ellátás nyújtása 9 telephelyen, 66 bölcsődei csoportban történik. 2013. június hónap végén 306 gyermeket tartottak nyilván várólistán. Ez a szám az év végére 209 főre csökkent.

A Fővárosi Esélyegyenlőség Módszertani Iroda országos felmérést végzett a munkahelyi esélyegyenlőség helyzetével az esélyegyenlőség bevezetésével kapcsolatban. A szervezeteknek mintegy 5%-a jelezte problémaként azt, hogy **a női alkalmazottaknak „nehézséget okoz a munkaidő és a család összeegyeztetése”**. Ezen kívül problémaként merült fel még az is, hogy „a nők rugalmatlanok a továbbtanulás terén” –feltehetőleg az előbb említett problémából kifolyólag, mely szerint a nők nehezen egyeztetik össze a munkaidő korlátjait a családi kötelezettségekkel. A válaszadók töredéke említette meg nehézségként azt, hogy a nők „alulreprezentáltak a vezető posztokon”. Azoknak a szervezeteknek a többségében, amelyekben úgy tapasztalták, hogy nehézséget jelent a nők számára a munkaidő korlátjainak és a családi kötelezettségeknek az összeegyeztetése, munkaidő kedvezményrel járultak hozzá a női munkavállalók frusztrációjának csökkentéséhez. A továbbtanulási gondokat említő szervezetek, valamint a nők vezetői posztokon való alulreprezentáltságával leírható egyenlőtlenségről beszámoló szervezetek az említett gondok enyhítésére alkalmas intézkedésekről nem számoltak be. A női alkalmazottak foglalkoztatásának komfortosabbá tételében **nehézségként merült fel a munkaidő kedvezmény biztosítása (3,6%), és az egyenlő elbírálás elvének gyakorlati alkalmazása (2,2%)**.

Több szociológiai kutatás rámutatott, hogy a szegénység által fokozottan veszélyeztetettek az egyszülős háztartások, melyek döntő többségében az anya neveli egyedül a gyermekeket. A kerületi szociális ellátások nemi megoszlását vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a nők már 2006-ban is a támogatások több mint 60%-át kapták, amely arány **2009-re tovább tolódott (70%)**, különösen **szembetűnő tehát a nők hátrányos helyzete**. Ez részben magyarázható azzal, hogy egy családon belül a megélhetéshez kapcsolódó támogatások igénylése a nőkre hárul, a **gyermekek támogatásához és védelméhez kapcsolódó támogatási formák 85-90%-ban nőkhöz kapcsolódó** aránya mögött azonban minden bizonnyal a **gyermekét/gyermekait egyedül nevelő anyák** jelentős tömege azonosítható. Az **egyszülős családok egyre növekvő arányára** csak most kezd ráirányulni a figyelem (2009-ben országos szinten a megkötött házasságok 45% bomlott fel a 7. év előtt, mely arány még drámaibb, 60-70%-os az élettársi kapcsolatoknál), mely szintén beavatkozásokat sürget.

4.1.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

A „Rugalmas munkahelyek, családbarát Újbuda” című, TAMOP-2.4.5-12/4-2012-0001 azonosító számú projekt 2013. szeptemberétől indult, viszont a szervezési munka már tavasszal elkezdődött. A projekt célja a Családbarát Újbuda arculatának kialakítása és tartalommal való feltöltése. A pályázat konzorcium formájában valósul meg. Konzorciumi tagok a Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata; a Budapest Esély Nonprofit Kft.; az Újbuda Prizma Szociális Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft., valamint az Újbudai Humán Szolgáltató Központ.

A Családbarát Újbuda Program keretében végrehajtott önkormányzati aktivitások:

Rugalmas, alternatív kisgyermekellátó szolgáltatások feltérképezése

A Gyermekjóléti Központ 4 munkatársa a családi napköziket, valamint a magán fenntartású bölcsődéket, játszóházakat kereste fel. Munkájuk eredménye egy kiadvány, mely jelenleg 21 intézmény bemutatását tartalmazza.

Helyi szociális infrastruktúra együttműködésének fejlesztése

A Gyermekjóléti Központ a projekt végéig 20 alkalommal szakmai fórumot rendez a kisgyermekellátásban dolgozók részére tapasztalatcsere céljából. Az intézmény kliensei körében kérdőíves felmérés készül a családbarát szolgáltatások iránti lakossági igényekről.

Önkéntes tevékenységek támogatása

Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ két éve foglalkozik önkéntes tevékenységek segítségével. A közelmúltban vált az intézmény regisztrált, közérdekű önkénteseket fogadó szervezetté. Az önkéntességgel kapcsolatos feladatok: önkéntesek foglalkoztatása fogadó szervezetként, az alapfeladathoz kapcsolódó kiegészítő tevékenységek körében; a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (FHT.) részesülő kliensek fogadó szervezethez (egyházi intézmények, idősek otthonai, könyvtárak, színházak, civil szervezetek) történő irányítása. Az elmúlt évben 5 foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személy önkéntes munkára való kiközvetítése történt meg.

Női Klub működtetése

Az intézmény a projekt végéig 20 alkalommal rendez női klubot kisgyermekes anyukák számára. A foglalkozások havi egy alkalommal kerülnek megrendezésre, mentálhigiénés szakember, tréner vezetésével. A klub működése alatt a gyermekek tartalmas időtöltését pedagógus végzettségű szakember biztosítja. Ez a célcsoport egyértelműen **támogatásra szorul**, mert **gyakran halmozott problémákkal küzd egyedülállóként**.

Ezek közül néhány tipikus példa:

- nagyobb eséllyel veszíti el a munkáját életkora miatt (különösen, ha alacsony iskolai végzettségű);

- nehezen birkózik meg kamasz gyermekei nevelésével, akik iskolai lemorzsolódási veszélynek vannak kitéve (a családsegítővel ezen a ponton szoktak kapcsolatba kerülni); - elvált férje új családot alapít, és nem fizet rendszeres/megfelelő összegű gyerektartást; - idősödő szüleit ápolnia kell;
- egészségi problémákkal, esetleg szenvedélybetegséggel (pl. alkohol) küzd stb.

Akadálymentesség „tesztelése” a kerületben

Kismamák babakocsikkal, a mozgásukban korlátozottak pedig kerekesszékekkel tesztelték Budapest XI. kerületének utcáit, közterületei **„A Vigyázz, kész, gurulj!” címmel meghirdetett közösségi program keretében azzal a céllal, hogy feltérképezzék, mennyire lehet biztonságosan és akadálymentesen közlekedni Újbuda sétaútvonalain.** A Családbarát Újbuda program keretében megrendezett sétán több mint ötven önként jelentkező vett részt, akik kisebb csoportokban haladtak végig egy kijelölt útvonalon, a Polgármesteri Hivatal épületétől indulva egészen a Bikás parkig.

Családbarát Tudástár kialakítása

A „Rugalmas munkahelyek – Családbarát Újbuda” projekt keretében **elkészült egy módszertani tanulmány, amelynek célja, hogy felvázolja egy olyan tudástár létrehozását, és működését, ami a jövőben a családbarát szemlélet elterjesztésében az egyik fő eszköz lehet.** Ez a felület egy interaktív, internetes felület, ami számos lehetőséget hordoz magában, hogy mind a magánszemélyek, mind az intézmények és egyéb piaci és civil szervezetek bekapcsolódjanak a családbarát szemlélet terjesztésébe és fejlesztésébe. A tudástár egy folyamatosan bővülő tartalmú felület, ahol lehetőség van az interaktív kommunikációra, mind a szakemberek, mind az érdeklődők felé. Ennek révén pedig lehetőség nyílik arra, hogy az információk áramlása, becsatornázódása megtörténjen, és a szemlélet, a hozzá kapcsolódó igényekkel és fejlesztési lehetőségekkel, valamint a szemléletet támogató programokkal együttesen megjelenjenek.

“Családbarát Vállalkozás” minősítés

Kivételes előnyhöz juthatnak azok az újbudai vállalkozások, amelyek csatlakoznak a Családbarát Újbuda programhoz. A részt vevő cégek jó eséllyel pályázhatnak későbbiekben az Újbuda Önkormányzata által meghirdetett, “Családbarát Vállalkozás” minősítésre, mely a mögöttes vállalati filozófia mellett komoly üzleti előnyöket is hozhat.

Újbuda Önkormányzata ingyenesen elvégezhető szemléletformáló tréningre várja azoknak a kerületi vállalkozásoknak a jelentkezését, amelyeknek fontos az esélyegyenlőség és a családbarát munkahelyi feltételek kialakítása. A képzések során olyan ismereteket sajátíthatnak el a résztvevők, amelyekkel alkalmassá válnak akár kisgyermekes, akár megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatására. A legtöbb munkahely célja a munkavállalók motiválása, megtartása és megbecsülése, hiszen a jó közérzet, a munka-család egyensúly harmonikus összehangolása kiegyensúlyozott, jól teljesítő alkalmazottakat eredményez, tehát hosszútávon kifizetődő befektetés a vállalkozások számára. A képzés segítséget nyújt azoknak a kerületi kis, -közép,- és nagyvállalatoknak melyeknek fontos, hogy családbarát módon, kisgyermekes munkavállalóik szempontjait is figyelembe véve működjenek. Jó alkalom egyben a tapasztalatcserére is azoknak a kis-, közép- és nagyvállalatoknak, amelyek igyekeznek családbarát módon működni, és próbálják különféle intézkedésekkel, szolgáltatásokkal összehangolni a munkát és a magánéletet.

4.2 Mélyszegénységben élők

A szegénységben élők körébe általánosan azokat az egyéneket, családokat szoktuk sorolni, amelyek a hivatalosan megállapított létminimum szintje alatti havi jövedelemből élnek.

Hazánkban a szegénység az összes háztartás 28 százalékát érinti, a gyermekes háztartások 41 százalékát, a három vagy több gyermekes családok 60 százalékát. Ez azt jelenti, hogy a hivatalosan megállapított létminimum alatt élnek közelítőleg 3,5-3,7 millióan.

A mélyszegénység, a szegénységen belüli kategóriaként, megfeleltethető az abszolút szegénységnek, mely azt az állapotot jelöli, amikor az egyén vagy család az alapvető fizikai szükségleteit sem képes már kielégíteni. Ebbe a körbe sorolhatóak a havonta kevesebb, mint húszezer forintból élők, számuk országosan 600 ezer fő körülire tehető. A mélyszegénység erőteljes megjelenése nem jellemző a fővárosra, különösen a budai kerületek esetében mondhatjuk azt, hogy elenyésző a mélyszegény háztartások reprezentáltsága.

Az alacsony státuszú lakosok köre, bár mélyszegénységben élőkkel nem azonosítható, megközelítőleg árulkodik arról, hogy a kerületi lakosság közelítőleg mekkora arányban veszélyeztetett a szegénység által. **Az alacsony státuszú lakosok (aktív korú, legfeljebb 8 általános iskolai végzettségű, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező) aránya közel 10% Újbudán.** E mellett azonban az is elmondható, hogy Újbuda mind országos, mind pedig fővárosi viszonylatban kedvező képzettségi, foglalkoztatási és jövedelmi mutatókkal rendelkező kerület. Különös figyelmet kell fordítani az alacsony státuszú lakosok területi koncentrációjára. Az SZMM szakértői bevonásával készült, hatályos kerületi

Antiszegregációs terv (2009) 4.3.6.2. *Általános helyzetértékelés* fejezete megállapítja, hogy „A KSH adatai szerint Újbuda nem néz szembe szegregációs kihívásokkal”, mivel **nincs** olyan **szegregátuma**, ahol az alacsony státuszú lakosok aránya min. 50%. **Nincs szegregációs veszélynek kitett kerületrésze**, ezért „az antiszegregációs törekvéseket a **megelőzés jegyében** kell megfogalmazni”. Ugyanakkor nem lehet megfedkezni arról sem, hogy a kerület hivatalos lakónépességén túl olyan, nehezen meghatározható számú népesség is él életvitelszerűen a kerületben, amely a hivatalos lakónépességben nem jelenik meg. Körükbe sorolhatóak a kerület rendezetlen státuszú (pl. erdős, nehezen bejárható) területein nem lakáscélú helységekből élők is, akik kisebb kolóniákat is alkothatnak (rejtett szegregátumok). Ezekre a területekre sokszor csak terepbejárásakor derül fény, illetve a közelben lakók beszámolóiból értesül róluk az önkormányzat.

Erre utal, hogy Újbuda legszélső (déli, dél-nyugati) peremvidékein sajátos kialakult helyzetről számoltak be az interjúalanyok: a **Balatoni út mentén** (7-es út) a kerületből kivezető szakaszon (Kőérberek), a **Kamaraerdei úton** (Kamaraerdő) a lovarda környékén, valamint **Örsöd dűlőnél az önkormányzati tulajdonú, zárt kertés övezetben emberek/családok élnek** az ott található kis faházakba, illetve viskókat húztak fel maguknak. A szomszédos kertek tulajdonosai, illetve a családsegítő és védőnői szolgálat munkatársai jelezték ezt a helyzetet. Az itt tartózkodók **nem szerepelnek semmiféle kerületi nyilvántartásban**, mivel nem újbudai lakosok. Az Anti-szegregációs Terv helyzetfeltárása során továbbá több interjúalany a **Ballagi Mór utcát** említette, ahol jelenleg a kerületben a legtöbb cigány család él egymás szomszédságában. Arról, hogy pontosan milyen státuszúak az itt lakók, illetve mennyire vannak szegregációs veszélynek kitéve, jelenleg **nem állnak rendelkezésre adatok**. Ezeknek a területeknek a pontos bejárása, szegregációs szempontú feltérképezése szükséges lenne.

Az alacsony státuszú lakosok, azon belül az **alacsony iskolai végzettséggel** rendelkezők szegénységi kockázata jóval magasabb az átlagnál. Újbudán abszolút számban mintegy **15.000 főről** van szó. Döntő hányaduk a **panelos övezetekben (Kelenföldön, Albertfalván, Órmezőn)** él. A kerület Antiszegregációs tervében olvasható (*Újbuda IVS 2007-2013, 166-167. o.*), hogy körükben a **tartós** és a **passzív munkanélküliség** is gyakori (nem látnak reményt a munkára, ezért nem is keresnek). Ez egyben jelentős „**kiilleszkedési**” **spirált indít el**, melynek hatása nem csupán anyagi nehézségekben, hanem **kapcsolati konfliktusokban, szenvedély- és mentális betegségekből is megnyilvánul**. Esetükben különös veszélyt jelent a többgenerációs munkanélküliség. Létszámuk pontos megismerését nehezíti, hogy a munkaügyi regisztrációból való kiesést követően sokan a rendszeres szociális segélyhez jutás feltételeit (közélmű munka elfogadása, személyiségfejlesztő programban való részvétel) nem teljesítik.

A kerületi szociális ellátások igénybevételi adatai szintén fontos információkat nyújtanak az alacsony státuszú lakosok helyzetéről. A krízis típusú rendkívüli ellátások (pl. átmeneti segély) jól behatárolhatóvá teszik a rászoruló, időszakos, vagy tartós anyagi krízishelyzetekkel sújtott kerületi népesség körét. Ilyen típusú ellátásokban az utóbbi években közelítőleg évente 15-16 ezer kerületi lakos részesült.

4.2.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

A kerület által kötelezően ellátandó családsegítés szociális alapszolgáltatást az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Családsegítő Szolgálata (1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.) *biztosítja*. A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára a megelőzés, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. A szolgáltatást igénybe vevők száma az elmúlt években is kisebb mértékű növekedést mutat. A kliens-kör egy része hosszú évek óta gondozási kapcsolatot tart. Az intézmény kiemelt fontosságú feladatai közé tartozik a munkanélküli ügyfelek elhelyezkedésének segítése. Az intézmény ezen felül a közösségi mentálhigiéné részeként csoportos foglalkozásokat is biztosít a rászorulóknak részére.

A családsegítő szolgálatnál a kliensekkel folytatott szociális munkát, a tájékoztatást, a felvilágosítást, a környezettanulmányok elkészítését, a családgondozást, a támogató javaslatok, adósságrendezési tervek stb. elvégzését napi, heti, illetve havi rendszerességgel látják el a családgondozók. Krízishelyzetben azonnali intézkedésre kerül sor, a jelzőrendszer tagjainak jelzése nyomán pedig 3 napon belül kerül sor családlátogatásra, illetve a jelzésben szereplő személyek, családok felkeresésére. Ezen kívül a különböző társintézmények, hatóságok, egyéni felkérések, megkeresések alapján is történik feladatellátás, de az önkéntesség elvének szigorú betartása mellett.

A kliensek egy része hosszú évek óta tart gondozási kapcsolatot. Ennek legfőbb oka, hogy az intézményi háttér egyfajta védelmet, biztonságot nyújt számukra. Ezen túl a szolgáltatások mindegyike ingyenesen és folyamatosan elérhető (jogász, pszichológus, internet stb.) egy helyen.

A hozott problémák típusait tekintve továbbra is az anyagi és foglalkoztatással kapcsolatos problémák vezetnek, illetve az ilyen jellegű ügyekben megfogalmazott segítségkérés élvez elsőbbséget az ügyfelek szempontjából. Emellett a szolgálathoz fordulóknak jelentős hányada fogalmaz meg munkanélküliséggel, elhelyezkedéssel kapcsolatos problémákat és kér ezzel összefüggésben tájékoztatást, tanácsot.

2013-ban egyre többen keresték fel az intézményt azok a személyek, akik lakáshiteleiket nem tudták törleszteni. Néhány esetben sikerült felvenni a kapcsolatot a Nemzeti Eszközkezelővel, majd megállapodás is született az Eszközkezelő és az érintett kliensek között, annak érdekében, hogy bérlőként maradhassanak a lakásaikban, így nem váltak hajléktalanná.

Az esetkezelések jellege szerint a jogi és pszichológiai esetkezelések élveznek prioritást, ezért a tanácsadást végző jogász és pszichológus teljes kapacitása le van kötve az intézményben. Gyakori probléma azonban, hogy az időpontra előzetesen előjegyzett kliensek nem jelennek meg. Távmaradásukat nem jelzik, így a számukra biztosított időtartam fölöslegesen elvész, pedig ezekre a kiegészítő szolgáltatásokra egyre több ügyfélnek lenne igénye.

Annak érdekében, hogy mindez ne váljon gyakorlattá a külsős szakemberekkel kialakítandó együttműködések, azok belső tartalmát szabályozó protokoll kidolgozása van folyamatban.

Adósságkezelési tanácsadó szolgáltatás

Az adósságkezelés szociális feladatként történő 2003-as deklarálása óta az ellátás kétpilléres rendszerként működik. Egyrészt az önkormányzatok főként központi forrásból (90 %) pénzbeli támogatást biztosítanak az adósságok kifizetéséhez, másrészt a háztartások fizetőképességének elősegítése érdekében adósságkezelési tanácsadást nyújtanak.

Újbuda Önkormányzata ez utóbbi szolgáltatás biztosítását az Újbudai Humán Szolgáltató Központ hatáskörébe utalta, s ugyanakkor az adósságcsökkentési támogatást igénylő ügyfelek számára Rendeletében írta elő a tanácsadást végző intézménnyel való együttműködést.

A Családsegítő Szolgálatnál az adósságkezelési szolgáltatás részeként végzett tanácsadói munka legfőbb hatékonysági mutatója a kért támogatások elérése, azon belül is az önkormányzati adósságcsökkentési támogatás megállapítása majd folyósítása. 2013-ban az előzőekben említett prioritások figyelembevételével 588 kliens számára közvetítettek valamilyen hátralék kiegyenlítő támogatást.

A legtöbb pályázat 2013-ban is – csakúgy mint az előző években – a VICUS XI. Közalapítványhoz került továbbításra.

A 2007 szeptemberétől a szolgálatnál bevezetett komplex esetkezelésre való áttérést elsősorban az indokolta, hogy az adósságkezelési esetek száma az elmúlt években nem csökkent és a tartós munkanélküliség mellett ez a legjellemzőbb, leggyakoribb hozott probléma jelenleg is.

A kliensek többsége igyekszik mindazokat a támogatásokat igénybe venni, amelyek megkönnyítik a lakásfenntartási kiadások teljesítését.

Újbuda Önkormányzata a pénzbeli és természetbeni ellátások széles körét nyújtja a rászoruló személyek számára átmeneti fizetési nehézségeik, valamint a közüzemi és egyéb létfenntartásukhoz nélkülözhetetlen kiadások teljesítéséhez.

Adósságkezelési szolgáltatás- adósságcsökkentési támogatás

Az adósságkezelés elsődleges célja a lakhatás megőrzése, valamint a hátralék csökkentése, a szolgáltatásból való kizárás megakadályozása. Másodlagos célja az adósságállomány teljes felszámolása, harmadlagos célja a kliensek fizetőképességének helyreállítása és nem utolsó sorban a hátralék újratermelődésének megakadályozása.

Az adósságcsökkentési támogatásban részesülő ügyfelek túlnyomó többsége aktívan közreműködik az előzőekben vázolt feladatok megvalósulása érdekében és lehetőségeikhez mérten mindent megtesznek azért, hogy a szolgáltatásban vállalt kötelezettségeiket (önrész fizetése, együttműködés a tanácsadóval) maradéktalanul teljesítsék és a program sikeresen záruljon.

A nyilvántartás szerint 2010-ben 48, 2011-ben 39, 2012-ben 28, 2013-ban 31 adósságcsökkentési támogatás iránti kérelem előkészítésében vettek részt. Az elmúlt évek adatait összehasonlítva látható, hogy kisebb csökkenés tapasztalható az ilyen jellegű kérelmek számát tekintve. Igényelni többen szeretnék, de a jogosultsági feltételeket teljesíteni tudó kliensek száma inkább csökkenést mutat. Ez elsősorban azzal magyarázható, hogy az érintettek egy jelentős része a program előkészítése során, már a támogatás benyújtását megelőző három hónapos úgynevezett előgondozási-szakaszban jelzi, hogy nem képes a jogszabályban előírt kötelezettségei teljesítésére.

A Rendeletben és törvényben részletesen felsorolt jogosultsági feltételek közül több olyan van, amelynek teljesítése problematikus.

A vállalt önrész teljesítése minden elfogadott adósságcsökkentési támogatásnál prioritást élvez, ezért viszonylag ritkán fordul elő, hogy az igénylők e vonatkozásban segítséget kérnének. Sokkal jellemzőbb, hogy a havi részletekben vállalt saját rész megfizetését a későbbiek folyamán egy összegben, vagy rövidebb futamidő alatt törlesztik.

Az adósságcsökkentési támogatást a Rendelet szerint azok a személyek igényelhetik Újbudán, akik nagykorú tulajdonosai, bérlői vagy özvegyi jogon hasznélvezői az adott ingatlannak, és abban életvitelszerűen laknak.

2010. január 1-jétől az adósságcsökkentési támogatás maximális összege 200.000 Ft-ról 300.000 Ft-ra emelkedett (a lakáscélú hiteltartozások esetében ennél is magasabb – 600.000 Ft).

A hátralékos családoknak továbbra is legalább 25 % önrészt kell vállalniuk a támogatás igénylésekor.

A Rendelet meghatározza a kezelhető hátralékok együttes összegét, amely nem haladhatja meg az 500.000 Ft-ot. Így azok az igénylők, akiknek ennél nagyobb összegű adósságuk van, csak az alapítványi támogatások igénylésével, a hátralék összegének a jelzett összeghatár alá szorításával tudják a későbbiek folyamán az adósságcsökkentési támogatást kérni.

2010-től a lakásfenntartási támogatást a kérelmező által a kérelmén megjelölt Szolgáltatóhoz

utalja közvetlenül az önkormányzat. Az újabb adósságok keletkezésének megelőzése, valamint a havi aktuális számlák kifizetése szempontjából ennek vitathatatlan a jelentősége.

Az adósságcsökkentési támogatás megállapítását követően, csak abban az esetben történik meg a támogatás átutalása, ha az ügyfél bemutatja az önrész fizetéséről és a havi aktuális számlák teljesítéséről szóló bizonylatokat a szolgálatnál.

Az érintettek kötelezettségeinek teljesítését az esetnapló mellett a havi jelentésekben is dokumentálni kell.

2013-ban a Szociális és Egészségügyi Osztály munkatársai ellenőrizték az adósságcsökkentési támogatásban részesülő ügyfelek együttműködésével kapcsolatos dokumentációt, valamint a törvényi feltételek megvalósulását. Az ellenőrzés során feltárt hiányosságokat pótolták, a szükséges változtatásokat végrehajtották, az év második felében a javaslatoknak megfelelően módosították a dokumentációt, az együttműködési megállapodást valamint átdolgozták az esetnaplót.

Területi munka

A családgondozók munkaidejük egy részét a kliensek mikrokörnyezetében, területen töltik. A területi munka nagy részét az adósságkezeléshez szükséges, valamint a külső megkeresésre történő **környezettanulmányok** teszik ki. Sok esetben ekkor derül ki, hogy az anyagi probléma háttere a rossz mentális állapot, illetve a környezettanulmányok kapcsán keletkeznek új esetek.

A területi munka nagy részét a „belső” (adósságkezeléshez szükséges) és a „külső” (megkeresésre történő) környezettanulmányok teszik ki. Sok esetben ekkor derül ki egy-egy anyagi probléma háttere, a mentális állapot, illetve javításának szükségessége, lehetősége. Alkalmanként éppen a környezettanulmányok kapcsán „keletkeznek” új esetek.

A mozgásukban korlátozott, a szolgálathoz bemenni nem tudó kliensek meglátogatása is a területi munka részét képezi, ezért amennyiben jelzés érkezik olyan ügyfelekről, akik egészségi állapotuk miatt nem képesek felkeresni a Szolgálatot, minden esetben megtörténik a kapcsolatfelvétel az érintett személy vagy család lakásán.

4.3 Romák

Roma etnikumúnak a 2001. évi népszámláláskor 191 ezer személy vallotta magát Magyarországon. Becslések szerint 2011-ben 242–274 ezer fő, 2021-ben 306–378 ezer fő között lehet a magukat roma etnikumúnak vallók száma. A Kemény István és Jankó Béla által

publikált 2003. évi országos roma-kutatás a cigány népesség 2003-as lélekszámát 600-650 ezer főre teszi.²

A roma lakosság lélekszámának éves növekedése a 2003-2013 időszakban évi kb. 12 és 15 ezer fő között lehet, így Kemény István és Janky Béla becsléseire alapozva azt mondhatjuk, hogy **jelenleg közelítőleg 790 ezer roma élhet Magyarországon**. Mindez azt is jelenti, hogy jelenleg közelítőleg a teljes magyar lakosság 8%-a lehet roma. 2021-re a roma népesség lélekszáma elérheti a 880-910 ezer főt. A csökkenő nem-roma népességgel szemben létszámuk nő, és a demográfiai előrejelzések szerint a következő 50 évben népességen belüli arányuk a jelenlegi 8%-ról 11-13%-ra emelkedik.

A roma népesség fővárosi lélekszáma az országos lélekszám tizedére, közelítőleg 75 ezer főre tehető, mely lélekszám 2021-ig elérheti a 90-95 ezer főt. Újbuda lakosságából a 2001-es népszámláláskor **233 fő vallotta magát cigánynak, a 2011-es népszámlálás alkalmával pedig 435 fő.** Bár a növekedés a két népszámlálási érték között jelentős, valószínűleg még a 2011. évi lélekszám is alulmúlja a roma népesség tényleges kerületi reprezentáltságát. Az **ÚCŐ becslése** szerint **kb. 300 család** lehet roma a kerületben, de az erős **asszimiláció** miatt nehezen állapítható meg. A ÚCŐ elnök működésének 4 éve alatt összesen kb. 150 fővel került személyes kapcsolatba. Az újbudai cigányok romungrók, döntő **többségük magyar anyanyelvű.** Cigány hagyományörzés (nyelv, tánc, ének stb.) éppen emiatt nem jellemző a kerületben.

Magyarország egészét tekintve roma népesség átlagos életminősége, lakhatási színvonala, egészségi állapota, foglalkoztatottsága, iskolázottsága a társadalom egészénél lényegesen rosszabb. A magyarországi cigányok négyötöde található a legalsó jövedelmi harmadban és 18-20%-a a középső harmadban. A roma népesség születéskor várható élettartama, életkilátásai sokkal rosszabbak a magyar átlagnál, de még az alsó jövedelmi harmadba tartozó nem roma népességnél is. **A fővárosban az országos átlagnál kisebb mértékben, és más településen belüli mintákat alkotva jelenik meg a roma népesség szegregációja,** e mellett a fővárosra is igaz, hogy lakóhelyüket tekintve a romák többsége elslumosodott lakóterületeken, rossz minőségű lakásokban, nem megfelelő higiénés viszonyok mellett, sokszor rendezetlen lakhatási jogviszony közepette él.

A romák foglalkoztatási helyzetét tekintve rendkívül súlyos problémát jelent, hogy az aktív korú romák negyede semmilyen rendszeres munkavégzési tapasztalattal sem rendelkezik. **Magyarországon az aktív korú romák mindössze 27%-ának van valamilyen munkája,** beleértve az alkalmi munkát és a vállalkozói tevékenységet is, és mindössze 23% azok aránya, akiknek rendszeres munkája van.

---

² Kemény István és Janky Béla: A 2003. évi cigány felmérésről, 2004

A romák foglalkoztatotti aránya a közép-magyarországi régióban a többi régió értékeihez mérten kiugróan magasnak mondható (57%), más magyar régió értékei legalább 22 százalékponttal maradnak el ettől. A legrosszabb a helyzet az észak-magyarországi (17%) és az észak-alföldi régióban (14%).

Budapesten a romák 64%-ának van munkája, 57%-uk pedig rendszeres munkát végez, ami országos viszonylatban kiugróan jó mutatónak tekinthető, egyedül Pest megye mutatói közelítik meg ezt az értéket.

Budapesten is igaz azonban az országos jelenség, hogy a nemek szerinti foglalkoztatottság jelentősen eltér a roma népességben belül. Míg a fővárosi roma férfiaknak több, mint 75%-a, addig a nőknek mindössze 40%-a dolgozik rendszeresen. A roma nők foglalkoztatására negatívan hat a magas gyermekszám, ami miatt a szülőképes korú roma nők negyedrésze gyakorlatilag folyamatosan inaktivitásba kényszerül. Az előreszámítások szerint a **roma lakosság foglalkoztatási helyzete 2021-ig javulni fog** az ország egészében, **a legjelentősebb javulásra azonban a jelenleg is legjobb mutatókkal rendelkező központi régióban és Budapesten lehet számítani.**

A romák munkavállalásával kapcsolatos problémák legfontosabb oka az, hogy az aktív korúak több mint 70%-a legfeljebb 8 általános végzettséggel rendelkezik. A 16-64 éves roma lakosság 17%-a még a 8 általánost sem fejezte be, és további 53% csupán 8 osztályos végzettséggel rendelkezik, 26%-uk viszont szerzett valamilyen szakképzettséget is. Az érettségizettek aránya viszont mindössze 2%, a diplomásoké pedig csak 1%. **Az iskolázottság tekintetében a romák körében nagyok a területi egyenlőtlenségek.** Az északkeleti és a keleti területek mutatói a legrosszabbak. A kevesebb, mint 8 osztályt végzettek aránya az észak-magyarországi, az észak-alföldi és a dél-alföldi régióban is meghaladja a 20%-ot. A szakképzettséggel, érettségivel, vagy diplomával rendelkezők aránya viszont csak 19-25%. Ezzel szemben Közép-Magyarországon a legalább szakképzettséget szerzettek aránya 56%. **Budapesten a romák kétharmada (62%) rendelkezik szakképzettséggel, érettségivel vagy diplomával.**

A kerületi IVS 4.3.6. fejezetét jelentő Esélyegyenlőségi, antiszegregációs terv (készítette VÁTERV95 KFT, 2009. március) a 4.3.6.6. A romák esélyegyenlősége alpontban két mondatot szentel a témának. Megállapítja, hogy: „A 2001-es népszámlálás során igen kevesen vallották magukat romának, etnikailag szegregált területek nem mutathatók ki. A romák nehezen beazonosíthatóak, vélhetően nagyrészt asszimiláltak élnek a kerületben.” **A 80-as években a szegény, alacsony státuszú cigány lakosság a Kondorosi úton, ill. a Hengermalom út - Budafoki út környéki területen élt koncentráltan** (ez utóbbit Indián-telepnek hívták a helyiek). **A területeket felszámolták, lakótelepeket építettek a helyükön,** de az ott lakó, döntően cigány családokat a kerület különböző részein, integráltan helyezték el, így elejét

vették a gettósodásnak. Az akkori önkormányzati döntés eredménye az, hogy **ma nincs szegregátum a kerületben.**

A Fővárosi Esélyegyenlőség Módszertani Iroda országos felmérést végzett a munkahelyi esélyegyenlőség helyzetével és az esélyegyenlőségi tervek bevezetésével kapcsolatban. A válaszadó szervezeteknek mintegy 5%-a jelezte problémaként a romáknál az „alulképzettséget”. További nehézségként említették a válaszadók a romákkal szemben megnyilvánuló „előítéleteket”. A szervezetek töredéke jelezte, hogy az alulképzetség megszüntetésében és az egészségvédelemben segítséget nyújtanak a roma alkalmazottaknak.

A romák foglalkoztatásának nehézségeként említette a szervezetek 13%-a azt, hogy nincs megfelelő képzettségük, további mintegy 3%-uk számolt be finanszírozási gondokról e munkavállalói csoport foglalkoztatásában.

4.3.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

Újbuda Cigány Önkormányzata (ÚCÖ) jelenleg összesen 4 főből áll. Az Önkormányzat biztosít részükre irodát (szerdán 13.00 – 17.00 óra között van nyitva, ezen túl, amikor programok vannak), és minden felmerülő költséget áll - a telefonköltséget leszámítva. Az ÚCÖ tevékenységének középpontjában a közvetítés a rászorultak és az önkormányzati hivatalok, bizottságok között (kérelmek benyújtásának támogatása, véleményezés, javaslattevés), gyermekek nyári táborának szervezése, jeles napok megünneplése (pl. anyák napja, karácsony), étel- és ruhaosztás koordinálása áll, a Vöröskereszttel és más karitatív szervezetekkel együttműködve. A rászorulóknak egy része nem roma származású, de az ÚCÖ ettől függetlenül ugyanazt a támogatást számukra is megadja. A közsféra, a közszolgáltatók részéről hátrányos megkülönböztetésről - hosszú időre visszamenőleg - nincs tapasztalatuk a kerületben. A kerület döntéshozóival - mind a Polgármesterrel, mind pedig a szociális ügyekért felelős alpolgármesterrel - rendszeres a kommunikáció, és kiemelten jó kapcsolatot ápol az ÚCÖ. Problémáikkal mindig fordulhatnak a kerület vezetéséhez, mely visszajelez, reagál azokra. A Polgármester - Újbuda Önkormányzatának éves költségvetésében, a nemzetiségi önkormányzatok részére nyújtott feladatalapú támogatáson kívül - minden évben külön támogatást is nyújt a cigány gyermekek nyári táboroztatásához, valamint néhány kulturális jellegű ÚCÖ rendezvényhez is, melyeken rendszeresen részt vesz, többségében a rendezvény fővédnökeként. Mindazonáltal az ÚCÖ politikailag független szervezet.

4.4 Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberek

Magyarországon a 602 ezer aktív korúnak minősülő, tartós egészségi problémával élő ember 15%-a foglalkoztatott. **A Fővárosban közelítőleg 62 ezer fogyatékos és tartósan egészségkárosodott ember él, akiknek mindössze 16%-a dolgozik. Újbudán a fogyatékos fővárosi népesség közelítőleg 10 %-a él, számuk meghaladja a 6000 főt és csak 14 %-uk foglalkoztatott.**

Az újbudai fogyatékos népesség közel 38 %-a mozgássérült, végtaghiányos illetve testi fogyatékos, 19 %-uk vak, illetve látássérült, 13%-uk siket illetve látássérült, 6 %-uk értelmi fogyatékos. A kerületi fogyatékos népességen belül közel 23 %-os aránnyal rendelkező csoportot alkotnak a fenti kategóriákba be nem sorolható tartós egészségkárosodással élő emberek.

A munkaképes korú egészségkárosodott népesség iskolázottsága lényegesen alacsonyabb, mint az azonos korú többségé. Bár a népesség többségéhez hasonlóan az egészségkárosodott emberek körében is emelkedett az iskolai végzettség, még így is az egészségkárosodott emberek iskolai végzettségének színvonala jóval alacsonyabb azokénál, akik az egészségesek csoportjába tartoznak. Körükben igen jelentős a legfeljebb általános iskolát végzettek aránya: az azonos korú népességben ez egy ötöd míg náluk több mint egyharmad.

A tartósan egészségkárosodottak, valamint a fogyatékossgal élők elsődleges jövedelmi forrása a rokkantsági nyugdíj (68%-uk részesül benne) vagy a rokkantsági járadék (14%-uk részesül benne). Újbudán a tartósan egészségkárosodottak, fogyatékos embereknek mindössze 14%-a dolgozik, a fennmaradó részük szinte kizárólagosan inaktív, rokkantnyugdíjas, illetve eltartott családtag.

A kerületben élő fogyatékos inaktív emberek jelentős része folyamatosan ápolásra, gondozásra szorul, ami a családi körben élő fogyatékos ember esetében további családtagnak jelent állandó, a munkaerőpiactól távol tartó lekötöttséget. Az intézményekben élő fogyatékos személyek döntő része helyhez kötött, ugyanakkor helyben nincs lehetősége munkát végezni.

A Magyarországon élő, egészségkárosodott inaktív emberek négy csoportba sorolhatók: tízből hat személy (60%) egyáltalán nem tartja magát alkalmasnak a munkavállalásra és nem is szeretne dolgozni, 13% képesnek tartja magát a munkára, de nem szeretne dolgozni, 15%-uk szeretne dolgozni, de jelenleg nem keres munkát, míg 12% tekinthető aktív álláskeresőnek.

A Budapesten élő, egészségkárosodott inaktív emberek 61%-a egyáltalán nem tartja magát alkalmasnak a munkavállalásra és nem is szeretne dolgozni – e mutató gyakorlatilag az országos értékkel megegyezik. Ugyanakkor a fővárosi egészségkárosodottak

19%-a képesnek tartja magát a munkára, de nem szeretne dolgozni, 11%-uk szeretne dolgozni, de jelenleg nem keres munkát, míg 8% tekinthető aktív álláskeresőnek. Vagyis a fővárosi inaktív egészségkárosodott emberek munkavállalási hajlandósága még az országosan jelentkező alacsony értéket is alulmúlja.

A fővárosi egészségkárosodottak körében, a 16%-nyi foglalkoztatott 90%-a rendszeresen végez munkát (ideértve a csekély számú vállalkozót is) és csak 10%-uk alkalmi munkavállaló. Az állandó munkahellyel rendelkezők (12%) fele részmunkaidőben dolgozik, és ez az arány lényegesen meghaladja a részmunkaidős állások teljes populációra vetített elterjedtségét a magyar munkaerőpiacon. **A fővárosi egészségkárosodással élő foglalkoztatottak körében a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalók aránya 60%, míg 40%-uk részmunkaidőben dolgozik, vagyis a részmunkaidőben foglalkoztatottak aránya jelentős mértékben elmarad az országos értéktől.**

A Tárki 2011. évben publikált adatai alapján az egészségkárosodással élő népesség **27%-át érte már élete során a munkavállalás kapcsán hátrányos megkülönböztetés.** Minden tizedik megkérdezett egészségkárosodott ember arról számolt be, hogy a munkavállalás területén gyakran vagy szinte mindig hátrányos megkülönböztetés áldozatává válik.

A Fővárosi Esélyegyenlőség Módszertani Iroda országos felmérést végzett a munkahelyi esélyegyenlőség helyzetével és az esélyegyenlőségi tervek bevezetésével kapcsolatban. **A válaszadó szervezeteknek mintegy 5%-a jelezte problémaként azt, hogy a „akadálymentesítés még nem történt meg” a munkahelyen. További nehézségként említették a válaszadók a „megfelelő munkakör megtalálását” és a fogyatékos munkavállalókkal szemben megnyilvánuló „előítéleteket”.** A szervezetek töredéke jelezte, hogy a „megfelelő munkakör megtalálásához” és „egészségmegőrző programokban való részvételhez” segítséget nyújtanak a fogyatékossgal élő alkalmazottaknak. **A fogyatékossgal élők foglalkoztatásában nehézségként említette a szervezetek mintegy 11%-a azt, hogy az akadálymentesítés még nem történt meg a szervezetben, további 5%-uk említette nehézségként a megfelelő munkakör megtalálását e speciális alkalmazotti csoport számára.**

Összegezve megállapítható, hogy az egészségkárosodottak munkavállalási esélyei az országhoz hasonlóan a fővárosban és Újbudán is kedvezőtlenek. A megváltozott munkaképességűek esélye az integrált foglalkoztatási lehetőségek tekintetében kedvezőtlen, azaz a fogyatékos munkavállalók foglalkoztatását a piaci szféra nem vállalja fel. A dolgozó „szerencsések” döntő többsége nem „piaci” feltételek (és bérek) mellett foglalkoztatott.

A fogyatékos emberek helyzetét különösen nehezíti, hogy az akadálymentes közlekedés, a hivatalok és szolgáltató szervezetek akadálymentes megközelítése, elérése, a szolgáltató infrastruktúra akadálymentessége a jelentős erőfeszítések

ellenére sem megoldott. A foglalkoztatott fogyatékos emberek lakóhelye és munkahelye közötti kapcsolat fontos mutatója – az ingázáson kívül – a munkahelyre való bejárás időtartama, módja, vagyis a közlekedési eszköz. A munkába járó fogyatékos és nem fogyatékos emberek között főleg abban van eltérés, hogy igénybe vesznek-e közlekedési eszközt vagy sem. **A fővárosban élő fogyatékos emberek inkább otthon dolgoznak és – ha tehetik – olyan munkahelyet választanak, melyet gyalog is megközelíthetnek, mivel a munkahelyek elérése a közutak és a tömegközlekedés akadálymentességi hiányosságai miatt nehézkes.**

Sajnos a legtöbb fővárosi és kerületi közszolgáltató intézmény nem rendelkezik elég forrással ahhoz, hogy nem csak az intézmény belső terét, hanem annak közvetlen külső környezetét is akadálymentessé tegye, így jelentős mértékben sérülhet a fogyatékos emberek esélyegyenlősége a szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén is.

4.4.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

A kerület által kötelezően ellátandó családsegítés szociális alapszolgáltatás keretében az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Családsegítő Szolgálatának (1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.) feladatai közé tartozik a mozgásukban vagy más egészségügyi ok miatt korlátozott, a szolgálathoz bejönni nem tudó kliensek otthonában történő meglátogatása. Ha ilyen jelzés érkezik, minden esetben megtörténik a kapcsolatfelvétel a kliens lakásán.

Szociális alapszolgáltatási feladatellátás keretében az Önkormányzat biztosítja a tartósan egészségkárosodott, fogyatékos, illetve önmaguk ellátására korlátozottan képes emberek számára a **házi segítségnyújtást**, melyet az **Újbudai Szociális Szolgálat (1119 Budapest, Keveháza utca 6.)** lát el. A házi segítségnyújtás igénybevétele 2013-ban napi 164 fő volt (2010-ben 183 fő, 2011-ben 155 fő, 2012-ben 162 fő), a szolgáltatást igénybevevők száma nőtt.

Az Önkormányzat által vállalt feladatként, szintén az Újbudai Szociális Szolgálat által ellátott jelzőrendszeres házi segítségnyújtást 2010. január 1-jétől a Szt.86.§.(2) bekezdés c.) pontja alapján nem kötelező önkormányzati feladat, hanem pályázati rendszerben, központi támogatásból finanszírozott ellátás lett. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás finanszírozása 2013. június 30-ig - hasonlóan a támogató szolgáltatáshoz - a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (NRSZH) pályázati rendszerén keresztül, központi támogatásból történt.

2013. július 1-től kezdődően Újbuda Önkormányzata és a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (SZGYF) között létrejött szolgáltatási szerződés alapján valósul meg a szolgáltatás finanszírozása.

A jelzőkészülékkel rendelkező személlyel a diszpécser a kihangosító segítségével kapcsolatba lép, s a krízis okának tisztázása után riasztja a Szolgálat gondozónőjét, aki 30 percen belül a helyszínre ér. Az ellátott válaszában elmaradása esetén a mentőket azonnal értesíti a diszpécser. Olyan személyek kaphatják a készüléket, akik egyedül élnek, 65 év feletti, valamint mozgáskorlátozottak, az ágyat elhagyni nem tudók, a gyakran elesők stb.

A szolgáltatás szakmai központja a Kenderes utca 4. szám alatt található. A diszpécser-szolgáltatást szerződés alapján a Body Guard Hungary Kft. látja el. A szolgáltatás 24 órás. A folyamatosságot a megfelelő munkarenddel készenlét formájában biztosítják. Az év során összesen 112 főt láttak el, 2013. január 1-én 86 fővel volt megállapodásuk, 24 főnél szűnt meg az ellátás, 26 fő felvétele történt meg.

Az Önkormányzat vállalt feladatként támogató szolgálatot nyújt, ezt **az Újbudai Szociális Szolgálat** biztosítja. A feladat finanszírozása 2009-től pályázat útján történik.. A pályázatot 3 éves időszakokra köt szerződést a támogatott fenntartókkal.

Az előző három éves befogadási időszak 2011-ben lejárt, így új pályázat beadására volt szükség. Újbuda Önkormányzata a pályázatot elnyerte, így 2012-2015. között a szolgáltatás a kerületben fogyatékkal élők számára biztosított. Év közben elkészítették a szolgáltatás igénybevételének negyedéves jelentéseit. A Szolgálat 2013-ban összesen 33 fő ellátását biztosította, év közben 6 fő felvételére került sor, és 4 fő ellátása szűnt meg.

Az Újbudai Szociális Szolgálat kettő gépjárművet használ a fogyatékos emberek ellátásához, szállításához. Napi szinten szállítanak a Habilitációs Fejlesztő Központba halmozottan sérült fiatalokat.

Szociális alapszolgáltatási feladatellátásként az Önkormányzat biztosítja a fogyatékos személyek nappali ellátását ellátási szerződés keretében, továbbá Intézményfenntartó Társulás fenntartásában. Az ellátást három szolgáltató, a **Habilitációs Fejlesztő Központ, a Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány, valamint a Bliss Alapítvány** nyújtja.

A kerületi **Habilitációs Fejlesztő Központot** (1118 Budapest, Ménesi út 16.) a Budavári, az Újbudai és a Hegyvidéki Önkormányzat Intézményfenntartó Társulása tartja fenn. Működési engedélye szerint az intézmény 25 fő súlyosan és halmozottan sérült 3-18 éves korú gyermek nappali ellátását látja el, emellett korai fejlesztést és fejlesztő felkészítést, tehát közoktatási feladatokat is ellát. A 2013. évben az intézményt a Budavári és az Újbudai Önkormányzata

Intézményfenntartó Társulás tartotta fenn. Az intézmény feladata a fogyatékos személyek jobb minőségű életének elősegítése, a minél teljesebb társadalmi integrációjuk elérése érdekében. Működési engedélye szerint az intézmény a fogyatékos személyek nappali intézményi ellátását nyújtja az érintett családoknak. 2013. évben 25 férőhelyen az ellátott súlyosan halmozottan fogyatékos gyermekek száma 21 fő volt, akiket a fogyatékos személyek nappali intézményi ellátásának keretében gondoztak. Az intézményfenntartó társulás 8 fő intézményi ellátására szerződést kötött, így Budaörs (1 fő), Csepel (2 fő), Hegyvidék Bp. XII. (2 fő), Törökbálint (1 fő), Újpest Bp. IV. (2 fő) Önkormányzatával. 2013. december 31-ig a Budavári és az Újbudai Önkormányzat Intézményfenntartó Társulása megszűnt, 2014. január 1-től Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata látja el a fenntartói feladatokat.

A Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány Árpád-házi Szent Margit Napközi Otthon (1116 Budapest, Rácz L. u. 73.) gondozottjainak létszáma 20 fő, ebből 15 fő XI. kerületi lakos. Állandó napirend szerint folynak a foglalkozások, melyeket szakemberek – gyógypedagógus, terápiás munkatárs, valamint szociális gondozók – vezetnek.

A Bliss Alapítvány Segítő Kommunikáció-módszertani Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Fogyatékosok Nappali Intézménye és Járóbeteg Szakrendelő (1112 Budapest, Neszmélyi út 36.) a halmozottan sérült, mozgás- és beszédképtelen gyermekek/ fiatalok érdekében létrehozott Segítő Kommunikáció-módszertani Központot működtet, beleértve a rászoruló komplex rehabilitációját, gyógyító fejlesztő foglalkoztatását, szűrését, gondozást, korai fejlesztését, valamint az érintett családok szakmai támogatását.

A kerületben a fogyatékos személyek gondozóháza szolgáltatást a **Down Alapítvány Átmeneti és Napközi Otthona** (1116 Budapest, Szalóki utca 53.) nyújtja. A 2013. évben is a negyedéves összesítések alapján 10 fő XI. kerületi állandó lakost láttak el, akik éves szinten 2.837 gondozási napot töltöttek el az intézményben.

A kerületi fogyatékos és tartósan egészségkárosodott emberek foglalkoztatását ellátó **Újbuda Prizma Szociális Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.** 2002-ben jött létre, folytatva és kibővítve a több mint 40 éven át működő XI. kerületi Szociális Foglalkoztató tevékenységét. A Prizma tulajdonosa Újbuda Önkormányzata.

A Prizma működési prioritása a megváltozott munkaképességű, egészségkárosodott, illetve fogyatékossgal élő személyek komplex foglalkozási rehabilitációja, amelynek során a munkavállalók szakszerű segítséget kapnak ahhoz, hogy minél jobban kibontakoztathassák, hasznosíthassák megmaradt munkavégző képességüket. Ennek szolgálatában a társaság szakemberei felméri a foglalkoztatottak testi és szellemi egészségi állapotát, szociális

jellemzőit, amely a továbbiakban kiindulópontként szolgál a személyes rehabilitációs foglalkoztatás megteremtéséhez, ill. a segítségnyújtás különféle módjaihoz.

A 2012-es évtől két önkormányzat, illetve kerületi cégek között született négyoldalú megállapodás alapján, az ottani akkreditált foglalkoztató megszűnése után a XXII. kerületi lakosok rehabilitációs foglalkoztatását is a cégükhöz került.

Az Újbuda Prizma Közhasznú Nonprofit Kft. által foglalkoztatott megváltozott munkaképességű dolgozók átlagléttszáma:

Év	Teljes létszám	Kerületi lakosok
2008	177 fő	106 fő
2009	162 fő	101 fő
2010	170 fő	100 fő
2011	194 fő	110 fő
2012	193 fő	84 fő
2013	199 fő	79 fő

2008-2013 között nőtt az általuk foglalkoztatott teljes MMK munkavállalói létszám, ugyanakkor csökkent a kerületi megváltozott munkaképességű álláskereső száma, ezáltal a kerületi lakos foglalkoztatottak száma.

Az adatszolgáltatási időszakban szemléletváltás és ehhez kapcsolódó átalakítások zajlottak le a megváltozott munkaképességűek minősítési rendszerében és a kapcsolódó ellátásokban. Ezzel párhuzamosan átalakításra került a rehabilitációs foglalkoztatás rendszere is. A cég 2013 januárjában szerezte meg az új támogatási rendszerben való részvételhez szükséges rehabilitációs akkreditációs tanúsítványt. A 2013 első félévében hatályos, a jelenleginél szigorúbb szabályozás miatt az akkor állományban lévő MMK dolgozók szinte mindegyike rendelkezik új típusú, komplex minősítéssel.

Közösségi otthon létrehozása a célja annak az intézkedésnek, mellyel egy sérült embereknek vagy sérült embereket nevelő családoknak kialakított közösségi otthont hoznak létre. A passzív ház technológiával megvalósuló közösségi otthonhoz Újbuda Önkormányzata felajánlott egy harminc millió forint értékű telek használati jogát Őrmezőn. Az önszervező közösségi otthon koncepciójával 2011-ben kereste meg a XI. kerületi Önkormányzatot a Nem Adom Fel Alapítvány. A kerületben megvalósuló ház specialitása, hogy olyan családok számára kínál lakhatást, ahol sérült gyermek vagy fiatal van, vagy a család egyik tagja sérült személy, így olyan családok, személyek költözzenek a házba, akik egymást segítve tudnak együttműködni.

Szemléletformáló (érzékenyítő) tréningek

Újbuda Önkormányzatának és intézményeinek is kiemelt feladata, hogy a fogyatékos emberek integrációja, a befogadó és elfogadó szemlélet kialakítása minél szélesebben körben a kerületben megvalósuljon. E szemlélet kialakításának egyik első lépése, hogy az intézményvezetők, az Önkormányzat dolgozói részt vegyenek szemléletformáló tréningen, ahol testközelből megismerkedhetnek a fogyatékos emberek által megélt élethelyzetekkel.

Négy alkalommal, összesen eddig 12 tréningen 163-an vettek részt a fogyatékos emberek integrációját segítő szemléletformáló, „érzékenyítő” tréningünket, ahol a résztvevők betekintést kaptak:

- a fogyatékkal élő emberek világába
- élményközpontúan megismerkedhetnek a különböző fogyatékosági típusokkal
- gyakorlati feladatokon keresztül tapasztalhatók meg a fogyatékos emberek mindennapjait érintő kihívások, a speciális élethelyzetükből adódó nehézségek.

A trénerek, a Nem Adom Fel Alapítvány úgynevezett tapasztalati szakértői, akik között van látássérült, hallássérült, kerekesszékes, értelmi fogyatékos fiatal, sőt olyan szülő is, aki sérült gyermeket nevel.

Megváltozott munkaképességű munkavállalók

Megváltozott munkaképességű munkavállalók száma a háttérintézményekben:

Újbuda Prizma Közhasznú Nonprofit Kft. – 203 fő

Egyesített Bölcsődei Intézmények – 5fő

Újbudai Szociális Szolgálat – 1 fő

Szent Kristóf Szakrendelő Nonprofit Kft - 10

Megváltozott munkaképességű munkavállalók a Polgármesteri Hivatalban:

Újbuda Polgármesteri Hivatalának július 1-jét megelőzően 272 fő volt az engedélyezett létszáma. Eszerint 14 fő megváltozott munkaképességű munkavállalót javasolt alkalmazni a törvény szerint. A Hivatal állományában 2012-től 2 fő megváltozott munkaképességű munkavállaló dolgozik. Ők látássérültként a telefonközpontban végzik el a feladataikat.

2013-tól plusz két mmk munkavállalóval dolgozik a Hivatalban, a Családbarát Újbuda Program szakmai programvezetőjeként, illetve akadálymentesítési szaktanácsadóként.

Újbuda Képviselő-testülete úgy határozott, hogy az esélyegyenlőség növelése, egyúttal a rehabilitációs hozzájárulás kiváltása érdekében Budapest Főváros XI. kerület Újbudai Polgármesteri Hivatal engedélyezett létszámát 2014. július 1-i hatállyal 8 fővel megemeli, azzal a feltétellel, hogy ezen álláshelyekre megváltozott munkaképességű személyek kerülnek felvételre.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. CXCI. törvény 23. §-a alapján a munkaadó a megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációjának elősegítése érdekében rehabilitációs hozzájárulás fizetésére köteles, ha az általa foglalkoztatottak létszáma a 25 főt meghaladja, és az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek száma nem éri el a létszám 5 százalékát (a továbbiakban: kötelező foglalkoztatási szint). A rehabilitációs hozzájárulás összege 964 500 Ft/év/fő.

A Polgármesteri Hivatalban, a hivatal vezetése, mint munkáltató külön **esélyegyenlőségi tervet** fogadott el, amelyben az akadálymentesítésen túl más fontos célok is megfogalmazódnak az esélyegyenlőség terén. Így a kisgyermeket nevelő munkatársak helyzetének javítása, a munkavégzés körülményeinek fejlesztése és a munkavállalók egészségi állapotának javítása, tekintettel a negyven évnél idősebb munkatársakra, **a megváltozott munkaképességű, fogyatékos emberek foglalkoztatása**, valamint a nyugdíjba vonulás megkönnyítése.

Fogyatékoságbarát Munkahely Díjat vehetett át a XI. kerületi önkormányzat polgármesteri hivatala. Az elismerést 2010 óta azok a munkáltatók nyerhetik el, amelyek vállalják, hogy folyamatosan fejlesztik a sérült álláskereső foglalkoztatását elősegítő gyakorlatukat. A nyertes pályázó két évig használhatja a Fogyatékoságbarát munkahely logót.

Újbuda Polgármesteri Hivatalában a szervezet vezetőinek és munkatársainak felkészítése a fogyatékoság tudatos kezelésére fontos szerepet játszik. Ennek érdekében megfelelő partneri kapcsolatokat hozott létre több fogyatékos emberekkel foglalkozó érdekképviseleti-, és szolgáltató szervezettel. A társadalmi integrációt segítő szemléletformáló tréningeket, rendezvényeket szervez, azokat támogatja illetve azokon megjelenik. A Polgármesteri Hivatal Esélyegyenlőségi Tervében külön kitér azokra a fejlesztési folyamatokra, amelyek szükségesek a megváltozott munkaképességű, illetve fogyatékos munkavállalók foglalkoztatásához. Az indoklás szerint, többek között, ezen intézkedések elismeréseként a Fogyatékos-barát

Munkahely elismerést vette át Dr. Horti István jegyző úr az Emberi Erőforrások Minisztériumában.

Jobb velünk a világ!

2013. december 3-án, a Fogyatékos Emberek Világnapján egy **szemléletváltást kezdeményező programot** indított el Újbuda Önkormányzata az EMMI, a Nem Adom Fel Alapítvány és a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú nKft-vel közösen, amelyhez eddig **3 minisztérium 40 önkormányzat csatlakozott**. Eszerint a csatlakozó önkormányzatok közös szándéknyilatkozatot aláírva vállalták, hogy megváltozott munkaképességű, valamint fogyatékos személyek közigazgatásban történő foglalkoztatását támogatják, azzal, hogy a jelenleg foglalkoztatott megváltozott munkaképességű munkavállalók létszámán felül 2014-ben további, legalább két megváltozott munkaképességű munkavállalót foglalkoztatnak, elősegítve e személyek nyílt munkaerő-piaci integrációját. Az ünnepélyes aláírási ceremónia a Parlamentben történt meg.

Szemléletformáló program iskolás gyermekek számára

Mivel Magyarországon még nem általános a gyermekek integrált oktatása, valamint az osztályfőnöki órák tematikus rendjében sem jelenik meg a fogyatékos, ezért külön kell módot találni arra, hogy az ép, „egészséges” gyermekek megismerkedjenek fogyatékos társaikkal.

A 2012 évi hagyományteremtő, sikeres rendezvény után, 2013-ban ismét megrendezésre került a kerület általános iskolás gyermekei számára a közvélemény-formáló program.. A Fogyatékos Emberek Világnapján (december 3.) a Nem Adom Fel Alapítvány szakembereivel közösen szervezett rendezvényen évente közel 300 általános iskolás gyermek, tíz civil szervezet és intézmény, a sajtó, döntéshozók, valamint az esemény támogatói vettek részt. A szemléletformáló nap célja, hogy a diákok a játékos feladatok elvégzése alatt személyes tapasztalatokat gyűjthessenek, a közös élményeken keresztül megismerjék a fogyatékos embereket érő mindennapi kihívásokat, valamint a speciális élethelyzetekből adódó nehézségeket. A program által a gyermekek rugalmasabb világképet alakíthatnak ki a fogyatékkal élőkről.

4.4.2 Önkormányzati közszolgáltatások egyenlő esélyű, akadálymentes lakossági hozzáféréseinek biztosítása

Az **oktatási, nevelési, szociális és közművelődési intézmények** akadálymentesítése az **Újbuda GAMESZ** (Gazdasági Műszaki Ellátó Szolgálat) feladatköréhez sorolható. A GAMESZ az általa kezelt intézményekre vonatkozóan **évente beruházási és felújítási tervet** készít, melynek szerves része az adott épületre vonatkozó akadálymentesítés megvalósítása. A **javasolt beavatkozások listáját a GAMESZ továbbítja az Önkormányzatnak**, melynek Képviselő-testülete az **adott évre rendelkezésre álló források függvényében dönt** arról, hogy mely beruházások valósíthatók meg.

Az **önkormányzati épületek** és a **közterületek** akadálymentesítéséért a Városgazdálkodási **Igazgatóság** felelős. Arról, hogy mely közterületi részek esetében **legszükségesebb a beavatkozás**, arról az Önkormányzat akadálymentesítési szaktanácsadója készít ajánlást – aki maga is érintett, fogyatékossgal élő személy –, egyeztetve a **Budapesti Mozgássérültek Egyesületével**.

A közszolgáltató intézmények táblázatát vizsgálva megállapíthatjuk, hogy **komplex módon akadálymentesített** épületet alig találunk köztük. A **pozitív példák**: Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda és Készségfejlesztő Szakiskola; Újbudai Szociális Szolgálat központjában található idősek klubja; Szociális Konyha; Újbudai Idősek Háza, valamint a Polgármesteri Hivatal Bocskai és Zombolyai úti ügyfélszolgálatai.

A komplex mellett a **részleges akadálymentesítés** terén sem mondható túl kedvezőnek a helyzet. A **10 bölcsőde-épületből 4**, azaz **40%-uk** tekinthető részben akadálymentesnek, az **óvodák** esetében **29-ből 11**, azaz **40%-os** az arány. A **legrosszabb**, mindössze **11%-os** akadálymentesítési arány a **kerület általános iskoláiban** van jelenleg: 18 iskolából a Montágh mellett csak egy részlegesen akadálymentesített.

A **közművelődési intézmények** esetében is hasonlóan rossz az arány: 7 intézményből egy akadálymentesített részlegesen, ami **14%-os** arányt jelent.

A **szociális intézmények** épületei a fentieknél jobb helyzetben vannak, hiszen **kétharmaduk részlegesen akadálymentes**, **3 pedig komplexen**. Ugyanakkor, **egyharmaduk esetében nem beszélhetünk semmiféle akadálymentesítésről**, ami tekintettel az itt **ellátott speciális igényű célcsoportokra** nem nevezhető kedvező aránynak.

Az **egészségügyi alap- és szakellátás intézményei** között **egyetlen komplex módon akadálymentesített épületet** (1118 Bp. Gazdagréti tér 1. sz. alatti Háziorvosi Rendelő; 24-ből 1) találunk, és a **részleges akadálymentesítés mértéke sem éri el az 50%-ot** (24-ből 11; a statisztikába nem került beszámításra a Gyógyír XI. Nkft. által működtetett, de a XXII. kerületben található II. Tüdőgondozó, ill. Pszichiátriai Rendelő).

A **Polgármesteri Hivatal** kettő már említett, **komplexen akadálymentesített ügyfélszolgálat** (a Bocskai úti épületben helyezkedik el a kerület egyik okmányirodája is) mellett további **két, részben akadálymentesített** épülettel rendelkezik (köztük van az Eleven Centerben helyet foglaló, másik újbudai okmányiroda is), csak a **Kardhegy utcai kihelyezett ügyfélszolgálat nem akadálymentes**. Ez azt jelenti, hogy a kerületi ügyfélszolgálatok **80%-a legalább részlegesen akadálymentes**.

Mindezek alapján megállapítható, hogy **a törvényi kötelezettségek teljesítése tekintetében** (az önkormányzati ügyfélszolgálatok kivételével) **komoly elmaradásban van a kerület**, ami az akadálymentesítés aktuális üteme mellett rövid- és középtávon nem orvosolható.

A kerületi bölcsődék, óvodák, illetve egyéb közintézmények komplex akadálymentességi felmérése jelenleg is folyamatban van, melyet a Motiváció Alapítvány végez, várhatóan 2014. szeptembere folyamán lesznek készen a felmérés minősített adatsorai.

A rendelkezésre álló információk szerint a kerület **teljesen akadálymentesített járdái** a következők: Bartók Béla út, Szent Gellért tér, Móricz Zsigmond körtér, Tétényi út, Etele út, Dávid Ferenc utca, Vincellér utca, Zsombolyai utca, Mezőkövesd utca, Kisköre utca, Kisköre tér, Etele tér, Borszéki utca, Gazdagréti lakótelep buszvégállomáshoz vezető sétány, Botfalu köz, Rétkerülő utca, Balogh lejtő, Mènesi út – Alsóhegy utca sarok, Bártfai utca – Tétényi út sarok SPAR áruház mögötti járda, Kőhalom utca, Oroszveg utca, Holdvilág utca, Segner János utca, Alsóhegy utca, Hunyadi Mátyás út, Avar utca.

Részben akadálymentesített járdák: Fehérvári út, Móricz Zsigmond körtér-Bocskai út között, Ulászló utca, Fraknó utca, Bártfai utca, Hengermalom út, Hadak útja, Nagykikinda utca, Bikszádi utca, Albert utca, Rátz László utca, Petzval József utca, Fegyvernek utca, Vegyész utca, Gyékényes utca, Karcag utca, Albertfalva utca, Menyecske utca, Budafoki út, Gazdagréti út, Rétköz utca, Etele téri buszpályaudvar, Németvölgy út, Ercsi utca, Törösvár utca, Kökőrcsin utca, Regős utca, Rákó u. Kőrösy J. u., Torma u., Keveháza u., Alsókubin u., Kalotaszeg u., Szent Kristóf u., Kökőrcsin u., Lappantyú u., Szabadharcosok útja.

A fizikai akadálymentesítés mellett a **közszolgáltatások infokommunikációs akadálymentesítésének elterjesztése is fontos cél**. Újbuda **honlapja** (www.ujbuda.hu) informatív: számos hasznos információ és releváns kerületi dokumentum érhető el rajta. **Jelenleg folyamatban van a honlap akadálymentesítése**. Azonban a honlapok infokommunikációs akadálymentesítése nem csak az Önkormányzat honlapja, **hanem az önkormányzati fenntartású intézmények esetében is fontos feladat**.

4.5 Gyermek, fiatalok

Újbudán a 2011-es népszámláláskor a lakónépességen belül a 0-4 évesek aránya 5 %-os, a 5-9 évesek aránya 4 %-os, 10-14 évesek aránya 3 %-os, míg a 15-17 évesek aránya 2 %-os volt. Vagyis a kiskorú népesség a kerület lakónépességének közelítőleg 14 %-át teszi ki. **A kiskorú népesség kerületi részaránya közelítőleg 2 százalékponttal marad el a hasonló korú fővárosi népesség részarányától.**

A veszélyeztetett kiskorúak kerületi arányáról az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Központ nyilvántartása szolgáltat információkat. Az alapellátásban gondozott, a védelembe vett, illetve a családjából kiemelt gyermekek egyaránt veszélyeztetettnek tekinthetők. Az alapellátásban gondozott, a védelembe vett, illetve a családjából kiemelt gyermekek egyaránt veszélyeztetettek a Gyvt. értelmében, csak a veszélyeztetés foka és/vagy az együttműködés mértékében van eltérés. Veszélyeztetett, de együttműködő kliensek esetében az alapellátásban folyik a családgondozás. 2013-ban 710 gyermeket gondoztak az alapellátásban. Amennyiben az alapellátás nem vezet eredményre és a gyermek veszélyeztetett, környezete vagy önmaga által és a szülő nem együttműködő, védelembe vételre kerül sor, 54 védelembe vett gyermeket gondozott a központ 2013-ban.

A veszélyeztetett fiatalok nagyobb eséllyel válnak a későbbiekben pszichés, illetve szenvedélybeteggé, deviáns kortárs-csoportok tagjává, bűncselekmény elkövetőjévé, vagy áldozatává. Újbudán a rendőrség kerületre vonatkozó beszámolója szerint, a fiatalok bűnelkövetők leggyakrabban vagyon elleni bűncselekményeket követtek el, többségüket saját korosztályuk tagjaival szemben, csoportba, galeribe tömörülve. Körükben gyakori volt az ismerőseik sérelmére elkövetett lopások, rablások, illetve testi sértések előfordulása. A kábítószerrel való visszaélés, illetve terjesztés elkövetésében is egyre jelentősebb a kerületi fiatalok részvétele.

A veszélyeztetett gyermekek, fiatalok körében jellemzően alacsonyabb szintű a feszültségtűrés, a problémakezelési- és alkalmazkodási képesség, valamint a testi és lelki egészséggel kapcsolatos ismeretek megléte.

A veszélyeztetett fiatalok között is különösen problematikus az intézményi nevelésből kikerülő fiatalok helyzete. A fővárosban az átmeneti és tartós nevelésben élő gyermekek száma évek óta 1.900 fő körül mozog. A felmérések tanulsága szerint az intézményi nevelésben élők esetében összegződnek, hatványozódnak a deprimáltságot kialakító tényezők (tanulási problémák, más kulturális kód és szokásrendszer). Ezáltal nagymértékben predesztináltak lesznek arra, hogy felnőtt korukban a társadalom peremére

szoruljanak, esély nélkül a felemelkedésre. Általános tapasztalatként elmondható, hogy a gyerekek jelentős hányada nagyobb korában kerül be az intézményhálózatba, sok időt tölt ott, és késői életkorban hagyja el az intézményeket.

Az intézményi nevelésből kikerülők a felnőtt életben többszörös hátránnyal indulnak.

Ezen hátrányok egyik része a családi szocializációs minták hiányára vezethető vissza, másik része a kvalifikáció hiányából fakad. Az állami gondozottak között a 15-19 éves korosztályba tartozók 92%-a inaktív. Közülük a nagy többség még tanul (tankötelezettség miatt). A tovább nem tanulók képzetlenül vagy alacsony képzettséggel kerültek ki a munkaerőpiacra.

Míg a családban élő pályakezdők mind anyagilag, mind a kapcsolati rendszerek tekintetében támaszkodhatnak a szülői háttérre, az intézményben nevelkedő fiatalok nagy részének az intézetből való kikerülés után a **lakhatása sem megoldott**, melynek hiányában a munkavállalás is szinte lehetetlen. A fiatalok nagy része talajtalanná válik, az intézmény elhagyásakor kapott életkezdési támogatást rövidesen feléli, és a munkaerőpiacon való elhelyezkedésről a kezdeti kudarcok után – támogatás hiányában – gyorsan lemond. A munkakeresést feladja, munkanélküliként nem is regisztráltatja magát. Alkalmi és szezonális munkákból tartósan nem képes biztosítani megélhetését, életvitele kriminalizálódhat, esetleg a fedél nélkül élők számát gyarapítja.

A fővárosi hajléktalanok körében – egyes becslések szerint – **az intézményi nevelésből kikerülők aránya eléri a 25-30%-ot.** Az „intézetis” minősítés meglehetősen alacsony fokozatot jelent a hajléktalan-társadalom hierarchiájában is.

A helyi rendőrség beszámolója 2013. év tekintetében a fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények tendenciái a kapitányság illetékességi területén a következők szerint alakultak:

Újbudán, a hasonló adottságokkal rendelkező és településszerkezetű kerületekhez viszonyítva a fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények kisebb számban jelentkeznek, ennek ellenére a kapitányság folyamatosan kiemelt hangsúlyt fektetett ezen probléma kezelésére. Ennek is köszönhető, hogy a tárgyévben, a 2012. évhez viszonyítva, a fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények száma közel a felére csökkent.

A fiatalok zömében kisebb súlyú vagyon elleni bűncselekményeket, bolti, iskolai, alkalmi lopásokat követnek el. Sok esetben ezek éppen csak meghaladják a szabálysértési értékhatárt. Egyéb bűncselekmény típusoknál - garázdaság, testi sértés, rongálás - is jellemző, hogy életkori sajátosságaikból adódóan, a különböző élethelyzetekre adott helytelen válaszok motiválják a fiatalkorú elkövetőket. A súlyosabb megítélésű bűncselekmények hátterében, gyakran a rossz példát közvetítő családi háttér, az eltorzult értékrendű baráti társaság, esetleg felnőtt korú felbujtó vagy tettestárs húzódik meg.

A fiatalkorúak elkövetői magatartására jellemző, hogy ösztönvezérelt módon cselekszenek, tudatuk nem fogja át, hogy tetteknek büntetőjogi következményei vannak, gyakorlatilag jó

heccnek, csínytevésnek fogják fel azt. A gyermekotthonokban, nevelőintézetekben, illetve iskolákban előforduló enyhébb megítélésű bűncselekmények megelőzéséhez a nevelők, tanárok - a normakövető magatartás kialakítása érdekében tett - erőfeszítései nyújtanak biztos hátteret.

A fentiek tükrében látható, miért is ennyire fontos, hogy a bűnüldözői tevékenység mellett a felvilágosítás és a bűnmegelőzés is komoly szerepet kapjon. E ennek érdekében folyamatos az együttműködés a rendőrség, az önkormányzat, a kerületben működő iskolák, a gyermek- és ifjúságvédelmi szervezetek, rendvédelmi szervezetek ifjúságvédelmi szakemberei között.

4.5.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

A kötelező gyermekvédelmi alapellátások körében **a gyermekjóléti szolgáltatást az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Központja** (1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.) nyújtja. A Gyvt. által meghatározott feladatok a prevencióra összpontosítanak. Cél a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, melynek érdekében a Központ tanácsadási módszertant dolgozott ki. Tanácsadásban részesül az a gyermek/család, amely nem veszélyeztetett, de átmeneti életvezetési problémáinak kezeléséhez önként igénybe veszi/elfogadja a Gyermekjóléti Központ segítségét a különféle igénybe vehető szolgáltatásokról, illetve az egyéb elérhető támogatásokról.

Havonta, kéthavonta szakmai munkacsoport keretében az iskolai gyermekvédelmi felelős, osztályfőnöki munkaközösség-vezető, iskolai mentálhigiénés szakember, iskolapszichológus, iskolai fejlesztő pedagógus, logopédus, szabadidő-szervező, védőnő a koordinátor részvételével segítették a közös gondolkodást, kommunikáció kialakítását a gyermekeket érintő kérdésekben. Ezek a szakmai megbeszélések már számos oktatási intézményben, sok iskolában, óvodában eredményesen megvalósultak. Magántanulók számára önismereti csoportot szervezett a Központ.

Kórházi szociális munka

2013-ban több jelzés érkezett kórházakból elhanyagolt terhességből született újszülött haza adásával kapcsolatban és gyermekbántalmazás miatt. A családgondozók minden esetben körültekintő intézkedéssel, a védőnőkkel szorosán együttműködve járultak hozzá, hogy elhagyhassa a gyermekkel együtt az anya a kórházat, illetve amikor ez nem volt megvalósítható a gyermek biztonságos helyre való kerüléséhez. Bántalmazásról is érkezett jelzés kórházból. Ezek a jelzések nem a kerületi Szent Imre Kórház jelzései voltak. Ebben a kórházban a kórházi szociális munkással együtt, egyeztetve segítettek klienseiknek.

Utcai és lakótelepi szociális munka

2012. tavaszán véget ért a „HAMZSA” projekt, melynek ideje alatt alternatív napközbeni ellátás keretein belül kínáltak színvonalas szabadidős tevékenységeket a kerületi fiataloknak. A programokat a „HAMZSA” közösségi térben valósították meg, illetve a jó idő beálltával a „faházban”. Közösségi tér hiányában az elmúlt évben két kolléganő a nyár folyamán több alkalommal szervezett kiskamaszoknak szabadidős foglalkozásokat, megelőzve ezzel a céltalan csellengést a gyerekeknél.

Kapcsolat ügyelet, -mediáció

2013-ban a megszokott magas szakmai színvonalon zajlott a kapcsolattartási ügyelet. Köszönhető volt ez annak, hogy felállt egy stabil munkacsoport, melynek tagjai azonos szakmai elvárás mentén irányítottan végezték munkájukat. A mediációs csoport is folyamatos működésével bizonyította létjogosultságát, hozzájárulva ezzel a kapcsolatügyelet nagyon nehéz munkájának eredményes megvalósításához. A családgondozók gyakran veszik igénybe a mediáció nyújtotta segítséget a gondozási folyamatban. Sokszor maga a mediációs technika is a családgondozó segítségére van egy-egy konfliktusos párbeszéd kapcsán a klienssel.

Prevenció

Az iskolai szociális munka minden mozzanata a prevenciót szolgálja. Segítséget és megerősítést kap a pedagógus abban, hogy helyben adekvát módon tudja kezelni a problémás gyerekeket (esetmegbeszélő csoport pedagógusok számára) és csak akkor forduljon a Gyermejkölési Központozhoz, amikor minden, számára adott pedagógiai eszköz kevésnek bizonyul.

Másrészről szintén helyben kapnak segítséget a szülők és a gyermekek egyaránt, az iskolával, tanulással kapcsolatos problémáik megoldásához. Szükség szerint mediáció is történik a felek között.

Emellett az alábbi programokat kínálják az iskolák részére:

- drogprevenció keretében filmvetítés (Budapest végállomás, Egy nap),
- csoportos esetmegbeszélés pedagógusok számára:
  - agressziókezelési technikák,
  - segítségnyújtás a pedagógus szakmai személyiség védelméhez,
  - mentális technikák elsajátítása,
  - megerősítés, támogatás a szakmai kiégés elkerülésére.

- tanulást segítő foglalkozások szervezése, magántanulók, és tanulási problémával küzdő klienseik számára: (az iskolában vagy az intézményben)
  - a tanulási folyamatok segítése,
  - a tanulást segítő módszerek kialakítása, tanítása,
  - figyelem, koncentráció fejlesztés,
  - monotóniatűrés fejlesztés,
  - beszédképesség fejlesztés,
- korrepetálás biztosítása,
- bűnmegelőzési társasjáték bemutatása, használata az oktatási intézményekben, délutáni iskolai foglalkozásokon és az intézményben,
- AIDS prevenciók előadások megkezdése az iskolákban a kerületi Népegészségügyi Intézettel (ÁNTSZ) egyeztetve.

Szabadidős programok és táborok

2013-ban ismét sikerült megrendezni az immár hagyományosnak mondható gyermeknapi programot, mely az intézmény 20 éves jubileumi programsorozatához kötődött. 7 kerületi iskolából 12 csapat jutott a döntőbe így összesen 45 gyerek vett részt személyesen az ÚHSZK-ban megtartott rendezvényen. Minden résztvevő kapott kitűzőt, mesekönyvet és tortát.

A gyerekek egész évben tudták látogatni a Szülők Háza rendezvényeit, táborát és egyéb szolgáltatásait.

Több adventi és karácsonyi programra sikerült delegálni a gondozott családokat (Adventi mesevároda, Nemzeti Színház programjai).

Tavaly is lehetőséget biztosított Újbuda Önkormányzata a szociálisan rászoruló gyermekek táboroztatására Soltvadkerten, de most először egy későbbi időpontban a nagycsaládos klienseket is vendégül látták egy hét erejéig, szintén Soltvadkerten. Mindkét esemény nagyon pozitív visszhanggal záródott.

2013-ban is az eddigiekben megszokott forgatókönyv szerint került megrendezésre a nagycsaládos karácsony, amely már elengedhetetlen hagyomány a kerület lakosai számára.

Az **Egyesített Bölcsődei Intézmények** a Gyvt. 42. §-ában meghatározottak szerint a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben meghatározott feladatok ellátását végzi.

Az intézmény az átlagos fejlődésű és sajátos nevelési igényű kisgyermekek napközbeni gondozását-nevelését alapfeladatként végzi. A Gyvt. 42. § (3) bekezdésében meghatározott szolgáltatási tevékenységek közül otthoni gyermekgondozást, illetve időszakos

gyermekfelügyeletet biztosít azokban a bölcsődékben, ahol hosszabb idejű hiányzás miatt időlegesen szabadul fel férőhely.

A jogszabályok változása miatt 2013. január 1-től az Egyesített Bölcsődei Intézményekben ellátott sajátos nevelési igényű gyermekek helyben történő korai fejlesztése megszűnt, a feladat a Köznevelési törvény hatálya alá került és az újonnan alakult Pedagógiai Szakszolgálat hatáskörébe tartozik.

Szintén ezzel az időponttal a módszertani feladatok ellátása országos szintre került, emiatt az intézmény csak részfeladatokat lát el.

Az intézmény engedélyezett férőhelyszáma 832, az ellátás nyújtása 9 telephelyen, 66 bölcsődei csoportban történik.

A gyermekek átmeneti otthona szolgáltatást a Krízis Alapítvány Átmeneti Otthona

(1225 Budapest, Nagytétényi út 266.) biztosítja. Az Alapítvány Átmeneti Gyermekotthonának alapvető célja, hogy szervesen kapcsolódva a gyermekvédelem intézményrendszerébe, a Gyermekjóléti Szolgálatokkal szorosan együttműködve segítsen a szociálisan, mentálisan teljesítőképességük határára sodródott szülőknek, gyermekeknek problémáik kezelésében.

A 2013-as évet az érvényes önkormányzati szerződés mentén végezte. 2013-ban a Krízis Alapítvány Gyermekotthona összesen 56 fő részére nyújtott átmeneti elhelyezést. A gondozási folyamat szoros intézményi együttműködéssel történik.

A gyermekotthon 24 férőhelyén és a gyermekotthonhoz kapcsolódó 6 utógondozást biztosító külső férőhelyen krízishelyzetben lévő gyermekek, gyermekek és édesanyák, illetve fiatal felnőttek elhelyezését oldották meg.

XI. kerületi ellátottjaik száma 26 fő volt (3.115 gondozási nap). Átmeneti gondozottak összesen 46 fő 5.863 gondozási napot, a szakellátásban részesülő 4 fő 464, az utógondozott 6 fiatal 1.556 gondozási napot töltött otthonaikban.

Az **Anyaoaltalmazó Alapítvány Anyaotthona** (1201 Budapest, Török Flóris utca 228.) 1992 óta, immár 18 éve nyújt segítséget az átmenetileg vagy tartósan otthontalanná vált családok befogadásával annak érdekében, hogy megelőzze, illetve megszüntesse a gyermekek veszélyeztetését, közreműködjön az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendeződésében. Kiemelt figyelmet szenteltek a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek/fiatalok korai pszicho-szociális támogatását célzó programoknak, a szocializációs hátrányok mérséklésének, a prevenciónak, társadalomba való beilleszkedésük elősegítésének. Az Anyaoaltalmazó Alapítvány Anya- és Gyermekeotthona 2013-ban 96 édesanyának, 23 édesapának és 226 gyermeknek nyújtott segítséget. 2013-ban a XI. kerületi lakosok közül 10 fő anya, 3 fő apa és 15 gyermek kapott átmeneti elhelyezést az otthonban, összesen 2.294 gondozási napra vették igénybe a szolgáltatást.

A veszélyeztetett fiatalok körében jelentős a szenvedélybetegségek kockázata. A szenvedélybetegek nappali ellátása szolgáltatást, ellátási szerződés keretében a Rév Szendélybeteg-segítő Szolgálat Nappali Ellátó Részleg (1115 Budapest, Csóka utca 5.) nyújtja a kerületben.

Céljuk a szenvedélybetegek, valamint közvetlen környezetük minél szélesebb körének elérése, fogadása, a szerhasználatnak, valamint járulékos ártalmainak csökkentése, a változás elindítása és segítése, az életmód, életvitel váltásának ösztönzése, az utógondozás, illetve a visszaesés megelőzése. A kezelésre jelentkezés önkéntes. Fontos elv az anonimitás, a minél könnyebb igénybevétel biztosítása (beutaló, TB kártya, személyi igazolvány nem szükséges). A terápiás folyamat célja az absztinencia elérése, de ez a folyamatban való részvételnek nem feltétele. A Rév Szendélybeteg-segítő Szolgálatnak jelentős szerepe volt a Katolikus Karitásztól elnyert „TÁMOP 5.5.2-11/1-2012-0009 „2880 óra” Karitásztól önkéntes program Budapest legnépesebb kerületében” című pályázat megvalósításában.

2013. októbertől a Szendélybeteg Nappali Ellátó Részleg 10 férőhellyel bővült és kapott befogadást az NRSZH-től. 2013-ban összesen 805 fő újbudai lakos kért az intézményben segítséget, akik közül 464 fő férfi és 341 fő nő volt.

A volt állami gondozott, szenvedélybeteg, különösen veszélyeztetett, hajléktalan fiatalokkal a Fiatalok Önszolgálat Egyesülete is foglalkozik a kerületben nappali melegedőjében. A börtönből szabadult fiatalok utógondozása során 15-25 fiatallal működtek együtt lakhatásuk megoldásában, munkahelyek felkutatásában, családi kapcsolataik rendezésében, illetőleg további büntetőügyeik rendezésének megoldásában nyújtottak jogi, ügyintézési segítséget.

A **kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** (KEF) drogprevenációs munkája 2013-ban is folyamatos volt. 2013-ban az Újbudai KEF a közös cselekvés, a partneri együttműködés kialakítását célozta meg a társadalom minél szélesebb köreiben. Közös platform kialakítása szükséges az egészséges életmód megítélésének, társadalmi értékének vonatkozásában. Alapelv a szektorsemlegesség; az ellátandó feladatok tekintetében a mérce a kompetencia és hatékonyság, más szempontok érvényesülése másodlagos.

4.6 Idősek

Az elmúlt években az ország egészéhez hasonlóan Budapest népessége is öregedett, az elmúlt években a lakosság átlagéletkora 40,5 évről 41 év fölé nőtt. **Budapest népességének átlagéletkora várhatóan jelentősen növekszik a továbbiakban is, 2021-re elérheti a 43 évet.** 2001-es népszámlálás adatai alapján a lakóképességen belüli **60 évesnél idősebb** lakosok aránya Budapesten 23%, míg a **Újbudán 26,6%** volt. A 2011-es népszámlálás adatai szerint ezek az arányok **Budapesten 25 %-ra, Újbudán 28 %-ra** módosultak. Vagyis a fővárosban, azon belül a kerületben is növekedett, Újbudán pedig a főváros egészére jellemző értéknél továbbra is magasabb, a 60 évesnél idősebbek aránya (Ez utóbbiban közre játszhat az is, hogy a kerület népessége a fővárosi átlagnál magasabban kvalifikált, emiatt hosszabb életű.) A népesség korstruktúrája a 2001-es népszámlálás óta a 2011-es népszámlálásig tovább **romlott a kerületben.** Bár az emelkedő születésszám következtében **2011-re** valamelyest nőtt a 0-20 éves korosztály aránya, ennél azonban **sokkal nagyobb mértékben emelkedett a 60 éven felüliek száma és aránya (28 %-ra).** A kerületben a száz aktív korúra jutó időskorú száma 2011-ben 46 fő volt, Budapest egészét tekintve ugyanez a mutató 41 fő volt. Mindez arról árulkodik, hogy **egyre növekvő teher nehezedik a szociális ellátórendszer egészére, azon belül is az idősellátásra.**

Miután Magyarországon idős korba lépnek a „Ratkó-évjáratok” és azok gyermekei is, ez a kettős hatás már mindenképpen a korcsoportok arányvesztését eredményezi majd. **Az idősek aránya az országban és a fővárosban folyamatosan és jelentősen emelkedik a közeljövőben is.** A 60 évesnél idősebbek aránya a fővárosban a 25%-ot 2016-ra, a 27%-ot 2030 táján éri el.³ A jelenlegi helyzet alapján Újbudán ezeknél az arányoknál magasabb értékekkel találkozhatunk majd.

Magyarországon a munkavállalók 1,5 évvel korábban hagyják el a munkaerőpiacot, mint az EU-15-ökre jellemző kilépési átlagéletkor. A kilépési kor tekintetében Budapest értéke (60,8 év) jelentősen meghaladva (60 év) az országos mutatót, de elmarad az EU-15-ök átlagértékétől. **A nyugdíj mellett munkát végző idős népesség aránya Magyarországon**

³ Forrás: Adler Judit: A 45 éven felüliek foglalkoztatási helyzete, GKI Zrt. , 2006

(3%), Budapesten e mutató az országos értéknek több mint duplája (7%), de elmarad az EU-15-ök átlagától. (8%). Az idősek foglalkoztatása a fővárosban a pénzügyi és kereskedelmi területen jelentős, és főleg a fővárosban és vonzáskörzetében valósul meg, mivel Budapest az ország legjelentősebb pénzügyi, igazgatási, logisztikai és idegenforgalmi központja.

2009 nyarán a TÁRKI Zrt. és a BME Szociológiai és Kommunikációs tanszéke **átfogó, reprezentatív kutatást** végzett Minőségi időskor városi környezetben/Újbuda 60+ címmel. A kutatás megállapította, hogy **Újbuda idős népessége magas státuszú (36% felsőfokú végzettségű), ugyanakkor mindössze 7%-uk dolgozik, amely lényegében megfelel a budapesti átlagnak. A kerületi idősek többsége elégedett nyugdíjas életével, nem szeretne aktív munkát vállalni, inkább önkéntesen a klubéletben, társadalmi, civil szervezetekben tevékenykednek, a családjuknak segítenek, első sorban az unokák gondozásában illetve a hobbijuknak hódolnak.**

A munkaerő-piaci részvétel tekintetében nem csak a 60 éven felüli korosztály mondható problematikusnak, hanem az idősödő (50-60 év körüli), még aktív korú korosztályoké is. Erre utal, hogy a fővárosi regisztrált álláskeresők – 2013. év decemberi értékek szerint – 31 %-a az 50 év feletti, 20 %-a az 55 év feletti korosztályba tartozott. Ugyanebben az időszakban, **a regisztrált újbudai álláskeresők 32 %-a az 50 év feletti, 22 %-a 55 év feletti korosztályba tartozott.**

A GKI Gazdaságkutató Zrt. Adler Judit kutató vezetésével vizsgálta az idősödő munkavállalók foglalkoztatásával kapcsolatos munkaáltatói attitűdöket. A kutatás megállapította, hogy **a munkavállalókat az életkor előrehaladtával egyre kevésbé szívesen alkalmazzák a munkaadók.** Az idősödő munkavállalók hátrányos helyzete mind a felvételi eljárásoknál, mind az elbocsátásoknál megjelenik. **A legtöbb vállalkozásnál kevésbé, vagy egyáltalán nem aknázzák ki az idősebb munkaerő tudásátadással kapcsolatos hasznosságát.** Az idősödő munkavállalók munkavállalással, munkavégzéssel kapcsolatos esélyegyenlőtlenségét főként a romló egészségi állapotból és a képzettségbeli hiányosságokból eredő problémákra vezetik vissza a munkaadók, amely problémák költségessé teszik az idősödő munkavállalók alkalmazását. Ugyanakkor a **munkaadók keveset tesznek az idősödő munkavállalók képzettségi szintjének és egészségügyi állapotának javítása érdekében.** A FEMI országos kutatása alapján **megállapítható, hogy az idősödő munkavállalók hátrányos helyzete mind a felvételi eljárásoknál, mind az elbocsátásoknál megjelenik.** A legtöbb vállalkozásnál kevésbé, vagy egyáltalán nem aknázzák ki az idősebb munkaerő tudásátadással kapcsolatos hasznosságát. Az idősödő munkavállalók munkavállalással, munkavégzéssel kapcsolatos esélyegyenlőtlenségét főként a romló egészségi állapotból és a képzettségbeli hiányosságokból eredő problémákra vezetik vissza a munkaadók, amely problémák költségessé teszik az idősödő munkavállalók

alkalmazását. Ugyanakkor a munkaadók keveset tesznek az idősödő munkavállalók képzettségi szintjének és egészségügyi állapotának javítása érdekében. **Az idős embereknek az életkor előrehaladásából természetesen fakadó egészségügyi problémái különösen indokolják, hogy számukra kiemelten biztosított legyen az egészségügyi, ápoló-gondozó ellátásokhoz való hozzáférés.** Az idős népesség növekedése az egészségügyi és szociális szolgáltatási rendszerre is nagy nyomást fog gyakorolni. Az idősek szolgáltatásokhoz való hozzáférést, különösen a bottal, vagy más gyógyászati segédeszközökkel közlekedőkét, nagymértékben befolyásolja **az épített környezet akadálymentessége.**

Újbudán **az egyedül élő idősek száma közelítőleg 15 ezer főre tehető. Az egyedülálló idős emberek szociális és egészségügyi szempontból is kiemelten veszélyeztetettek, mivel nem támaszkodhatnak a családi környezet nyújtotta természetes támogató rendszerekre.**

Az újbudai idősek a napi megélhetési költségeken felül fennmaradó jövedelmük jó részét gyógyszerre, jóval kisebb hányadát ruházkodásra, esetleg kultúrára, szórakozásra költik. A többségnek a kultúrára, szórakozására már nagyon kevés pénz jut, az egyre növekvő rezsiköltségek, gyógyszerkiadások miatt nemigen gondolnak szórakozásra. Igyekeznek kihasználni az egyesületek, idős klubok adta lehetőségeket, ahol ingyenesen vagy nagyon kedvezményesen jutnak kulturális és szórakozási lehetőséghez.

A Minőségi időskor városi környezetben/Újbuda 60+ címmel megvalósuló kutatásban a válaszadó kerületi **idősek igényként fogalmazták meg,** hogy közösségi/üzleti szolgáltatásokkal kapcsolatban igény lenne **kisebb üzletekre, olcsóbb vásárlási lehetőségekre** (pl. szociális bolthálózat, termelői piac), továbbá a kerületi közlekedésbiztonságnál általában felmerült az **igen rossz közlekedési morál, valamint konkrétan az átkelőhelyek rossz lámpabeállítása.**

4.6.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

Az időskorúak nappali ellátása (klub), demens személyek nappali ellátása szolgáltatást az Újbudai Szociális Szolgálat biztosítja. Az idősek klubja fontos része az idősek életének, csökkenti az egyedüllét és a magány érzését, segítséget nyújt a társas kapcsolatok ápolásában, információk megszerzésében, a tartalmas időtöltésben. Hozzájárul a napi életritmus megtartásához. Az intézményben működő idősek klubjai szakmai tevékenységének alapja a prevenció szemlélet erősítése, a programok összeállításánál a szellemi és fizikai aktivitás megőrzése elsődleges szempontként szerepel. A kerületben 5

telephelyen működik idősök klubja, az engedélyezett férőhelyek száma 205. Valamennyi klubban időskori demenciában szenvedők nappali ellátására is van lehetőség, mely jelenleg integrált formában valósul meg.

Az időskorúak gondozóháza szolgáltatást az Újbudai Idősök Háza (1115 Budapest, Fraknó utca 7.) biztosítja. Az idősök átmeneti otthona teljes körű ellátást nyújt azon időskorúak, illetve 18. életévüket betöltött beteg személyek részére, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban ideiglenesen nem képesek gondoskodni; valamint azon személyek, akik idősök otthonába beutaló határozattal rendelkeznek, elhelyezésük sürgős, de férőhely hiánya miatt elhelyezésükre nincs lehetőség. Az átmeneti elhelyezést nyújtó ellátás legfeljebb egy év időtartamra szól (indokolt esetben további 1 évvel meghosszabbítható). 2013. december 31-én az ellátottak száma 14 fő volt. Az ellátást igénybe vevők átlagéletkora 87,9 év, a nőknél 85,8 év, a férfiaknál 90 év. Az életkor szerinti megoszlás alapján az ellátást igénybe vevők 35,7%-a 90 év feletti.

Az ápolást, gondozást nyújtó intézmény – idősök otthona szolgáltatást az **Újbudai Idősök Háza (1115 Budapest, Fraknó utca 7.)** nyújtja a kerületben. Az idősök otthona a szociális intézményi elhelyezést biztosít az Szt.-ben meghatározottak szerint. A teljes körű ellátásnak négy alapfeladata van; a fizikai, egészségügyi, pszichés gondozás, valamint a célszerű és tervezett szabadidős foglalkozások.

Az egyénre szabott fizikai, egészségügyi, mentális és életvezetési segítségnyújtási tevékenységüket a gondozási tervben határozzák meg a szükségletek alapján az ellátást igénybe vevővel, melyet évente, illetve szükség szerint értékelnek.

2012. december 31-én, az ellátottak száma 64 fő, a bérlők száma 4 fő volt. Évközben: 16 fő ellátott halt meg, 14 fő új lakó került felvételre (ebből 8 fő a gondozóházi ellátásból került át) kérelme alapján. Az intézmény 2013. évi statisztikai átlagléttszáma: 65 fő volt. Az ellátást igénybe vevők átlagéletkora 83,6 év, a nőknél 82,3 év, férfiaknál 85 év. Az életkor szerinti megoszlás alapján 57,8 %-a 80-90 év közötti, 90 év feletti lakó 17,1 %-a.

Újbudán az időskorúak közül a még aktívak/aktivizálhatók jelentik az egyik fontos csoportot (az ún. 60+ korosztály), a másik az ápolásra szoruló, önmaguk ellátására nem vagy csak korlátozottan képes egyedülálló. Az idősügy kiemelt kezelését jelzi, hogy jelenleg két nagy, modellértékű program is fut a kerületben.

Újbuda 60+ Program - Újbuda Önkormányzatának idősbarát programja

Az idős korosztály számára Újbuda Önkormányzata – a szociális és egészségügyi ellátórendszer mellett – **komplex programot** dolgozott ki, melynek **célja az időskorúak életminőségének javítása, az idősekről alkotott kép megváltoztatása**, valamint **közösségi szerepük és érdekérvényesítésük erősítése**.

Fontos elem a **társadalmi szemléletváltás erősítése**: az időskorúakra nem szociális ellátottként, hanem **partnerként** tekintenek, akik tapasztalatukkal, tudásukkal és segítségükkel aktív és fontos tagjai Újbuda társadalmi közösségének.

Az Újbuda 60+ Programon keresztül az Önkormányzat a szervezeti háttér, a közösségi helyszínek (pl. közösségi házak, idősek klubjai) és pénzügyi támogatás biztosításával, a szakmai, koordinatív és szervezési feladatok ellátásával, valamint sokszínű programkínálattal támogatja az időskorúakat. A Program épít az önszerveződésre és a már korábban is meglévő kezdeményezésekre.

A 60+ Program 2008. október 1-jén indult, 2009-ben megnyerte első, Q-Ageing című, majd 2012-ben második EU-s pályázatát Senior Capital címmel, (amelyek az alábbiakban kerülnek bemutatásra), így a **programok szinergiája** is megvalósul. Továbbá, Újbuda Önkormányzata **2009-ben és 2013-ban is elnyerte az „Idősbarát Önkormányzat” megtisztelő címet**.

Programelemek:

Közösségfejlesztés

A közösségfejlesztés az **emberi kapcsolatok kialakítását** támogató és azok **minőségének fejlesztését** célzó, **önkéntesekből álló** közösségekkel foglalkozik. A kisközösségek tájékoztatják, segítik, tanítják egymást és kortársaikat, szomszédaikat, valamint **közösen dolgoznak különböző helyi ügyek megoldásán**. Az önkéntes közösségek között legspeciálisabb az ún. **Médiaműhely Csoport**, amelyben laikus érdeklődőkből képzett újságírók, rádiósok és TV-sek készítenek híreket, idősekről, időseknek.

Eredmények:

- 6 önkéntes közösség, 67 kifejezetten erre a feladatra képzett önkéntes és további 20 egy-egy konkrét feladatot (pl. angol nyelv tanítása) vállaló önkéntes
- Szenior Médiaműhely önkéntesekkel (cikkek a weboldalra és a kerületi újságban, fotókori kiállítások, stb.)
- folyamatosan bővülő szenior önkéntes programok és szolgáltatások az időskorúak számára
Pl: kórházba kísérés és látogatás, bevásárlásban, tájékoztatásban és egyéb ügyintézésben nyújtott segítség kortársak részére, oktatás pl. angol, eszperanto, német nyelvű társalgás és egyéb pl. bőrgyógyászati tanfolyam

Újbuda 60+ Kedvezménykártya

Minden 60 év feletti kerületi polgárnak **ingyenesen jár a 60+ Kedvezménykártya**, amely feljogosít a központilag szervezett tanfolyamokon, rendezvényeken való kedvezményes vagy ingyenes részvételre, illetve a „Újbuda 60+ Idősbarát Vállalkozás” címmel megjelölt üzletekben, általában 5-20% közötti **kedvezmény igénybevételére**.

Eredmények:

2014. július 31-ig **14.800 db kártya került átadásra**, amelyet a 60+ szolgáltatásain kívül **210 főképp kerületi vállalkozásnál** lehet érvényesíteni.

Kommunikáció

A **kerületi újság** és **internetes honlap**, a **65 kerületi hirdetőtábla**, nyomtatott *hírlevelek*,
– megtalálhatóak az Újbuda 60+ Programközpontján - rendszeresen adnak hírt az eseményekről, programokról és az önszerveződő csoportok munkájáról.

Eredmények:

- kéthetente 15 perces adásidő a kerületi TV-ben
- havi magazinműsor a Civil Rádióban
- szórólapok, nyomtatott tájékoztatók különböző témákban pl. havi programok, vállalkozói listák, bűnmegelőzési segédanyagok, stb.
- Újbuda 60+ Programközpont (személyes és telefonos tájékoztatás)
- 60+ oldal az Újbuda weboldalon
- külön oldal a 82.000 példányban megjelenő kerületi újságban
- heti tájékoztatás a programokról, több mint 60 utcai hirdetőtáblán

Kultúra

Színházjáró Program (**kedvezményes színházjegyek** biztosítása), Tarka színpad (időskorúakból álló **színházi társulat**), SeniorKi-Mit-Tud?, Senior Alkotótábor, Magyar Kábelművek Férfikórusa, Alkotó Muzsikások, Opera és Dal Stúdió, Civil Alkotók Közössége, útifilm-vetítés, irodalmi előadások stb. **kulturális tevékenységek** megvalósítása.

Eredmények:

- évente 500-600 eladott kedvezményes árú színházbérlet (összesen eddig közel 2000 eladott bérlet)
- az irodalmi és képzőművészeti programok **majdnem teljes palettája**, valamint kiállítások rendszeresen és több helyszínen
- nagyszerű szenior összművészeti alkotótáborok
- nagyszabású és igen nivós Ki Mit Tud rendezvénysorozatok két évente (a következő 2015-ben)

Testmozgás, szellemi és sportok és egészség

Természetjárás, botos gyaloglás (*nordic walking*), szervezett kerékpáros túrák, gyógytorna, vízi torna, társastánc, sakk és bridzs-oktatás, keresztretjtvény klub stb.

Előadások, **szűrések** (pl. csontritkulás vizsgálat), **tanácsadás** különböző, az egészséget érintő témákban (pl. mozgásszerveink védelme).

Eredmények:

- a sport és mozgásprogramok által koordinálva és segítve több mint 1000-en kezdtek el rendszeresen mozogni
- Újbudán került megrendezésre 2010-ben az első, kifejezetten szeniorok számára kiírt

- országos rejtvényfejtő verseny amely azóta minden évben megrendezésre kerül
- 2011-ben a szenior rejtvényfejtőink hét fővel képviselték Magyarországot és Újbudát a Sudoku Világbajnokságon
  - **Folyamatosan bővülő számban induló** gyógytorna, Zumba, meridián torna, stb. **tanfolyamok** (pl. 2014 februárjától az Újbudai Szenior Programközpontban heti 6 foglalkozáson közel 200 ember gyakorolja rendszeresen a kínai alapú gyógyító tornát (3-1-2 meridián torna))
  - **rendszeresen megszervezett egészségnapok** neves előadók meghívásával

Bűnmegelőzés

A kerületi kapitányság és közterület felügyelet valamint az ORFK és BRFK munkatársaival **bűnmegelőzési modellprogram** kidolgozása, **tájékoztatás, prevenció** kifejezetten az idősek védelmében.

Eredmények:

- rendszeresen megjelenő bűnmegelőzési szórólapok
- bűnmegelőzési fórumok
- **2014. őszén induló bűnmegelőzési színdarabok**

Idősbarát telefon

A világon egyedülálló, **időskorúak számára kialakított mobiltelefonnal** látta el az Önkormányzat a 60+ Programban dolgozó **önkéntes közösségeket** és szervezi a készülék vásárlási lehetőségének biztosítását a kerületi polgárok részére is.

Újbudai Szenior Programközpont (XI. Bölcső u. 3. 372-46-36)

Az Újbuda 60+ Program központjaként szolgáló önkormányzati létesítmény 2013. január 4-én nyitotta meg kapuit, Újbuda központjában A jó közlekedéssel és kiváló adottságokkal rendelkező központ fejlesztése folyamatos. Számítógépes helység, mentálhigiénés szolgáltatásoknak, valamint az 50+ munkakeresésben támogatott polgárok szolgáltatásainak is helyszínt biztosít.

A programközpont jelenlegi szolgáltatásai:

- teljes körű tájékoztatás a 60+ programjaival kapcsolatban személyesen és telefonon
- Újbuda 60+ Kedvezménykártya ügyintézés
- Újbuda 60+ Színházjáró Program jegyosztás, bérletek kezelése
- közösségi találkozóhely több közösség számára

- számítógépes internetes helység

- kedvezményes árú jegyvásárlás (Budaörs Színház, Operett Színház)
- rendezvények pl. fotókiállítás, Idősek Világnapja, Nőnap, stb.
- oktatás pl. digitális fotózás, feng-shui, útifilmes klub
- mozgásos programok pl. merdiántorna, szemtorna, gyógytorna
- egyéb pl. Plüss játék varroda (kézműves foglalkozás), Hahota -jóga
- közösségek saját programjai pl. rádiós műsor szerkesztőségi ülése (60+ Médiaműhely)
- saját klubszínpad és vetítési lehetőségek pl. próbalehetőség Újbuda saját szenior színtársulata a Tarka Színpad tagjai számára

Szenior Rekreációs Programközpont (XI. Kérő u. 3.)

2012-ben, a Q-AGEING projekt keretében nyitotta meg kapuit az időskorúak rekreációs és művészeti programjait támogató rekreációs központ. Jelenleg első sorban kézműves foglalkozások zajlanak itt, amelyhez önkormányzatunk a Q-AGEING projekt támogatásával biztosította a szükséges berendezéseket (pl. égető kemence, formázó asztal, stb.). A jövőbeni tervek között szerepel a központ bővítése, amely az elképzelések szerint egy új típusú idősek klubjának (INO) is helyet fog adni.

Idősek parkjai

Újbuda területén jelenleg három kifejezetten az idősek pihenést szolgáló akadálymentesített és felszerelt park található (Lágymányoson, Kelenföldön és Gazdagréten) amelyek fenntartása és gondozása, szintén az önkormányzat feladata.

Magyarországi önkormányzatok összefogása a helyi és országos időügyi helyzet javításáért

Újbuda Önkormányzata az Újbuda 60+ Programmal, - mely az ország talán legnagyobb önkormányzati idősbarát programja,- felvállalja saját kerületében az idős emberekkel való minőségi törődést. 2011. év novemberében egy olyan összefogás elindítását kezdeményezte, melynek első lépése a felelősen gondolkodó önkormányzatok összefogása és a társadalom figyelmének felhívása az idős emberre és az idősödés egész országot érintő hatásra, az ebből kialakuló esetleges krízis elkerülésének érdekében.

Az elmúlt két évben folytatott munkához időközben 12 önkormányzat csatlakozott, amelyek közös akaratukként 2013. június 17-én írták alá azt együttműködési keret-megállapodást, amely újabb mérföldkő lesz a magyarországi időügyi helyzet javításáért végzett „jó gyakorlatok” terjesztésében.

A 2014. év céljai között a belső szerveződés és folyamatok, a kommunikáció, tudásbázis, valamint a helyi, népszerűsítő rendezvények és egymás kölcsönös szakmai segítése szerepel.

Q-AGEING: minőségi időskor városi környezetben (Q-AGEING: QualityAgeingin an Urban Environment)

Az idősbarát Újbuda 60+ Program mellett **Újbuda Önkormányzata kezdeményező félként és vezető partnerként** szervezte az Európai Területi Együttműködés **CENTRAL EUROPE Programjának** keretében nyertes „Q-AGEING – minőségi időskor városi környezetben” című **innovatív** projektet, amely lehetőséget kínált arra, hogy az idősbarát célkitűzéseket az Európában megtalálható korszerű modellek és a felhalmozott tapasztalok alapján, **nemzetközi partnerségben** valósítsa meg. A projekt futamideje **38 hónap volt**, 2008. december – 2012. március között tartott.

A Q-AGEING projekt az **Európai Unió és a Magyar Köztársaság társfinanszírozásával** valósult meg, teljes költségvetése **2.612.750 EUR volt**, a nemzeti hozzájárulás országonként különböző mértékű. A projekt megvalósításáért Újbuda Önkormányzata mint vezető partner felelt.

A projekt partnerségi köre az alábbi volt:

A Q-AGEING projekt **9 uniós partnerszervezet** aktív közreműködésével valósult meg:

- Újbuda Önkormányzata – vezető partner, Magyarország
- Maribor Önkormányzata, Szlovénia
- Slovenska Bistrica Önkormányzata, Szlovénia
- Közgazdasági Intézet, Maribor – Humán Erőforrás Fejlesztési Központ, Szlovénia
- Treviso Tartomány, Olaszország
- Genova Önkormányzata, Olaszország
- Nemzeti Egészségügyi Akadémia, Olaszország
- Sopot Önkormányzata, Lengyelország
- Civil Társadalom Fejlesztési Központ, Freiburg, Németország.

A partnerek **döntéshozói szinten** képviseltették magukat a projektben, hogy ezzel is biztosítsák a **hosszú távú szakpolitikai beágyazottságot** és megvalósítást.

A Q-AGEING projekt célja volt, hogy az **öregedés problémájára hatékony megoldást** keressen két fontos, egymást átfedő területen: a **közszolgáltatások színvonalának javításával** és azoknak az idősök szükségleteihez való hozzáigazításával, valamint a **változó életstílus** és a városi társadalom öregedéséből adódó **új szükségleteket** is előtérbe helyező új városi környezet kialakításával. Mindennek központi célja volt az **idős lakosság nagyobb fokú társadalmi integrációja**.

A projekt szakmai végrehajtásának fő mérföldkövei, eredményei:

- Helyzetelemzés készült a partnerek által közösen meghatározott módszertan segítségével: széles körű **helyzetfeltárás** (nagy mintán végzett vizsgálat és mélyinterjúk), azaz kvantitatív és kvalitatív vizsgálati módszerek kombinált alkalmazásával. Az elemzés célterülete: 50+, 60+; egészség, mobilitás, foglalkoztatottság, mindennapi életkörnyezet.
- Regionális akciótervek készültek: a felmérések eredményeinek közös kiértékelése alapján a stratégiaileg legfontosabb **beavatkozási területek kerültek meghatározásra** és a **pilot** szakaszban megvalósítandó **konkrét akciók részletes kidolgozásra**.
- A **Pilot tevékenységek** megvalósítása 5 témakörben zajlott partneri szinten, folyamatos együttműködés mellett. Az **5 témakör** a következő: városi környezet és mobilitás; városi terek/középületek; alkonygazdaság; alkonygazdaság - tudás társadalom; e-alapú információs rendszerek.
- Pilot akciók értékelése: a pilot tevékenységek partnerenkénti értékelése és közös **összehasonlító értékelő tanulmány** elkészítése valósult meg.
- ToolBox: A **legjobb pilot programok** kiválasztása, az azok keretében kidolgozott megoldások, eszközök, **módszertanok összegyűjtése**, leírása partnerenként és összesítve történt meg.
- Politikai ajánlások, hosszú távú megvalósítási javaslatok elfogadására is sor került: a partnerek a számukra leginkább releváns, ún. eszköztárakban foglalt megoldásokat a **nemzeti és helyi döntéshozatal számára ajánlásként** mutatták be, illetve megvalósítási terveket dolgoztak ki.

Fő tevékenységek

A projekt 1. szakaszában, **2009-ben megtörtént a helyzetfeltárás**. Újbudán 2009-ben, **1.240 fős** célcsoport megkérdezésével, **reprezentatív mintán** a TÁRKI Zrt. és a BME Szociológia és Kommunikáció Tanszéke végezte el **átfogó kutatás** keretében a **pontos igényfelmérést**, melyen alapult a projekt konkrét, rövidtávú céljainak meghatározása.

A helyzetfeltárás eredményei alapján **dolgozták ki** a partnerek a **pilot projekteket**, amely alapján jön létre a projekt **fő kimeneteként a letesztelt módszerek, megoldások és gyakorlatok eszköztára**. Az eszköztárban foglaltak alapján a projektpartnerek **javaslatokat** fogalmaztak meg mind a **helyi**, mind az **EU-s döntéshozók számára**.

A projekt nagy hangsúlyt helyezett a **disszeminációra** és a **jó gyakorlatok** megismerésére, ennek megfelelően **minden partner régióban roadshow** típusú rendezvény valósult meg. A

szolgáltatás-fejlesztés érdekében a helyi érintettek bevonását az ún. **helyi stratégiai platformok biztosították**. Ezen felül **három tanulmányút** (Genova, Maribor, Sopot) és **három nemzetközi workshop** (Treviso, Genova, Freiburg) támogatta a sikeres megvalósítást.

A fokozott **kommunikáció** (szórolapok nemzetközi és helyi szinten, hírlevelek, szakmai publikációk stb.) szintén része volt a megvalósításnak.

A Program egyik kiemelten sikeres pilot projektje volt a **60+ Kedvezménykártya pilot**.

A Program keretében megvalósított pilot projektek jelenleg a 60+ Program keretében működnek tovább.

Senior Capital Projekt

Újbuda Önkormányzata második, idősügyi témában indított Európai Uniós projektje elsősorban az 50-60 év közötti másodsorban a 60 év feletti polgárok gazdasági szerepvállalását kívánja támogatni. A projekt legfőbb célja, hogy a piaci szereplők alapos vizsgálata után olyan pilot projektet dolgozzon ki, amely eredményesen támogatja az ötven év feletti kerületi polgárok munkavállalását.

Mintegy a Q-AGEING Program folytatásaként, az Újbuda 60+ Programmal összhangban kerül megvalósításra a kerületben 2012. szeptember 1. – 2014. december 30. között (29 hónapos időtartamban) a Senior Capital Projekt.

A Projekt alapvető céljai:

- A közép-európai régió versenyképességének növelése
- A gazdasági versenyképesség alapfeltételeként megjelenő minőségi munkaerő képzéséhez/fejlesztéséhez való hozzájárulás
- A demográfiai folyamatok negatív hatásainak enyhítése, különös tekintettel az idősödő társadalom problémájára
- Az időskorú lakosság gazdasági és szociális szerepének erősítése
- Helyhatóságok kapacitásfejlesztése a közszolgáltatások terén, figyelembe véve a költségvonzatokat
- A „tőketartalékként” megjelenő idős lakosság tudásfejlesztésének javítása megfelelő keretfeltételek megteremtésével

A Projekt specifikus céljai:

Olyan keretrendszer megteremtése az 50+ generáció tudástőkéjébe való befektetés révén, amely lehetővé teszi az öregedő társadalomban rejlő gazdasági és társadalmi potenciálok jobb kiaknázását és hozzájárul a tudásalapú gazdaság kialakításához / kiteljesítéséhez.

A projekt közvetlen célja tehát, hogy az idősek számára meghatározza a tudásfejlesztéshez szükséges peremfeltételeket annak érdekében, hogy:

- Aktív részt vállaljanak a gazdaságban a munkaerő-piaci re-integráció révén (pl. önfoglalkoztatás);
- Aktív részt vállaljanak a közszolgáltatásokban, különös tekintettel az erőforráshiánnyal küzdő szolgáltatásokra.

A projekt célcsoportjai:

- 50 év feletti lakosság
- partner önkormányzatok
- szociális, oktatási, egészségügyi ellátó intézmények
- vállalatok, amelyek az időseket foglalkoztathatják

A projekt (várható) fontosabb eredményei:

- A szükséges tudás biztosítása az aktív idősek számára gazdasági/társadalmi aktivitásuk növeléséhez
- Azon piaci és közszolgáltatási „rések” feltérképezése, ahol érdemben részt vállalhatnak az aktív idősek
- Egy innovatív keretrendszer megteremtése az idősek helyi gazdaságba és szociális rendszerekbe való integrálása érdekében
- A helyhatóságok szerepének újraértelmezése annak érdekében, hogy reagálni tudjanak az idősödő társadalom adta kihívásokra / lehetőségekre

Senior Capital pilot projekt:

Újbuda Önkormányzata nem csak a projekt keretéig és időtartamáig kíván foglalkozni a kerületben élő 50 felettiiek támogatásával. A seniorok álláskeresésének támogatása, helyzetük javítása olyan cél, amelyet csak hosszú távon fenntartható és működő rendszer kialakításával lehet megoldani. A tartós támogató rendszer kiépítésében Újbuda nemcsak a projekt adta lehetőségekre, hanem további önkormányzati forrás bevonására, valamint civil, egyéb kormányzati és for-profit szervezetek bevonására és támogatására is épít.

1. Pilot projekt

Újbuda Önkormányzata a Senior Capital projekt megvalósításának legfőbb elemeként egy ún. pilot projektet készített amely - a projekt keretében - 2014. áprilisában lezajlott kutatás eredményei és Újbuda Önkormányzat munkatársai által megkérdezett további, közel 300 fő igényei alapján került összeállításra. (A kutatásról készült tanulmány többek között kimutatta, hogy az 50-64 éves nem nyugdíjas, újbudai lakosok 28 százaléka munkanélküli.)

A pilot projekt célja az, hogy segítse és képessé tegye az 50+ és 60+ munkavállalókat munka ill. állás szerzésére.

A projekt támogatásával beszerzett szolgáltatások elsősorban tanfolyami formában megvalósuló képzések, valamint készségfejlesztési tréningek és kompetencia valamint tudásfelméréssel foglalkozó vizsgálatok.

A pilot tartalma

- kezdő és haladó 20 órát meghaladó számítógépes oktatás
- kezdő, újrakezdő és haladó 20 órát meghaladó nyelvi képzések (elsősorban angol, másodsorban német nyelven)
- önmenedzselés, önéletrajz írás és a legfrissebb álláskeresési technikák oktatása
- öngondoskodás és praktikus (a mindennapokban használható) vállalkozói ismeretek oktatása

A pilot keretében zajlott képzési progra – amely kompetencia, tudásfelmérés, valamint személyiségteszt megírásával kezdődött és végződött - 2014. április 28. és 2014. június 5. között zajlott le. A résztvevők és a trénerek, oktatók részéről is egyértelműen sikeresnek mondható képzést, 93 jelentkezőből 65 fő végezte el sikeresen.

2. Külső források és partnerek

A projekt sikeres megvalósításához Újbuda Önkormányzata egy stakeholder munkacsoportot hozott létre. A csoport felállításának célja, hogy a munka világának - lehető legteljesebb- mikro és makrokörnyezete megtalálható legyen, olyan szereplők bevonásával akik képesek a projekt céljainak megvalósítását és fenntartását segíteni és támogatni.

A projekt stakeholder csoportja az alábbi szervezetekből áll össze:

1. IBM Hungary
2. Újbudai Pedagógiai Intézet
4. Fővárosi (és XI. kerületi) Munkaügyi Központ
5. Pannonwork Zrt. (állás és munkaközvetítéssel foglalkozó for – profit szervezet)
6. Emberi Erőforrások Minisztériuma
7. Nemzetgazdasági Minisztérium (Foglalkoztatáspolitikáért Felelős Államtitkárság)
8. A célcsoport képviselője (50+ kerületi polgárok)
9. Újbuda Prizma (állásközvetítéssel is foglalkozó önkormányzati szervezet)

Az IBM Hungary és a Pannonwork Zrt. további feladatot is vállalt. 2013. november és 2014. január közötti időtartamban 50 fő jelentkező részére külön a középfokú és a felsőfokú végzettségűek számára olyan, - a projekt kutatási eredményeire épülő és a pilot céljaival összhangban lévő- képzési programot szervezett, amely lehetőséget biztosított a

résztevőknek hasznos tudás és valódi tapasztalatok megszerzésére (pl. valódi, professzionális állásinterjúval való részvétel és annak kiértékelése megbízói oldalról)

Fentiekén kívül a további partnerségi kör az alábbiak szerint került összeállításra:

1. A projekt céljával azonosulni tudó, a megvalósításában érdekelt kerületi és nem kerületi gazdálkodó szervezetek bevonása, szerepük megtalálása
2. Szakmai vagy támogatási célból bevont kormányzati szervezetek (pl. munkaügyi központ, minisztériumok és további önkormányzatok)
3. Egyéb projekten keresztül további források biztosítása a Senior Capital projekt folytatásának megvalósítására.

A stakeholder csoport feladatai:

- Szupervíziós feladatok, szakmai célkitűzések és elképzelések véleményezése. (A projekt célcsoportján kívül a munka világának többi szereplőjének (pl. minisztériumok, for-profit szervezetek, munkaügyi központ, stb.) bevonása lehetőséget teremt a különböző szempontok megismerésére, a projekt megfelelő irányú fejlesztésére.
- A projektet támogató kiegészítő programok szervezése (pl. részvétel a kommunikációs kampányban)
- A projekt fenntartásának segítése, különböző együttműködések kialakításával.

3. Az Önkormányzat egyéb forrású támogatása a 2014. évben (olyan programok és szolgáltatások, amelyeket pénzügyi vagy tartalmi okból nem a projekt pénzügyi keretein belül kerülnek megvalósításra, hanem az Önkormányzat saját költségvetéséből)

3.1. 50+ Álláskereső Klub az Újbudai szenior Programközpontban

A célja, hogy a munkanélküliek ki tudják cserélni a tapasztalataikat valamint itt kaphatnának helyet az alábbiak is:

- Lelki háttérszolgáltatás biztosítása (csoportjelleggel): önismeret, motiváció, hatékonyság és önbizalom erősítő programok
- Előadások amelynek keretében megismerhetik a közösségfejlesztés, „Szívességbank (Q-AGEING projekt)” az önkéntességen alapuló aktivitás és programok elveit és tapasztalatait, amelyeket fölhasználhatnak saját életükben
- Egyéb alkalmi előadások (esetleg ismétlésük) vagy rövidebb előadás sorozatok (ld. Oktatás)

3.2. Ingyenes internet használat (az Újbudai Szenior Programközpontban)

3.3. Nyelv és informatikai tanfolyamok (2014. október)

A pilot és a projekt folytatása

Újbuda Önkormányzata a projektben megszerzett tudás, eredmények és tapasztalatok felhasználásával folytatni kívánja a projekt céljával és tartalmával egyező Újbuda 50+ Programját a projekt lezárását követően.

A Program olyan rendszerként működne, amelyben megtalálhatóak lennének a célcsoport álláskeresését támogató programok, szolgáltatások, a működést segítő infrastruktúra és finanszírozás, kommunikáció, stb. – biztosítva a szervezett segítséget a célcsoport számára.

Ennek érdekében már 2014. július első hetében, a pilot befejeztét követően Újbuda elindította saját szervezésű és finanszírozású ún. „50+ Klub” akcióját. A program, együttműködve az önkormányzat más szervezeteivel havi rendszerességgel különböző előadásokkal és háttérszolgáltatásokkal (pszichológiai szolgáltatás, ingyenes internet-használat, kiemelt figyelem álláskeresésben) támogatja a célcsoportot.

Folytatásként ősszel pedig elindulnak azok a nyelvi és számítógépes képzések amelyekre a visszajelzések szerint nagyobb óraszámban lenne szükség.

Újbuda hosszú távú elképzelései röviden, négy pontban foglalhatóak össze.

- A célcsoport tudásának és képességeinek fejlesztése
- A célcsoport foglalkoztatásának támogatása és növelése kommunikációs eszközökkel (pl. a társadalom figyelmének felhívása az 50 év feletti foglalkoztathatóságának előnyeire)
- Az ötven év feletti kerületi polgárok álláshoz és munkához juttatása önkormányzati segítséggel (pl. szociális szövetkezetek létrehozása)
- Az 50+ Program működtetéséhez és eredményességéhez szükséges környezet kialakítása (struktúra, finanszírozás, társulások, kapcsolódások más szervezetekhez pl. a tapasztalatok megszerzése, jó gyakorlatok megismerése céljából)

4.7 Hajléktalanok

A hajléktalanok speciálisan urbánus jellegű célcsoportot alkotnak, jellemzően városok, de leginkább a főváros közterületein, vagy nem lakás célú helységeken élnek.

A hajléktalanok becsült száma Magyarországon 20-40 ezer fő között van. A Menhely Alapítvány adatbázisára épülő adatközlése szerint, az elmúlt öt év alatt legalább 48 ezer ember volt kénytelen hosszabb-rövidebb ideig közterületen éjszakázni, vagy hajléktalanok szállását igénybe venni. Ez az adat egyben azt is jelenti, hogy hátrahagyott gyerekeikkel, közvetlen családtagjaikkal együtt öt év alatt legalább 100 ezer embert érintett közvetlenül a hajléktalanság Magyarországon. Ennél is jóval nagyobb számot kapunk, ha számba vesszük a

lakhatásukban közvetlenül veszélyeztetett (pl. szívességi lakáshasználó, hiteltartozás miatt kilakoltatás által fenyegetett, nem lakás célú épületben élő) embereket, családokat.

A fővárosban közelítőleg 9 ezer hajléktalan ember él. Közülük 2012-ben 3.000 ember lakott átmeneti szállókon vagy családok átmeneti otthonában, 2.500 ember éjszakai menhelyeken töltötte éjszakáit. Az év folyamán a főváros legtöbb forgalmas közterületét érintően célzottan folyt a hajléktalan emberek felkutatása, és számukra a fővárosi ellátórendszerben a szabad férőhelyeken való elhelyezés biztosítása.

A hivatalos nyilvántartások szerint az országban egy időben közel tizenegyezer otthontalan embernek nyújtanak szállást az ellátó intézmények. **Budapesten a hivatalosan engedélyezett férőhelyek száma 2012. decemberében 5.500 (átmeneti szállón 3.000, éjjeli menedékhelyen 2.500), míg vidéken 5.200 (átmeneti szállón 2.600, éjjeli menedékhelyen 2.600) volt.**

A Menhely Alapítvány „Február 3” Munkacsoportja 2013 márciusában publikált gyorsjelentése a 2013 februárjában elvégzett felmérésük eredményeit dolgozta fel és tette közzé. A kérdőíves felmérésében idén minden eddiginél több település, szervezet, illetőleg válaszadó hajléktalan ember (9.793 fő)⁴ vett részt, a szállókon alvók 70 %-a (6.706 fő).

A felmérés adataiból láthatjuk, hogy (a kérdőíves kutatás adatfelvétele napján, 2013. február 3-án) Budapesten a válaszadók 75 %-a szálláson lakott (1.057 ember élt közterületen és 3.166 ember aludt szálláson). Vidéken a válaszadóknak csupán 64 %-a lakott szálláson (2.030 ember élt közterületen és 3540 ember aludt szálláson). A kutatás eredményei azt mutatták, a válaszadó fedél nélküliek kétharmada vidéken él (34 %-uk Budapesten, 66 %-uk vidéki városban).

Miközben Budapesten hullámszerűen stagnált, addig vidéken folyamatosan növekedett az elmúlt öt év adatfelvételeiben az abba bekerülő közterületen élő fedél nélküli emberek száma. Számuk az adatrögzítések napján 2008-ban 2.565 (Budapesten 1.189, vidéki városokban 1.376), 2009-ben 2.862 (Budapesten 1.360, vidéki városokban 1.502), 2010-ben 3.068 (Budapesten 1.150, vidéki városokban 1.720), 2011-ben 2870 (Budapesten 1.150, vidéki városokban 1.720), 2012-ben 2.339 (Budapesten 876, vidéki városokban 1.463), 2013-ban 3.087 (Budapesten 1.057, vidéki városokban 2.030) fő volt. Az adatfelvétel rögzített adatai alapján elmondható, hogy még ezen a napon is országsszerte mintegy háromezer ember töltötte éjszakáját fedél nélkül. Vagyis fontos kiemelni, hogy a hajléktalanság nem csak Budapest problémája.

---

⁴ A válaszadó hajléktalan emberek: Budapesten 4.223 (szállón 3.166, utcán 1.057), vidéki városokban 5.570 (szállón 3.540, utcán 2.030), azaz országosan összesen 9.793 (szállón 6.706, utcán 3.087).

Célvizsgálatok szerint a hajléktalanszállókon élők kisebb része rendszeres munkajövedelemért dolgozik (25-35%), hasonló arányban található köztük alkalmi munkából élők. A kutatások szerint a hajléktalanok többségének életkora 38-44 év között van. A hajléktalan nők száma az elmúlt tíz évben becslések szerint megduplázódott, arányuk 25%-ra növekedett. A hajléktalanok számának valós és pontos meghatározása problematikus, ugyanis a fővárosban és közvetlen környékén sok ember él nem lakás célú helyiségekben, illetve önkényesen elfoglalt ingatlanban. Ezek az emberek nem „közterületen” élnek, lakáshelyzetük rendezetlensége és bizonytalansága miatt azonban hajléktalanoknak tekinthetők.

A legtöbb utcán élő hajléktalan ember a rendszeres és bejelentett munka világából gyakorlatilag ki van rekesztve. Esetükben a pénzkereset (és az alapvető létfenntartás) biztosítéka a kartonozásból, a guberálásból, illetve hajléktalan újságok eladásából származó bevétel. Azok a hajléktalanok, akik rendszeres szálláslehetőséghez jutnak, a munkavállalás szempontjából valamivel jobb helyzetben vannak. Bár bejelentett munkahely híján számukra is inkább a **fekete- illetve szürke "munkaerőpiacon"** adódik lehetőség.

A regisztrált álláskeresőként nyilvántartott hajléktalanok száma nem ad pontos képet a munkanélküli hajléktalanok valós számáról, mivel csak egy részük jelenik meg a regisztrációban. Ugyanakkor megfigyelhető, hogy az utóbb 3 évben a regisztrált fővárosi álláskereső hajléktalanok száma is jelentős mértékben növekedett. **A regisztrált fővárosi álláskereső hajléktalanok döntő többsége férfi, 36-50 év közötti, általános iskolát, vagy még azt sem végzett.**

A hajléktalanság kialakulásában több probléma játszik szerepet, ezért többirányú segítséggel, az egészségügyi, a szociális és a foglalkoztatási szolgáltatások összekapcsolásával lehet csak eredményt elérni. A **hajléktalanná válás okai közül a leggyakoribb a kapcsolati konfliktus,** gyakori ok továbbá az intézményekből való kikerülés (nevelőotthon, kórház, szociális intézmény, börtön stb.). Ennek részben oka lehet az is, hogy a kórházi ágyak számának csökkentése nem járt együtt a pszichiátriai, valamint a szociális intézményi férőhelyek meghatározott mértékű növelésével. Ugyancsak növekedni látszik a gazdasági (jövedelmi, munkaerő-piaci) okokból bekövetkező hajléktalanság aránya.

A hajléktalanok kapcsán mérhető fővárosi véleményeket, attitűdöket vizsgáló „Hajléktalanok Budapesten” elnevezésű kutatási program fő megállapítási közé tartozott, hogy **a budapesti polgárok többsége, bár zavarja őket az utcán fekvő hajléktalanok látványa, támogatja a hajléktalanok megélhetési stratégiáit.** Azon megkérdezettek többsége, akik közvetlenül pénzzel is támogatják a hajléktalanokat, havonta 1-3 alkalommal teszik ezt, míg azon budapestiek harmada, akik természetbeni adománnyal (élelmiszerrel, ruhával, takaróval stb.) támogatják a hajléktalanokat, félévente, negyede ritkábban teszi ezt. A természetbeni adományokkal segítő válaszadók közel harmada félévnél gyakrabban támogatja a

hajléktalanokat ebben a formában, bár csupán 3%-uk vallott úgy, hogy heti rendszerességgel teszi ezt. Napjainkban többféle, hajléktalanok által árusított újság is forgalomban van (Fedél nélkül, Flaszter stb.), melyekről a fővárosiak közel fele vallott úgy, hogy szokta vásárolni valamelyiket. A többség nem fogadja el az újságot a pénzéért cserébe, vagy van, amikor elfogadja, van, amikor nem. Azok többsége, aki elfogadja az újságot ilyen helyzetben a hajléktalan árusítótól, csak átfutja a lapot, míg harmaduk alaposan átolvassa.

A fővárosi polgárok elsősorban munkát adnának a hajléktalanoknak, illetve különféle intézkedésekkel a munkavállalásukat segítenék elő, és a munkáltatókat is szívesen támogatnák abban az esetben, ha hajléktalanokat foglalkoztatnának. Az utcán élő emberek gyakran nem, vagy nem piacképes végzettséggel rendelkeznek, ezért a budapestiek hasznosnak tartanának a részükre kialakított átképzési programokat is, amellyel szintén elősegíthetik a munkába állásukat. A hajléktalanok lakhatási helyzetének megoldását is fontosnak ítélik a budapestiek: ezt a problémát elsősorban **további hajléktalanszállók építésével, több férőhely kialakításával** orvosolnák.

A hajléktalanok rossz higiénés körülményeik és hiányos táplálkozásuk miatt különösen veszélyeztetettek a fertőző betegségek (hepatitis, TBC stb.), valamint fagyások és fekélyes szövődmények tekintetében. **A beteg hajléktalan emberek elérése, egészségügyi ellátáshoz való juttatása, betegségekből való lábadozásuk feltételeinek biztosítása – otthon hiányában – az egészségügyi és a szociális ellátó rendszerek feladata.**

A hajléktalan-ellátás **fővárosi feladat.** Mivel számuk Újbudán is évről-évre növekvő tendenciát mutat, így ellátásuk egyre jelentősebb feladat, ezért az **önkormányzat vállalt feladatként**, saját hatáskörben **aktív** szerepet vállal a helyzet kezelésében.

A kerületben életvitelszerűen élő, illetve rendszeresen tartózkodó hajléktalan emberek száma 400 fő körül mozog, bár számuk erősen változó képet mutat. Az megállapítható, hogy a hajléktalanok száma azzal párhuzamosan növekedett az utóbbi években, a külső kerületekben, ahogy a belvárosi részekről kiszorultak. Az újbudai utcai szociális munkát végző szolgáltatók kerületi ellátási területén több olyan hajléktalan ember is él (Duna-part), akik bár fedett, de lakhatás céljára kevésbé alkalmas építményekben, elhagyatott, romos házakban, rossz minőségű, vagy saját maguk által épített sátrakban éjszakáznak melyek, fűtetlenek és beáznak. A kerületi hajléktalanok másik rétege éjszakáit is a nyílt utcán, parkokban, lépcsőházak bejáratánál, aluljárókban tölti. Mindkét csoport tagjai fokozott életveszélynek vannak kitéve, ha nem jutnak megfelelő felszereléshez. A kerületre jellemző, hogy a hajléktalanok kolóniákban, vagy kisebb csoportokban élnek. Kivételt a kertvárosi rész jelent, ahol jelentős a magányos hajléktalan emberek száma. A kerületben életvitelszerűen tartózkodó fedél nélkül élők ragaszkodnak életterükhöz. Ebből fakadóan elsősorban a helyben található ellátó intézményeket veszik igénybe. Az északi kerületrész központi helyszínéiként határozható meg a Kosztolányi Dezső tér, valamint a Móricz Zsigmond körtér, ahol elsősorban

a nappali órákban tartózkodnak a kerületi hajléktalanok, főként a téli hónapokban minimális az itt éjszakázók száma. Kiemelt helyszínekként továbbá a kerületben található aluljárókat is (Bocskai út, Dombóvári út). A hajléktalanok által a kerületben gyakran látogatott közterületek közé sorolhatóak a belső területeken elhelyezkedő parkok (Függetlenségi park, Feneketlen tó, Hamzsabégyi út melletti park, Gellért-hegy), ahol a nyári hónapokban rendkívül magas a fedél nélkül élő emberek száma. Gazdagrét és Budaörs közötti kerületrészen (Madar-hegy, Dobogódomb, Keserűvíz-forrás) a kerületi hajléktalanok többnyire elhagyatott faházakban, sátrakban élnek.

4.7.1 Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

Az utcai szociális munka szolgáltatást ellátási szerződés keretében a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Rimaszombat Utcai Szociális Központ (1115 Budapest, Rimaszombati út 15/a) biztosítja a kerületben. Fontos feladatuk a közterületeken élő hajléktalan emberek tájékoztatása. Ügyfeleiket írásban és szóban egyaránt igyekeznek tájékoztatni a hajléktalanellátó rendszeren belül igénybe vehető különböző szolgáltatásokról. Felhívják figyelmüket a nem hajléktalan-specifikus, ám hajléktalan emberek számára is igénybe vehető támogató intézmények (egészségügy, szenvedélybetegeket segítő szolgálatok, munkaügyi központok, mozgássérülteket támogató alapítványok stb.) igénybevételének módjáról. Amennyiben az ügyfél igényli, munkatársaik közreműködnek a hivatalos ügyek intézésében, segítenek a hivatalos nyomtatványokat beszerezni, kitölteni, benyújtani, elvesztett hivatalos iratokat pótolni. Munkájuk során az iratpótláson túl segítséget tudnak nyújtani a különböző nyugellátások illetve tartós lakhatást biztosító intézményben történő elhelyezések elintézésében is. A különböző pályázatok segítségével klienseik részére munkásszálló-támogatást is tudnak biztosítani.

Krízisintervenciós munkájuk során életveszély, kihűlés esetén a szociális munkások kórházba, egészségügyi ellátáshoz vagy egyszerűen fűtött éjjeli szálláshoz juttatják az ügyfelet.

Az Utcai Gondozó Szolgálat 2013-ban 416 hajléktalan embert vett gondozásba. Ügyfeleik kisebb hányada nő, nagyobb része férfi. Jellemzően magas a középkorú (40-59 év közöttiek) gondozottak száma, akik jelentős részben hosszú évek óta életvitelszerűen közterületen tartózkodnak. A XI. kerületi utcai szolgálatok klienseinek száma az elmúlt évben fokozatosan növekedett.

A hajléktalan emberek nappali ellátása szolgáltatást ellátási szerződés keretében két szolgáltató, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Rimaszombat Utcai Szociális Központ és a Fiatalok Önszolgáltató Egyesülete biztosítja a kerületben.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Rimaszombat Utcai Szociális Központ– Szociális Alapszolgáltatásokat Nyújtó Integrált Intézményének adottságai nappali ellátás biztosítására, valamint időszakos férőhelyek kialakítására adnak lehetőséget. A Központ integrált intézménnyé alakult át: két utcai gondozó szolgálattal és egy, a krízisidőszakban nyitva lévő éjjeli menedékhellyel bővült. A Központ napi forgalma 50-80 fő között mozog. Ügyfeleik jelentős része a XI. és a XXII. kerületben utcán vagy viskókban,

önmaguk által épített faházakban, barlangban, sátorban, lépcsőházakban élő hajléktalan emberek. Az integrált intézményben nappali ellátás (50 fő) biztosítására, időszakos férőhelyek (15 fő) kialakítására adtak lehetőséget illetve utcai gondozó szolgálat működik.

A Szociális Központ ügyfélforgalma naponta 50 és 70 fő között mozog, a krízisidőszakban magasabb (60 és 80 fő közötti), a nyári hónapokban azonban csökken. Az elmúlt évekhez képest az intézmény szolgáltatásait igénybe vevők száma emelkedett, a tavalyi évben összesen 18.916 alkalommal vették igénybe. Ügyfeleik jelentős hányada férfi (75%), kisebb része nő. Klienskörük jelentős hányada középkorú.

Éjjeli menedékhely

Az elmúlt évek gyakorlatához hasonlóan 2013-ban is megnyitották éjjeli krízisférőhelyüket, amely valóban a krízishelyzetek megelőzésére szolgál, lehetőséget biztosítva az utcai szociális munkásoknak arra, hogy gondozottjaiknak megfelelő körülmények között nyújtott pihenésre adjanak esélyt. A 15 férőhelyüket elsősorban az utcai gondozó szolgálatok krízishelyzetben lévő ügyfelei részére tartják fenn. Az éjjeli menedékhely 2013 téli hónapjaiban összesen 86 fő részére nyújtott ellátást, ügyfeleik összesen 1.637 vendégéjszakát töltöttek náluk. A krízisidőszakban egy-egy éjszaka 10-15 fedél nélkül élő ember vette igénybe férőhelyeiket.

A **Fiatalok Önsegítő Egyesülete** (1114, Budapest Major u. 37.) **hajléktalan nappali melegedőjében** a 2013. évben a hajléktalan nappali melegedőjében 24.735 fő rászoruló részére biztosított szolgáltatást. Ez 255 napos nyitva tartást figyelembe véve napi 97 fő ellátottat jelent. Hajléktalan átmeneti szállásuk 365 nap nyitvatartással az engedélyezett 19 férőhely maximális kihasználtsággal működött, így létszámadataik szerint 8.232 éjszakát töltöttek gondozottjaik a szálláson.

Az intézmény szolgáltatási körében a fürdési, mosási lehetőség, értékmegőrzés, ruhasegély, valamint étel biztosítása mellett, szociális és más szaktanácsadási tevékenységet, valamint személyes gondozást is biztosított. A nappali melegedő ügyfelei közül 90-en rendelkeznek kerületi tartózkodási vagy lakcímmel, átmeneti szállásuk lakói - néhány kivételtől eltekintve - többségében kerületi tartózkodási címmel rendelkeznek. Tavalyi évben 85 kerületi lakcímmel, tartózkodási, levelezési címmel rendelkező rászoruló látogat el. Ez a létszám évente 10-15 fővel emelkedik. A nappali melegedőben az ellátottak számára ételt biztosítanak, ami 24.735 adag étel kiosztását jelentette 2013-ban.

5. Fő esélyegyenlőségi problémapontok meghatározása célcsoportok szerinti bontásban

5.1 Nők

1. A családi szerepek tradicionális értelmezése a nőket gyereknevelési és háztartási feladatokra bízta, amelyet azonban a modern társadalom nem, vagy csak kevésbé ismer el aktív munkavégzőként. Sok nő számára ez elfogadható, a társadalmi tradíciónak megfelelő. Azonban Magyarországon is egyre több nő és férfi gondolja úgy, hogy a tradicionális szerepfelosztások megoszthatóak. A tradicionális nemi szerepértelmezésből fakadó kiegyensúlyozatlanság, a nemek közötti **egyenlőtlen családi feladatmegosztás** következménye a nők „harmadik műszakja”. Ez részben naponta több órányi többlet munkaterhelést eredményez, részben a gyermeknevelés kizárólagos világába szorítja a nőket, munka és önálló jövedelem nélküli, függő helyzetbe kényszerítve. Ez alapvetően gátolja a nők önkiteljesedését, rontja nyugdíjkiállításukat, egyszülős család esetén pedig a szegénység elnőiesedéséhez vezethet. A gyermekvállalás, a **munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás** nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. *(Például a munkahelyi továbbképzéseknél a fiatal nők sokszor azért kerülnek hátrányba, mert a munkaadó eleve kalkulál, a várható gyermekvállalás miatt munkából való kiesésükkel.)* A kisgyermekesek munkahelyi beilleszkedését nehezíti, hogy a **munkahelyi családbarát modellek**, a rugalmas munkavégzési lehetőségek és a gyestről való **visszatérést segítő munkaadói szolgáltatások** nem terjedtek el. **A gyesen lévő nők szakmai ismereteinek folyamatos frissítése egyáltalán nem megoldott.**
2. **A jövedelmek egyenlőtlenségében** is megjelenik a nők hátrányos megkülönböztetése. Egy fővárosi nő jövedelme az ugyanazon pozícióban dolgozó férfi jövedelmének átlagosan **79 %-át⁵ éri el. A munkahelyi előmeneteli lehetőségek**

---

⁵ a BérBarométer kutatói adatbázis bruttó 21%-os nemek közötti bérrést közöl a főváros vonatkozásában 2007. vonatkozásában (forrás: www.berbarometer.hu). Ugyanakkor a Mercedes bérinformációs rendszer fővárosi adatként 14 %-os bérrést közöl, mint 2009-es adatot, de ez a kevésbé megbízható (forrás: www.merces.hu).

egyenlőtlensége tapasztalható az ún. „üvegplafon szindrómánál” is. Ez a jelenség azt takarja, hogy a munkahelyi ranglétrán való előmenetelnél a nők karrierútja „láthatatlan” falakba ütközik.

- 3. A nők egyedi szükségleteinek megfelelő szempontok a szolgáltatási rendszerek szervezésben kevésbé jelennek meg.** *(A szolgáltatók, kulturális intézmények nyitva tartása, rendszere nem alkalmazkodik a nők családi kötelezettségekből eredő időbeosztásához, a szociális szolgáltató rendszer nem ösztönzi, hogy a családi kötelezettségekből a férfiak a nőkhöz hasonlóan kivegyék a részüket.)*
- 4. A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják.** A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges probléma a **bölcsődei férőhelyek** elégtelen száma. Ez nagymértékben akadályozza a gyesről való visszatérést, még abban az esetben is, amikor a női munkavállalót visszavárja a munkahely. **Különösen a gyermeküket egyedül nevelők számára nehéz a szülői és a munkahelyi feladatok összeegyeztetése, ezért az őket támogató szolgáltatások működtetése különösen fontos.**

5.2 Mélyszegénységben élők

- 1. A pénzbeli szociális ellátások hatásossága nem mindig megfelelő.** Arra kell törekedni, hogy az ellátások a ténylegesen rászoruló népesség minél szélesebb körét ériék el és a jogosulatlanul igénybe vett ellátások aránya minél alacsonyabb legyen.
- 2. A kerület egyes rendezetlen (kül)területein az emberek jelentős része lakás céljára nem alkalmas helyiségekben,** építményekben él, ők gyakorlatilag szintén hajléktalannak tekinthetők. *Ezek a területeken jellemző az infrastruktúra szinte teljes hiánya, a közszolgáltatások és információk rossz elérhetősége.*
- 3. A szociokulturális hátrányok a kerületi alacsony státuszú népesség jelentős részénél súlyos beilleszkedési zavarok** forrásai lehetnek. *(Például, ha a nem felvilágosított fiatal nincs tisztában a dohányzás, az alkohol, a drogok veszélyeivel, akkor kiemelten veszélyeztetett a szenvedélybetegségek által.)*
- 4. A komfort nélküli önkormányzati bérlakások** aránya relatíve magas (10%) a kerületben.

5.3 Romák

1. Az **előítéletek** és az azokból fakadó nyilvánvaló diszkrimináció a roma népesség társadalmi integrációjának egyik legfőbb akadálya. Az aktív korú fővárosi roma népesség jelentős része a legális, nyílt munkaerőpiacon jellemzően rövid idejű, kiegészítő munkához jut.
2. A romák **nyílt-munkaerőpiaci integrációját jelentősen korlátozza** a roma népesség alacsony iskolázottsági szintje is.
3. A fővárosban többször megjelent a **nyílt diszkrimináció**, például a szórakozóhelyek egy részén a roma fiatalokat rendszeresen nem engedték be. *(Az elmúlt években az Egyenlő Bánásmód Hatóság több ilyen jogsértő gyakorlat nyomán is szabott ki hatósági bírságot a fővárosban.)*
4. Sok jó képességű roma fiatal morzsolódik le az iskolarendszereből a szociokulturális hátrányok ledolgozását segítő, célzott iskolai felzárkóztató programok és a hátrányokat kompenzáló eszközök hiánya miatt *(pl. ösztöndíjprogramok, tanoda stb.)*.
5. Kevés a felnőtt romák **képzettségbeli deficitjeinek** csökkentésére szervezett, foglalkoztatási és szociokulturális hátrányokat célzottan csökkentő munkaerő-piaci program.
6. A fővárosban élő roma fiatalok jelentős része elszakadt kulturális identitásától, a roma kultúra hagyományaitól. **Kevés** az olyan **szervezett program**, amely a **roma kultúra értékeivel**, hagyományaival, szokásaival megismertetné őket. Pedig a roma kultúra identitásképző ereje és sokszínűsége jelentős értékeket mutathat fel az etnikai alapú megbélyegzéssel szemben. E mellett kevés kulturális program mutatja be a roma kulturális értékeket úgy, hogy az a többségi kultúra tagjai számára is megbecsülést válthatna ki. Gyakori a problémák etnicizálása, egy-egy szociális vagy egyéb társadalmi probléma összekapcsolása a roma identitással.
7. A **félelem az előítéletességtől, az ismeret- és bizalomhiány** szintén távolságtartó tényező, és szintén akadálya a partnerségi megközelítés kialakításának, a társadalmi kohézióknak. *(Például: roma nagyszülő nem mer az unokáért menni az óvodába, mert fél, hogy a gyermeket majd csúfolják ezért.)*

5.4 Fogyatékossággal élő, tartósan egészségkárosodott emberek

1. **A fizikai környezetben található akadályok** a mozgásukban korlátozott emberek számára markáns és sok esetben leküzdhetetlen akadályt jelentenek. Ezek nemcsak a közterületeken való mozgást akadályozzák, hanem a közösségi szolgáltatásokat biztosító intézmények közvetlen környezetében és az intézmények belső terében is jelen vannak. Így korlátozzák a közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

-
2. **Az információs és kommunikációs akadályok** elsősorban az érzékszervi fogyatékos emberek szolgáltatásokhoz való hozzáférését nehezítik meg. A közösségi információk továbbítására és a közösség tájékoztatására szolgáló eszközök a legtöbb esetben nem alkalmasak arra, hogy az érzékszervi károsodással élő emberek számára is biztosítsák a tájékozódás lehetőségét. Az információszoigálató felületeken kevés helyen jelenik meg a látás- vagy hallássérült emberek igényeit is figyelembe vevő információs szolgáltatás. A súlyosan fogyatékos emberek mellett a funkciókieséssel vagy -csökkenéssel érintettek (például idősek) szempontjai sem jelennek meg az információközlésben. *(Például, az apró betűs szövegek alkalmazása a gyengénlátó emberek számára ugyanolyan olvashatatlanná teheti az információt, mintha vakok lennének.)* Ahol a hivatalos információközlés **bonyolult, nehezen értelmezhető**, az értelmi fogyatékos emberek számára gyakorlatilag lehetetlen az autonóm értelmezés, s ez jelentős akadályokat gördít önálló életvitelük elé. *(Példa erre a különböző közüzemi számlák és értesítő levelek sajátos, sokszor az ép értelmű emberek számára is nehezen kibogozható nyelvezete.)*
3. **Kívül reked a modern információs társadalom nyújtotta lehetőségeken** az érzékszervi fogyatékossgal élő emberek jelentős része. **Az internetes tartalmak többsége számukra nem teljes értékűen hozzáférhető.** Csak töredékük jut hozzá olyan informatikai eszközökhöz, amelyek **speciális kialakításukkal** lehetővé teszik a hálózatok igénybevételét. A világhálón található hatalmas mennyiségű információt az érzékszervi fogyatékossgal élő emberek csak akkor képesek hasznosítani, ha a megjelenő tartalmak az általuk használt speciális informatikai eszközökkel kezelhetőek. *(Például, hiába rendelkezik egy vak ember megfelelő felolvasószoftverrel és ismeri is annak kezelését, ha az interneten általa keresett információk nem érhetőek el olyan formátumban, amelyet a felolvasó szoftver kezelni tud.)*
4. **A közösségi szolgáltatások jelentős része nem érzékeny a fogyatékos emberek speciális szükségleteire.** *(Példa erre a orvosi rendelőben hangszóróval behívott halláskárosult személy, vagy a láb nélküli, de közösségi sportpályán edzeni kívánó paraolimpikon problémája).*
5. Hiányoznak a baleset vagy betegség következtében fogyatékossgá váló emberek **megváltozott élethelyzethez való alkalmazkodását segítő szolgáltatások.** Esetükben a fogyatékossg egy teljesen új élethelyzetet eredményez, amelyhez érzelmileg, életvitelükben, interperszonális kapcsolataikban, munkavégzésükben egyaránt alkalmazkodniuk kell. Ehhez olyan, jelenleg hiányzó, segítő szolgáltatások szükségesek, amelyek a veszteség-feldolgozás mellett elősegítik az új élethelyzethez való alkalmazkodást.
6. **Az iskolarendszerben** nem érvényesül a fogyatékos emberek **szabad**
-

iskolaválasztáshoz és integrált oktatáshoz kapcsolódó joga, hiszen az iskolák jelentős része nem akadálymentes, tantervében, szemléletében nem érvényesíti a fogyatékos tanulók szempontjait.

7. **A fogyatékos munkavállalók foglalkoztatási esélyegyenlősége sérül.** A munkahelyek jelentős része fizikai szempontból és problémaérzékenysége alapján is alkalmatlan fogyatékos munkavállalók fogadására.
8. A fogyatékos emberek számára **célzottan biztosított közösségi programok mennyisége és minősége nem kielégítő.**
9. Kevés a fogyatékos emberek közösségi **programokban való részvételét ösztönző kedvezmény.**
10. **A kerületben szolgáltatási hiányosságok jelentkeznek a tartósan egészségkárosodott emberek ellátása kapcsán.** A kerületben jelenleg nem biztosított a **pszichiátriai betegek nappali ellátása.** Továbbá a fogyatékos emberek **között a felnőtt autisták nappali elhelyezése, foglalkoztatása megoldatlan.**
11. **Közvélemény formálása, érzékenyítés, ismeretadás a fogyatékos emberek helyzetéről.**

5.5 Gyermek, fiatalok

1. A veszélyeztetett fiatalok **galerikbe sodródásának, kriminalizálódásának veszélye magas**, különösen a slumos és szegregált lakóövezetekben. Ezekben a területeken kevés az olyan közterületi felület, ahol a veszélyeztetett fiatalok olyan szervezett közösségi foglalkozásokban, sportolási lehetőségekben vehetnének részt, amelyek összekapcsolódnak a helyben elérhető szervezett segítségnyújtással.
2. A hátrányos helyzetű fiatalok gyakran **nem rendelkeznek alapvető testi, egészségügyi, szexuális ismeretekkel.** Ezért kiemelten veszélyeztetettek a szexuális úton terjedő és a szennedélybetegségek által. A prevenció és tájékoztató szolgáltatások hiányosságai miatt a gyermekvédelmi intézményekből kikerülő vagy alacsony szocializációjú gyermekek a legtöbb esetben **nincsenek tisztában a dohányzás, az alkohol, a drogok veszélyeivel.** A deviáns életmódot folytató, esetleg már szennedélybeteg gyermekek és fiatalok pedig **nem, vagy későn jutnak el a drogambulanciákra.**
3. **A fiatalok gyermekvédelmi intézetből** való kibocsátásuk után sokszor **„elvesznek”.** Sokan deviáns életmódot folytatnak, vagy a hajléktalanok táborát gyarapítják. Ennek fő oka, hogy az utógondozói és félutas szolgáltatások kapacitásai elégtelenek az utógondozási igények lefedésére. Az intézményben nevelt gyermekek gyakran az

intézmény zárt világában élnek, kevés az intézményen kívüli kortárskapcsolatuk. Sok intézeti nevelésből kikerült fiatalnak nincsenek megélt tapasztalatai a „külvilág működéséről”, a szabályrendszerekről, alapvető életviteli ismereteiket erősíteni szükséges. Az intézetekben kevés az önálló életre, pályaválasztásra, munkavégzésre való felkészítést célzó szolgáltatás, klubfoglalkozás, önsegítő csoport. Hiányos a pozitív életpálya-modell.

4. A veszélyeztetett gyerek és fiatal korosztály támogatásának, segítségének **intézményrendszere nem kellő mértékben fedi le a gyermek és fiatal korosztályokat**, és az ellátás spektruma sem megfelelő. A gyerekek 14 évesen számos intézmény látóköréből kikerülnek, a nyomkövetés lehetősége esetleges. Nincs kialakult rendszere a kortárssegítésnek, a veszélyeztetett fiatal korosztály „magára hagyottabb”, mint a gyermek korosztály. Nem intézményesült az ellátó és szolgáltató intézmények és szervezetek együttműködése.

5.6 Idősek

1. Az idősek valós igényeihez képest a **szolgáltatási kapacitások alultervezettek.** *(Például az idősothonok férőhelyeire várók létszáma tartósan magas.)* Jelentős problémák **jelentkeznek az izoláció által** fokozottan veszélyeztetett idősek **közösségi programokba való bevonása terén.** Alacsony fokú az otthonukból ritkán kimozduló idősek konkrét programokkal való közvetlen megkeresése, a programokban való részvételük ösztönzése. *(Például ingyenes vagy kedvezményes csoportos színház- és múzeumlátogatások szervezése egyedülálló idősek részére.)*
2. **A fizikai környezetben található és az információs-kommunikációs akadályok** az életkor előrehaladásával egyre komolyabb problémákat okoznak az idősödő embereknek. A fizikai és szellemi funkciók visszaesése leginkább a fogyatékos emberekéhez hasonló speciális szükségleteket generál.
3. **A fizikai akadályok** jelen vannak mind a közterületeken, mind a közösségi szolgáltatásokat biztosító intézmények belső terében. Ezek korlátozzák a mozgásszervi betegségben szenvedő idősek hozzáférését. A közterületeken különösen problematikus lehet, ha a közlekedésbiztonságnál nem veszik figyelembe az idősek speciális igényeit. *(pl. túl rövid idő alatt váltó közlekedés jelzőlámpák a gyalogátkelő-helyeken).*
4. A közösségi **információnyújtás nem érzékeny** az érzékszervi funkciók időskori csökkenésére. *(Példa erre az apró betűs számlák, a hirdetések, a gyógyszerekhez adott tájékoztatók elolvasásának és értelmezésének nehézsége.)*

5. **Az információs társadalomban való részvétel**, illetve azon keresztül a modern információs lehetőségek elérése az idős emberek számára nehéz, mert jellemzően nem rendelkeznek azokkal a készségekkel, tudással, amelyek az informatikai eszközök használatához, az internet eléréséhez szükségesek. *(Például hiába van a családban számítógép, ha az idős ember nem tudja azt önállóan kezelni.)*
6. **A szolgáltatások** jelentős része **nem érzékeny** az idősek speciális szükségleteire. *(Példa erre az életkori sajátosságoknak megfelelő szűrővizsgálatok hiánya, vagy a korszerű eszközök használatát idősek számára oktató tanfolyamok alacsony elterjedtsége.)*
7. Az egészségügyi szolgáltatásokat az idősebb emberek sokkal intenzívebben veszik igénybe. Különösen itt van elmaradás az információs **akadályok kompenzálásában**. Ez érinti az orvosi és egyéb ügyfélvárókat, a házi- és szakrendelők orvosi asszisztensi kommunikációját és a kórházi kommunikációt is.
8. **A generációk közötti együttműködést** ösztönző, **izolációoldó programok** kevésbé elterjedtek, ami különösen nagy problémát jelent az egyedülálló idősek esetében. *(Példa erre a „pótnagymama” program, amelynek keretében az egyedül maradt idősek kisgyermekes családokat segítenek gyermekeik megőrzésével.)*
9. **A dolgozni akaró idősek, és az idősödő munkavállalók foglalkoztatási esélyegyenlősége** sérül. Az idősödő munkavállalók számára a munkavállalásnál egyértelmű hátrányt jelentenek az **ismeretek frissítésének többletköltségei**, a **nagyobb betegségkockázat** és a magasabb jövedelemigény. A dolgozó idősödő emberek esetében a munkaadók jelentős része nem veszi figyelembe az életkori sajátosságokból fakadó, munkakörülményeket érintő igényeiket. Nem szervez számukra munkahelyi egészségügyi szűréseket, továbbképzéseket, nyugdíj-előkészítő programokat.

5.7 Hajléktalanok

1. **A szolgáltatási rendszer szétagolt erőforrásainak jelentős részét az egyes szolgáltatások látókörébe kerülő hajléktalan emberek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése köti le.** A lakhatási, szociális és munkaerő-piaci integrációt elősegítő **szolgáltatások kis kapacitásúak.**
2. A hajléktalan emberek sok esetben **egyáltalán nem férnek hozzá** azokhoz az információkhoz, amelyek a rendezett háttérrel bíró emberek számára könnyen hozzáférhetőek. Kevés a számukra az **utcán közvetlenül elérhető**, ingyenes információs és tájékoztató felület, amelyből értesülhetnek a friss közösségi szolgáltatási

lehetőségekről, programokról, felhívásokról. *(Például a szállókra rendszeresen nem járó hajléktalanok jelentős részét nem érik el a szállókra való beköltözés előtt kötelezően előírt szűrővizsgálatok. Körükben ezért sokkal nagyobb az esély a fertőző betegségek, pl. a TBC gyors terjedésére.)*

3. **Időszakos és kampányszerű** a hajléktalan emberekkel való széleskörű, célzott szolgáltatói kapcsolatfelvétel (leginkább a „hajléktalanszámlálások” alkalmával). Ennek egyik fő oka, hogy az utcai szociális munkát végző szolgáltatások relatíve kis **kapacitásúak és töredezettek.**
4. A hajléktalan személyek szolgáltatásokkal, ellátásokkal való **elérése kevésbé hatásos,** mivel gyakran **„eltűnnek”** a szolgáltatók látóköréből, illetve csak időszakosan vagy egyáltalán nem tűnnek ott fel. *(Például az egészségügyi ellátásban részt vevő gyakran nem képes megfelelően gondozottan megjelenni, így lemorzsolódik a kezelésről.)*
5. A sajátos élethelyzetből fakadó szükségleteket a szolgáltatások szervezésekor sokszor nem veszik figyelembe. Ez gyakran a **szolgáltatások megkettőzéséhez, ezen keresztül szegregációhoz vezet.** *(Például, az egészségügyi intézményrendszer akut ellátás után, a beteget lábadozni „otthonába bocsátja”. Ezért a szociális ellátórendszernek kell felvállalnia a lábadozó vagy krónikus beteg hajléktalanoknak szóló egészségügyi ellátás szervezését.)*
6. A **szolgáltatási környezet hiányosságai** eleve elriasztanak sok hajléktalant a szolgáltatások igénybevételétől. Sok esetben a hajléktalanok azért nem akarnak szállást nyújtó szolgáltatásokhoz fordulni, mert attól tartanak, hogy erősebb társaik elveszik maradék értékeiket, bántalmazzák őket.

6. Beavatkozási irányok keretrendszeré célcsoportok és szakmai ágazatok szerinti bontásban

6.1 Nem célcsoport-specifikus, vagy több célcsoportot érintő, ágazatok feletti intézkedések

1. **Készüljön és kerüljön megvalósításra egy kerületi középtávú komplex akadálymentesítési intézkedési terv,** amelynek hatására:
  - Csökkennek a fizikai és infokommunikációs akadályok az egészségügyi, oktatási, szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, kulturális intézményekben, az ügyfélszolgálatok közvetlen környezetében és belső tereiben, a közterületeken és közlekedési eszközökön. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
  - Növekszik az önkormányzati fenntartású intézményeknél az érzékszervi károsodásokat kompenzáló, illetve a könnyen érthető nyelvet alkalmazó információs és tájékoztató felületek száma. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
  - Növekszik az önkormányzati fenntartású intézményeknek az érzékszervi károsodásokat kompenzáló segédeszközökkel való ellátottsága. **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek)**
  - Növekszik az önkormányzati fenntartású intézményeknél a védett tulajdonságú csoportokba tartozó embereket az egészségügyi, szociális, kulturális, sport, idegenforgalmi ellátások és szolgáltatások igénybevételében-helyben segítő speciális szolgáltatások száma. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
  - A hivatalos önkormányzati nyomtatványok és dokumentumok könnyen érthető nyelv alkalmazásával kerülnek kialakításra. **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek, hátrányos helyzetű fiatalok, romák)**
  - Kezelhetőbbé válnak az önkormányzat, (vagy fenntartott szervezete) által működtetett telefonos információs szolgáltatások. **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek, hátrányos helyzetű fiatalok, romák)**
  - Az önkormányzat (vagy fenntartott szervezete) számára kötelezővé válik a szolgáltatásaikkal, tevékenységükkel kapcsolatos, interneten elhelyezett oldalaiak W3C szabványnak megfelelő, illetve könnyen érthető nyelven való elkészítése. **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek, hátrányos helyzetű fiatalok, romák)**
  - Bővülnek az érzékszervi fogyatékosokkal bíró emberek számára készített speciális informatikai eszközök (hardverek és szoftverek) beszerzéshez kapcsolódó kerületi támogatások. **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek)**

- Kialakításra kerülnek a kerületben fizikailag és infokommunikációs szempontból akadálymentesített informatikai eszközökkel a világháló elérését ingyenesen biztosító közösségi szolgáltató centrumok (pl. akadálymentes teleházak). **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek)**
  - Megvalósul a kerület fenntartásában álló közterületek felülvizsgálata a mozgásukban vagy érzékelésükben funkcióvesztéssel vagy nehezítettséggel bíró emberek szempontjai alapján (pl. kevés pad van adott helyen, vagy túl rövid a zöld lámpajelzés a gyalogátkelőnél). **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek, kisgyermekesek)**
  - Növekszik az önkormányzati ügyfélszolgálati felületeken, valamint a közterületi közlekedési csomópontokon a vizuális és egyidejű akusztikus információk minősége és mennyisége. **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, idősek)**
2. Növekedjen azoknak a munkájuk során emberekkel foglalkozó kerületi önkormányzati (vagy fenntartott szervezeténél dolgozó) szakembereknek a száma, akik olyan speciális képzéseken és továbbképzéseken vesznek részt, amely a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos ismereteket adnak. A képzések, továbbképzések terjedjenek ki az egészségügy, az oktatás, a kultúra, a sport, az idegenforgalom területén dolgozókra, a szociális szakemberekre. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
3. Növekedjen a kerületi lakosság érzékenysége a védett tulajdonságú csoportokba tartozók problémái, speciális szükségletei iránt. Ismerjék meg élethelyzetüket, a teljes élethez és integrációhoz kapcsolódó szükségleteiket, a helyes segítség módzatait. Ismerjék meg a kulturális különbözőségben, sokszínűségben rejlő együttműködési lehetőségeket. Ismerjék meg a kerületi, védett tulajdonságú célcsoportok esélyegyenlőségének előmozdítása érdekében végzett tevékenységét. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
4. Szakszerű módszertani segítség, esélyegyenlőségi képzések, tanácsadás, ismeretterjesztő anyagok támogassák a befogadó és családbarát kerületi munkahelyi gyakorlatok kialakítását, az előítéletek oldását. Pozitív minősítések, elismerések támogatások ösztönözzék a forprofit munkaadókat a védett tulajdonságú csoportokba tartozó személyek foglalkoztatására, esélyegyenlőségi tervek elkészítésére, jó gyakorlatok bevezetésére, működtetésére. Ez által növekedjen a munkahelyi esélyegyenlőség megerősítését célzó intézkedéseket

bevezető forprofit szervezetek száma. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**

5. A kerületi munkaadók közvetlen elérésére építő szemléletformáló programokat, kampányokat szükséges indítani annak érdekében, hogy a munkaadók az alkalmazásnál a hangsúlyt a meglévő, ép készségekre, az adott munkakörhöz szükséges kompetenciáik meglétére helyezték. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
6. A munka és a magánélet összeegyeztetésének elősegítése érdekében, kedvezmények, támogatások ösztönözzék a rugalmas, atipikus foglalkoztatási formák terjedését, illetve a családbarát munkahelyi modellek kialakítását a kerületi munkaadók körében. **(Érintett célcsoportok: kisgyermekesek, fogyatékosok, idősek)**
7. Bővüljön a kerületi munkaadókat a védett tulajdonságú csoportokba tartozó munkavállalóknak szóló kulturális sport- és szabadidős programok szervezésére ösztönző eszközök, támogatások köre. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport).**
8. A civil szervezeti formában működő jogvédő és antidiszkriminációs tevékenységet ellátó intézmények támogatása. **(Érintett célcsoportok: fogyatékosok, romák, nők, idősek)**
9. Az Önkormányzatnak, mint munkaadónak alkalmaznia kell a korszerű családbarát és befogadó munkahelyi gyakorlatokat, rendelkeznie kell évente frissített munkahelyi esélyegyenlőségi tervvel. Saját fenntartású intézményrendszere vonatkozásban meg kell határozza a korszerű családbarát és befogadó munkahelyi gyakorlatok bevezetésének, valamint az évente frissített munkahelyi esélyegyenlőségi tervek elfogadásának kötelezettségét, módszertani támogatással segítenie kell intézményeit a kötelezettségeknek való megfelelésben. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport).**
10. Kerületi szolgáltató civil szervezetek bevonásával Újbudai Esélyegyenlőségi Civil Fórum alakuljon meg, melynek keretében a civil szervezetek szakemberei megoszthatják egymással és az önkormányzati szakemberekkel a védett tulajdonságú csoportokkal kapcsolatos ismereteiket, javaslatokat fogalmazhatnak

meg adekvát szolgáltatások kialakítására, a kerületi szolgáltatások hatékony összekapcsolására, koordinációjára. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**.

11. Minden önkormányzati ágazati stratégiai, vagy cselekvési program esetében, azok elfogadása előtt kerüljön az esélyegyenlőségi mainstreaming alkalmazásra, vagyis az alábbi szempontok kerüljenek megvizsgálásra az előterjesztésre kerülő dokumentum kapcsán:

- Melyek azok a hiányosságok, amelyek az ágazatban rontják az esélyegyenlőségi célcsoportok esélyeit a számukra adekvát szolgáltatásokhoz való hozzáférésben?
- Mennyire töltik be funkciójukat a meglévő esélymegerősítő (kompenzációs) szolgáltatások? (Mennyiségi- és minőségi mutatók keresése.)
- Van-e olyan intézkedési tervem az ágazat hatályos stratégiai-szakmai programjában, amely rontja egyes célcsoportok esélyegyenlőségének érvényesülését
- Milyen feladatokat jelölhetőek ki az ágazatban az esélyegyenlőségi célcsoportoknak nyújtott kompenzációs szolgáltatások fejlesztése kapcsán?
- Mi várható az új kompenzációs intézkedések beépítésétől?

Az esélyegyenlőségi mainstreaming kapcsán az esélyegyenlőségi szempontok érvényesülésének vizsgálatát kijelölt kerületi esélyegyenlőségi referens végezze. Az esélyegyenlőségi vizsgálati eljárás hivatali rendjét jegyzői utasítás szabályozza.

(Érintett célcsoportok: összes célcsoport).

6.2 Nem célcsoport-specifikus, vagy több célcsoportot érintő, ágazatokra vonatkozó intézkedések

Oktatási Ágazat:

1. Bővüljön a kerületi munkaadókat ösztönző, a védett tulajdonságú csoportokba tartozó munkavállalók beiskolázására, továbbképzésére irányuló kerületi támogatások köre. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
2. A védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek felnőttképzésben való részvételét ösztönző kerületi támogatási lehetőségek köre bővüljön. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**

Szociális Ágazat:

1. Olyan monitoring eljárások kialakítása a helyi szociális ellátórendszerben, amelyekkel a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek szolgáltatásokkal és ellátásokkal kapcsolatos mennyiségi és minőségi igényei, az azokkal való elégedettségük mértéke meghatározhatók. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
2. A kerületi szociális ellátórendszerben működő, szociokulturális hiányosságok pótlását is segítő, felzárkóztató modulokat is tartalmazó munkaerő-piaci programokban résztvevő, védett tulajdonságú csoportokba tartozó, tartósan munkanélküli ügyfelek számának növelése. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
3. Széleskörű szakmai együttműködés megvalósítása a kerületi munkaerő-piaci és szociális szolgáltató szervezetek között, valamint a szervezetek és fenntartók között, annak érdekében, hogy a szolgáltatások a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek szükségleteinek leginkább megfelelő módon működjenek. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**

Egészségügyi Ágazat:

1. A kerületi egészségügyi intézmények befogadó jellege erősödjön, a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek tájékozódását, adekvát ellátáshoz való hozzáférését segítő speciális támogató szolgáltatások kialakítása révén. Kerüljön kidolgozásra az alacsony ingerküszöbű emberek hatékony ellátását, terápia-képességének megőrzését célzó általános kerületi egészségügyi protokoll. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport, kiemelten a fogyatékosok, idősek, hátrányos helyzetű fiatalok, romák, hajléktalanok)**
2. Növekedjen a kerületben az egyes betegségcsoportok által kiemelten veszélyeztetett, védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberekhez helybe vitt, mobil szűrési programok száma. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**

Városfejlesztési, Városüzemeltetési Ágazatok:

1. Az önkormányzati ügyfélszolgálati szolgáltatások befogadó jellege erősödjön, a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek tájékozódását, adekvát ellátáshoz való hozzáférését segítő speciális támogató szolgáltatások kialakítása révén. **(Érintett célcsoportok: minden célcsoport)**
2. Az Önkormányzat frissítse Integrált Városfejlesztési Stratégiáját és az ahhoz kapcsolódó Antiszegregációs Tervét. ehhez kapcsolódóan készüljön a kerület egész területére kiterjedő, helyszíni adatgyűjtésre és területbejárásra épülő szegregátumtérkép, amely a szegregátumok mellett a szegregáció által kiemelten veszélyeztetett, valamint a rendezetlen lakhatási státuszú népesség által sűrűn lakott területekre is kiterjed. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport, kiemelten a mélyszegénységben élők, romák, hajléktalanok)**

Kultúra (sport) Ágazat:

1. Növekedjen a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek, kulturális és sporttevékenységekbe való bevonását célzó, ösztönző kerületi programok száma. A kerületi kulturális intézmények is segítsék elő a hátrányos helyzetű és speciális élethelyzetben lévő emberek programjaikon való részvételét, rugalmas programszervezéssel, a részvételt segítő speciális szolgáltatások kialakításával **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport)**
2. Növekedjen a kulturális sokszínűséget népszerűsítő, a védett tulajdonságú csoportok közé tartozók, azon belül a nemzetiségek hagyományait, szokásait, kulturális értékeit bemutató, elfogadásukat, megbecsülésüket ösztönző kerületi rendezvények és kulturális programok száma. **(Érintett célcsoportok: összes célcsoport, kiemelten a romák)**

6.3 Nőkre vonatkozó specifikus intézkedések

Szociális Ágazat:

1. A kerületi nők speciális szolgáltatási szükségleteinek monitorozása, az eredmények érvényre juttatása a szolgáltatási rendszerek kialakításánál, szervezésénél, a kisgyermeket nevelők esélyeit rontó szolgáltatási hiányosságok csökkentése.

2. Gyermekek-játszósarkok, gyermekmegőrzők, pelenkázó- és szoptatóhelyiségek kialakítása az Önkormányzat ügyfélszolgálati területein.
3. A gyermeküket egyedül nevelő nőket (és férfiakat) segítő, tehermentesítő kerületi szolgáltatások fejlesztése, bővítése. (Pl. Női Klub működtetése.)
4. A nemek közötti családi feladatmegosztás kiegyensúlyozása érdekében, a családoknak szóló, a munkamegosztást ösztönző szemléletformáló kerületi programok, kampányok szervezése szükséges. Ennek keretében a családbarát gondolkodásmód erősítése érdekében Családbarát város mozgalom indítása és működtetése Újbudán.
5. A gyermeknevelés miatt a munkavégzésből hosszabb időre kieső alkalmazottak és a munkáltatók érdemi kapcsolattartását, a munkahelyre teljes értékű munkavállalóként való visszatérésüket aktívan segítő munkahelyi programok szervezését a kerületi munkaadók körében kedvezmények, támogatások ösztönözzék.

Kultúra (sport) Ágazat:

1. Az Önkormányzat tegyen lépéseket a nők és teljesítményük láthatóvá tételére: a közterületek, közintézmények elnevezésében, műemlékek, szobrok, emléktáblák állításában igyekezzen kiegyenlíteni a nők és férfiak közötti egyenlőtlenséget a reprezentációban.
2. Kerüljenek kialakításra gyermek-játszósarkok a kerületi kulturális- és sportintézményekben (pl. könyvtárakban, sportlétesítményekben)

6.4 Mélyszegénységben élőkre vonatkozó specifikus intézkedések

Szociális Ágazat:

1. Szociális ellátások célzásának hatásossága érdekében az SZTK felülvizsgálatok keretében kerüljön elemzésre, hogy a kerületi alacsony státuszú lakosság

közelítőleg mekkora arányához jutnak el az egyes kerületi ellátások, az ellátások kerületen belüli területi megoszlása milyen sajátosságokra utal, illetve mekkora arányú volt a felülvizsgálatot megelőző évben az egyes ellátások jogosulatlan igénybe vétele.

Városfejlesztési, Városüzemeltetési Ágazatok:

1. El kell készíteni a rendezetlen státuszú, de lakott kerületi területek kataszterét, melynek keretében fel kell mérni az ott élő népesség lakhatási, szociális, foglalkoztatási helyzetét, az érintett területeken tapasztaltak alapján szükséges felülvizsgálni az önkormányzat Antiszegregációs Programját, beavatkozásait.

6.5 Romákra vonatkozó specifikus intézkedések

Szociális Ágazat:

1. A romák tényleges szükségleteire érzékeny, személyre szabott szolgáltatások biztosítása a kerületi közszolgáltató rendszerek működtetésében.

Kultúra (sport) Ágazat:

1. Bővíteni szükséges a roma és a közös történelem, kultúra jelentős személyiségeinek megörökítését célzó kerületi közterületi elnevezések, emlékhelyek körét.
2. Bővüljön az olyan, cigány gyermekeknek biztosított kerületi művelődési, ismeretadó táborozási lehetőségek köre, amelyek a pihenési, üdülési élmény mellett pótolják az oktatásából hiányzó népismereti elemeket.
3. Az ÚCÖ és az Önkormányzat közötti együttműködést fejleszteni kell, a közös program- és szolgáltatásszervezés terén.

6.6 Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberekre vonatkozó specifikus intézkedések

Szociális Ágazat:

1. A kerületi szolgáltatások körében a fogyatékos emberek tényleges szükségleteire érzékeny, személyre szabott szolgáltatások biztosítása.
2. A fogyatékos emberek nyílt munkaerőpiacra való visszatérését elősegítő, segítő kísérésre épülő, az önálló munkavégzési és életviteli készségek fejlesztését, a szocializációs hiányosságok pótlását egyaránt célzó foglalkoztatási szolgáltatások fejlesztése.

3. Kerületi szolgáltatási hiányosságok pótlása. A kerületben jelenleg nem működő pszichiátriai betegek nappali ellátása és átmeneti otthona, valamint a szenvedélybetegek átmeneti otthona szolgáltatások biztosítása. A fogyatékos emberek között a felnőtt autisták nappali elhelyezése, foglalkoztatásának megoldása.
4. Sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztését segítő szolgáltatások mennyiségi és minőségi fejlesztése valósuljon meg a bölcsődei ellátáshoz integrált módon.

6.7 Gyermekre, fiatalokra vonatkozó specifikus intézkedések

Szociális Ágazat:

1. A szegregáció által veszélyeztetett kerületi területeken növekedjen a veszélyeztetett fiatalokat saját környezetükben elérő preventív „utcai” szolgáltatások, segítségnyújtások kapacitása. Az „utcai” szolgáltatások terjedjenek ki az alapvető testi, egészségügyi, szexuális ismerethiányok pótlására, a szenvedélybetegségekkel kapcsolatos prevencióra és a kriminalizálódás megelőzésére. Bővüljenek és fejlődjenek a fiatalok számára célzottan biztosított felvilágosító „utcai” és közösségi programok.
2. Fejlődjenek, bővüljenek a kerületi fiatalokhoz közvetlenül, célzottan eljutó „mobil” drogambulancia- és tűcsere-programok.
3. Bővíteni, fejleszteni szükséges a kerületben működő preventív gyermekvédelmi szolgáltatásokat.
4. Bővíteni, fejleszteni szükséges a közterületi közösségi tevékenységekhez kapcsolható preventív és segítségnyújtó kerületi szolgáltatásokat (pl. védett játszóterek).

6.8 Idősekre vonatkozó specifikus intézkedések

Szociális Ágazat:

1. Az idős emberek tényleges szükségleteire érzékeny, személyre szabott és helyben segítő speciális szolgáltatások számának növelése a kerületi közszolgáltatásokat biztosító intézményekben.
2. Az idősek esélyeit rontó szolgáltatási hiányosságok csökkentése, az ellátásukhoz szükséges szolgáltatási kapacitások tényleges igényeiknek megfelelő, hosszú távú meghatározása.
3. Szemléletformáló programokat, kampányokat ajánlott támogatni annak érdekében, hogy a munkaadók az alkalmazásnál a hangsúlyt az idős emberek hasznosítható tapasztalatira, az adott munkakörhöz szükséges kompetenciáik meglétére helyezték.
4. Szakszerű módszertani segítséggel szükséges támogatni az idősödő munkavállalókat befogadó kerületi munkahelyi gyakorlatok kialakítását, minősítő elismerésekkel ösztönözni a forprofit munkaadókat az életkori szükségleteknek és kockázatoknak megfelelő munkakörülmények és szűrési programok kialakítására, az idősödő munkavállalók korszerű ismeretekhez való hozzáférését célzó továbbképzések szervezésére, valamint a nyugdíjba való átmenetet segítő munkahelyi programok működtetésére.

Kultúra (sport) Ágazat:

1. A 60 + Program fejlesztése, szinergikus hatásuk kiaknázása, Senior Capital Program megvalósítása.
2. Bővüljön azon támogatások, kedvezmények köre, amelyek az izoláció által fokozottan veszélyeztetett idős emberek csoportos közösségi programokban és szolgáltatásokban való részvételét, csoportos színház- és múzeumlátogatásokba való bekapcsolódását ösztönzik.

6.9 Hajléktalanokra vonatkozó specifikus intézkedések

Szociális Ágazat:

1. A kerületi hajléktalanokhoz közvetlenül, saját közegükben kell eljuttatni a friss közösségi szolgáltatási lehetőségekről, programokról szóló híreket. Ennek érdekében bővíteni szükséges az utcán közvetlenül elérhető, ingyenes tájékoztató felületeket a kerületben.
2. Az utcai szociális munka kapacitásainak kerületi bővítésével és szervezetségének javításával fejleszteni kell a széleskörű, célzott kapcsolatfelvételt és kapcsolattartást a hajléktalanokkal.
3. A hajléktalanok lakhatási, szociális és munkaerő-piaci integrációját együttesen elősegítő, összetett kerületi szolgáltatási kapacitások bővítése érdekében együttműködési program kidolgozása, megvalósítása.

7. A Kerületi Esélyegyenlőségi Program Beavatkozási Akcióterv 2014-2015-re kijelölt feladatainak, felülvizsgált intézkedési rendje

1. Ágazatok feletti intézkedések						
Intézkedések	Feladatok a 2015-ig terjedő időszakra	Érintett célcsoportok	Felelős	Határidő	Forrásoldal	Forrásigény (ezer Ft)
1.1 Minden önkormányzati ágazati stratégiai, vagy cselekvési program esetében, azok elfogadása előtt történjen a horizontális esélyegyenlőségi szempontok alapján felülvizsgálat.	A horizontális esélyegyenlőségi szempontok alapján történő felülvizsgálat.	Összes célcsoport	Jegyző, ágazatvezetők és esélyegyenlőségi referens	A vonatkozó jegyzői utasítás elfogadásra került. Megvalósítás folyamatos.	Nem igényel addicionális forrást.	Költségvetési vonzata nincs.
1.2 Az Önkormányzatnak, mint munkaadónak alkalmaznia kell a korszerű családbarát és befogadó munkahelyi gyakorlatokat, rendelkeznie kell évente frissített munkahelyi esélyegyenlőségi tervvel. Saját fenntartású intézményrendszere vonatkozásban meg kell határozza a korszerű családbarát és befogadó munkahelyi gyakorlatok bevezetésének, valamint az évente frissített munkahelyi esélyegyenlőségi tervek elfogadásának kötelezettségét, módszertani támogatással segítenie kell intézményeit a kötelezettségeknek való megfelelésben.	Az Önkormányzat 2010-ben elfogadott Munkahelyi Esélyegyenlőségi Tervének felülvizsgálata.	Összes célcsoport	Esélyegyenlőségi referens	A Program elfogadása óta minden évben megtörtént. Továbbra is évente.	Nem igényel addicionális forrást.	Költségvetési vonzata nincs.
	Az Önkormányzat kötelezettségként írja elő mindegyik, általa fenntartott intézménynek, hogy az általuk foglalkoztatott	Összes célcsoport	Polgármester	2015. december 31.	Nem igényel addicionális forrást. /Családbarát Újbuda projektből	Költségvetési vonzata nincs.

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

	létszámtól függetlenül fogadjanak el munkahelyi esélyegyenlőségi tervet.				valósul meg./	
1.3 Növekedjen azoknak a munkájuk során emberekkel foglalkozó kerületi önkormányzati (vagy fenntartott szervezeténél dolgozó) szakembereknek a száma, akik olyan speciális képzéseken és továbbképzéseken vesznek részt, amely a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos ismereteket adnak.	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések biztosítása a kerületi önkormányzati intézmények szakembereinek.	Összes célcsoport	Polgármester	Megvalósítás részben már megtörtént előítélet-kezelő tréning megtartása val. További aktivitások határideje 2015. december 31.	Költségvetésen belül elkülönített forrás (Az ehhez szükséges előirányzatot a 2014. évi költségvetésbe kell tervezni.) /Családbarát Újbuda projektből valósul meg./	800
1.4 A munka és a magánélet összeegyeztetésének elősegítése érdekében, kedvezmények, támogatások ösztönözzék a rugalmas, atipikus foglalkoztatási formák terjedését, illetve a családbarát munkahelyi modellek kialakítását a kerületi munkaadók körében.	Az Önkormányzat felmérő tanulmány keretében vizsgálja meg, hogy milyen helyi támogatásokkal ösztönözheti a kerületi munkaadókat a védett tulajdonságú emberek foglalkoztatására.	Érintett célcsoportok: kisgyermekesek, fogyatékosok, idősek	Polgármester	Családbarát Vállalkozás Újbuda elismerés kiírása megvalósult. További aktivitások határideje 2015. december 31.	Költségvetésen belül elkülönített forrás (Az ehhez szükséges előirányzatot a 2015. évi költségvetésbe kell tervezni.) /Családbarát Újbuda projektből	250

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

					valósul meg./	
1.5 Kerületi szolgáltató civil szervezetek bevonásával Újbudai Esélyegyenlőségi Civil Fórum alakuljon meg, melynek keretében a civil szervezetek szakemberei megoszthatják egymással és az önkormányzati szakemberekkel a védett tulajdonságú csoportokkal kapcsolatos ismereteiket, javaslatokat fogalmazhatnak meg adekvát szolgáltatások kialakítására, a kerületi szolgáltatások hatékony összekapcsolására, koordinációjára.	Kerületi szolgáltató civil szervezetek bevonásával Újbudai Esélyegyenlőségi Civil Fórum létrehozása.	Összes célcsoport	Polgármester	Családbarát Újbuda projekten belül Helyi Támogató csoport létrehozása val megvalósult.	Költségvetésen belül elkülönített forrás (Az ehhez szükséges előirányzatot a 2014. évi költségvetésbe kell tervezni.) /Családbarát Újbuda projektből valósul meg./	400
1.6 Bővüljön a kerületi munkaadókat a védett tulajdonságú csoportokba tartozó munkavállalóknak szóló kulturális sport- és szabadidős programok szervezésére ösztönző eszközök, támogatások köre.	Tanulmány keretében kerüljön megvizsgálásra, hogy milyen támogatásokkal lehetséges ösztönözni a	Összes célcsoport	Polgármester	2015. december 31.	Költségvetésen belül elkülönített forrás (Az ehhez szükséges	250

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

	kerületi munkaadókat az általuk foglalkoztatott védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek munkahelyhez kötődő szabadidős programjainak szervezésére.				előirányzatot a 2014. évi költségvetésbe kell tervezni.)	
1.7 Készüljön el és kerüljön megvalósításra egy kerületi középtávú komplex akadálymentesítési intézkedési terv.	Komplex kerületi akadálymentesítési terv készítése.	Összes célcsoport, kiemelten a fogyatékosok és idősek	Polgármester	2015. december 31.	Költségvetésen belül elkülönített forrás (Az ehhez szükséges előirányzatot a 2015. évi költségvetésbe kell tervezni.)	3.000
1.8 Növekedjen a kerületi lakosság érzékenysége a védett tulajdonságú csoportokba tartozók problémái, speciális szükségletei iránt.	Védett tulajdonságú csoportokkal kapcsolatos ismeretadó lakossági médiakampány szervezése a kerületi önkormányzati újságra és honlapra építve.	Összes célcsoport	Polgármester	2015. december 31.	Költségvetésen belül elkülönített forrás, önkormányzati újság működési költségvetésén belüli forrás	400
1.9 Szakszerű módszertani segítség, esélyegyenlőségi képzések, tanácsadás, ismeretterjesztő anyagok támogassák a befogadó és családbarát kerületi munkahelyi gyakorlatokat	Kerületi munkaadók számára a védett tulajdonságú csoportok foglalkoztatásával	Összes célcsoport	Polgármester	2015. december 31.	Költségvetésen belül elkülönített forrás. /Családbarát	500

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

kialakítását, az előítéletek oldását.	kapcsolatos tájékoztató				Újbuda	
1.10 A kerületi munkaadók közvetlen elérésére építő szemléletformáló programokat, kampányokat szükséges indítani annak érdekében, hogy a munkaadók az alkalmazásnál a hangsúlyt a meglévő, ép készségekre, az adott munkakörhöz szükséges kompetenciáik meglétére helyezték.	kampány szervezése, ismeretadó kiadványok terjesztésével, illetve az önkormányzat honlapján keresztül.				projektből valósul meg./	
2. Szociális Ágazatot érintő intézkedések						
2.1 Az idősek esélyeit rontó szolgáltatási hiányosságok csökkentése, az ellátásukhoz szükséges szolgáltatási kapacitások tényleges igényeiknek megfelelő, hosszú távú meghatározása.	A 2013. évi, illetve az azt követő rendszeres SZTK felülvizsgálatok keretében kerüljön kiemelt elemzésre, hogy az idősek számára biztosított ellátási kapacitások mennyire fedik le a tényleges kerületi igényeket.	Idősek	Polgármester	2015. december 31., majd minden SZTK felülvizsgálat alkalmával.	Addicionális forrást nem igényel	Költségvetési vonzata nincs.
2.2 Szociális ellátások célzásának hatásossága érdekében a Szociális és Gyermekvédelmi Évkönyv éves megjelentetése keretében kerüljön elemzésre, hogy a kerületi alacsony státuszú lakosság közelítőleg mekkora arányához jutnak el az egyes kerületi ellátások, az ellátások kerületen belüli területi megoszlása milyen sajátosságokra utal.	A 2014. évben, illetve azt követően évente rendszeresen a Szociális és Gyermekvédelmi Évkönyv éves kiadásának Gyermekvédelmi évkönyv keretében kerüljön elemzésre, hogy	Mélyszegénységben élők	Polgármester	2015. december 31., majd minden felülvizsgálat alkalmával	Addicionális forrást nem igényel	Költségvetési vonzata nincs.

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

	a kerületi alacsony státuszú lakosság közelítőleg mekkora arányához jutnak el az egyes kerületi ellátások, az ellátások kerületen belüli területi megoszlása milyen sajátosságokra utal.					
2.3 Gyermek-játszósarkok, gyermekmegőrzők, pelenkázó- és szoptatóhelyiségek kialakítási lehetőségeinek vizsgálata az Önkormányzat ügyfélszolgálati területein.	Kerüljön megvizsgálásra, hogy az összes önkormányzati ügyfélszolgálati helyszínt érintően gyermek-játszósarkok kialakításának milyen lehetőségei vannak.	Nők	Polgármester	2015. december 31.	Addicionális forrást nem igényel. (Családbarát Újbuda Programon belüli forrás.)	Költségvetési vonzata nincs.
2.4 A gyermeküket egyedül nevelő nőket (és férfiakat) segítő, tehermentesítő kerületi szolgáltatások fejlesztése, bővítése. A 2014. évben elindított programok folytatása.	Női Klub indítása, illetve Egyszülős Klub szervezése az Újbudai Humán Szolgáltató Központ keretein belül.	Nők	Polgármester, Újbudai Humán Szolgáltató Központ vezetője	Női Klub megvalósult, további határidő: 2015. december 31.	Intézményi költségvetésen belül elkülönített forrás. (Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ 2015. évi költségvetésébe meg kell tervezni	1.500

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

					és be kell építeni a szükséges előirányzatot.)	
2.5 A nemek közötti családi feladatmegosztás kiegyensúlyozása érdekében, a családoknak szóló, a munkamegosztást ösztönző szemléletformáló kerületi programok, kampányok szervezése szükséges. Ennek keretében a családbarát gondolkodásmód erősítése érdekében Családbarát város mozgalom indítása és működtetése Újbudán.	Családbarát város mozgalom indítása és működtetése Újbudán.	Nők	Polgármester	Folyamatban.	Addicionális forrást nem igényel. (Családbarát Újbuda Programon belüli forrás.)	Költségvetési vonzata nincs.
2.6 A gyermeknevelés miatt a munkavégzésből hosszabb időre kieső alkalmazottak és a munkáltatók érdemi kapcsolattartását, a munkahelyre teljes értékű munkavállalóként való visszatérésüket aktívan segítő munkahelyi programok szervezését a kerületi munkaadók körében kedvezmények, támogatások ösztönözzék.	Tanulmány keretében kerüljön megvizsgálásra, hogy milyen támogatásokkal lehetséges ösztönözni a munkaadókat a gyermeknevelés miatt a munkavégzésből hosszabb időre kieső alkalmazottakkal való szervezett kapcsolattartásra.	Nők	Polgármester	2015. december 31.	Addicionális forrást nem igényel. (Családbarát Újbuda Programon belüli forrás.)	Költségvetési vonzata nincs.
2.7 A hajléktalanok lakhatási, szociális és munkaerő-piaci integrációját együttesen elősegítő, összetett kerületi szolgáltatási kapacitások bővítése érdekében együttműködési program kidolgozása, megvalósítása.	Az Önkormányzat dolgozzon ki együttműködési programot a kerületi, fővárosi, illetve civil	Hajléktalanok	Polgármester	2015. december 31.	Addicionális forrást nem igényel.	Költségvetési vonzata nincs.

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

	fenntartású hajléktalan-ellátó intézmények között.					
2.8 A szegregáció által veszélyeztetett kerületi területeken növekedjen a veszélyeztetett fiatalokat saját környezetükben elérő prevenció „utcai” szolgáltatások, segítségnyújtások kapacitása. Az „utcai” szolgáltatások terjedjenek ki az alapvető testi, egészségügyi, szexuális ismerethiányok pótlására, a szenvedélybetegségekkel kapcsolatos prevencióra és a kriminalizálódás megelőzésére. Bővüljenek és fejlődjenek a fiatalok számára célzottan biztosított felvilágosító „utcai” és közösségi programok. A 2014. évben elindított programok folytatása.	A veszélyeztetett fiatalokat saját környezetükben elérő utcai szociális munkát megvalósító szolgáltatások célzott fejlesztése.	Gyermekek, fiatalok	Polgármester, az Újbudai Humán Szolgáltató Központ vezetője	Folyamatban. 2015. december 31.	Intézményi költségvetésen belül elkülönített forrás. (Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ 2015. évi költségvetésébe meg kell tervezni és be kell építeni a szükséges előirányzatot.)	2.500
2.9 Bővíteni, fejleszteni szükséges a kerületben működő prevenció gyermekvédelmi szolgáltatásokat.	Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ keretein belül működő prevenció szolgáltatások működtetése, kapacitásainak fejlesztése.					2.500
2.10 Bővíteni, fejleszteni szükséges a közterületi közösségi tevékenységekhez kapcsolható prevenció és segítségnyújtó kerületi szolgáltatásokat (pl. védett játszóterek).						
2.11. Szociokulturális szempontból hátrányos helyzetben lévő gyermekek és családjaik segítése innovatív, modellprogram kidolgozásával, megvalósításával. /pilot/	Újbudai Humánszolgáltató Központ és a Szülők Háza együttműködésével.	Gyermekek, fiatalok	Polgármester, Újbudai Humán Szolgáltató Központ vezetője	2015. december 31.	Intézményi költségvetésen belül elkülönített forrás. (Az Újbudai	6.000

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

					Humán Szolgáltató Központ 2015. évi költségvetésébe meg kell tervezni és be kell építeni a szükséges előirányzatot.)	
2.12. Kerületi szolgáltatási hiányosságok pótlása. A kerületben jelenleg nem működő, a pszichiátriai betegek nappali ellátása szolgáltatás biztosítása, fejlesztés folytatása.	A pszichiátriai betegek nappali ellátása, szolgáltatás biztosítása.	Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberek	Polgármester	2015. december 31.	Intézményi költségvetésen belül elkülönített forrás.	13.000
2.13. A fogyatékos emberek között a felnőtt autisták nappali elhelyezésének megoldása.	A fogyatékos emberek között a felnőtt autisták nappali elhelyezésének megoldása.	Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberek	Polgármester	2015. december 31.	Költségvetésen belül elkülönített forrás.	8.000
2.14 Az idős emberek tényleges szükségleteire érzékeny, személyre szabott és helyben segítő speciális szolgáltatások számának növelése a kerületi közszolgáltatásokat biztosító intézményekben.	Demens klub létrehozása.	Idősek	Polgármester, szociális intézmények vezetői	2015. december 31.	Intézményi költségvetésen belül elkülönített forrás. (Az Újbudai Szociális Szolgálat 2015. évi költségvetésébe meg kell tervezni és be kell építeni	10.278

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

					a szükséges előirányzatot.)	
	Házi segítségnyújtás ügyeleti rendszerben, hétvégén (3 fő álláshely)	Idősek	Polgármester, szociális intézmények vezetői	2015. december 31.	Intézményi költségvetésen belül elkülönített forrás. (Az Újbudai Szociális Szolgálat 2015. évi költségvetésébe meg kell tervezni és be kell építeni a szükséges előirányzatot.)	3.800
	Ügyfél elégedettségmérés bevezetése egy kerületi szociális intézményben (pilot programként).	Idősek	Polgármester, szociális intézmények vezetői	2015. december 31.	Intézményi költségvetéseken belül elkülönített forrás.	500
2.15 A kerületi nők speciális szolgáltatási szükségleteinek monitorozása, az eredmények érvényre juttatása a szolgáltatási rendszerek kialakításánál, szervezésénél, a kisgyermeket nevelők esélyeit rontó szolgáltatási hiányosságok csökkentése.	Nők					
2.16 A romák tényleges szükségleteire érzékeny, személyre szabott szolgáltatások biztosítása a kerületi közszolgáltató rendszerek működtetésében.	Romák					

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

2.17 A kerületi szolgáltatások körében a fogyatékos emberek tényleges szükségleteire érzékeny, személyre szabott szolgáltatások biztosítása.		Fogyatékossgal élő, tartósan egészségkárosodott emberek				
2.18 Széleskörű szakmai együttműködés megvalósítása a kerületi munkaerő-piaci és szociális szolgáltató szervezetek között, valamint a szervezetek és fenntartók között, annak érdekében, hogy a szolgáltatások a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek szükségleteinek leginkább megfelelő módon működjenek.	Az Önkormányzat készítsen elő részletes együttműködési megállapodás-tervezetet a kerületi munkaerő-piaci és az önkormányzati fenntartású szociális szolgáltató szervezetek közötti együttműködések megerősítése érdekében.	Összes célcsoport	Polgármester, szociális intézmények vezetői	2015. december 31.	Addicionális forrást nem igényel.	Költségvetési vonzata nincs.
2.19 A védett tulajdonságú csoportokba tartozó, tartósan munkanélküli ügyfelek számát növelni a kerületi szociális ellátórendszerben működő, szociokulturális hiányosságok pótlását is segítő, felzárkóztató modulokat is tartalmazó munkaerő-piaci programokban.	Az önkormányzati intézményrendszerben működő, szociokulturális hiányosságok pótlását is segítő, felzárkóztató modulokat is tartalmazó munkaerő-piaci programok kapacitásának bővítése, új programok indítása.	Összes célcsoport	Polgármester, szociális intézmények vezetői	2015. december 31.	Addicionális forrást nem igényel.	Költségvetési vonzata nincs.
2.20 A fogyatékos emberek nyílt munkaerőpiacra való visszatérését elősegítő, segítő kísérésre	Újbuda Prizma Szociális Fejlesztési és	Fogyatékossgal élő, tartósan	Polgármester, Újbuda Prizma	2015. december 31.	Szervezeti költségvetésen	3.000

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

<p>épülő, az önálló munkavégzési és életviteli készségek fejlesztését, a szocializációs hiányosságok pótlását egyaránt célzó foglalkoztatási szolgáltatások fejlesztése.</p>	<p>Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. keretein belül az önálló munkavégzési és életviteli készségek fejlesztését, a szocializációs hiányosságok pótlását egyaránt célzó foglalkoztatási szolgáltatások erősítése.</p>	<p>egészségkárosodott emberek</p>	<p>Szociális Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. vezetője</p>		<p>belül elkülönített forrás. Egyéb pályázati forrás.</p>	
	<p>A fogyatékos emberek önálló munkavégzési és életviteli készségének fejlesztését erősítő programokat működtető kerületi, civil szolgáltatók partnerségbe vonása az Újbuda Prizma Nkft.-n keresztül.</p>	<p>Fogyatékosággal élő, tartósan egészségkárosodott emberek</p>	<p>Polgármester, Újbuda Prizma Szociális Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. vezetője</p>	<p>2015. december 31.</p>		
<p>2.21 Szemléletformáló programokat, kampányokat ajánlott támogatni annak érdekében, hogy a munkaadók az alkalmazásnál a hangsúlyt az idős emberek hasznosítható tapasztalatira, az adott munkakörhöz szükséges kompetenciáik meglétére helyezték.</p>	<p>Kerületi munkaadói kampány végrehajtása. Kerületi munkaadói kampány végrehajtása.</p>	<p>Idősek</p>	<p>Polgármester</p>	<p>Folyamatban 2015. december 31.</p>	<p>Költségvetésen belül elkülönített forrás. Senior Capital Pályázati forrás.</p>	<p>1.000</p>
<p>2.22 Szakszerű módszertani segítséggel szükséges támogatni az idősödő munkavállalókat befogadó kerületi munkahelyi gyakorlatok</p>		<p>Idősek</p>	<p>Polgármester</p>	<p>Folyamatban 2015. december 31.</p>		

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

<p>kialakítását, minősítő elismerésekkel ösztönözni a forprofit munkaadókat az életkori szükségleteknek és kockázatoknak megfelelő munkakörülmények és szűrési programok kialakítására, az idősödő munkavállalók korszerű ismeretekhez való hozzáférését célzó továbbképzések szervezésére, valamint a nyugdíjba való átmenetet segítő munkahelyi programok működtetésére.</p>						
<p>2.23 A kerületi hajléktalanokhoz közvetlenül, saját közegükben kell eljuttatni a friss közösségi szolgáltatási lehetőségekről, programokról szóló híreket. Ennek érdekében bővíteni szükséges az utcán közvetlenül elérhető, ingyenes tájékoztató felületeket a kerületben.</p>	<p>Az utcán közvetlenül elérhető, ingyenes tájékoztató felületek számának, az azokon megosztott információk körének bővítése a kerületi csomópontokon.</p>	<p>Hajléktalanok</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2015. december 31.</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel.</p>	<p>Költségvetési vonzata nincs.</p>
<p>3. Egészségügyi Ágazatot érintő intézkedések</p>						
<p>3.1 A kerületi egészségügyi intézmények befogadó jellege erősödjön, a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek tájékozódását, adekvát ellátáshoz való hozzáférését segítő speciális támogató szolgáltatások kialakítása révén.</p>	<p>Ügyfél elégedettségmérés bevezetése egy kerületi egészségügyi intézményben (pilot programként).</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester, egészségügyi intézmények vezetői</p>	<p>2015. december 31.</p>	<p>Intézményi költségvetésen belül elkülönített forrás.</p>	<p>500</p>

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

3.2	Kerüljön kidolgozásra az alacsony ingerküszöbű emberek hatékony ellátását, terápia-képességének megőrzését célzó általános kerületi egészségügyi protokoll.	Az alacsony ingerküszöbű emberek hatékony ellátását, terápia-képességének megőrzését célzó általános kerületi egészségügyi protokoll kidolgozása.	Összes célcsoport	Polgármester, egészségügyi intézmények vezetői	2015. december 31.	Költségvetésen belüli forrás.	500
3.3	Növekedjen a kerületben az egyes betegségcsoportok által kiemelten veszélyeztetett, védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberekhez helybe vitt, mobil szűrési programok száma.	Növekedjen a kiemelten veszélyeztetett, védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberekhez helybe vitt, kerületi mobil szűrési programok száma, akár az önkormányzati ellátórendszeren túlnyúló szolgáltató partnerségben is.	Összes célcsoport	Polgármester, egészségügyi intézmények vezetői	2015. december 31.	Költségvetésen belüli forrás.	Civil szervezeti pályázati kiírással, teljes keretösszeg: 2.000
4. Kultúra (sport) Ágazat							
4.1	A 60 + Program fejlesztése, Senior Capital Program megvalósítása, szinergikus hatásuk kiaknázása.	A 60 + és Senior Capital Programok működtetése, folyamatos fejlesztése a kerületi idősök igények megfelelően.	Idősök	Polgármester	Folyamatosan	Költségvetésen belül elkülönített forrás (60 + Program és s Senior Capital Program) (A 2015. évi költségvetésébe	70. 000

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

					meg kell tervezni és be kell építeni a szükséges előirányzatot. A Senior Capital Program teljes egészében pályázati forrásból valósul meg.)	
4.2 Az Önkormányzat tegyen lépéseket a nők és teljesítményük láthatóvá tételére: közintézmények elnevezésében, műemlékek, szobrok, emléktáblák állításában igyekezzen kiegyenlíteni a nők és férfiak közötti egyenlőtlenséget a reprezentációban.	Az Önkormányzat mérje fel, hogy milyen eszközöket tud alkalmazni a nők és teljesítményük láthatóvá tételére, s mely területeken tudná ezt megvalósítani.	Nők	Polgármester	Folyamatosan	Addicionális forrást nem igényel. (Családbarát Újbuda Programon belüli forrás.)	Költségvetési vonzata nincs.
4.3 Bővíteni szükséges a roma és a közös történelem, kultúra jelentős személyiségeinek megörökítését célzó kerületi elnevezések, emlékhelyek körét.	Az Önkormányzat mérje fel, hogy milyen eszközöket tud alkalmazni a roma és a közös történelem, kultúra jelentős személyiségeinek megörökítésére, s mely területeken tudná ezt megvalósítani.	Romák	Polgármester, ÚCÖ elnöke	Folyamatosan	Addicionális forrást nem igényel.	Költségvetési vonzata nincs.

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

<p>4.4 Az ÚCÖ és az Önkormányzat közötti együttműködést fejleszteni kell, a közös program- és szolgáltatásszervezés terén.</p>	<p>UCÖ és az Önkormányzat együttműködési megállapodásban rögzítse, hogy évente legalább egy roma-magyar közös kulturális, vagy sport programot szervez.</p>	<p>Romák</p>	<p>Polgármester, ÚCÖ elnöke</p>	<p>2015. december 31.</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel.</p>	<p>Költségvetési vonzata nincs.</p>
<p>4.5 Ösztönözni, támogatni szükséges a fogyatékosokkal élő, tartósan egészségkárosodott emberek sporttevékenységét.</p>	<p>Az Önkormányzat mérje fel, hogy milyen lehetőségek vannak a kerületi fogyatékos sportolók ösztöndíj rendszerű támogatására.</p>	<p>Fogyatékosokkal élő, tartósan egészségkárosodott emberek</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2015. december 31.</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel.</p>	<p>Költségvetési vonzata nincs.</p>
<p>4.6 Bővüljön azon támogatások, kedvezmények köre, amelyek az izoláció által fokozottan veszélyeztetett idős emberek közösségi programokban és szolgáltatásokban való csoportos részvételét, csoportos színház- és múzeumlátogatásokba való bekapcsolódását ösztönzik.</p>	<p>Az Önkormányzat dolgozzon ki a kerületi idősek számára a kerületi kulturális szolgáltatások igénybe vételére vonatkozó csoportos kedvezményrendszert.</p>	<p>Idősek</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2015. december 31.</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel. /60+ Programon belül/</p>	<p>Költségvetési vonzata nincs.</p>

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

<p>4.7 Kerüljenek kialakításra gyermek-játszósarkok a kerületi kulturális- és sportintézményekben (pl. könyvtárakban, sportlétesítményekben).</p>	<p>Kerüljön megvizsgálásra, hogy a kerületi közművelődési intézményekben milyen lehetőségek vannak gyermek-játszósarkok kialakítására.</p>	<p>Nők</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2015. december 31.</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel.</p>	<p>Költségvetési vonzata nincs.</p>
<p>4.8 Növekedjen a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek, kulturális és sporttevékenységekbe való bevonását célzó, ösztönző kerületi programok száma. A kerületi kulturális intézmények is segítsék elő a hátrányos helyzetű és speciális élethelyzetben lévő emberek programjaikon való részvételét, rugalmas programszervezéssel, a részvételt segítő speciális szolgáltatások kialakításával.</p>	<p>Az Önkormányzat mérje fel, hogy milyen eszközökkel tudná ösztönözni a védett tulajdonságú csoportokba tartozó embereket a kerületi kulturális és sporttevékenységekben való részvételre.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2015. december 31.</p>	<p>Addicionális forrást nem igényel.</p>	<p>300</p>
<p>4.9 Növekedjen a kulturális sokszínűséget népszerűsítő, a védett tulajdonságú csoportok közé tartozók, azon belül a nemzetiségek hagyományait, szokásait, kulturális értékeit bemutató, elfogadásukat, megbecsülésüket ösztönző kerületi rendezvények és kulturális programok száma.</p>	<p>Az Önkormányzat fordítson hangsúlyos figyelmet támogassa a kulturális sokszínűséget népszerűsítő kerületi kulturális programok megrendezését.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2015. december 31.</p>	<p>Költségvetésen belül elkülönített forrás.</p>	<p>Civil szervezeti pályázati kiírással teljes keretösszeg: 2.000</p>

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

<p>4.10 Bővüljön az olyan, cigány gyermekeknek biztosított kerületi művelődési, ismeretadó táborozási lehetőségek köre, amelyek a pihenési, üdülési élmény mellett pótolják az oktatásból hiányzó népismereti elemeket.</p>	<p>A kerületi, cigány gyermekeknek biztosított művelődési, ismeretadó táborozási lehetőségek biztosítása.</p>	<p>Romák</p>	<p>Polgármester, ÚCÖ elnöke</p>	<p>2015. december 31.</p>	<p>ÚCÖ részére támogatási szerződésen keresztül nyújtott addicionális, vagy egyéb önkormányzati támogatásként nyújtott forrás.</p>	<p>1.000</p>
---	---	--------------	---------------------------------	---------------------------	--	--------------

5. Városfejlesztési Ágazat

<p>5.1 Az önkormányzati ügyfélszolgálati szolgáltatások befogadó jellege erősödjön, a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek tájékozódását, adekvát ellátáshoz való hozzáférését segítő speciális támogató szolgáltatások kialakítása révén.</p>	<p>Ügyfél elégedettség-mérés bevezetése egy kerületi ügyfélszolgálati felületen.</p>	<p>Összes célcsoport</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2015. december 31.</p>	<p>Költségvetésen belül elkülönített forrás. /Családbarát Újbuda projektből valósul meg./</p>	<p>500</p>
---	--	--------------------------	---------------------	---------------------------	---	------------

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2014 évi többlépcsős felülvizsgálata

<p>5.2 Az Önkormányzat frissítse Integrált Városfejlesztési Stratégiáját és az ahhoz kapcsolódó Antiszegregációs Tervét. Ennek kapcsán készüljön a kerület egész területére kiterjedő, helyszíni adatgyűjtésre és területbejárásra épülő szegregátumtérkép, amely a szegregátumok mellett a szegregáció által kiemelten veszélyeztetett, valamint a rendezetlen lakhatási státuszú népesség által sűrűn lakott területekre is kiterjed.</p>	<p>Az Önkormányzat frissítse Integrált Városfejlesztési Stratégiáját és az ahhoz kapcsolódó Antiszegregációs Tervét.</p>	<p>Összes célcsoport, kiemelten a mélyszegénységben élők és a romák</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2015. december 31.</p>	<p>Költségvetésen belül elkülönített forrás.</p>	<p>1.000</p>
<p>5.3 El kell készíteni a rendezetlen státuszú, de lakott kerületi területek kataszterét, melynek keretében fel kell mérni az ott élő népesség lakhatási, szociális, foglalkoztatási helyzetét, az érintett területeken tapasztalt alapján szükséges felülvizsgálni az önkormányzat Antiszegregációs Programját, beavatkozásait.</p>	<p>Az Önkormányzat készítsen helyszíni adatgyűjtésre és területbejárásra épülő kerületi szegregátum térképet, különös tekintettel a rendezetlen státuszú területekre.</p>	<p>Mélyszegénységben élők</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2015. december 31.</p>	<p>Költségvetésen belül elkülönített forrás</p>	<p>2.000</p>
<p>Az intézkedések megvalósításának összesített költségigénye 2014-2015 évre (ezer Ft):67.478 + „Újbuda 60 + Program”: 70.000 /Az összesített költségigény tartalmazza a pályázati forrásból finanszírozott költségeket./</p>						